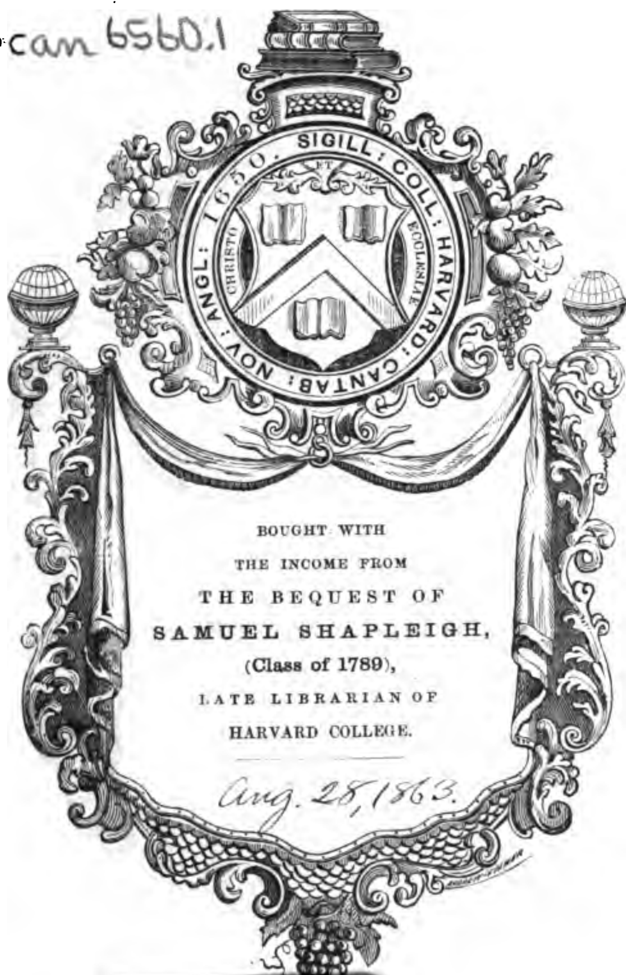

SIGILL: COLL: HARVARD: CANTAB: NOV: ANGL: 1650.
CHRISTO ET ECCLESIAE

Skrifter

af

Carit Etlar.

11. Bind.

Herremænd.

III.

Kjøbenhavn.
Chr. Steen & Søns Forlag.
Louis Kleins Bogtrykkeri.
1861.

Herremænd.

Fortællinger

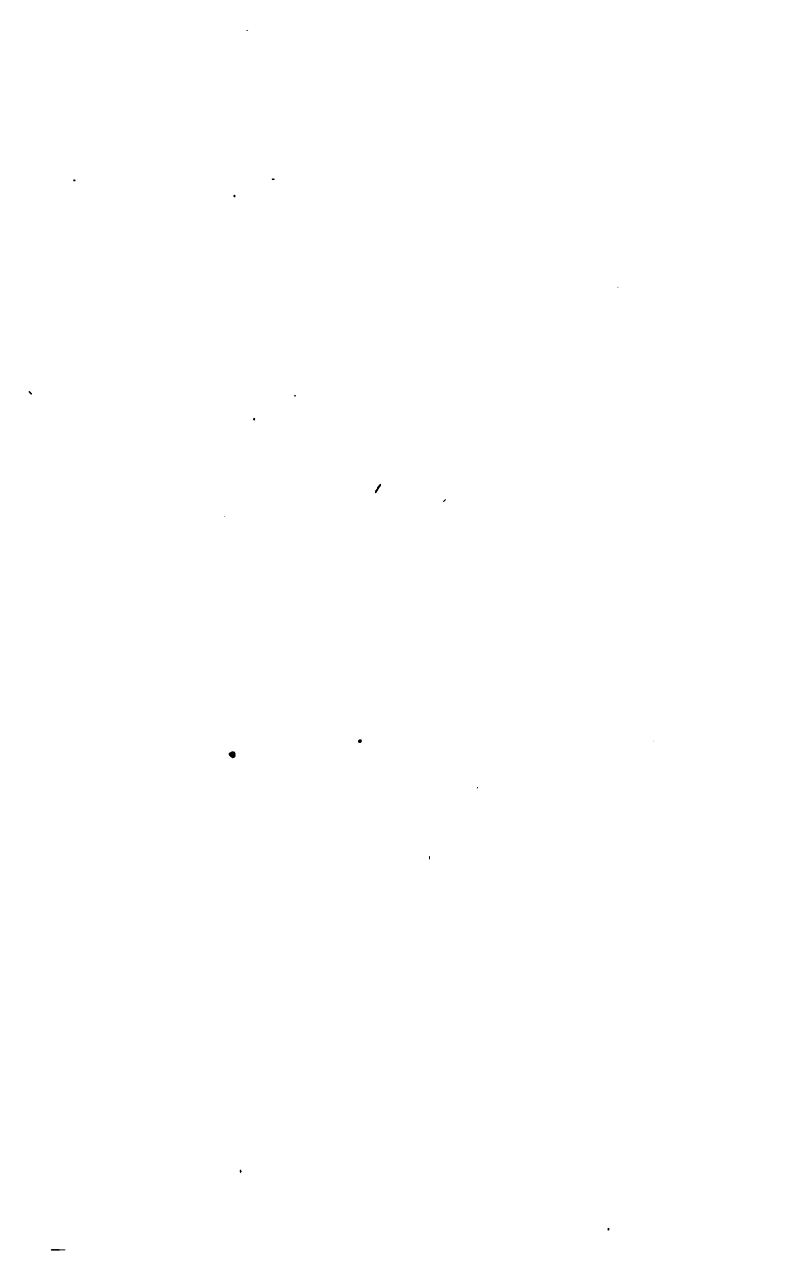
af

Carit Etlar.

Tredie Deel.

Kjøbenhavn.
Chr. Steen & Søns Forlag.
Louis Kleins Bogtrykkeri.
1861.

Vaabenmesteren.

I.

Den ny Herremand.

Sanct Jacobi Dag i Aaret 1534 skinnede Eftermiddagssolen hen over den store Slette, der strækker sig fra Horsens, ned forbi Thyrsted Kirke, i Bjerge Herred. Denne Slette blev mod Øst ligesom indfattet i en Ramme af de mørke Skove, der udbredte sig langs med Søkysten af Herredet, og af hvilke den nærværende Tid kun har beholdt sørgelige Rester tilbage. Mod Vest afbrødes Sletten med en Række langstrakte Høie, hvis gulrøde Okkerfarve kom tilsyne mellem det sparsomme Græs, og antydede en bekvem Jordbund for Lyng og Revlingevæxter, som tidligere naaede over hele den vestlige Side af Halvøen, og først ophørte mellem Nordsøens Sandbjerge.

I Læ af Bakkerne laa en lille Landsbykirke, omgiven med en Muur af Graasteen, over hvilken Hyldetræerne fra Kirkegaardens beskedne Grave strakte deres blomstrende Løv. Paa den modsatte Side derimod, indad til Skoven, antog Landskabets ujevne

Grund efterhaanden en Fordybning, som endte i et stort Kær, bevoxet med smaa Grupper af Piil og Elletræer, mellem hvilke Solen hist og her speilede sig i Vandet. Omtrent midt i Kæret saae man en gammel, befæstet Borg, alvorlig og truende hæve sine røde Mure op over Træerne. Røgen fra dens Skorstene steg iveiret som en lys og lodret Stribe, foran Skovens mørke Baggrund. To flade og firkantede Taarne flankerede Borgen i Retning mod Horsens, ligesom udstillede Vagtposter. Vinduerne i disse vare lange, smalle og lignede Skydeskaar. Sollyset brød sig i de grønne Ruder. Borgen og dens Omgivelser tydede paa Alderdom og Brøstfældighed. Ringmurens oprindelige Farve skjultes paa flere Steder af et tykt Lag bleggrønt Mos. Graasvalen byggede i de dybe Revner paa Taarnene, fra hvis Tinder Græs og Løvetand nikkede med deres Stilke ved ethvert Vindpust. Et gammelt Rønnebærtræ stod midt i Borggaarden, dets øverste Grene, som strakte sig ind over Taget, vare visne og bladløse.

Midt over Kæret havde Beboerne af Slottet benyttet en lav Jordryg, til at danne en steensat Vei, netop saa bred, at en Rytter kunde ride over den. Imidlertid var et stærkt Regnskyl eller en Oversvømmelse, naar Kæret om Foraaret optog

Snevandet fra Skoven, tilstrækkelig til at spærre denne Overgang, og vilde have bragt Enhver i Fare, der ikke kunde stole paa sit Bekjendtskab til Stedet. Lykkeligviis blev Borgen kun sjeldent besøgt af Fremmede, og Veiens Ubekvemmelighed forøgede desuden Beboernes Sikkerhed.

En dyb og uafbrudt Fred hvilede denne Eftermiddag over Slottet og Landskabet omkring det. Solen brændte og Fuglene sang i fredelig og uforstyrret Ro. Heiren, der fra Arilds Tid har havt sin Bolig i Palsgaards og Boller Skove, stod paa en Tue i Kæret, med Næbet under Vingen og blundede. Horsens By viste sig i lang Frastand, nede for Enden af Fjorden, indhyllet i en blaalig Taage. Et Daadyr kom frem, i et hurtigt og springende Løb, i Udkanten af Ellekrattet, forfulgt af en langhaaret og mager Ulv. Begge forsvandt nogle Øieblikke efter mellem de høie Bakker mod Vest. Inde i Skoven steg en let og hvirvlende Røg op mellem Træerne, og tilkjendegav udentvivl et Leirsted for en af disse omstreifende Bander af fredløse Tatere, der allerede dengang vare blevne saa talrige i Jylland, at den følgende Konge maatte udstede en Befaling til deres Fængsling eller Udjagelse af Riget, og som i denne Lovløshedens og Tvedragtens Tid

fandt en rig Mark for deres Erhverv, og et uforstyrret Skjul i Skovens Mørke.

Aaret iforveien havde Frederik den Første ved sin Død efterladt Riget som en Kampplads for de forskjellige Partier, der hver især arbeidede paa at overgive den ledige Throne til Den af hans Efterfølgere, som lovede de største Fordele. Alle kæmpede de under et falsk Flag, Alle med et Haab om Bytte. Adelen arbeidede for den legitime Efterfølger, Hertug Christian af Holsteen, som havde lovet at sikre de Begunstigelser, der dannede Grundlaget for denne Stands Vælde og Overmagt. Geistligheden derimod frygtede, at en Fyrste, der i sin Ungdom havde begyndt at spotte Munkene, i sin Vælde skulde forjage dem. De erindrede den bekjendte Forhaanelse, Prindsen i Worms havde tilføiet en Franziscaner, medens denne i en Prædiken ivrede imod Luthers Lære. Munken knælede nemlig paa Prædikestolen, hvorved Enden af den Strikke, som holdt hans Klædning sammen, gled ned i en Sprække paa Gulvet. Prindsen, som befandt sig i Nærheden, lagde Mærke dertil, og slog en Knude paa Strikken, til stor Lystighed for Tilhørerne, der saae Munkens forgæves Forsøg paa at reise sig iveiret. De bestemte sig i denne Frygt til at vælge et halvvoxent Barn, Prinds Johannes, hvem de havde stillet under Formynderskab

af Oluf Rosenkrands i Nyborg og en katholsk Hovmester, saaledes at han efter al Sandsynlighed vilde blive den lutherske Lære, deres Tilintetgjørelse, fjendtlig stemt. Borgerne reiste sig af Had til Adelen, og valgte som Paaskud at kæmpe for Christian den Anden, den første Regent, der havde søgt at vække deres Selvbevidsthed og haandhæve deres Rettigheder, og det med en saa farlig Interesse, at man strax efter Opsigelsen paa Viborg Thing fandt det nødvendigt at opbrænde den fangne Konges Lovbog, „som stridende mod Ret og gode Sæder.“ Dette Had til Adelen fra Stædernes Side støttede sig til de samme Grunde som Bøndernes, idet Lehnsmændene, der vare satte til at skifte Lov og Ret paa Landet og varetage Kronens Anliggender, blandede sig i Borgernes Handel, berigede sig paa deres Bekostning, og foreskreve Love, naar de modtoge Byerne som Forlehning eller Pant, hvori deres Sporefogder herskede over Byraadet, beskattede Haandværkerne og udnævnte deres Borgermestre.

Bønderne endelig, som Christian den Anden havde forbudt Adelen at sælge, „ligesom andre Kreaturer“, kæmpede, som de sagde, for Religionen, en Skingrund, hvorunder de søgte at afryste den dybe Fornedrelse, hvori Adel og Cleresi holdt dem. Thi vistnok ønskede Menigmand en friere Religionsøvelse

end hidtil, men dette Ønske havde langtfra ikke den fjendtlige Charakteer, som siden aabenbarede sig i deres Handlinger. De afrystede Lænken, jublede under Øjeblikkets Solskin og forenede sig mod deres forrige Herrer, uden egenligt Begreb om, hvor det Parti var, for hvilket de burde kæmpe, mere ifølge et Instinct, fordi de vidste, at Undertrykkernes Parti ikke tillige kunde være deres. Derfor plyndrede de Kirkerne og ødelagde Slottene, som hævede sig stolte og truende over deres Hytter, de anede ikke, at de ved at tilintetgjøre Tyraniets Mindesmærker, tillige tilintetgjorde Historiens.

Det er imidlertid sandsynligt, at flere af de følgende Ulykker vilde være dragne bort, som Lyn der true uden at slaa ned, hvis ikke endnu en fremmed Magt var optraadt, og havde valgt sig Hovedpersonens Rolle i det sørgelige Drama, man her opførte. Allerede paa Rigsdagen, som to Maaneder efter Kong Frederiks Død kom sammen for at vælge den nye Regent, blandede Lybekkernes Repræsentant, Jørgen Wullenweber, sig i de frugtesløse Forhandlinger. Under sit Ophold i Kjøbenhavn smigrede han Almuen, af samme Grund som man smigrer den endnu idag: fordi den danner det store og umyndige Fleertal. Han forøgede Uenigheden mellem Borgere og Adel, mellem Bønder og

Geistlighed, og lovede Understøttelse i de Urolighedeer, som maatte blive en Følge heraf. Lybekkernes Fordringer gik i Begyndelsen ud paa at udelukke den hollandske Koffardiflaade fra Østersøen, hvor dens tiltagende Handel skadede deres. For at give disse Interesser et ædlere Præg, fremkom de med den taabeligste af alle Selvmodsigelser og paastode, at de kæmpede for den fangne Konges Rettigheder, endskjøndt de selv kort iforveien havde søgt at tilintetgjøre disse. Efterat Jørgen Wullenweber var vendt tilbage til sit Hjem, indkaldte han, uden at Nogen anede det, Christian den Andens Slægtning, Grev Christoffer, lod ham hverve Krigsfolk, med hvilke han foretog sig et forstilt Indfald i Holsteen, for at lokke de danske Soldater bort fra Sjælland. Da dette lykkedes, indskibede Greven sine Tropper og seilede til Sjælland. Denne stakkels Greve, efter hvem hiin fortvivlede Tid fik sit Navn, vedblev bestandig kun at være et Redskab for Hansestaden, troede sig fri, fordi han ligesom den fangne Fugl fløi bort med den ene Ende af Snoren, og glemte, at den anden hvilede i de to lybske Borgermesteres Hænder. Ikke heller vare hans Bevæggrunde mindre egennyttige end de Øvriges. Tidligere havde han maattet lade sig vælge til Domherre i Cølln, for at finde sit Ophold, eftersom det hele Grevskab, han eiede i Oldenborg,

kun bestod i et forfaldent Munkekloster. Han begyndte Feiden i det Haab at forbedre sine Omstændigheder, og endte med et Forræderi mod sine egne Forbundne.

Greven steg iland paa Sjælland, fulgt af firetusinde Landsknægte og de to lybske Borgermestere, Jørgen Wullenweber og Marcus Meyer. Deres Venner i Kjøbenhavn, Ambrosius Bogbinder og Jørgen Kok, havde imidlertid virket for dem hos Almuen. Man aabnede Fjenden Hovedstadens Porte, og tvang den Rest af Adelsmænd, som vare blevne tilbage i Byen, til at hylde Greven i Christian den Andens Navn. Efterat denne Bedrift var udført, underlagde Christoffer sig hele Sjælland, Fyen og de øvrige Øer.

Medens dette foregik, samlede en Deel af den jydske Adel sig i Korskirken ved Rye til en Herredag, under Forsæde af Mogens Gjøe, den ædleste og meest uegennyttige Ridder for Hertug Christians Sag. Efter flere frugtesløse Forhandlinger besluttede Adelen frivillig og de tilstedeværende Geistlige tvungne af Omstændighedernes Magt, at vælge Hertugen til Konge. Prælaterne indsaae vel, at de ved dette Valg underskreve deres egen Dødsdom. En Deputation drog strax efter bort for at underrette Hertugen om det Skete. De traf ham i Preetz i Hol-

steen, hvor han klogelig holdt sig tilbage, medens Kampen rasede i Uenighedens Arnested, Kjøbenhavn, tøvende, for ikke selv at tage Parti i Striden, ventende, indtil han sikker kunde drage ind over alle disse Ruiner og Grave, som betegnede Veien til hans Throne. Hans Ophold i denne Provinds havde imidlertid ikke været uden Indflydelse paa de forviklede Forhold. Han rensede Holsteen for Fjenden, og foretog derefter flere heldige Indfald paa Hansestadens Gebeet, som bragte Kræmmerfolket til at skjælve. Med de Udsendte fra Jylland forenede sig Johan Friis fra Fyen, hvis Adel havde truffet samme Valg som Jyderne. Da Hertugen modtog deres Budskab fulgte han med Gesandterne tilbage til Jylland, og overlod den djerve og tapre Johan Rantzau at forfølge sine Vaabens Lykke. Man foreslog Hertugen at lade sig hylde i Veile; men denne By var bleven berygtet i hans Families Historie, fra den Dag, Landsdommer Munk, istedetfor at bringe Christian den Anden den Ræuemynde, han havde lovet, med en Ræuvs Snildhed, listede sig til at bringe ham Opsigelsesbrevet i Kongens Bolig paa Torvet. Imidlertid udbrød en almindelig Opstand af Almuen i Fyen. Hyldningen blev opsat, Hertugen samlede sine Folk og beredte sig til et Tog mod Oprørerne.

Dette skete i Slutningen af Juli Maaned 1534.

Hvis det havde været min Hensigt, alene at give et Billede af de historiske Begivenheder, med deres nærmeste Følger, vilde jeg have begyndt denne Fortælling med Mistillid til mine Kræfter, eftersom Grevens Feide allerede har fundet saa skarpsindige Fremstillere, og senest En, der bærer et Navn, hvortil de hæderligste Minder baade i Kunstens og Poesiens Rige knytte sig. Lykkeligviis er jeg kun Romanskriver, og den historiske Begivenhed maa her for mig alene være et Vehikel, som jeg benytter ved at vælge en Tid, hvori Tanker, Lidenskaber og Handlinger fremtraadte mere uforbeholdent end i vore Dage, og hvori kun den Ret blev agtet, som man var istand til at haandhæve med egne Hænder, og som, idet den besad alle Tyranniets og Voldsmagtens Laster, ogsaa vovede at bære disse freidigt og aabent tilskue; en Tid endelig, hvori ikke blot Lavhed og Fornedrelse, men tillige de ædleste og meest høihjertede Egenskaber dukkede op af de oprørte Lidenskabers Strøm. Det er nogle af disse Egenskaber denne Fortælling har til Hensigt at fremstille.

Det var altsaa St. Jacobi Dag, medens Solen skinnede og Lærken sang i Kornet, da to Mænd rede igjennem den sandede Vei, som slyngede sig hen over Sletten, og hvis Sider hist og her vare bevoxede

med Hvidtjørn og Slaaenbuske. Den blankpolerede Jernrustning, som begge Rytterne bare over deres Læderkollert, betegnede deres Stand som Krigsmænd. Den Ældste havde hængt sin Stormhue paa Saddelknappen, og red med blottet Hoved, hvorved man blev istand til at iagttage et alvorligt og bestemt Ansigt, omgivet med kort krøllet Haar og Skæg, som paa enkelte Steder begyndte at blive graat. Hans høie og brede Pande var furet af Rynker og tilkjendegav, at han baade havde seet og prøvet Meget og tillige tænkt derover. Den Deel af Forhovedet, som Stormhuen pleiede at bedække, havde bevaret Hudens naturlige Hvidhed, og dannede en stærk Modsætning til det øvrige Ansigts mørke og solbrændte Farve. Hans kraftfulde og firskaarne Skikkelse hvilede paa Hesten med en skjødesløs Holdning, som tilkjendegav lang Vane og en øvet Rytter. Han var bevæbnet med en kort Stridsøxe, hvis Bane gik ud i en lang Spids. Over Ryggen hængte et af disse store Slagsværd, som man efter den Tids Brug førte med begge Hænder, og som paa Grund af dets Længde maatte drages ud over Skuldren.

Hans Ledsager var et ungt Menneske, med mørke og levende Øine, et langt, sort Haar, hvis Lokker kom tilsyne nedenfor Stormhuen. En vis sorgløs Mine var det fremherskende Udtryk i hans Ansigt. Bryst-

pladen paa hans Rustning var indlagt med et smalt Sølvornament i Kanten. Hans øvrige Klædning syntes, ligesom den Ældres, at være beregnet mere paa Nytte, end paa at stille nogen Velstand eller Luxus tilskue. Begge Rytterne kom fra Horsens og rede langsomt igjennem Sandet, som betegnede den smalle Sti over Sletten.

„Hvor tænker Du, vi møde Hertugen?“ udbrød den Yngste, efter en lang Pause. „Jeg hørte Folk fortælle inde i Horsens, at han atter var draget sønderpaa, for at møde General Rantzau, der bringer ham Krigsfolk fra Holsteen.“

„Aa nei!“ svarede den Anden. „Hans Naade opholder sig endnu nede hos Ridder Lunge paa Thyrsbæk, hvor han har givet alle Vaabendygtige Bud at samle sig. Vi ville der træffe Rigets bedste Mænd, min Søn! og Du vil faae Leilighed til at blive bekjendt med dine Kampfæller, inden I begive Eder paa Toget til Fyen. Vi ville vel ogsaa træffe Mogens Gjøe der, og jeg skal fremstille Dig for ham, inden vi skilles.“

„Du kjender ham da personlig?“

„Ja lidt,“ svarede den Ældre. „Vi have mødt hinanden engang før; men det er længe siden.“

„Hvem er da Mogens Gjøe?“ spurgte Poul, forundret over det Tvungne i Faderens Yttring.

„Mogens Gjøe er Rigets forrige Marsk; det er Herren til Krænkerup og Torderup, til Graabrødrekloster i Randers og til Clausholm, ikke blot den rigeste og mægtigste, men tillige den hæderligste Mand i Landet."

„Ak, min Fader!" udbrød Poul smilende, „det er sjeldent at høre Dig skjænke en Adelsmand saamegen Ros."

„Det er det ogsaa, Poul; og Du vil endnu have større Ret til din Forundring, naar jeg tilføier, at Mogens Gjøe er Den af Alle, der har tilføiet mig den dybeste og bitreste Smerte, jeg nogensinde led, men det er ogsaa længe siden, og jeg tager derfor ikke mine Ord tilbage. Jeg staaer heller ikke ene med denne Mening. Forleden da de droge ned til Veile for at hilse paa Hertugen, medens Adel og Borgere knælede omkring ham, greb Mogens Gjøe hans Haand for at trykke den til sine Læber, men Hertugen reiste ham op, slog sine Arme om hans Hals, imens han høit og lydelig udbrød: Ikke saaledes, Mogens Gjøe! min Haand hvilede før i din, men fra idag af skal Du hvile ved mit Hjerte. Hertugen vidste min Sjæl nok hvad han gjorde; thi uden Mogens Gjøes Ofre og Arbeide og Overtalelser og Trusler vilde han aldrig være bleven kaaret til Danmarks Konge. Jeg roste ikke heller Mogens, fordi han var adelig, men

fordi han er en Mand, min Søn, den Eneste, jeg ønsker Du skal ligne."

Efter disse Ord fulgte en Pause, som Guldbrand afbrød, idet han sagde: „Nu, Poul, tal saa lidt til mig, om to Timer skilles vi, men derfor har Du ingen Grund til at hænge med Hovedet. Jeg drager Nord paa, for at hverve Krigsfolk, og Du gjør Toget med til Fyen. Hele Forskjellen er jo ingen anden, end at Du dennegang skal slaaes imod Tydskerne, ligesaa modigt, som Du før sloges med dem. Dernede gik det løs under Georg Frundsbergs Faner og her under Johan Rantzaus. Den Ene skal, efter hvad man fortæller, ikke være synderlig ringere end den Anden."

„Jo, Forskjellen er den, at jeg her drager paa Hærtog alene, uden at have Dig ved min Side. Du lærte mig at slaaes, som Du lærte mig at ride, at skyde med Flitsbue og Musket, at fægte med Huggert og Espadon; jeg vil komme til at savne min bedste Støtte, mens Du er borte, og ikke finde nogen Erstatning i Selskab med disse Adelige, hvoraf Hertugens Høvedsmænd bestaa."

„Du tager Feil, min kjære Søn!" svarede Guldbrand. „Den bedste Støtte finder et Menneske bestandig kun hos sig selv, og Du vil mindes mine Værdomme. Jo mindre Du søger Andre, desmere ville Andre søge Dig. Synes Adelsmændene Dig for

overmodige, saa hold Dig fra dem, thi Den er ligesaa stor en Taabe, der anseer Smaating for Stort, som Den, der anseer det Store for Smaat. I Kampen kommer det ikke saameget an paa, at bære det bedste Navn, som paa at bære det bedste Sværd. Lade de haant om din Byrd, som Søn af en Vaabenmester, saa vend dem Ryggen, det er kun Barnet, der græder over Daaren, den Ældre leer af ham. Betro ikke dine Glæder til Nogen, heller ikke dine Sorger, thi Enhver føler for megen Interesse for sit Eget, til at have Tid til at bekymre sig om Andres; sin egen Sorg bærer man i sit Hjerte, Andres kun i en deeltagende Mine. Viis Dig ogsaa eens i Lykke og i Ulykke; man vurderer ikke en Mand saameget efter det Held han har, som efter den Opførsel, han viser under Uheld. Hold Dig paa den Vei, jeg har betegnet Dig, og søg ikke at efterligne dem, som Tilfældet stillede høiere, Du vil nok naae dit Maal endda, og for at opnaae Meget i denne Verden maa man kun attraa Lidet. Du skal være fornøiet med din Stilling, Poul, Du har et sundt Legeme, en stærk Arm, et skarpt Øie, for Fanden! hvad vil Du kunne forlange Mere? Arbeid og brug Dig paa det Sted, Du bliver sat, saa kommer Resten af sig selv. Fremtiden, min kjære Søn, den tilhører vel Gud, Fortiden Mennesket, og dog skaber den Kloge sig netop sin Fremtid

af denne Fortid. Deeltag aldrig i dine Kammeraters Udskeielser, thi den næste Time lader os bestandig føle, hvorledes vi have anvendt den foregaaende. Skaf Dig Rigdom ved Hæder, kjøb den med dit Sværd, med dit Blod, men aldrig ved Plyndring, ved at benytte den Stærkes Ret mod den Svage; man sover ikke rolig paa en stjaalen Dyne, og det er en sørgelig Lykke, som begynder med Frygt og ender med Anger. I det Hele vil der ikke være nogen synderlig Vinding at haabe i denne Krig, hvor Børnene sønderrive deres Moders Bryst, og hvor Du maa vandre til Seir over en Bro, der er bygget af dine Brødres Lijg."

Vaabenmesteren vilde sandsynligviis have fortsat disse Lærdomme, hvis han ikke pludselig var bleven afbrudt ved et Sidespring af Hesten. En pjaltet og halvvoxen Skikkelse reiste sig i det Samme op fra Grøftekanten, hvor han havde siddet, beskæftiget med at binde en Sivfløite. I Nærheden græssede tre eller fire magre Faar, som Drengen havde til Kald at passe.

„Med Forlov, er I Vaabenmester Guldbrand?" udbrød han og lettede paa Koftehætten, som bedækkede hans Hoved.

„Til Tjeneste!"

„Vil I frelse et Menneskeliv?"

„Et Menneskeliv!“ gjentog Guldbrand. „Ja, hvorfor ikke, naar det kan skee i en Fart; som Du seer hører det ellers til mit Kald at tilintetgjøre Menneskeliv, ikke at bevare dem. Hvad mener Du forresten med dit Spørgsmaal?“

„Jeg veed ikke Andet, end at Ridder Palle den Kullede, som nys red her forbi, bad mig sige Eder, at hvis I vilde frelse et Menneskeliv, saa skulde I tage over til Boller iaften.“

„Og hvorfor bragte han mig ikke selv dette Bud?“

„Han var i Ledtog med nogle af Troels Harpyts Folk, og vilde ikke lade dem høre hvad han sagde,“ svarede Drengen. „Derfor holdt han stille hist henne paa Skrænten og kaldte paa mig, at jeg skulde spænde ham hans Saddelgjord fastere; imens rede de Andre forud og Palle, som saae Jer komme nede paa Veien, hviskede sit Ærende i mit Øre. Saa red han ned til Kæret uden at sige Mere.“

„Det er godt, min Dreng!“ sagde Guldbrand.

„Og hvad har I isinde at gjøre?“

„Hvis Nogen skulde spørge Dig derom, kan Du svare, at jeg gjorde ligesom Palle.“

„Som Palle?“

„Jeg red ned til Kæret uden at sige Dig Mere.“

Efter disse Ord ledede Guldbrand sin Hest i den betegnede Retning. Faarehyrden blev staaende med

aaben Mund og dybsindig Mine og stirrede efter de to Ryttere.

„Nu ride vi altsaa til Boller," sagde Guldbrand lidt efter, „og Hertugen faaer at vente imedens."

„Hvem er den Mand, som Drengen omtalte?" spurgte Poul.

„Palle Graa er en gammel Adelsmand, som driver omkring, hvor Tilfældet fører ham, siden han ved egen og Andres Skyld for flere Aar tilbage har mistet Alt hvad han eiede. I denne Tid har han sit Tilhold i Ørslev Kloster, ovre i Boer Herred. Han fik Indpas ved at vise Munkene nogle Tjenester, og tog de hellige Fædres Eiendom i Beskyttelse mod omstreifende Bønderhobe, da Urolighederne begyndte, for Palle er en Bovehals og slaaes ligesaa godt som han drikker. Han er alligevel bleven dem en kostbar Gjæst, huserer i Klosteret som den eneste Herre og forlader det neppe, saalænge de have et fyldt Viinfad tilbage i deres Kjælder. Saavidt jeg veed, er han noget i Slægt med Holger Rosenkrands paa Mødrene Side. Jeg vilde ønske, at han ikke havde faaet Øie paa os; jeg holder ikke af at tage til Boller i denne Tid. Jeg har en gammel Fjende der, den samme Troels Harpyt, som for tre Dage siden satte sig fast paa Borgen, tilligemed det Uskud, som han kalder sine Kammerater."

„Med hvilken Ret har han vovet dette?“ spurgte Poul.

„Med den Ret, som sidder paa en Spydstage. De sige, at Holger Rosenkrands er fulgt med Hertugens Hær ned i Holsteen for at kæmpe mod Lybekkerne; i hans Fraværelse kom Troels og hans Kammerater, de forjoge Herremandens Folk og gjøre sig nu lystige med det plyndrede Bytte. Troels er en Tilhænger af Lybekkernes Sag, han drager omkring i Landet, ophidser Bønderne, ivrer mod Adel og Pavedom. Han har solgt dem sin ene Arm, medens han med den anden plyndrer for egen Regning.“

„Jeg ynder heller ikke Boller,“ yttrede Poul.

„Hvorfor?“

„Det minder mig om en slet anvendt Tjeneste, eller ialfald om en Ydmygelse, som jeg har havt lang Tid nødig til at glemme.“

„Hvad mener Du?“ spurgte Guldbrand, medens et svagt Smil foer hen over hans Læber.

„Har Du glemt det Fader, hun boede jo paa Boller, denne unge Thyra Gyldenstjerne, som jeg frelste, da Bønderne stormede Horsens Kirke, førend vi droge til Tydskland.“

„Nu ja, Poul, jeg erindrer kun, at Du ved denne Leilighed opfyldte din Pligt, ikke Andet.“

„Vistnok,“ svarede han, „men hendes Pligt havde

maaskee været, ved et Ord eller blot ved en Mine at tilkjendegive sin Tak herfor, da vi nogle Dage efter mødtes. Idet jeg hilste, gik hun mig forbi uden at svare; da hendes Omgivelser spurgte hende om mit Navn, hørte jeg hende yttre, at hun ikke kjendte mig. I det Svælg, der var mellem os, meente hun at krænke sin Værdighed, ligesom jeg Ærbødigheden, ved at vise nogen Erindring om det Skete."

„Hun ansaae Dig udentvivl for tilstrækkelig belønnet ved den Lykke at have frelst hende."

„Det er jeg ogsaa," svarede han naturligt og ligefrem, „og hvis jeg fordrede Mere, er det ikke saameget for min som for hendes Skyld."

„Men Du fordrede dog Mere, min kjære Søn," yttrede Guldbrand, i den dæmpede og bløde Tone, som hans Stemme saa ofte antog ligeoverfor Poul. „Dine Tanker og dine Ønsker vedbleve længe efter at beskæftige sig med hende."

„Jeg har aldrig mødt en saa smuk og henrivende Kvinde," sagde Poul, ligesom undskyldende.

„Nu ja, derfor vedblev hun ogsaa at være Gjenstand for ethvert af dine Ønsker. Du dvælede i Kirken, naar Du troede, at hun vilde komme, Du sneg Dig til Boller for at faae hende at see; dit Liv blev tilbage her, medens vi droge ned til Tydskland for at tage Deel i Krigen. Nei, nægt Intet, thi jeg dadler

Dig jo ikke, enhver Kamp vil have sit Maal, enhver Seir forlanger sin Løn. Forstanden overveier, forsker, beregner og lægger vel Planer, men det er kun under Indflydelse af Lidenskaber, at man i din Alder er istand til at fuldbringe de store Handlinger. Din Undseelse lærte Dig at skjule denne Lidenskab, Tiden at beseire den, og Du vil ikke længere have nødig at kalde nogen Kraft tilhjælp ligeoverfor hende. Haabet er Kjærlighedens Dug, Gjengjæld Jordbunden hvori den trives; Dig fattes begge Dele; hvis I mødes igjen, vil Du kun have bevaret et Smil over dine tidligere Følelser. Men I mødes ikke, lille Poul, thi Holger Rosenkrands's Familie er flygtet fra Slottet."

Under denne Samtale fortsatte de to Ryttere deres Vei igjennem Sletten, og naaede den smalle Vase, som førte over Kæret til Slottet. Solen var gaaet ned bag Kirken, et rødbrunt Skær farvede Landskabet, hvis Fred afbrødes ved en tiltagende Larm af Stemmer, som løde ovre fra Slottet, efterhaanden som Guldbrand og hans Søn nærmede sig. Fra et af Taarnene forkyndte Vægterens Horn de Fremmedes Ankomst, førend de naaede over Kæret. Vindebroen var draget op, saaledes at der viste sig en dyb Grav mellem Veien og Muren. Paa begge Sider af denne saaes et bredt Skydeskaar, som beherskede Overgangen. Nogle Alen ovenfor Broen var et Skjold af Sand-

steen fastgjort paa Muren, hvori to udhugne Munkehuller eller Stigbord, som de nu benævnes, tilkjendegav den tidligere Eiers, Mogens Munks, Vaabenmærke.

„Hvad Godt vil I?" spurgte et skægget Hoved, som bedækket af en rusten Stormhue viste sig i et af Skydehullerne.

„Jeg har et Ærende til Troels Harpyt," svarede Guldbrand, „siig ham, at jeg kommer fra Horsens i Borgermester Lars Jensens Navn."

„Jeg skal besørge eders Bud," svarede Svenden, „iøvrigt give vi Borgermesteren i Horsens og hele Verdens Borgermestere den bitre Død og Djævel."

Med denne høitidelige Forsikring forsvandt hans Hoved paa hiin Side Muren.

„Viis Dig nu koldblodig og rolig, hvad Du end faaer at see," hviskede Guldbrand til Poul. „Vi have stukket Haanden i en Hvepserede og maae see at drage den tilbage med Lempe."

Strax efter bevægede Vindebroen sig i dens rustne Lænker. Guldbrand og Poul rede over Graven.

Indenfor Muren bleve de modtagne af en Flok Bønder, hvis ueensartede Bevæbning og Dragt mere syntes beregnet paa at fremkalde Latter end enhver anden Følelse. Man saae Mænd i Faareskindskofter med besjedrede Ridderhjelme paa Hovedet, eller ind-

pinte i gammeldags Rustninger, der hindrede enhver af deres Bevægelser. Nogle gik omkring med skuldrede Turneringsspyd; Partisaner og Stridsøxer, hvis Brug sandsynligviis var dem lige ubekjendt. Andre havde foretrukket Herremandens Garderobe for Rustkammeret og fremstillede sig i Dragter af de meest brogede Farver. Den ubeskrivelige Vigtighed og værdige Mine, Enhver især havde antaget, forøgede det Komiske i Situationen. Banden havde udentvivl benyttet den smukke Sommerdag til at feire en Fest under aaben Himmel, thi to Viinfade laa opstillede midt i Gaarden og omkring disse saaes Hynder og Bænke. Guldbrand og hans Søn syntes ikke at lægge Mærke til Noget af alt det Usædvanlige, som her frembød sig. Den Gamles Mine vedligeholdt sit rolige og bestemte Udtryk, medens han ubekymret red ind i Skaren, nikkede og udbrød:

„Kan I gode Folk sige os, hvor vi skulle binde vore Heste?"

„Træk Hestene ind i Skuret," raabte en gjennemtrængende Stemme, og Vaabenmesteren saae paa samme Tid en lang og mager Skikkelse paa det øverste Trin af den steile Steentrappe. Det var Troels Harpyt, som viste sig med et blussende Ansigt og iført en af Herremandens kostbareste Hofdragter. Han bar et fyldt Bæger i hver Haand.

„Vær hilset, I Herrer! udbrød han smilende, og rakte Guldbrand det ene Bæger, idet han kom op til ham paa Trappen. „Drik et Bæger Viin til Velkomst, min gamle Ven!"

„Tak, min gamle Bekjendt," svarede Guldbrand, og tømte Bægeret.

Troels nikkede med et venligt Smil. „Kom indenfor," sagde han, „saa skulle vi snakkes ved om dit Ærende."

De to Ryttere fulgte ham ind i Hallen, hvor omtrent det samme Syn frembød sig som nede i Gaarden, kun med den Forskjel, at Drikkelaget her var foregaaet efter en mere storartet Maalestok. Denne Hal, der i Forhold til Slottets øvrige indskrænkede Leilighed var stor og rummelig, viste sig i dette Dieblik belyst af to Lamper, som hang i Kjæder ned fra Bjælkeloftet, og hvis Skær gjenspeiledes i de forskjellige Rustninger og Vaaben, som laa henslængte i Krogene. Midt i Hallen stod et langt Bord, fastgjort i Steengulvet, paa Bænkene omkring dette sadde ti eller tolv Personer, væbnede og klædte som deres Kammerater i Gaarden, og hvis Opmærksomhed rettede sig paa Guldbrand og hans Søn, forsaavidt de efter det foregaaende Lag vare istand til at iagttage Noget.

I det modsatte Hjørne af Hallen vare flere Fruen-

timmer ifærd med at forbinde en Saaret. Den Enes overdrevne Pynt, hvortil det forrige Herskabs Garderobe uden tvivl ogsaa havde maattet levere Bidrag, lod formode, at hun tilhørte en af Selskabets Hovedpersoner. Nogle af disse Fruentimmer bare et hvidt Stykke Linned sammenknyttet over Skuldren og Brystet, ligesom et Skærf, en Pynt, der vilde have berettiget til de forskjelligste Formodninger, hvis det ikke havde været bekjendt, at ligesom man i det syttende Aarhundrede medbragte en Citron, i det attende en Mops, saaledes bragte Kvinderne fra det femtende Aarhundrede deres Mænds Liigskjorter med sig i Selskaberne.

Da Guldbrand traadte ind kastede han et hurtigt og forskende Blik omkring i Hallen, og gjorde en haanlig Bevægelse med Skuldrene, medens han henvendte nogle dæmpede Ord til Poul. Troels var gaaet hen til en Viintønde, som til Bekvemmelighed laa opstillet paa Bordenden. Medens han paany fyldte to Bægere, vedblev hans Blik lurende og mistænksomt at være rettet paa Vaabenmesteren. Lampeskæret faldt hen over hans magre Ansigt og tillod at bemærke en høi, tilbagefaldende Pande, omgivet af tætklippede, lyse Haar, store ubevægelige og stirrende Øine med et Udtryk som Uglens, og tynde, sammenknebne Læber.

„Saavidt det lader, have dine Omstændigheder

forbedret sig, siden vi sidst mødtes," yttrede Guldbrand, idet han afslog det tilbudte Bæger.

„Javist! Du træffer mig i Hæder og Velstand, og omgiven af tro Kammerater," tilføiede han, med et Blik hen mod de Omkringstaaende. „Det er blot Skade, at denne Herlighed varer saa kort; jeg er kun Vogter over betroet Gods, imens Herr Holger er reist ned til Holsteen.

„Ah! Du bevogter hans Gods," gjentog Guldbrand. „Ved min Sjæl! det vidste jeg ikke, men det vedkommer da heller ikke mig:"

„Hvem taler om betroet Gods?" udbrød en spottende Røst, fra en af de meest udpyntede Krigsmænd i den Kreds, som havde dannet sig omkring Harpyt og hans Gjæster. „Alt hvad der findes paa Voller tilhører os, idetmindste agter jeg ikke at levere min Part tilbage."

„Der hører Du selv, Vaabenmester!" yttrede Troels med det blide Smil, der syntes at danne et vedvarende Udtryk omkring hans Læber, „saaledes mene de Alle, og man kan igrunden ikke fortænke dem deri. Eftersom disse modige Mænd, som her omgive mig, aldrig have havt nogen Fortid, søge de nu at skaffe sig en Fremtid; de kjende Ingen og de frygte Ingen, de mene, at kunne trodse Alt og derfor ogsaa opnaa Alt."

„Det kan gjerne være, Troels! men hvad tænker Du og dine modige Mænd, at I ville opnaa, naar Holger Rosenkrands vender tilbage? Hvis det var mig, der kom hjem og fandt min Borg ødelagt, min Familie bortjaget, mine Forraad plyndrede og mine Vaaben stiaalne, jeg troer ikke, jeg vilde blive synderlig tilfreds med din Bevogtning."

„Og hvad vilde Du da vel gjøre, Vaabenmester?"

„Jeg lod Dig hænge paa min Slotsport," svarede Guldbrand.

„Virkelig!" raabte Troels med en haanlig Latter, og stillede sig i en udfordrende Stilling foran den gamle Krigsmand, der havde udtalt denne Trusel uden at forandre sin Stemmes rolige og ligegyldige Tone.

„Javist Troels; det nytter min Sjæl ikke, at Du seer paa mig, der skal Andet til end dine store Øine, for at gjøre mig bange; jeg lod Dig hænge, om jeg saa selv skulde forrette Arbeidet derved. Men som jeg sagde før, den Sag vedkommer ikke mig, og Hr. Holger faaer at handle som han vil, eller som han kan."

En truende Mumlen hørtes fra flere Sider i Salen, men Troels havde allerede fattet sig igjen, hans blege Læber antog deres tidligere Smil, idet han rakte Vaabenmesteren Haanden og udbrød:

„Du ligner Dig dog altid selv, Mester Guldbrand,

bestandig som i gamle Dage; kort for Hovedet og lige opfarende mod Ven og Fjende; tillykke kjender jeg Dig og veed, hvorledes dine Ord skulle tages. Kom, sid ned paa Bænken, lad os høre, hvad Budskab Du bringer fra Borgermesteren inde i Horsens."

Idet Guldbrand og hans Søn gik hen til Bordet reiste en Mand sig op fra sit Sæde ved Skorstenen:

„Godaften Vaabenmester," sagde han med en hurtig Bevægelse af Fingeren mod Læben. „Jeg syntes nok, jeg skulde kjende din Stemme."

„Der har vi endelig Palle Graa," tænkte Guldbrand. „Gud veed, hvad han mener med det Menneskeliv, som vi skulle frelse." Poul kastede et nysgjerrigt Blik hen paa Manden og saae en Skikkelse, hvis brede Skuldre og svære Lemmer Aarenes Fylde og en rigelig Fedme i høi Grad forøgede; hans Ansigt var kjækt, godmodigt og aabent; dets rødbrune Farve skyldte udentvivl ligesaa meget Vinen som Solen sin Oprindelse; et tykt, graat Overskæg snoede sig i en lang Spids opad mod begge Kinder, derimod var hans Hoved næsten skaldet, med Undtagelse af en lille krøllet Tot midt i Panden og en lignende over begge Øren. Han bar et stort Slagsværd i et Skulderbælte, over et Brystharnisk, hvis mange Buler og Ridser tilkjendegav langvarig Brug, under denne saaes en Vams

af violet Klæde, med falmede og sønderrevne Borter.

„Ah, saa de to Herrer kjende hinanden," yttrede Troels forundret.

„Ja!" svarede Guldbrand, „som Du hører, gjør Ridderen mig den Ære; min Haandtering fører det med sig, at lære hæderlige Krigsmænd at kjende. Det er alligevel længe siden, vi mødtes sidst, Ridder Palle, hvorledes har I havt det imedens?"

„Bestandig hos mine Munke, Guldbrand," svarede Palle og rakte Guldbrand Haanden, „det vil sige, bestandig i Glæde og Overflod. Jeg har lagt mig efter Latin paa mine gamle Dage; de lære mig at synge ora pro nobis, og beværte mig til Belønning for min Flid med god Viin, som Du nok erindrer, at jeg ikke pleier at foragte, og med en herlig Kost, som jeg ogsaa har Behag i. Til Afvexling lærer jeg dem igjen den Smule, jeg forstaaer, og saaledes komme vi ypperligt ud af det. Vorherre og de gode Helgene holde sin Haand over mine Munke!"

„Hvad skulde Ridder Palle vel kunne lære de fede Præster?" yttrede Troels.

Palle vendte sig om mod ham, og betragtede ham med et ironisk Smil, førend han svarede:

„Det skal jeg fortælle Dig ved Leilighed, Troels Harpyt, og jeg er overbeviist om, at Du da vil være

enig med mig i, at jeg har været istand til at lære dem Noget."

„Ridderen fortæller os, at de ere saa rige ovre i Ørsløv Kloster og have store Skatte forvarede i deres tykke Kjældre," bemærkede Røveren, med Øine, der funklede af Begjerlighed.

„Ja det kan nok være, lille Troels," sagde Guldbrand smilende, „men Ulykken er, at de selv passe paa, og reise ikke af By, som Hr. Rosenkrands, for at Andre imidlertid kunne bevogte deres Skatte."

„Veed I hvad, Vaabenmester!" sagde Palle, „jeg for min Part skulde dog foretrække, at holde Huus i Ørslev, heller end her paa Boller, thi hvordan jeg end røgtede mit Kald, var jeg sikker paa, at Ingen af de ærværdige Fædre vilde vove at hænge mig op paa Gaardporten."

„Vi skulle tale om den Sag siden," yttrede Troels, „lad mig nu høre det Ærende, Du bringer os fra din Borgemester."

„Det er snart forrettet," sagde Guldbrand, „og angaaer dine Kammerater, der, som Du før yttrede, trodse Alt, og derfor ogsaa meente at kunne tage Alt. De have drevet fire Køer bort fra Horsens Fælled i Tirsdag Morges."

„Er det muligt!" udbrød Troels, med en Mine

af paatagen Forundring, der indbragte ham en Bifaldslatter fra Tilhørerne. „Og disse fire Køer?"

„Ja, dem maa Du skaffe tilveie igjen," sagde Guldbrand, „den Sag er jo ligefrem."

„Det vil have sin Vanskelighed."

„Det indseer jeg ikke," svarede Vaabenmesteren.

„Jo siden de to allerede næsten ere spiste, og de to andre ere blevne slagtede iaften."

„Hvis det er Tilfældet, kommer Du til at skaffe fire andre Køer, lille Troels! og det maa skee snarest muligt, for disse Borgere i Horsens have lange Spyd og Hagebøsser, men en bandsat kort Taalmodighed."

Troels lod til at grunde paa dette Svar, før han vedblev:

„Men hvis jeg nu nægtede, at enten jeg eller nogen af mine Kammerater havde taget Køerne, hvad saa?"

„Ulykkeligviis lader det sig ikke nægte," svarede Guldbrand, „thi foruden Hyrden var der To, som saae derpaa."

„Aa nei vel, det vidste jeg ikke."

„Det kan være, men dine Folk veed det, thi disse to Mænd, af hvilke den Ene kun havde sin Dolk, og den Anden et kort Sværd, mødte Røverne, — ja, om Forladelse, jeg mener dem, som dreve Køerne bort, tæt udenfor Horsens Markskjel, og gave

sig i Kast med dem; de dræbte En, maaskee Flere, det veed jeg ikke saa nøie, og saarede dobbelt saamange; men Kampen var dog altfor ulige, siden de kun vare To og de Andre en halv Snees. De maatte drage sig tilbage og overlade Fjenden sit Bytte."

„Du lader til at være særdeles godt underrettet om Alt," sagde Troels med sit lumske Smil. „Maaskee Du endogsaa kjender de to Helte, som sloges saa godt?"

Guldbrand nikkede med Hovedet. „Det var mig og min Søn," svarede han, uden at forandre en Mine.

Ved disse Ord lød et almindeligt Skrig igjennem Hallen, man hørte Raslen af Vaaben og saae flere af Tilhørerne styrte hen mod Vaabenmesterens Bænk. Denne kastede et Blik omkring sig, idet han hævede sin mægtige Skikkelse fra Bænken, og udbrød med en Rolighed og Kulde, som om Sagen angik det meest Ligegyldige:

„Tøv lidt, I gode Folk, lad os tales ved i al Venskabelighed."

Troels gjorde en afværgende Bevægelse med Haanden, til Tegn paa, at han ønskede Taushed. Vaabenmesteren vedblev:

„Troels Harpyt fortalte før, at I vare modige

Mænd, og I ville kun slet bekræfte hans Ord ved at overmande mig. Een mod Tyve."

„To!" sagde Poul og stillede sig ved Faderens Side.

„Godt! Tyve da mod To, af hvilke jeg regner Den, jeg nævnede sidst, for dobbelt mod den Første. Vi ere skikkede herned af Horsens Borgere; tro I ikke, de ville sørge for, at vi komme tilbage igjen, eller idetmindste hævne vort Drab, ifald det lykkes Eder at fælde os? Jeg sagde, at I vare Tyve, maaskee Tredive, de ere Firehundrede."

„Ja, jeg veed dog ikke, om dette Antal vil hjælpe dem stort," bemærkede Troels spottende, „siden vi befinde os her, i en ret vel befæstet Borg."

„Har Du nogensinde seet Virkningen af en Kanon?" spurgte Guldbrand.

Ja!"

„Saa skulde Du forklare dine Folk, at man med en saadan er istand til at nedskyde Slottet over deres Hoveder, i en Afstand, hvor de ikke have Noget til Modværge; siden jeg, da jeg red ind før, syntes at bemærke, at I mangle Kanoner her."

„Han giver da ogsaa Agt paa Alt, den kjære Vaabenmester!" ytttede Palle, som sad ved Bordet og lyttede til denne Forhandling med begge Hænder under Kinderne.

„I Horsens have vi fjorten Kartover og Feltslanger, og Folk, der forstaa at bruge dem. Jeg bemærker kun i Forbigaaende, at Hertug Christian, som forleden blev kaaret til Konge, om nogle Dage vil være udenfor Horsens med hele sin Armee; det er en Omstændighed, som gjør Forholdet mellem os og Eder endnu mere ulige, og som maaskee bevirker, at I ville komme til at gjøre Rede for Holger Rosenkrands's Gods, førend I have tænkt. Følg derfor mit Raad, I gode Mænd, og lad mig fare i Fred, skik dernæst Byfolkene imorgen deres Køer tilbage, eller andre i deres Sted. Det er altid godt, at have det gamle Regnskab fra Haanden, før man begynder paa et nyt."

Der var Noget i Guldbrands Ord og Tone, som virkede beroligende paa Tilhørerne. En vis eftertænksom Taushed fandt Sted i Hallen, da han taug, og atter indtog sin Plads paa Bænken.

„Hvorfor skulde Hertug Christian netop komme med sine Folk til Horsens?" spurgte Troels.

„Sandsynligviis fordi han finder det bekvemmest herfra at overføre dem til Fyen," svarede Guldbrand.

„Ah, saa de drage til Fyen," yttrede den Anden listig, „det vidste jeg ikke."

Guldbrand begreb, at han havde yttret Mere, end han burde.

„Fyen, eller Jylland," svarede han hurtig. hvad veed jeg derom; jeg har ikke været med, da de raadsloge om Toget; jeg mener blot, at Hertugen og hans Mænd ville være istand til at holde Oprørerne i Ave, enten han saa finder dem i Jylland eller Fyen."

„Ja maaskee, Guldbrand! maaskee, siden Du vel hører med til Hertugens Mænd."

„Du har truffet det," svarede den Gamle.

„Det er en forunderlig Tid, vi leve i. Du, der har liidt Mere under Adelens Regimente, end Alle vi Andre tilsammen, vil nu slaaes for at bringe deres Tyranni tilbage. Jeg husker endnu godt den Aften.."

„Ikke mere herom," yttrede Guldbrand bydende, „hvad jeg har lidt, har jeg baaret som en Mand, og det tilkommer kun mig at huske."

„Som Du vil, Vaabenmester! men Du kan ikke forbyde mig at erindre, at Du hører til den samme Stand som jeg og mine, til Folket, og hvad vedkommer Adelens og Grev Christoffers Strid vel os, siden vi vide, at vi ville blive trælbundne som før af dem, der seire."

„Du tager Feil, Troels! naar Adelen har bragt Riget til Afgrundens Rand, er det just Folket, som maa bringe det Frelse."

Palle havde ikke taget Deel i Samtalen; han

blev siddende paa Bænken, tilsyneladende ligegyldig for Alt, medens han tegnede Figurer i det spildte Øl foran sig. Da Guldbrand taug, greb han et Tinkrus, klaprede med Laaget og udbrød:

„See saa, mine Hjertens Venner! lad nu Adelen eller Folket frelse Riget, hvem der bedst kan, og lad os faae vore Kruse fyldte igjen. Man bliver jo tør i Halsen ved at høre Jer tale. Kom, Guldbrand! ræk mig dit Krus.“

„Nei, Ridder Palle!“ svarede Vaabenmesteren, „det er forsilde nu, at begynde paa at drikke. Jeg har større Lyst til at see mig om efter et Sovested, hvis ellers Troels vil give mig og min Søn Herberge til imorgen tidlig.“

„Om jeg vil!“ gjentog Troels, „I skulle faae det bedste Kammer, som findes paa Boller. Jeg troer, at Elsebeth allerede er gaaet for at berede eders Leie. Du kan ogsaa hilse dine Bymænd, at de skulle faae deres fire Køer igjen. Det er ikke værdt at strides om saa Lidt. Men jeg gjør det kun for din Skyld, Guldbrand! Det siger jeg Dig reent ud.“

„Jeg vil heller tro, at Du gjør det for din egen Skyld,“ svarede Vaabenmesteren.

„Kom saa, mine sande Venner!“ raabte Palle, „lad os fylde vore Bægere og prøve, om vi kunne tømme dette lille Anker uden Guldbrands Hjælp.“

„Ja Gud og Helgenen hjælpe os for det sande Venskab imellem Eder og os, Adelsmand og Bonde,“ yttrede Troels leende, idet han stød et fuldt Krus over til Palle.

„Hvad for Noget!“ raabte Denne,“ benægter Du, at I ere mine Venner? Jeg troer, Du bliver gal, Mand! Er det ikke Bønderne, jeg før har levet af, som nu af mine Munke? have de ikke født og klædt mig, lige til jeg blev tvungen til at sælge de sidste for at skaffe mig nye Vaaben og gammelt Rostokerøl?“

„Det beviser da ikke eders Venskab med Bønderne.“

„Jo netop, siden jeg skaffede dem en mild og naadig Kjøber, da jeg selv ikke havde saa megen Jord tilbage, som et Bygkorn kunde voxe i.“

„Men den forrige Konge havde jo ladet gaa Bud og Lov om, at Herremændene ikke længere maatte sælge deres Bønder. Han forstod at tvinge Adelen, hvad Ridder?“

„Han havde idetmindste lige fra sin Barndom havt Lyst til at krybe saa høit, og derfor faldt han ogsaa saa dybt; jeg begriber ikke, hvorledes noget fornuftigt Menneske kan slaa sig til hans Parti. I mine Øine var han en Tyran og det af den allerværste Slags.“

„Af den værste Slags?“

„Netop. Han mangfoldiggjorde en Slægt af Efterkommere, det vil sige af smaa Tyranner, med saa stor Frugtbarhed, at hans Gemalinde paa eet Aar bragte tre levende Sønner til Verden."

Denne Slutning, der iøvrigt indeholdt en bekjendt historisk Sandhed, blev besvaret med en almindelig Latter. Guldbrand og hans Søn havde reist sig. Den Første speidede bestandig efter et Tegn fra Palle, men Ridderen lod kun til at have Sands for at faae sit Bæger fyldt, saa ofte han tømte det. En af Kvinderne viste sig endelig med en Fakkel i den aabne Dør, for at føre Vaabenmesteren og hans Søn til deres Sovekammer. I det Øieblik han gik, reiste Palle sig, greb hans Haand og hviskede: „Vi tales ved siden."

Derpaa tappede han sig et nyt Bæger af Ankeret, som laa paa Bordenden.

„Sov vel, Guldbrand!" raabte Troels, der vedblev at drikke Bæger for Bæger med Ridderen, og allerede befandt sig i en beruset Tilstand. „Hvis jeg skulde være draget bort imorgen før Du, saa hils dine Bymænd og farvel til vi mødes igjen."

„God Nat, Troels!" sagde Guldbrand, „sørg for, at jeg kommer til at sove i Fred. Disse Borgere i Horsens holde nu saameget af mig, og jeg

vilde gjerne tale din Sag for dem, naar jeg kommer hjem."

Værelset, hvortil Fruentimret førte Vaabenmesteren og hans Søn, var et lille firkantet Rum, hvori Sommersolen ikke havde været istand til at fortrænge den kolde og klamme Fugtighed, som Murene meddeelte. To lange Vinduer gave om Dagen et sparsomt Lys, der om Vinteren maatte være saameget kortere, fordi Vinduerne vendte mod Øst, altsaa imod en Baggrund af Skov, og desuden begge vare deelte med en temmelig massiv Muurpille, som ovenfor et Capitæl skiltes i to Spidsbuer. Gjennem de aflange Blyruder faldt i dette Øieblik Maanens Straaler og forenede sig med det røde Lys af Faklen. Kvinden stak Faklen i en Ring paa Muren, derefter gjorde hun Korsets Tegn foran de to Mænd, idet hun gik bort.

Vaabenmesteren kastede et forskende Blik omkring i Værelset. Med Undtagelse af en høirygget Stol, to Sengesteder og et stort Skab, mødte hans Øie kun de mørkegraa og skimlede Vægge. Skabet var aabent og tomt, et Bevis paa, at den nye Herremands Undersøgelser havde udstrakt sig hertil. Paa den modsatte Væg hang et Bly-Crucifix, omgivet med en Krands af Bøgeløv, der nu var visnet. Intet af Vinduerne lod sig aabne; imidlertid var Stilheden paa denne Side af

Slottet saa stor, at man hørte Rørdrummens Kvækken ude fra Kæret. Bønderne, som ved Vaabenmesterens Komme vare forsamlede i Gaarden, lode til at have begivet sig til Ro efter den foregaaende Dags Anstrængelser. Kun fra den Fløi, hvori Troels og hans Venner dvælede, tilkjendegav i enkelte Mellemrum et Skrig eller en gjennemtrængende Latter, at Drikkelaget endnu blev fortsat.

„Jeg begriber ikke, hvad Ridder Palle har isinde," yttrede Guldbrand efter en lang Taushed, „han lovede at give mig Underretning siden, og imidlertid sidder han og drikker Sands og Samling bort mellem Banden nede i Hallen."

Poul svarede ikke; et dybt og langtrukkent Aandedrag tilkjendegav, at han allerede var falden i Søvn. Vaabenmesteren tilkastede ham et langt og dvælende Blik, der udtrykte en ubeskrivelig Ømhed. Derpaa gik han hen til Døren. Efterat have overbeviist sig om, at denne ved at lukkes op førte ind i Kammeret, stillede han sit vægtige Slagsværd fra Gulvet paaskraa ind imod den nederste af de massive Egefyldninger, hvorved det blev umuligt at aabne Døren ude fra Gangen. Efter saaledes at have sikret sig, satte han Stridsøxen op ved Hovedgjærdet, spændte Brystharnisket af og lagde sig paa Sengen.

Flere Timer forløb. Faklen var nedbrændt til

Muren og ifærd med at gaa ud. Maanens blaalige Lys opfyldte Værelset. Den gamle Vaabenmester var i Begreb med at bukke under i hans Kamp med Søvnen. Drikkelaget lod endelig til at være endt, en dyb Stilhed hvilede over Borgen. Da forekom det ham, som om han hørte en svag Puslen i Retning mod Døren, han lyttede og overbeviste sig strax efter om, at man fra Gangen søgte at trænge ind til ham. Guldbrand sprang op, greb Øxen og traadte hen til Døren, i det Samme blev der banket paa; men den dybe Taushed udenfor, og de dæmpede Slag, med hvilke den Kommende tilkjendegav sin Nærværelse, tilintetgjorde strax enhver Formodning om Fjendtlighed.

„Hvem er det?“ spurgte Vaabenmesteren.

„For Guds Skyld!“ hvislede en Stemme igjennem Nøglehullet, „raab ikke saa høit, og luk endelig op; jeg har listet mig hen til Dig paa mine bare Fødder, og de fugtige Steenfliser ere forbandet kolde.“

„Der har vi gamle Palle Graa,“ sagde Guldbrand smilende. „Endelig faaer jeg da at vide, hvad han mener med sit Menneskeliv.“

Han tog Sværdet bort, aabnede Døren og lod Ridderen træde ind.

„Gid Du skee Skam, Vaabenmester! saalænge som Du lod mig staa og banke, jeg fryser om mine

Fødder, saa at jeg knap kan staa paa dem. Derimod brænder mit Hoved som den gloende Ild. Aa, lad mig lægge mig lidt op paa din Seng, imedens vi tales ved, for jeg har meget at sige Dig. — Du behøver min Sjæl ikke at stænge Døren," tilføiede han, da Guldbrand atter støttede sit Sværd mod Fyldningen, „i hele Borgen tænker intet Menneske paa at gjøre Dig Noget."

„Og Troels og hans Venner?"

„De hvile paa Valpladsen," svarede Ridderen leende. „Knægtene søgte at faae gamle Palle beruset, for at lokke ud af ham, hvad de ønskede at vide; men Slutningen blev, at jeg gik min Vei, da Ankeret var tomt, medens de bleve liggende paa Stedet. Det kan være nok om dem, lad os nu tale lidt om os selv. For det Første maa jeg takke Dig, fordi Du opfyldte mit Ønske og drog herind, Vaabenmester! Du har derved beviist mig en vigtig Tjeneste, men jeg venter endnu mere af Dig. Sagen er i Korthed denne. Holger Rosenkrands og hans Søn have opholdt sig i Holsteen siden Rigsdagen blev sammenkaldt, for tre Maaneder siden. Ved Afreisen overdrog han sin Slægtning, den unge Ebbe Flemming, at have Opsyn med Borgen og beskytte Fru Gyldenstjerne og hendes Datter, som boede paa Boller. Sidst i forrige Uge forsvandt Ebbe, uden at

Nogen kunde give anden Besked om ham, end at han var reden ud af Horsens Sønderport om Aftenen. Fru Gyldenstjerne, hvis afdøde Mand jeg kjendte meget nøie, skikker Bud til mig herom, og vi lode søge efter Ebbe overalt, men forgæves. I Mandags Morges kommer en Bondedreng løbende over til mig i Klosteret, og fortæller, at de havde fundet et Lig i Bygholm Mose. Jeg kaster mig paa min Hest, rider derned, og gjenkjender den stakkels Ebbe, dræbt med et Øxehug, der næsten havde kløvet hans Baghoved. En stor Jagthund sad ved Siden af den Døde og slikkede hans Hænder; det var den, der havde ledet til Opdagelsen; thi efterat Liget var blevet kastet ned i Mosen og bedækket med Grønsværet, havde Hunden gravet det op igjen og slikket dets Ansigt rent, saaledes at man blev istand til at gjenkjende Trækkene. Samme Dags Aften bemægtigede Holgers forrige Hovfoged, Troels Harpyt og hans Kammerater sig Voller; de opbrøde Kister og Gjemmer, og have siden huseret, som Du saae iaften. Der er ingen Tvivl om, at Troels er Ebbe Flemmings Banemand, saameget mindre, som han længe har baaret Nag til ham, fordi Ebbe var Skyld i, at Holger for et Aar siden jog ham bort af sin Tjeneste. Saa uformodet Anfaldet paa Slottet end skete, vare dog Fru Gyldenstjerne og hendes Datter heldige nok til at finde et Skjul,

som Troels hidtil forgæves har søgt at opdage; hvis det lykkedes ham, vilde de stakkels Fruentimmer uden-tvivl neppe have fristet en bedre Skjæbne end Flemming; men han fandt dem ikke, Vaabenmester, de ere her endnu, og det er dem, Du skal hjælpe mig at skaffe ud af Slottet."

„Hvorfor mener J, at Troels skulde tilføie de to Damer noget Ondt?"

„Af samme Grund, som han fangede og bortslæbte de to Tjenere, der befandt sig her, da han kom; jeg tænker, fordi det maa være ham magtpaaliggende, at tilintetgjøre ethvert Vidne om hvad her er bedrevet."

„Jeg tvivler om, at han vover at gribe til saa voldsomme Midler."

„Hvem Fanden skulde han frygte for? J denne Tid tænker Enhver kun paa sig selv, og Herremændene have for megen Møie med at frede om deres Eget, til at bekymre sig om, hvad der skeer hos Naboen."

„Men J hørte dog for lidt siden, hvor let Troels og hans Kammerater lade sig tale tilrette."

„Du tager Feil, Vaabenmester. For lidt siden var Talen nede i Hallen om at liste sig herop og dræbe Dig og din Søn mens J sov, og Troels opgav kun denne Idee, efterat jeg havde betydet ham, at dit Liv vilde bringe Banden større Fordeel end din Død. De frygte for Bymændene i Horsens, det er Alt.

Dagen efter Harpyts Ankomst til Boller, sendte de Bud herned og spurgte, med hvad Ret han havde taget Slottet. Troels svarede, at han handlede efter Fuldmagt fra Holger Rosenkrands, og dermed lode de sig nøie."

„I har altsaa lagt en Plan til at faae Fru Gyldenstjerne og hendes Datter herfra?"

„Ja, og hvis den blot lykkes, skal jeg ikke længe have din Bistand nødig. I Eftermiddag, da jeg red herned, mødte jeg en Flok af Harpyts Bande. Jeg gav mig i Snak med dem og lod mig, halv med det Gode og halv med Magt, føre ind paa Boller. Her var Drikkelaget allerede i god Gang; jeg tog Deel deri. — Ja Du smiler, Vaabenmester; men hvad skal man sige? jeg vilde blot redde saameget jeg kunde af Holgers gode Viin fra at gaa tilspilde i disse Gavtyve. Desuden hørte det med til min Plan, at drikke. Medens vi tømte vore Bægre fortalte jeg dem om alle de Skatte, mine Munke forvare paa Ørslev, og Pakket, der efter deres Lykke paa Boller har faaet Smag paa flere af den Slags Bedrifter, lyttede til med spændt Opmærksomhed. Jeg saae Aarerne svulme i Harpyts Tindinger og hans Fingre krumme sig af Begjerlighed, og jeg lod, som om jeg ikke forstod de betydningsfulde Øiekast, han fordeelte paa de Nærmestsiddende. Kort og godt, jeg er mig bevidst, aldrig før

at have holdt en Tale med saa almindeligt Bifald. Forsamlingen glemte efterhaanden at drikke for at raadslaa, og Slutningen blev, at man, uden at bekymre sig om min Nærværelse, bestemte sig til imorgen ved Daggry at gjøre en lille Udflugt over til Ørslev, for at høre Munkene læse Fromesse i Klosteret. Forstaaer Du mig nu?"

„Ja tildeels," svarede Guldbrand smilende.

„De Udsigter til Bytte, som jeg saa gavmildt tildeelte dem, ville gjøre hele Banden til Deeltager i Toget, imidlertid faae vi frie Hænder til at handle. Troels har ordnet Alt. Da de skiltes iaften blev der valgt sex Mænd til, under de Øvriges Fraværelse, at bevogte Boller; med dem ville vi faae at bestille, hvis det ikke lykkes mig at bortlede deres Opmærksomhed. — Sex Bønder mod os Tre. — Hvad, Baabenmester?"

„Jeg tænker, at det slaaer til," sagde Guldbrand.

„Maaskee var det fornuftigst, at faae et nyt Viinanker bragt for Dagens Lys, og prøve en lille Dyst med dem. Vi ville lade det komme an paa Omstændighederne."

„Men hvorledes vil det gaa de stakkels Munke?"

„For dem frygter jeg ikke. Du hørte iaften Troels tvivle om, at jeg var istand til at lære dem Noget. Han vil erfare, at det dog er muligt. Ørs-

lev Kloster er desuden befæstet med gode Volde og en bred Grav; jeg skulde feile meget, hvis mine Munke aabne deres Porte, fordi Bønderne banke paa."

„Troels har formodenlig isinde at holde Eder tilbage her, mens han drager bort?"

„Ja, og for at hindre ethvert af mine Forsøg paa at flygte, befalede han Kvinden, som lyste mig op, at stænge Døren, der fører fra Gangen udenfor vore Kamre ned til Trappen. Imidlertid kunde det dog nok være, at de imorgen toge en ny Bestemmelse med mig. Hvis de føre mig til Klostret, veed jeg ikke, hvad jeg skal tænke om min Plan."

„I saa Fald maa I tænke, at der er Een mindre til at udføre den, Ridder Palle, og at de To, som blive tilbage, derfor ville bruge sig saameget destobedre," svarede Guldbrand med sin rolige og bestemte Mine.

„Gud velsigne Dig, Vaabenmester!" yttrede Palle fornøiet. „Jeg kunde aldrig have ønsket mig en bedre Bistand. Du og din Søn ere modige Mænd, og ville frelse de to stakkels Fruentimmer."

Guldbrand afbrød ham ved at lægge sin Haand paa hans Skulder.

„Synes I ikke, det var bedst, I tøvede med eders Roes til vi have fortjent den," sagde han smilende. „Lad mig blot faae at vide, hvor Fru Gyldenstjerne og hendes Datter holde sig skjulte."

„Du har Ret!“ sagde Palle, „men Faklen er gaaet ud og i det Mørke, hvori vi sidde, vil jeg blot kunne beskrive Dig Stedet; læg derfor nøie Mærke til mine Ord. Histhenne ved Væggen her i Kammeret staaer et stort Klædeskab, naar Du imorgen undersøger det, vil Du opdage, at Bunden lader sig drage iveiret, op imod Bagklædningen. Derved fremkommer et Hul, hvorigjennem et Menneske kan stige ned til en Trappe, som er anbragt i Muurtykkelsen; for Enden af denne Trappe vil Du finde en Dør, som aabner sig, naar Du banker og nævner mit Navn. Du er da naaet ned til en Victualiekjælder, som Røverne endnu ikke have været istand til at opdage. Den skjuler Fru Gyldenstjerne og hendes Datter. Har Du indprentet Dig Alt, Guldbrand?“

„Fuldkomment.“

„Godt, saa vil jeg liste mig tilbage for at faae mig en lille Lur, førend de vaagne dernede. Jeg er neppe istand til at holde mine Øine oppe. — Godnat og god Lykke.“

Med disse Ord gav Ridderen ham Haanden og vendte tilbage til sit Kammer, med samme Forsigtighed som han var kommen.

Guldbrand blev siddende paa Sengekanten, grundende paa det Eventyr, hvori han uformodet fandt sig indviklet. Maaskee tænkte han under denne Taushed

paa Poul, der nu for anden Gang skulde møde den unge Frøken Gyldenstjerne, thi hans Dine hvilede alvorligt og dvælende paa Leiet, hvorfra et langtrukkent Aandedrag tilkjendegav en uforstyrret Søvn.

Omtrent en Time forløb saaledes. Et svagt Lysskær faldt ind igjennem Vinduet; da Vaabenmesteren hævede sit Hoved saae han Himlen bag Skoven farves af et blegrødt Skær, som betegnede Morgengryet. Lidt efter blev den dybe Fred, som hidtil havde hvilet over Borgen og Landskabet, afbrudt. Man hørte Stemmer og Raab nede i Gaarden; en tiltagende Virksomhed begyndte paa samme Tid i Slottet. Poul vedblev at sove, sorgløs og ubekymret. Guldbrand sad ved hans Side og vaagede over ham, nu som bestandig tilforn.

Larmen tiltog, Heste bleve førte frem, Skraal og jublende Sange tilkjendegav det tillidsfulde Haab, hvormed Bønderne begyndte deres Dagværk; men Guldbrand maatte indskrænke sine Jagttagelser til at lytte, fordi Vinduerne i hans Værelse, som fortalt, vendte ud mod Skoven, følgelig paa den modsatte Side af Gaarden og Vindebroen. Lidt efter forkyndte den aftagende Larm, som omsider endte med en fuldkommen Stilhed, at Toget havde forladt Borgen. Daglyset udbredte sig med et rødguldt Skær paa Himlen over Skoven, Spurvene og Svalerne kvidrede

under Taget. En tyk Taage steg op fra Kæret og varslede en varm Dag. Den gamle Vaabenmester lagde sig tilbage paa sit Leie og faldt strax efter i en dyb Søvn.

Det var allerede høit paa Dagen, da Poul vækkede ham. Guldbrand stod op; medens han spændte sine Vaaben om sig, fortalte han Indholdet af Samtalen med Palle. Et forunderligt spændt og bevæget Udtryk viste sig i Sønnens Ansigt, men han sagde Intet.

„Vi skulle nu begynde en Kamp, min Dreng!“ vedblev Guldbrand, „forskjellig fra den, vi ventede os igaar, og Du vil faae den værste Deel heri, siden Du baade skal værge Dig mod Fjenden og mod Den, Du agter at forsvare. Lykkeligviis begynder Du dennegang Striden med dit tidligere Uhelds Erfaring. Du vil erindre, at hvad der idag fører den unge Pige sammen med Dig, kun maa afgjøres med en Mands Mod, ikke med en Elskers Suk.“

„Frygt ikke,“ sagde Poul, „mellem hende og mig er Alt glemt, hun er slettet ud af mit Hjerte og af mine Tanker.“

Guldbrand taug; hans Mine udtrykte Tvivl. Han lod Poul bevogte Døren, medens han undersøgte Skabet.

„Det forholder sig som Ridderen sagde,“ udbrød

han, „Bunden giver efter og lader sig drage tilbage. Bliv Du nu her tilbage, medens jeg gaaer ud for at vække Palle og see, om de have taget Stangen fra Gangdøren."

Han kastede sit Sværd over Skulderen og forlod Værelset.

Palles Kammer var tomt, og Døren til Trappen stod paa vid Gab. Vaabenmesteren blev ved at gaa, indtil han midt i Gangen kom til en Dør, der vendte ud mod en bedækket Altan eller Svale, som det dengang hed, og som dannede en Overgang mellem begge Taarnene. Fra dette Sted kunde han iagttage Alt hvad der foregik nede i Gaarden og udenfor Vindebroen.

Det Første, hans Øine faldt paa, var et Selskab af syv Personer, der havde forenet sig under Skyggen af et stort Kastanietræ i Gaarden. Midt i den Kreds, de dannede, laa et Viinanker, hvoraf de fyldte deres Bægere. Den mest fremtrædende Person i Selskabet var Ridder Palle, med opknappet Vams, glindsende Kinder og en livsalig og smilende Mine. En af Bønderne havde slynget sin Arm om Ridderens Skuldre, en Anden klinkede med ham. Palle nikkede, lo og opfordrede dem til at drikke. Virkningen af hans Overtalelser viste sig allerede i Bøndernes purpurrøde Ansigter og flammende Øine. Vindebroen var draget

ned. I den modsatte Side af Gaarden stode to Fruentimmer, ifærd med at fastgjøre nogle store, sammensnørede Pakker af Linned og Klædningsstykker paa en Hest, som en barbenet Dreng dernæst trak efter sig ud over Broen. To andre Kvinder havde slagtet en Ko, som hang i et Reb paa Ringmuren, og hvoraf store Stykker bleve nedbragte i Kjøkkenet, for at tilberedes for den bortdragne Skare.

Guldbrand blev pludselig afbrudt i sine Jagttagelser, idet Palle strakte sit Bæger op imod ham og raabte:

„Godmorgen, Vaabenmester! Du seer, at jeg allerede virker i mit Kald og drikker Farvel med mine Venner. Kom ned til os og faae Dig et Bæger med!"

„Nei Tak!" svarede Guldbrand. „Jeg tænker paa at drage hjemad ret snart."

„Det er min Sjæl for tidligt. Tøv en Timestid endnu, saa kunne vi følges ad. Jeg skal være hos Dig, saasnart vi blive færdige her."

„Godt, altsaa om en Time," svarede Guldbrand og forlod Svalen, idet han hørte Ridderen opfordre de kjære Venner til paany at fylde deres Bægre.

Da han kom tilbage til sit Sovekammer lukkede han Døren og stængede den med samme Forsigtighed som om Natten. Derefter aabnede han Bunden paa

Skabet og steg ned igjennem Hullet, som Poul igjen lukkede.

Alt syntes at begunstige deres Plan, den bortdragne Skare, Stilheden i Slottet, de drukne Bevogtere, som inden kort Tid vilde være uskikkede til enhversomhelst Modstand. Alene Poul var urolig, hans Kinder glødede og hans Pulse bankede. Et uforklarligt Instinct syntes at lade ham ane en kommende Fare.

Omtrent en halv Time efterat Guldbrand var forsvunden vendte han igjen tilbage, fulgt af Fru Gyldenstjerne og hendes Datter. Begge vare klædte i Bønderdragt, som imidlertid for mere skarpsynede Jagttagere neppe vilde have været tilstrækkelig til at skjule deres Stand. Fru Gyldenstjerne var meget ængstlig, hendes Træk vidnede om al den Frygt, hun havde udstaaet under Troels Harpyts Regimente. Hendes Datter var en ung Pige med et fint og blegt Ansigt, store, mørkebrune og straalende Øine, et yndigt Smil, en fuldendt Figur, smaa hvide og smalle Hænder. Det var disse Egenskaber, der tidligere havde fortryllet Poul, og som endnu i dette Øieblik bragte ham til at skjælve.

Da Thyra Gyldenstjerne fik Øie paa ham, udstødte hun et Udbrud af Forundring, og gjorde en Bevægelse hen imod ham, som tydede paa Gjenkjendelse,

men Poul syntes ikke at lægge Mærke dertil; under Indflydelsen af den gamle Vaabenmesters alvorlige Øine vendte hans Selvbeherskelse tilbage; han hilste de to Damer, tilsyneladende rolig og fattet, men tillige med en Rødme, der var en ligesaa sikker som ufrivillig Tilstaaelse om de Følelser, der i dette Øieblik atter vaagnede ved Synet af Thyra.

„Det er min Søn!“ sagde Guldbrand. „Han mener Eder det ligesaa godt som jeg, og I behøver nu ikke at frygte mere, naadige Frue! om Lidt vil Ridder Palle komme herop, saa forlade vi Boller og ride ad Thyrsbæk til, førend Troels og hans Mænd vende tilbage.“

„I troer da, at alle vore Fjender have forladt Boller?“ spurgte Fru Gyldenstjerne ængstlig.

„Alle!“ gjentog Vaabenmesteren, „paa Sex nær. som i dette Øieblik sidde og drikke nede i Gaarden.“

„Siden jeg altsaa ikke har Noget at befrygte, ønskede jeg gjerne at medtage nogle værdifulde Gjenstande fra mit Værelse, førend jeg forlader Boller.“

„Jeg tvivler om, at I vil finde nogen Gjenstand af Værdi mere,“ svarede Guldbrand. „I tre Dage have de røvet og plyndret Alt, ligefra Lænkehundens Jernkjæde til Blikskjoldene over de gamle Ridderes Kister i Gravkapellet; hvis Troels kunde, havde han

gjerne taget det tomme Slot med sig over Vindebroen."

"Jeg tvivler dog om, at de have fundet det, jeg mener, idetmindste vil jeg overbevise mig derom."

"Hvis I ønsker det, skal jeg gaa derned for Eder."

"I vilde ligesaalidt kunne finde det som de Andre," svarede Fru Gyldenstjerne. "Kom, lad os følges ad!"

Under denne Samtale havde Poul og den unge Pige været Tilhørere. Poul stod ved Vinduet, tilsyneladende fordybet i at betragte Skoven, hvis Træer dannede et Løvtag, saa tæt, at Solstraalerne ikke vare istand til at naae Jorden.

Han havde hidtil ikke vovet den ringeste Hentydning til at han gjenkjendte hende, og følte, at det nærværende Øieblik, medens han anden Gang skulde frelse hende, gav endnu mindre Ret til at omtale en tidligere Forpligtelse. Thyra Gyldenstjernes Holdning og Mine syntes ogsaa beregnet paa at lade ham fatte den Afstand, der var imellen dem, og som hans Fortjenester ikke vare tilstrækkelige til at forringe. Det var i hiin Tid Standen, der overalt viste sig at være den selskabelige Ordens Behersker, en Magt, som flere Aarhundreders Modstand ikke har været istand til at dethronisere; thi Kampen i Aaret 1534 forberedte i

Danmark kun Kampen i Aaret 1660 og denne sluttede sig i sine Følger igjen til de nyeste Begivenheder i det nittende Aarhundrede, da Folket ophørte at være en Hob, for at blive en Magt. Vi tro endelig at have bragt Standsforskjellen til at forsvinde, vi have tilintetgjort Forrettighederne og Privlegierne. Vi have faaet en ny Behersker, det er Alt, en mægtigere, men ikke mere værdig i den Forstødtes Sted, en Magt, der eier Sanct Peters Nøgler til at løse og binde, der skaber Graad og Smil, Salighed og Fortvivlelse, Himmel og Helved. Det er Pengene. Vi have endelig faaet en Sæd, da vi sønderreve Diplomerne, der først vil kunne høstes af de kommende Slægter, og alligevel vilde en saadan Bevidsthed indeholde tilstrækkelig Løn, hvis den blot ikke støttede sig til et tvivlsomt Maaskee, og hvis disse Slægter ikke vare stillede i en saa uendelig perspectivisk Afstand, at de næsten forsvinde for vore Øine.

Medens altsaa Poul tilsyneladende beskæftigede sig med at betragte Skoven, iagttog han flere Gange de nysgjerrige og stjaalne Øiekast, som Thyra sendte ham. Der laa i hans og hans Faders Fremtræden noget Eventyrligt, som behager Kvinden; hun lagde Mærke til den sorgløse Ro, som hvilede over den gamle Vaabenmester, hvis solbrændte Ansigt bar Spor af et Liv, der var rigt paa Begivenheder, paa over-

staaede Kampe og Sorger. For alle disse Omstændigheder havde hun en dyb og levende Sands, det Usædvanlige tiltalte hende, det Store henrev hende, hun var begavet med megen Romantik, denne unge Pige, med Følelse, Fantasie og Smag, alle en Poets bedste Egenskaber. Der gives forøvrigt ogsaa langt flere Poeter blandt Kvinderne, end dem, der lade deres Vers trykke.

Da Fru Gyldenstjerne og Vaabenmesteren forlod Værelset, fulgte Poul og Thyra efter. De standsede ved en Dør, tæt foran Trappen. Fru Gyldenstjerne hævede Klinken forsigtig iveiret, og traadte ind i et Kammer, hvis Bohave og Indretning tilkjendegav, at det tidligere havde tilhørt en Dame.

De forskjellige Gjenstande i dette Kammer fremstillede ogsaa en vis Pragt, men kun saare faa af de Bekvemmeligheder, som selv den tarveligste Leilighed i vore Dage vilde gjøre Fordring paa. Nogle høiryggede Lænestole, hvis brune Læderbetræk var fastslaaet med Messingsøm, stode paa et Gulv af slet sammenføiede Muursteen. Et Birketræes Chatol, med udtunget Messingblik paa Kanterne, støttet paa fire kugleformede og klodsede Been, en Himmelseng med røde og sortstribede Gardiner, og en Kamin, hvis slette Beskaffenhed det sodede og mørkebrune Bjelkeloft vidnede om, blev belyst af et langt og smalt Vindue

med smaa runde Blyruder, der vare afdeelte med flere Kryds af tykke Jernstænger.

En af disse Ruder, omtrent sex Tommer stor, var af malet Glas, og forestillede den hellige Jomfru, i en rød Kaabe besat med Stjerner og omgiven af en lysegul Glorie. De levende og klare Farver, ligesom ogsaa de vellykkede Omrids af dette lille Billede, dannede en skarp Modsætning til den øvrige smagløse Form og Mangel paa Kunstsands, som Øiet overalt mødte, men man erindrer maaskee, at Glasmaleriet netop i det sextende Aarhundrede havde opnaaet en Fuldkommenhed, som endog vor Tid, til Trods for Chemiens forøgede Hjelpekilder, forgæves søger at vinde tilbage.

Vinduet vendte ud imod Broen; i Baggrunden laa Horsens By og Bygholm Slot, belyst af Solen, hvis Straaler zitrede paa Fjordens lyseblaa Bølger.

Poul og Guldbrand stillede sig ved Vinduet, for at iagttage, hvad der foregik nede i Gaarden; imidlertid gik Fru Gyldenstjerne hen til Chatollet. Uden at bekymre sig om den synlige Vold, hvoraf Laasen bar Spor, drog hun Klappen ned og aabnede et hemmeligt Rum under den nederste Skuffe. Hun udstødte et Skrig ved at finde Stedet tomt. Guldbrand vendte sig om mod hende.

„Jeg tænkte det nok, naadige Frue!“ sagde han.

„De nuværende Eiere af Slottet have havt tilstrækkelig Tid til at gjøre sig bekjendte med alle Gjemmesteder. Jeg kjender Troels Harpyt."

„Hvem taler om Troels Harpyt?" udbrød i det Samme en Stemme i den modsatte Side af Værelset, og da Vaabenmesteren vendte sig, saae han Himmelsengens Gardiner skilles og Troels komme tilsyne bag disse.

I det første Øieblik blev Guldbrand staaende som forstenet. Blandt alle uformodede Hændelser vilde han have anseet det for usandsynligt, at træffe Troels her. Fru Gyldenstjerne foer tilbage og støttede sig til sin Datter med et høit Skrig. Thyra selv var ligbleg, hendes Øine søgte Poul, der stod ved Vinduet, med Blikket henvendt mod Guldbrand, som om hans Bevægelser vare afhængige af Faderens.

Troels blev siddende paa Sengekanten, medens han triumferede og ondskabsfuld lagde Mærke til den Forbauselse, han havde foraarsaget.

„Ja, I ventede nok ikke at træffe mig her!" udbrød han med en hæs og rusten Stemme. „Jeg drak for meget med Ridder Palle inat, derfor forsov jeg mig imorges, da de Andre droge bort. Men Ulykken er dog altid god for Noget; imidlertid kommer Du og vækker mig, og bringer disse to rare Fruentimmer med."

Guldbrand smilede, kastede et Blik paa Poul, lyttede og hørte Skridt, som syntes at nærme sig fra Gangen. Han havde fattet sin Plan.

„Vi maa jo sige Farvel til vor Vert, førend vi drage herfra," yttrede han og traadte et Skridt henimod Sengen. Men Troels lod ham ikke komme nærmere. Han sprang hen bag Døren, saaledes at han ved den første fjendtlige Bevægelse kunde lukke den mellem sig og Vaabenmesteren.

„Hvem er disse to Kvinder, som Du bringer med Dig?"

„To af Fru Gyldenstjernes Piger."

„Hvor har Du truffet dem?"

„De holde sig skjulte her, af Frygt for Dig og dine Kammerater."

„Og medens vi vare borte, gik de herned for at stjæle i deres Frues Gjemmer," yttrede han med en spottende Latter. „Du søger slet Selskab, Vaabenmester! — Det er ellers nogle hvide Hænder, disse Tjenestepiger have. I ville altsaa reise herfra?"

„Ja!" svarede Poul, idet han gjorde et pludseligt Spring henimod Døren, „vi ville reise."

Troels foer tilbage, drog Døren til efter sig, brast i Latter og svarede:

„I komme alligevel til at vente lidt endnu."

Med disse Ord skød han Slaaen for Døren, og

de Indespærrede hørte ham raabe ned fra et Vindue paa Gangen:

„Elsebeth og Kesten, drag Vindebroen op! To Mand op i Taarnene og see, om vore Folk ikke komme tilbage!“

Efter disse Befalinger indtraadte den tidligere Stilhed ude paa Gangen. Nede i Gaarden drog Fruentimmerne Vindebroen op. Palle Graa gik hen til dem, som om det var hans Hensigt at forhindre dette, men paa samme Tid kom Troels tilsyne nede i Gaarden og drog Ridderen med sig op i Værelserne. Men endnu inden de forsvandt, stødte Guldbrand en af de smaa Blyruder ud, satte Hovedet til Hullet og raabte ned til Palle:

„Vi ere lukkede inde heroppe!“

Fru Gyldenstjerne skjulte sit Ansigt ved Thyras Bryst og udbrød grædende:

„Gid vi vare blevne i eders Kammer, Vaabenmester! det er min Skyld, at vi ere bragte i denne Fare.“

„Finder I ikke, naadige Frue, at det kan være ligemeget, hvis Skyld der har bragt os ind i Faren, siden det nu blot kommer an paa, at vi redde os ud af den,“ svarede Vaabenmesteren.

„Men der gives jo ikke længere nogen Udsigt til Redning.“

„I skal ikke sige det,“ yttrede den Gamle. „Vi

To som her staa for Eder, have fristet større Nød end denne."

„Maaskee vil det lykkes Eder at slippe ud af Slottet, men vi — ?"

Guldbrand trak paa Skuldrene og svarede mild og rolig:

„Min Søn og jeg ville drage bort fra Boller paa samme Tid som I og eders Datter, ikke før og ikke senere."

„I vil da ikke forlade os?" yttrede hun bønligt.

„Nu mindre end nogensinde før," svarede den gamle Kriger.

„Og I!" yttrede Thyra til Poul, med et Blik, der bragte Blodet i hans Kinder, og hun rakte ham Haanden, idet hun tilføiede dæmpet:

„Vil I endnu ikke tilgive en Fornærmelse?"

„Jeg har Intet at tilgive," svarede han med en lav og usikker Stemme.

„I erindrer da ikke mere vort sidste Møde?"

„Nei!"

„Men det er en Feil hos en Soldat, at have en saa slet Hukommelse."

„Ja maaskee, jeg ventede blot ikke, at høre denne Bebreidelse af Eder."

„Hvorfor ikke? — Nu — I tier, I er altsaa dog fornærmet?"

„O, nei!" svarede han, „men forbauset."

„Hvorover?"

„Fordi jeg synes, at der idag ikke er større Anledning til at erindre vort tidligere Møde, end sidst til at glemme det."

„Hvis I dermed mener mig, saa har I Uret; thi jeg bevarede en levende Erindring om hvad jeg skyldte Eder, næsten i otte Dage, maaskee endnu længere, men I viste Eder ikke, I førte mig til mit Hjem, tog Afsked og syntes dermed at have glemt Alt."

„Hvad kunde jeg da vel gjøre Mere?"

„En Mand skylder den Dame, hvis Ære han beskyttede, hvis Liv han frelste, større Deeltagelse. I burde have besøgt os, om det saa kun var for at give mig Leilighed til at takke Eder."

„Jeg vovede ikke at komme op paa Boller."

„I vovede dog at frelse mig i Kirken."

„Ja!" svarede han med et trohjertigt Smil, „til at frelse Eder havde I ogsaa kun mig alene, men til at vise Deeltagelse herover havde I derimod eders hele Familie."

Poul greb med disse Ord den lille, hvide Haand, som hun strakte ham imøde, og trykkede den til sine Læber; han vovede ikke at hæve sine Øine op til Guldbrand, som betragtede ham med et alvorligt og

sørgmodigt Blik. Vaabenmesteren havde behøvet flere Aar til at indprente ham sine Grundsætninger, Poul behøvede kun et Minut, et Smil og et Blik for at glemme dem.

„Det gjælder altsaa nu om at lægge en Plan til vor Frelse,“ sagde Fru Gyldenstjerne til Guldbrand.

„Det troer jeg ikke, Frue, thi i saa Fald vilde den allerede være lagt, maaskee endog udført, siden jeg og min Søn pleie at handle hurtigt, naar vi først have overveiet. For Øieblikket nytter det ikke at lægge Planer.“

„Hvorfor?“

„For disse!“ svarede den gamle Krigsmand, og pegede ud mod en Hob Mennesker, som, omgivne af en Støvsky, viste sig paa Sandveien ovenfor Kæret. „Der kommer Troels Harpyts Kammerater tilbage,“ sagde han, „hører I, hvorledes han raaber til dem oppe fra Taarnet?“

„Vi maa altsaa overgive os værgeløse til disse Skjændige?“

„Nei!“ svarede Guldbrand, „vi maa blot vente, indtil der viser sig et gunstigt Tilfælde for os; naar dette kommer, kan I forlade Eder paa, at vi skulle vide at handle. I og eders Datter maa blot adlyde ethvert af mine Vink uden Ophold, uden Indvendin-

ger, blindt. Jeg vil frelse Eder, saa sandt som jeg ønsker at frelse mig selv."

„Vi skulle adlyde Eder i Alt, min kjære Vaabenmester," svarede Fru Gyldenstjerne skjælvende, „jeg lægger vor Skjæbne i eders Hænder."

„Det er godt," sagde Guldbrand. Derpaa gik han hen til Vinduet og begyndte en Samtale med Poul, for dæmpet til at den kunde høres af de Andre.

„Ak, min Datter!" yttrede Fru Gyldenstjerne. „Vi maa udentvivl befinde os i en meget stor Fare, siden jeg næsten anseer disse to Soldater for vore Lige."

„Det har jeg allerede længe gjort."

„Længe?"

„Ja, siden jeg hos den Yngste af dem fandt de Egenskaber forenede, som Du lærte mig at agte hos mine Lige."

„Du mener....?"

„Den Dag, vore Venner flygtede i Horsens Kirke og han alene blev tilbage, for at lade sig dræbe eller frelse mig."

De omtalte Mænd nærmede sig imidlertid Slottet. Guldbrand saae Skaren i en lang Række skride hen ad den smalle Vei over Kæret. Nogle af dem vare barbenede, indhyllede i Faareskindskofter, som sammenholdtes om Livet med et bredt Bælte, Andre

viste sig i samme Dragt og Bevæbning som den foregaaende Dag. De Flestes Hoveder vare blottede og omgivne af langt, filtret og nedhængende Haar. Deres Bevægelser vare langsomme, deres Miner udtrykte Sløvhed eller feilslagne Forventninger. De bleve idag anførte af en lille, bredskuldret Mand, som skred foran de Øvrige, iført et Brystharnisk og med en tung Stridskølle paa Skuldren. To af Kvinderne lode Vindebroen gaa ned, lidt efter gjenlød Gaarden af de Hjemvendtes larmende Raab og Støi.

Hele Skaren begav sig op til Hallen, hvor Bordet stod dækket med de sidste Rester fra Herskabets Kjøkken, og desuden med vældige Stykker kogt og smaahakket Kjød, som man spiste med Skeer og Knive, da Brugen af Gafler endnu var ubekjendt.

„Naa, hvordan gik det saa?“ spurgte Troels, „jeg seer, at Du har været Anfører idag, Drabolt. Bringer Du dygtig Bytte hjem med?“

„Fanden tage Byttet,“ sagde Drabolt, „og Den, der raadede til Toget. Munkene sloges som rasende Mennesker, det var ikke muligt at komme indenfor deres Mure, og saa dræbte de ovenikjøbet sex af vore Folk.“

„Dem har I paa eders Samvittighed, Ridder Palle!“ sagde Troels.

„Jeg!“ raabte Ridderen, „bliver Du gal, Mand. Jeg sagde Dig igaar, at Ørslev Munke havde Skatte,

men jeg sagde ikke, at de vilde lade være at forsvare dem; Du tvivlede ogsaa om, at jeg var istand til at lære dem Noget, bedøm nu selv, hvad Nytte de have havt af min Underviisning."

„Ja, lad os nu faae noget at spise," svarede Drabolt, „siden snakkes vi ved om Resten."

Maaltidet begyndte, Kvinderne hentede et nyt Anker op fra Kjælderen, Forbitrelsen over det frugtesløse Tog bedøvedes i Drik. Lidt efter gjenlød Hallen af en almindelig Larm, man sang og omfavnede hinanden, svoer og sloges. Troels alene beholdt sit Overlæg og kolde Blod, i hans hele Liv havde kun een Følelse behersket ham, egen Interesse; han besad en vis haardnakket Seighed i at forfølge sine Planer, en Kraft, der tiltog ved Modstand, og som ledet i en anden Retning, maaskee vilde have hævet ham over hans Samtid. Alle hans Planer gik for Øieblikket ud paa, under det almindelige Skibbrud at finde en Planke, der kunde bære ham til en sorgløs Fremtid.

Under Maaltidet sad han ved Bordenden i Samtale med Drabolt.

„Vi faae nu at trøste os over vort Uheld," sagde den Sidste, „en anden Gang kan give bedre Lykke, og som det lader til, vil denne Tid vare ved en Stund endnu. Vi talte med en Mand, der igaar var kommen fra Fyen; han fortalte, at Bønder og Borgere

spillede Mestere overalt derovre. Svendborgerne have brændt Ørkel Slot og Nakkebølle, Hvidkilde og Nygaard; en Skrædder fra Odense har indtaget Dalum Kloster, Andre have plyndret Næsbyhoved, Ebelø og Hagenskov. Det maa være et lystigt Liv de føre derovre."

„Veed Du hvad," sagde Troels, „vi ville see, at komme over til dem; det gaaer ikke an at tøve længer her, mens den store Mængde af Hertugens Krigsfolk ligge os saa nær."

„Ja, jeg har tænkt paa det," sagde Drabolt, „det er saameget farligere at blive paa Boller, som der hver Dag kommer Soldater nord fra. Mogens Gjøe lader samle sine Mænd paa Clausholm, og ovre fra Thim ved Ringkjøbing vente de Knud Gyldenstjernes Folk, der alle skulle her forbi. — Vi mødte ogsaa en Hob fra Bagge Griis paa Klarupgaard, de laa leirede paa den anden Side Horsens, lidt vesten for Klosteret, og ville komme her nedad endnu iaften."

„Men Drabolt!" raabte en Stemme fra den anden Side Bordet, „vi glemme jo vore Fanger. Lad os faae dem herop og snakke lidt med dem."

„Naa, saa I bringe Fanger med," yttrede Troels.

„Ja, gaa ned og hent dem, Elsebeth; jeg har lukket dem ind i Kjælderen."

„Hvor har I faaet dem fra?"

„Vi greb dem underveis, da de søgte at smutte forbi os; det er en Mand og en halvvoxen Dreng, begge klædte som Bønder; men jeg antog, at de vare høiere paa Straa end Dragten viste, og tog dem af den Grund med herop."

Det omtalte Fruentimmer gik og vendte strax efter tilbage med Fangerne.

Den Ene var en Mand paa henved halvtredsindstyve Aar, med mørke, levende og kloge Øine; han bar Knebelsbart og Hageskæg og fremtraadte med en Holdning og Værdighed i sit Ydre, som den grove Dragt ikke var istand til at forringe.

Han blev fulgt af en Dreng paa otte eller ti Aar, med et langt, ovalt Ansigt, spids Hage, blege og sygelige Træk. Drengen holdt sig tætslynget til Manden, og betragtede med en vis Ængstlighed de vilde Skikkelser, som stirrede paa dem.

Da disse to Personer traadte ind i Hallen udstødte Ridder Palle et Forundringsraab, men under den almindelige Støi lagde Ingen Mærke dertil. Ridderen beherskede sig ogsaa strax efter, og blev siddende ved Bordet, medens hans Øine med et Udtryk af den dybeste Overraskelse vedbleve at være rettede paa de to Ubekjendte.

„Hvem ere I, Godtfolk!" udbrød Troels, idet han stod op og traadte hen til dem.

„Vi ere Bønder fra Sallingland," svarede Manden.

„Bønder!" gjentog Troels spottende, „ja det er en god Snak. Sligt kan I tilnød bilde Adelsmændene ind, men ikke os. Hvor agte I Eder hen?"

„Ned til min Broder!" svarede Drengen.

„Vi drage sønderpaa," yttrede Manden hurtig, med et alvorligt Blik paa den Lille.

„Hvad sige I dertil, Kammerater?" spurgte Troels. „Er der Nogen af Jer som troer, at denne lille Poik er en Bonde?"

Med disse Ord tog han Drengen i sine Arme og satte ham op paa Bordet. Bønderne lo. En dyb Rødme foer hen over Drengens blege Kinder, idet han kastede et truende Blik paa Troels og udbrød:

„Uforskammede! hvad vover Du?"

„Det tuder dog Alt hvad af Ulv er kommen," sagde Troels og løftede den Lille ned paa Gulvet igjen. „Naa, I behøve ikke at være bange, vi gjøre Jer ingen Fortræd, tvertimod, I skulle blive førte hvorhen I ønske det, enten I nu ere Adelsmænd eller Bønder, saa give I os en lille Pengesum for vor Uleilighed og dermed er det afgjort."

„Ja, det bliver endda ikke saa lille en Sum, I komme til at punge ud med," brummede en af Bønderne med et spottende Grin, „for Veiene ere usikre i disse Tider, og I kunne let træffe paa dem, som

istedetfor at nøies med en Deel, tage Alting fra Eder."

Den Mand som sagde dette, stillede sig efter disse Ord hen for de Fremmede og betragtede dem med et barsk og fjendtligt Blik. Han var iført en Kofte og et Brystharnisk, og bar paa Hovedet en Stormhue med Gitter til at slaa ned over Ansigtet. Den Ubekjendte svarede ikke.

„Ja, ja Jakob!" yttrede Troels, „lad Drabolt og mig om det. — Du kan tro, vi skal nok faae ham til at betale," tilføiede han dæmpet og med et ondskabsfuldt Smil. „Men nu, da jeg har seet eders Fanger, skulle I ogsaa see mine."

„Har Du gjort Fanger, mens vi vare borte, og Du blev liggende i Sengen, for at sove Rusen ud?" spurgte Drabolt.

„Ja vist, lille Jørgen!" svarede Troels. „Nu kan Du selv bedømme, hvilke Du synes bedst om."

Medens han sagde dette gik Døren op, Vaabenmesteren, Poul og de to Damer bleve førte ind i Hallen. Et bedøvende Jubelraab hilste deres Ankomst.

Troels kastede et tilfreds Blik omkring sig, i det almindelige Frydeskrig feirede han sin Triumf.

„Hvad mener Du, om disse to rare Fruentimmer?" spurgte han. „De vilde ogsaa liste sig bort, efterat have været skjulte her i tre Dage, men jeg forhindrede

dem deri, — mens jeg laa i Sengen, som Du siger, jeg alene, som sov min Ruus ud, skjøndt baade Vaabenmesteren og hans Søn og selv den gamle Ridder histhenne, arbeidede for at faae dem bort, Een mod Tre og de bleve, — halvtreds mod sytten Munke og I løb. Til Belønning herfor beholder jeg nu den Ene af de to Piger, den Yngste, I Andre kunne kaste Lod om den Anden. Er det ikke ærlig deelt?"

„Nei!" raabte en Stemme udenfor Kredsen, og en af de tidligere omtalte Kvinder sprang hen imod Troels. Hendes Øine funklede af Harme og hendes Stemme skjælvede, idet hun vedblev:

„Du beholder Ingen af de to Fruentimmer, hverken den Yngste eller den Ældste, forstaaer Du mig? Du har en Kvinde i dit Hjem og tre smaa Børn, som skrige af Sult, fordi Du ligger og flakker Landet rundt istedetfor at skaffe dem Føde; hvordan vil det gaa, naar Du bringer endnu Flere til Huset? Ja vist!" vedblev hun med forøget Raseri, da Troels greb hende om Armen og søgte at standse denne Talestrøm; „tru mig kun, som Du pleier, men det hører Gud og Jomfru Maria, Du og hun skulle aldrig sætte Foden over vort Dørtrin, saalænge jeg er tilstede."

„Giv Jer tilfreds, lille Elsebeth!" sagde Drabolt, medens han forlod Bordet og traadte ind i Kredsen, „giv Jer tilfreds; Troels siger jo kun sin Mening, og

det har han Lov til; men nu skal han ogsaa høre vor Mening."

Disse Ord vakte en almindelig Opmærksomhed, skjøndt Drabolt talte med en besindig Rolighed, uden at hæve sin Stemme. Kredsen forstørredes, Alle taug, Alle ventede.

Et uhyggeligt og lurende Smil foer hen over Harpyts Ansigt, der laa noget Truende og Vildt i det Blik, hvormed han mønstrede Drabolts brede Skuldre og kolossale Lemmer, idet han gjentog:

„Eders Mening?"

„Ja, Halvtredsindstyves mod Een, det er nok værd at lytte derefter. Du skal ikke føre denne lille Pige hjem i dit Huus, siden Elsebeth ikke vil det, og siden jeg ikke heller synes derom, Du skal ikke byde og ikke forlange Mere, siden Ingen af os agter at lystre Dig længer; vi ere blevne kjede af det Herredømme, Du fører. — Det var Dig, der lagde Planen til at drage ind paa Boller, men vovede vi Andre ikke det Samme derved som Du? Det var Dig, der deelte Byttet, men Du beholdt Broderparten for Dig selv, og da der ikke var mere at tage, bestjal Du tilsidst dine egne Kammerater."

„Du lyver!" skreg Troels, idet han drog sin Kniv og sprang ind paa Drabolt. Jørgen greb den hævede Arm og vristede Kniven fra ham, saa let og

hurtigt, som om det havde været et Barn, hvis Modstand det kom an paa at overvinde. Derefter vedblev han:

„Du stjal fra dine Kammerater, det nytter ikke at Du nægter, hvad jeg selv har seet. Endnu inat, da Du troede os beruste eller sovende, gik Du ind i Kapellet, tog Kalken og Monstranzen fra Altarskabet, og listede Dig ud af Boller for at grave dem ned ovenfor Kæret. Johan fra Broen fulgte med, spørg ham, om jeg taler Sandhed."

Manden med Stormhuen traadte frem, nikkede og svarede:

„Det forholder sig rigtigt; Troels stjal Kalken, og jeg hjalp med at grave den ned."

„Vi aftalte igaar et nyt Tog sammen," vedblev Drabolt, „og mens vi Andre droge ud, medens vore Kammerater bleve dræbte, laa Du herhjemme og sov i din Seng, eller tænkte maaskee paa et nyt Bedrag imod os. Seer Du Troels, derfor ere vi blevne kjede af Dig. Du duer ikke til at slaaes, ikke heller til at dele Byttet, — hvad synes I, Folk, er det en Mand, som vi kunne være tjente med at have til Anfører?"

Medens Drabolt sagde dette slog han begge Arme om Troels, hævede ham op paa sine Skuldre og dreiede sig i denne Stilling med ham omkring i Kredsen.

En bedøvende Latter hilste denne Handling, under hvilken Troels forgæves anvendte al sin Kraft for at rive sig løs. Da Drabolt nogle Øieblikke efter satte ham ned paa Gulvet igjen, med tilsvarende Lethed, forøgedes Bøndernes Jubel, man trængte sig omkring Kæmpen, trykkede hans Hænder, rakte ham et fyldt Bæger, tømte tyve andre Bægre, kortsagt, hele Banden tilkjendegav eenstemmig, hvor fuldkomment denne sidste haandgribelige Handling havde afgjort Seiren til hans Fordeel.

Troels stod som forstenet i de første Øieblikke efterat han havde naaet Jorden; hans Øine funklede, et blaaligt Skær farvede hans Kinder og Læber, men med den Magt, som et heelt Livs Underfundighed og Forstillelse giver, fattede han sig strax efter, fortrak sit Ansigt til et Smil og udbrød:

„Det er godt, Jørgen, dine Grunde have rørt mit Hjerte; fra nu af skal Du altsaa være vor Anfører, Du, som begyndte saa heldig idag, men I kunne alligevel ikke undvære mig til at lægge Planer for Eder, og udtænke listige Opspind. Jeg er Hovedet, Du er Armen, tilsammentagne ere I Oxen, Drabolt dens Horn, men jeg er dens Øine, og Gud naade vore Fjender, saalænge vi ere forenede."

Denne pludselige Ydmyghed og Resignation vandt

Alles Hjerter. Troels modtog et ligesaa fuldstændigt Bifald, som man nylig havde ydet Kæmpen.

„Hvad nu den lille Pige angaaer, saa tag hende, behold dem begge To om Du vil, der skal ikke være Strid imellem os for saa Lidt. Er Du saa fornøiet?“

Drabolt havde ikke ventet en saa fuldstændig Eftergivenhed, han betragtede Troels forbauset, idet han modtog hans fremrakte Haand.

„Har Du Lyst til at følge hjem med mig?“ spurgte han Thyra.

„Nei Jørgen, det har hun ikke,“ svarede Poul, idet han traadte hen til Thyra, „og Du vil heller ikke tilføie den stakkels Pige noget Ondt, saasandt som jeg anseer Dig for den bedste Karl af alle dem, her ere tilstede.“

„Hvad kommer det Dig ved? — Og hvorfor skulde jeg ikke beholde hende og tage hende hjem med? Jeg bliver snart en gammel Mand, jeg boer alene og har ingen Kvinde, som Troels, der kan forbyde hende at træde ind i mit Huus.“

„Staaer Du maaskee i noget Forhold til hende, lille Poul?“ spurgte Troels.

„Ja!“ svarede Ridder Palle, „hvorfor skulde han ellers ville frelse hende?“

Under denne Forhandling udtrykte den unge Piges Ansigt en dødelig Angst, men uagtet dette lidende

Udtryk havde hendes Skjønhed maaskee aldrig virket mere mægtig og henrivende. Den grove Dragt var heller ikke istand til at skjule hendes Figurs Fuldkommenheder, medens hun lænede sig til Fru Gyldenstjerne, undseelig og skjælvende, og med halvtilslørede Blikke, der ligesom frygtede for at møde de afskrækkende Billeder, Hallen i dette Øieblik fremstillede.

„Kjender Du ham?" spurgte Drabolt, medens han traadte hende nærmere og lagde sin Haand paa hendes Arm.

Thyra nikkede, hun var ikke istand til at svare.

„Hun er maaskee hans Kjæreste," sagde Troels.

„Ja!" svarede Poul.

„Er det sandt, Vaabenmester?"

„Du kan jo spørge hendes Moder derom," sagde Guldbrand barskt.

„Og I holder af hende, Krigsmand?" vedblev Drabolt betænksomt.

„Ja!" gjentog Poul, „jeg elsker hende, inderligere end nogen Anden i Verden." Og da først denne rige Kilde i hans Bryst var aabnet, tilføiede han med en Stemme, der syntes at skjælve over sin egen Dristighed, og med et Blik, der dvælede paa Jorden, forlegen og bange for at møde de Andres, som han troede hvilede paa sig:

„Hun var den Første og hun vil være den Eneste, jeg nogensinde kommer til at elske."

Han havde frygtet Guldbrands og Fru Gyldenstjernes Blik; Ingen af dem saae paa ham, Vaabenmesteren støttede begge Arme paa sit lange Sværd, et Skridt foran den gamle Dame. Begge antoge disse Ord for at høre med til hans Rolle. Alene over Thyras Ansigt hvilede en stærkere Rødme medens Poul talede, hendes kloge Oine antoge et Udtryk af nysgjerrig Overraskelse, da hun hævede dem op til ham.

Drabolt stod nogle Oieblikke fordybet i Tanker, medens han betragtede Poul og Thyra.

„Siden Du holder af hende, skal Du ogsaa beholde hende," udbrød han pludseligt. „Det er Synd at skille dem ad, som elske hinanden."

„Hvad for Noget!" raabte Troels, „— Du er altsaa bange for Bymændene i Horsens?"

„Nei!" svarede han, idet han hævede sit Hoved, og med den ene af sine brede Hænder strøg Haaret bort fra Panden. „Saa bange er jeg ikke for nogen Mand i Verden, at jeg skulde give hende bort af Frygt. Men jeg har selv engang prøvet, hvad det var at skilles fra Den, man holdt af. Dengang jeg var ung som Du, Krigsmand, havde jeg ogsaa en Kjæreste; vi holdt af hinanden og glemte Sporefogdens Svøbe og Sult og Nød, imens vi vare sammen.

Saa fik Herremanden hende at see og skilte os ad; mig lod han sælge paa Kolding Marked og hun blev ført op paa Gaarden. Der døde hun fjorten Uger efter, paa Hellig Kyndelmisse Aften. Fra denne Tid har jeg levet alene. Jeg fik mig aldrig nogen Kjæreste siden, men imellemstunder kommer hun mig i Tanker endnu, og for hendes Skyld skal Du beholde Den, Du holder af."

Ridder Palle afbrød den Stilhed, som fandt Sted i Hallen, da Drabolt taug.

„Du er en flink Karl, Jørgen Drabolt. Skal vi drikke et Bæger Viin sammen?"

„Jeg er bleven ganske rørt," sagde Troels og tørrede Øinene med en forstilt Sørgmodighed. „Men siden Du allerede har gjort saameget for disse To, synes jeg, Du burde gjøre Mere endnu."

„Hvilket?"

Troels bøiede sig over mod ham og hviskede:

„De holde Dig min Sjæl for Nar, lille Jørgen, og have blot fundet paa denne Udflugt, for siden at lee Dig ud. Mærker Du ikke det?"

„Hvad skulde Jørgen gjøre Mere for dem?" spurgte Johan fra Broen.

„Lad os gjøre deres Bryllup iaften," sagde Troels.

„Ja!" raabte Bonden, „det er godt, de skulle have Bryllup paa Boller, Kapellet er nær herved, og

vi ere Vidner i tilstrækkelig Mængde. Siden saae vi os en lille Fest i samme Anledning."

„Vidner er her nok af," gjentog Drabolt, „men ingen Præst."

„Aa jo, han fattes ikke heller."

„Hvad mener Du?"

„Der staaer han," sagde Troels og pegede paa den ene af Drabolts Fanger.

Den Fremmede, som saa uformodet saae sig draget ind i Samtalen, blev bleg; han søgte at nægte, men Troels afbrød ham:

„Det nytter ikke hvad I siger, Hr. Peder Skave. For ti Aar siden hørte jeg Eder prædike paa Torvet i Stolpe om Luther og hans nye Lære. Jeg tænker, at I nok maa kunne vie os de to Trolovede."

Skave fik ingen Leilighed til at svare, Bandens Jubel opfyldte Hallen.

„Til Kapellet! til Kapellet!" raabte de.

„Hvad kan det nytte at gaa til Kapellet," sagde Drabolt, „der kan dog ikke blive Noget af dette."

„Hvorfor ikke?" spurgte Troels.

„Fordi Du har plyndret Alteret. Du maatte da først bringe Monstranzen tilbage."

Troels betænkte sig, han havde ikke beregnet denne Omstændighed; han kastede et skummelt og hadefuldt Blik paa Jørgen og beredte sig til et nyt Offer.

„Siden I dog vide, hvor den ligger forvaret, kunne vi jo skikke Johan fra Broen ud efter den," svarede han.

„Det er godt," sagde Johan, „jeg skal være her tilbage i en Fart."

Han tømte et Bæger Viin og forlod Hallen.

Medens denne Forvandling fandt Sted, havde Ridder Palle og Vaabenmesteren været indviklede i en ivrig Samtale. I det Guldbrand traadte tilbage, henvendte Fru Gyldenstjerne sig til ham, og udbrød med en Stemme, der skjælvede af Angst:

„O, min Gud! hvad skulle vi gribe til?"

„Ja, nu er det Tilfælde indtruffet, som jeg talte om imorges," svarede Vaabenmesteren med et roligt Smil.

„Hvilket Tilfælde?"

„Det, vi skulle søge at benytte."

„Det er forsilde," hviskede hun, „vi ere fortabte."

„I skal ikke sige det," svarede han, „nu troer jeg tvertimod, at vi ere frelste."

„Frelste?"

„Ja, for nu kommer Turen til mig at handle."

Med disse Ord sneg han sig hen til de to Fremmede. Strax efter forlode Guldbrand og Drengen Hallen, uden at Nogen i den almindelige Bevægelse syntes at lægge Mærke dertil. Lidt senere var det, at

Johan fra Broen blev sendt bort for at hente Monstranzen.

Imidlertid saae Poul den Rødme, hans Ord havde fremkaldt hos Thyra, vexle med en Dødsbleghed ved Harpyts Forslag. Hun syntes at lide saameget i dette Øieblik, at han bøiede sig over mod hende og hviskede:

„I skal ikke være bange. Jeg kunde vel nylig give mit Hjertes bedste Hemmelighed til Priis i den Hensigt at frelse Eder, men der skal Andet til end Tvang, for at naae det Maal, jeg stræber efter."

I samme Øieblik blev Thyra revet fra hans Side, en Kvinde satte en Krands paa hendes Hoved og stillede hende i Spidsen af den Række, som nu ordnede sig for at gaa til Kapellet. En Anden greb Moderen under Armen og tvang hende til at følge med sig.

Troels triumferede. Han kjendte ikke Fru Gyldenstjerne eller Thyra, da Begge først efter hans Bortreise fra Boller havde taget deres Ophold paa Slottet, imidlertid havde han dog en Formodning om deres Stand; han vilde det Onde af Tilbøielighed og af Lyst til at hævne sig.

Saaledes skred Toget fremad og var ifærd med at forlade Hallen, da man hørte en Hest galoppere over Vindebroen. I det Samme saae Fru Gylden-

skjerne den gamle Ridder Palle med et smilende og tilfreds Aasyn vende sig bort fra Vinduet.

„Hvem kommer der?“ udbrød Troels.

„Aa! det er blot Johan, som rider bort efter dit Sølvtøi,“ svarede Drabolt, idet han stak sin Arm under Harpyts og drog ham med sig hen til de Øvrige.

Slotskapellet laa for Enden af en lang Gang, som begyndte udenfor Hallen. Da Skaren kom ud paa Gangen lød et dæmpet Klagesuk fra et af de næste Værelser, men Ingen lagde Mærke dertil, saameget mindre som en Bonde, der gik imellem Poul og Peder Skave, lidt iforveien havde hentet et Tudeinstrument, dannet af et Kohorn, paa hvilket han blæste en Marsch, hvis bedøvende og gjennemtrængende Toner efter hans Mening meget bidrog til at forhøie Optogets Høitidelighed.

Under disse Begivenheder var Dagen næsten forsvunden. Da Skaren kom ind i Kapellet, kastede Aftensolen sit rødgule Skær hen over de gamle Skjolde, som vare ophængte paa Væggen. En Svale havde fundet Vei igjennem de sønderslagne Ruder og sad kvidrende paa en af de gamle Ligfaner, som vare fastgjorte i Muren over Ligene under Kapellets Gulv. Det var Livet, der jublede over de Dødes og Glemtes Grave.

Kvinderne droge Fru Gyldenstjerne og Thyra op

paa den ene Side af Alteret. Poul stod ligeoverfor, mellem to Mænd, hvoraf den Ene, idet de forlode Hallen, havde været saa heldig at overskære hans Skulderbælte og rive Sværdet fra ham, saaledes at han nu befandt sig fuldkommen værgeløs. Troels førte Præsten op til Alteret. Den øvrige Deel af Banden stillede sig imidlertid i en Halvkreds omkring Hovedpersonerne i det følgende Optrin.

Da Peder Skave stod paa Alteret, vendte han sig om mod Bønderne, hævede sin Stemme og sagde:

„I have tvunget mig til at følge Eder herhid, og al min Modstand var forgæves; men ingen menneskelig Magt skal kunne tvinge mig til at forbinde disse To mod deres Slægtninges Ønske. Hvis I ikke blues, I Forblindede! ved at fortsætte eders Voldsgjerning paa dette hellige Sted, hvor Døden og Freden har hjemme, saa frygt idetmindste Kongen, hvis Magt kun befinder sig faa Mile borte, frygt fremfor Alle den retfærdige Gud, der i dette Øieblik bespottes, og som sender Straffen i Brødens Fjed."

Den gamle Mand vilde uden Tvivl have fortsat denne Formaning, hvis ikke Troels havde trængt sig op til ham paa Alteret. Han hilste ham med et spottende Smil og udbrød:

„Ærværdige Fader! førend I gaaer videre, saa kast eders Blik omkring paa disse Mænd. Enhver af

dem har tilbragt sit Liv med at fede det Herskab, han tjente, vore Herrer tillode os kun at hvile, for at vi kunde faae Kræfter til at trælle paany, de beholdt Overflod, Glæde og Lykken for dem selv, os gave de Savnet. I disse Dage er det første Gang, at vi feire vor Frihed, det er vor Hviledag, vor Søndag, vi ere komne sammen for at fornøie os og nu, siden Herremændene ere løbne bort, vil Præsten træde i deres Sted og forbyde os vor Glæde. Er det Ret? — I talte om det hellige Sted, hvorpaa vi befinde os. Ja vel, de afdøde Herrer til Voller ligge i deres Klædeskister nede i Hvælvingen under vore Fødder. Hvis I kjendte Slottet saa godt som jeg, vilde I vide, at Kapellet her er blevet indrettet af en af de forrige Eieres Dagligværelser, og hvad Freden og Helligheden i disse angaaer, skal jeg derom fortælle Jer en Historie. Hør vel efter, Præst! I kan lære Noget deraf. Paa det Sted, hvor I nu staaer, havde Jomfru Munk sit Sovekammer. En Dag kom hun ind og saae Ternen pyntet med hendes Høitidsdragt og med Staalspeilet i Haanden udbryde: Nu er jeg ligesaa kjøn som vor Jomfru. Jomfru Munk slog hende til Jorden med Speilet, bandt hende dernæst fast til Ovnen, hvori man fyrede fra det næste Værelse, og stoppede hende en Handske i Munden. Efterat dette var fuldbragt, aflaasede hun Døren, gik ud og sagde til Folkene: Nu

rider jeg ad Bygholm til, naar jeg kommer hjem, vil jeg have mig et Bad, lægger derfor bravt i Ovnen. — Det gjorde de. Da Jomfruen kom tilbage, var den stakkels Terne død, — forstaaer I, jeg mener hun var opbrændt. Men Jomfru Munk tog Speilet, holdt det hen til Ligets fortrukne Ansigt og sagde: Døm nu selv, hvem af os der er den Kjønneste. — Saaledes staaer det til med dette Steds Hellighed, ærværdige Herre! Bag Alteret kan I endnu see Hullet, hvorigjennem Bilæggerovnen gik ind i Jomfruens Kammer. I nævnede ogsaa Kongen, som vilde komme for at lænkebinde os paany. Hvor er hans Magt, hvis vi ikke give ham den, og hvor er hans Rige, hvis vi ikke kjøbe det til ham med vort Blod, vort Liv? I nævnede ogsaa Gud og hans Retfærdighed, som nu har sovet i to hundrede Aar saa haardt, at den ikke kunde høre vor Graad og Klage, og som sad og saae paa, at Herremanden satte Foden paa vor Nakke, saae Bonden sælges, hans Kvinde vanæres, hans Børn dø af Hunger og Kuld? — Nei, Peder Skave! der vil Mere til for at bevæge os. Tal om Kongen til Adelen, der beiler til hans Gunst, tal om Gud til de Rige, der have modtaget Godt af ham, eller til Munken, der mæskes, for at snøvle Bønner og latinske Messer; for Trællene er der ingen Gud, han kjender os ikke, han hjælper os ikke. — I forsikrede os endelig om, at in-

gen menneskelig Magt skulde bringe Eder til at vie de to Unge der. Deri tog I ogsaa Feil. Jeg skal tvinge Eder dertil, jeg, som her fæster min Kniv foran mig i Alterets Rækværk, og som vil være evig fordømt, hvis jeg ikke skal fæste den ligesaa sikkert i eders Bryst, hvis I vægrer Eder, naar Tiden kommer. — Taler jeg tydeligt nok, ærværdige Hr. Peder Skave?"

Et bedøvende Jubelskrig overbeviste Troels om, at han idetmindste havde talt tilstrækkelig tydeligt for den Deel af Tilhørerne, for hvilken hans Ord nærmest vare beregnede.

Der forløb nogen Tid, i hvilken man ventede paa Johans Tilbagekomst; Solen gik ned, de sidste Straaler brødes i de grønne Ruder, den almindelige Utaalmodighed gav sig Luft i gjentagne Opfordringer til at begynde Vielsen.

„Er det værd vi tøve længer, Jørgen Drabolt?" sagde Troels, „Johan kommer maaskee slet ikke tilbage med Monstranzen, og Vielsen lader sig vel ogsaa forrette uden den."

Drabolt svarede ikke; i hans Ansigt stod en synlig Kamp afpræget; han udstrakte Haanden for at holde Troels tilbage, men han betænkte sig igjen og hensank i den tidligere Taushed. Troels skred hen til Thyra for at føre hende op til Alteret.

Fru Gyldenstjerne havde trods sin Frygt hidtil

vedligeholdt en ydre Ro, hun stolede paa Guldbrand, hun haabede paa Frelse, selv da Bønderne førte hende ind i Kapellet, det ligger nu engang i den menneskelige Natur, saa seent som muligt at fæste Lid til Ulykken. Først da Troels kom for at føre Thyra bort, forsvandt dette Haab; hun udstødte et gjennemtrængende Skrig og kastede sig om Datterens Hals.

„Lad være at klage og græde," sagde Kvinden, som sad ved hendes Side. Det er jo en kjøn ung Mand, eders Datter faaer; han seer ud til at kunne bjærge Føden til hende."

Thyra stod for Alteret, fra den modsatte Side førte man Poul hen til hende. Paa samme Tid trak Harpyt sin Kniv ud af Rækværket og stillede sig ved Præstens Side.

„Nu, ærværdige Herre!" sagde han, „nu er Timen kommen, da vi skulle see, hvem der bedst holder Ord, Præsten eller Trællen."

„Jeg ønsker, at min Fader skal være tilstede, før denne Vielse fuldbyrdes," sagde Poul, som hidtil havde holdt sig taus, og selv i dette Øieblik bevarede en Soldats Holding og Rolighed ligeoverfor sine Fjender.

Troels studsede og saae sig spørgende om i Bøndernes Kreds.

„Vaabenmesteren!" raabte han. — „Guds hellige Død! hvor er Guldbrand?"

„Jeg er bange for, at han er løben sin Vei," svarede Palle, som pludselig kom tilsyne i Kapellets aabne Dør, „og hvad det Værste er, han har vist taget Drengen med sig."

„Aa, hvad Magt ligger der vel paa en Chordreng!" svarede Troels.

„Du skal ikke sige det," svarede Palle. „For at faae denne Chordreng i deres Magt vilde Lybekkerne have fyldt din Hue med Joachimsdalere; ikke rettere jeg saae, var det Prinds Johannes, som Geistligheden paa Herredagen satte under Oluf Nielsen Rosenkrands' Værgemaal og gav Peder Skave til Hovmester."

„Prinds Johannes!" raabte Troels med en ubeskrivelig Forbauselse. „Det er umuligt."

„Ja, det kan gjerne være," sagde Palle.

„Er det sandt?" spurgte Drabolt Præsten.

„Ja!" svarede denne, „for en halv Time siden var Prinds Johannes Fange her i dette Slot."

„Jeg troede, at han opholdt sig i Nyborg," bemærkede Troels.

„Der boede vi, indtil Borgernes Oprør begyndte; Oluf Rosenkrands og jeg besluttede da at flygte med Prindsen til Lehnsmand Ditlef Brokdorf paa Sønderborg Slot, men vi fandt hele den sydlige Deel af Fyen spærret af Oprørene, derfor seilede vi med en

Fiskerbaad over til Biergeherred, for overland at naae vort Bestemmelsessted."

„Og hvor blev Oluf Rosenkrands af?"

„Han holdt sig skjult under Bygholm Møllebro, mens I grebe Prindsen og mig."

„Hvor er Prindsen nu!"

„I dette Øieblik haaber jeg til Gud, at han er frelst."

„Af hvem?"

„Af den brave Vaabenmester," svarede Palle. „Samme Mand har ogsaa isinde at frelse disse to Damer, som her staa."

„Det gad jeg nok seet paa," sagde Troels.

„Ja, hvis Du ønsker at see det, saa behøver Du blot at kigge ud af Vinduet."

Endnu medens Ridderen talede, hørte man Lyden af en Tromme nede i Gaarden. Troels ilede til Vinduet, udstødte et Skrig og sprang tilbage; han havde seet en Afdeling Soldater, bevæbnede med Musketter og brændende Lunter marschere ind over den nedladte Vindebro.

„Alle Helgene!" skreg han i den heftigste Angst, „vi ere forraadte, Gaarden er fuld af Krigsfolk. Hvem har lukket op for dem?"

„Jeg," svarede den gamle Ridder, „som nu tager mig den Frihed at lukke i for Eder."

Dermed slog han Kapellets Dør i og stød Skaaden for udvendig.

Vaabenmesteren havde forladt Hallen tilligemed den unge Prinds, førend Johan fra Broen blev bortsendt efter Monstranzen; han gik ind i et Værelse ved Enden af Gangen; idet Johan kom forbi, aabnede han Døren, greb ham og drog ham ind til sig. Her blev han bunden og kneblet. Derefter tog Guldbrand hans Hjelm og Kofte, slog Visiret ned og bortfjernede sig med Prindsen. Rede i Gaarden blev Vindebroen kun bevogtet af en Kvinde, som i dette Øieblik førte en Samtale igjennem Kjældervinduet med Folkene i Kjøkkenet. Det foregaaende Optrin havde lokket alle Mændene op i Hallen. Da Vaabenmesteren bemærkede dette, stød han sit Slagsværd fra Armen tilbage paa Ryggen, sadlede en Hest og red uhindret bort, idet Kvinden udentvivl antog ham for Johan fra Broen. Det var Guldbrands Hensigt, ifølge Aftalen med Ridder Palle, at bringe Prindsen ind til Horsens og derefter forlange Hjælp hos Bymændene, men da han omtrent var kommen midt ud paa Sletten, traf han den samme Skare Bevæbnede, som Drabolt og hans Mænd havde mødt om Morgenen. Anføreren, en Foged fra Klarupgaard, tilbød sin Hjælp efterat have hørt, hvorledes det stod til paa Boller, Guldbrand satte sig i Spidsen for de Bevæbnede og red med

sytten Mand tilbage til Slottet, medens en af Soldaterne blev hos Prindsen, i en lille Hytte, nordvest for Kæret. Palle Graa ventede paa dem og nedlod Vindebroen, da han saae Vaabenmesteren ride over Vasen.

Dette tildrog sig just som Troels sluttede sin opbyggelige Tale i Kapellet.

En almindelig Modløshed fandt Sted blandt Bønderne, efterat den gamle Ridder havde laaset Kirkedøren. Den samme Skare, som faa Øieblikke tidligere havde anseet sig for Herre over enhver Hændelse, og trodset Alt, viste sig nu taus og ydmyg, søgte Opmuntring og Raad og fandt kun Frygt og Uvished i hverandres nedslagne Miner.

Oppe paa Alteret aabnede paa samme Tid Troels Harpyt en Lem i Gulvet og steg ned igjennem Aabningen.

„Nu er det nok bedst, at see sig om efter et Smuthul," sagde han, idet han drog Lemmen tilbage og forsvandt.

Drabolt trak paa Skuldrene og tilkastede ham et foragteligt Blik.

„Følg efter ham, Jørgen," sagde Poul.

„Nei!" svarede Kæmpen. „Lad ham løbe sin Vei, han duer ikke til Andet. Jeg bliver."

„Men Du vil ikke kunne frelse Dig, naar Soldaterne komme."

„Jeg tænker heller ikke paa mig selv, men paa disse," svarede han med et Blik paa Bønderne.

„Jeg beder Dig, flygt!" vedblev Poul, enhver Modstand er forgæves."

„Det er heller ikke for at gjøre Modstand, jeg tøver. Jeg agter blot at dele Skjæbne med mine Kammerater. Hvis det gaaer dem galt, skal det ikke gaa mig bedre."

„Og hvis I blive frelste?"

„Ja, hvis vi blive frelste," svarede han, og rystede sit lange Haar fra Panden, „saa vil Kongen fra idag af faae sig en Stridsmand, som han skal kalde for god og lade gjælde for To, men jeg siger ikke hvad han hedder."

„Imidlertid kunde Du nok vise mig den Billighed, at lade mig faae mit Sværd tilbage; dine Kammerater betragte de to stakkels Kvinder med mørke og truende Blikke."

„Ak! hvem tænker vel nu paa Kvinder," svarede Drabolt. „Modet er borte, vore Vaaben ere desuden blevne tilbage i Hallen. — Giv Krigsmanden sit Sværd, Bertel, Du agter vel ikke at bruge det."

Bonden adlød. I det Samme raabte en Anden fra Vinduet, som vendte ud imod Skoven:

„Der svømmer Troels Harpyt over Graven. Han

maa være krøben ud af Lufthullet nede i Kjælderen. See, nu har han naaet Skoven, — han er frelst!"

„Hvad kan det nytte Jer, som ikke kunne svømme," sagde Drabolt sørgmodig.

Lidt efter hørtes Skridt paa Gangen udenfor, Slaaen blev skudt fra og Døren fløi op. Man saae en Skare Mænd og en dobbelt Række af Bøssepiber, som sænkede sig ned mod Bønderne. Foran disse gik Vaabenmesteren ind i Kapellet. Et almindeligt og bønligt Skrig hilste ham. Guldbrand skred op til Alteret igjennem Rækken, som paa begge Sider aabnedes for ham.

„Hvad er her skeet?" sagde han, med et ængsteligt Blik paa Poul.

„Endnu Intet," svarede Peder Skave. „Himlen sender Eder i det heldigste Øieblik."

„Vaabenmesterens mørke Ansigt opklaredes, han vendte sig mod Drabolt:

„Hvor er Troels Harpyt bleven af?"

„Han løb sin Vei, da I kom."

„Og Du?"

„Troels følger sit Hoved, jeg mit."

„Du er en brav Karl, Jørgen Drabolt," sagde Guldbrand.

„Mener I det, Vaabenmester?"

Vaabenmesteren rakte ham Haanden. Jørgen tog

den og trykkede den mellem begge sine; hans Kinder rødmede og hans Læber skjælvede. Han forsøgte at tale, men det vilde ikke lykkes, endelig hviskede han:

„Hvad vil I gjøre ved de stakkels Bønder dernede?“

„Vær uden Frygt for dem. Jeg er ikke deres Dommer.“

Med disse Ord gik han til Fangerne og førte dem ned fra Alteret.

„Gjør lidt Plads, Folk!“ sagde han, „og tager eders Huer af for Fru Gyldenstjerne og hendes Datter.“

Efter denne Opfordring, som øieblikkelig blev adlydt, skred han ind imellem den tilbagevigende Mængde, Soldaterne traadte tilbage og Døren blev atter lukket i Laas, da Vaabenmesteren og hans Fanger havde forladt Kapellet.

Medens Poul og Ridder Palle sadlede Hestene, løste Guldbrand den bundne Johan fra Broen og tog sine Vaaben tilbage.

Lidt senere saae man den befriede Skare ride over Vindebroen, anførte af Vaabenmesteren. Da de kom ud paa Sletten skiltes Palle fra dem, for at vende tilbage til sine Munke. Guldbrand drog med de Øvrige ned mod Thyrsbæk, hvorfra Hertug Christian, som vi vide, forberedte Toget mod Fyen.

II.

Hververne.

Den følgende Morgen forlod Prinds Johannes og hans Hovmester Guldbrands Selskab. Ved Afskeden gav den lille Prinds Vaabenmesteren en Kjæde, som han bar om Halsen.

„Denne Kjæde," sagde han, „gav Hertug Christian mig, da vi sidst saaes; naar Du kommer til hans Leir kan Du bringe ham min Hilsen og fortælle, at Du frelste hans Broders Liv."

„Nei, min naadige Herre!" svarede Vaabenmesteren smilende, idet han kyssede Prindsens Haand. „En saadan Hændelse glæder man sig over, men man omtaler den ikke."

De skiltes. Peter Skave drog med Prindsen ned til Aabenraa, for derfra at tage over til Sønderborg. Guldbrand og hans Søn derimod rede mod Øst, ind igjennem Bjergeherred, for at bringe Fru Gyldenstjerne og hendes Datter til en Slægtning paa Rebbegaard, nedenfor Veile.

Poul red ved Vaabenmesterens Side, ordknap og tilbageholden. Han havde om Morgenen nærmet sig Thyra med den Fortrolighed, som Følelsen af en fælles gjennemlevet og beseiret Fare maatte fremkalde; han fandt hende ogsaa blid og venlig som tilforn, men tilsyneladende uden Erindring om det Skete. Denne Erkjendelse berørte ham smerteligt, han drog sig tilbage og tilkæmpede sig i Dagens Løb et Herredømme over sig selv, en Ro og Sikkerhed, som fuldkommen skjulte de modstridende Følelser, for hvilke han vedblev at være et Bytte. Thyra Gyldenstjerne lod til at finde Behag i at fremkalde Yttringer af denne skjulte Kamp, uden at det lykkedes hende; det var heller ikke blot hendes Øine, der hemmeligt søgte hans: Guldbrand havde ubemærket været Vidne til Alt, idag som igaar hjalp han Poul med at stride og seire.

„Jeg har sagt Dig det, min kjære Søn!“ hviskede han, med Øinene rettede mod Thyra, „paa den Mark, hvor Du nu kæmper, saaer man Roser, men høster kun Torne.“

I Begyndelsen syntes Thyra forbauset og utilfreds over denne vedvarende Ro hos Poul, hun følte for første Gang, at der ligeoverfor hende kunde gives en Villie, som hun ikke deelte, en Magt, som ikke var hendes underdanig. Imidlertid viste Pouls Selvfornægtelse hende en ny Egenskab, som hun nød-

tes til at beundre. Hun tilstod for sig selv, at han var ung og smuk, at hans Holdning og Adfærd ikke stod tilbage for de meest Begunstigede af hendes Bekjendtskab, enhver Sammenligning faldt ud til hans Fordeel, og Dommen maatte i dette Tilfælde være saa meget mere paalidelig, som Dommeren ikke lod til at være indtaget for ham.

Under de hyppige Pauser i den fælles Samtale tilbagekaldte hun sig hans Hengivenhed og hendes tidligere Ringeagt, den Tilstaaelse, Drabolt havde aflokket ham, og den Undseelse, hvormed den blev aflagt. Alle disse Følelser tilsammen gik i dette Dieblik dog ikke ud paa at tilfredsstille hendes Hjerte, saameget som hendes Forfængelighed. Saaledes svandt Dagen, og de naaede Rebbegaard. Poul og Thyra skiltes, uden at de oplevede Begivenheder, Tiden, eller den smukke Egn, der undertiden ogsaa udøver sin Indflydelse paa ungdommelige Gemytter, syntes at have bragt dem nærmere hinanden. Kun deres Tanker vedbleve at være formælede.

Næste Middag naaede Vaabenmesteren og hans Søn Hertugens Leir, hvori man samme Morgen havde modtaget Befaling til at bryde op for at gaa ned til Stranden ved Lyngsodde. Hæren bestod af henved ni hundrede Mand, Ryttere, Skytter og Landseknægte, sammensat af den jydske og holstenske Adel, i

Forbindelse med det Antal Bevæbnede, Adelsmændene efter deres Gaardes Størrelse vare pligtige at yde. Med Undtagelse af to hundrede Skytter fremstillede de øvrige Soldater en broget Uorden i Bevæbning og Dragter. Skytterne, Hærens Kjærne bare derimod eensdannede Stormhuer, Brystpandser, Knæbuxer, Bøsser og Fourchetter, et Instrument, som de under Marschen slæbte efter sig paa Jorden, hæftet i en Løkke til Armen, og som hindrede Mandskabets Bevægelser. I Kampen stødtes denne Fourchette eller Musketgaffel ned i Jorden, til Anlæg for Bøssen, medens den blev affyret med en Lunte. Omkring Livet bare Skytterne en Rem, hvortil var hæftet en Sabel og en Mængde smaa Krudtflasker af tykt Læder.

Vaabenmesteren søgte forgæves efter Hertugen og Mogens Gjøe. Begge vare dragne fra Thyrsbæk om Morgenen med en Afdeling Ryttere, der skulde overføres fra Trældenæs. Han havde imidlertid næppe opholdt sig en Time i Leiren, førend han modtog Befaling til at indfinde sig hos Feltherren, der ventede ham i sit Telt.

Guldbrand fulgte Landseknægten tilbage, lod sig melde og traadte ind i Teltet.

Han saae en høi Mand for sig, med et strengt og bydende Ydre. Hans høie og hvælvede Pande røbede Tænksomhed og Kløgt, de skarpe og bestemte Li-

nier omkring Munden vidnede om en fast og urokkelig Villie. Det var Johan Rantzau, hiin Tids første Feltherre i Norden, lige bekjendt for sit Mod og den barske og skaanselløse Strenghed, hvormed han behandlede sine Undergivne. Han var iført en brun Klædes Trøie og Beenklæder med Puf af lyseblaat Silke. Harnisk, Hjelm og Kaarde hang paa Stagen, som støttede Telttaget.

Da Lærredet droges tilside, reiste Rantzau sig op fra et Bord, ved hvilket han hidtil havde været beskæftiget, og traadte nogle Skridt imod Udgangen, hvor Lyset var stærkere. Vaabenmesteren gjengjeldte hans prøvende og faste Blik med et ikke mindre bestemt. Maaskee udøvede dette Øiekast, eller snarere de beslægtede Egenskaber, som her mødtes, en vis magisk Indflydelse paa Begge, thi Generalen udstrakte sin Taushed længere end almindelig og Guldbrands majestætiske Skikkelse syntes at voxe under hans Jagttagelse.

„Er Du Vaabenmester Guldbrand?“ spurgte endelig Rantzau.

„Ja, General! det er mig. Landsknægten bragte mig eders Bud, førend jeg havde faaet Tid til at pudse Støvet af mig, og jeg kommer fra en lang Reise.“

„Det er godt, vi ere heller ikke samlede her for at pynte os.“

„Nei jeg veed det," svarede Guldbrand, med et Udtryk, som kunde gjælde for et Smil, „dersom det var Tilfældet, havde jeg sparet min Reise."

„Hvem har da skikket Bud efter Dig?"

„Ingen, men just derfor troede jeg at være velkommen. Hertugen har nok ladet gaa Bud i Jylland efter Adskillige, som ikke have indfunden sig."

„Du er ogsaa velkommen," svarede Rantzau, „og har gode Venner i Leiren."

„Venner!" gjentog Guldbrand, „det troede jeg ikke."

„Hvorfor?"

„Jeg har hidtil gjort saa lidt for at fortjene dem."

„Du er dog bleven anbefalet hos mig."

Vaabenmesteren bukkede.

„Derfor har jeg ogsaa tænkt paa et Ærende til Dig, hvis Du ellers har Mod til at udføre det."

„Vi kunne jo lade det komme an paa en Prøve."

I Rantzaus barske Ansigt viste sig et flygtigt Smil, Guldbrands syndige Svar lod til at behage ham. Han vedblev:

„Man siger om Dig, at Du er en tapper og fløgtig Mand, Vaabenmester."

„Det gjør man vel i, naadige Herre! hvis jeg ikke var tapper, hvad skulde jeg saa gjøre i Johan Rantzaus Hær?"

Man siger ogsaa, at Du forstaaer at lægge gode Planer."

„Og hvad siger man da om min Søn, Herre? thi siden man kjender mig saa nøie og veed, at jeg kan lægge en Plan, burde man have sagt Eder, at han er Manden til at udføre den."

„Om din Søn skulle vi tale siden. Er han med Dig?"

„Ja, vi To ere bestandig sammen."

„Da kommer Du dog dennegang til at reise alene."

„Det faaer at være, siden jeg efterlader ham i saa gode Hænder som eders."

Smilet viste sig atter i Rantzaus Ansigt, selv hans Stemme syntes at tiltage i Venlighed, idet han vedblev:

„Du er jo fra Horsensegnen, ikke sandt?"

„Jo."

„Borgerlig?"

„Nei, Bondefødt."

„Hvor har Du lært Krigshaandværket?"

„Paa de store Valpladse. Jeg og min Søn have gjort Krigen med i Tydskland under Götz med Jernhaanden og Georg Fronsbergs Faner."

„Hvad bevægede Dig til at forlade dit Hjem og blive Soldat?"

Vaabenmesteren hævede sine kloge Øine op paa Generalen, smilede og sagde:

„Eders Naade talte om, at I havde et Ærende til mig."

„Du har Ret," svarede Rantzan leende, „og hvis Du udfører det til min Tilfredshed, skal jeg gjøre din Lykke."

„Nu lover I vist formeget, naadige Herre. Jeg kan maaskee udføre eders Ærende, men I kan ikke gjøre min Lykke."

„Bliver Du gal Mand, hvorfor ikke?"

„Fordi jeg allerede besidder al den Lykke, jeg forlanger. Guds Død, Herre! I siger, at jeg har Venner, der rose mig, I viser mig eders Tillid, hvad skulde jeg saa vel fordre Mere?"

„Godt, lad os komme til Sagen. Du veed formodenlig, at Borgerpakket i de fyenske Kjøbstæder, dem alle Djævle annamme, har gjort Oprør, og at vi nu ere i Begreb med at aflægge dem et Besøg derovre. Under den Hurtighed, hvormed Toget blev bestemt, har det ikke været hans Naade, den kaarede Hertug muligt, at faae hele det Antal Bevæbnede samlet fra de adelige Gaarde, som Loven byder dem at stikke. Dette Hverv skal Du paatage Dig. Her har jeg ladet skrive en Liste over de Steder, Du skal besøge. Kan Du læse?"

„Nei!"

„Det siger Intet; Du træffer vel paa en eller anden Munk, der kan tyde min Opskrift for Dig. Dette andet Document er en Fuldmagt, som viser, at Du handler i Hertugens Navn."

„Og hvis nu Folkene vægre sig ved at drage herned?"

„Vægre sig!" gjentog Rantzau forundret, „Bønderne have ingen Mening og ingen Villie."

„Der gives dog Undtagelser," svarede Baabenmesteren.

„Ja, jeg erfarer det idag for første Gang; reis Du alligevel uden Frygt, naar de høre Hertugens Befaling ville de vel adlyde."

„Men for at give en Befaling maa man have Magt til at udføre den. Medens I sloges med Tydsken nede i Holsteen, naadige Herre, har meget forandret sig i Jylland; Lybekkernes Udsendte streife Landet rundt, og hverve daglig flere Tilhængere for deres Sag, i Kjøbstæderne stikke Borgerne Hovederne sammen og klage over det haarde Tryk, de have lidt ved Adelens Privilegier, Bønderne følge deres Exempel og nægte at adlyde deres Sporefogder, hvorhen I vender Eder, nord og øster paa, vil I træffe Misfornøiede; Herremændene vide det og have forladt deres Gaarde, Loven er et rustent Sværd, som Ingen frygter mere, siden man veed, at det ikke lader sig drage af Skeden.

Saaledes staaer det til i Jylland; idag ulmer Ilden skjult under Asken, imorgen kan den bryde ud i Flamme."

Medens Guldbrand talede gik Rantzau utaalmodig op og ned i Teltet. Den dybe Rynke i hans Pande viste sig stedse tydeligere.

„Jeg har nok hørt Tale derom," mumlede han, som om han talte med sig selv, „men troede dog ikke at det var saa galt. Giv kun Stunder, Børnlille! saasandt Gud sparer mig Liv og Helsen skulle vi nok faae Jer disse Griller fordrevne. Saa Du synes ikke om dette Hverv, Vaabenmester, tal kun ligefrem, jeg holder ikke af Omsvøb."

„I tager Feil, naadige Herre, jeg forbereder Eder blot paa de Vanskeligheder, der kunne møde."

„Men jeg antager ikke nogen Vanskelighed, ligeoverfor en Flok Bønder eller fordrukne Borgere. Man siger, at Du fører en god Kaarde, brug den, anvend Magt, hvor Ret ikke slaaer til."

„Tvertimod, Herre, vi ville fare med Lempe, og ikke handle som Manden, der stak Ild paa sit Straa for at tørre sit Korn."

„Jeg giver Dig Lov til at handle, som Du finder bekvemmest, skaf blot Mandskabet herned, det er Hovedsagen. Du skal faae en Mand med, som kjender de fleste Adelsgaarde herfra og op til Vensyssel. —

Gud befalet, Vaabenmester! Dig følge Lykken og alle gode Helgene."

Rantzau vinkede med Haanden til Afsked. Vaabenmesteren gjorde en ærbødig Hilsen og forlod Teltet. Udenfor ventede en Mand med to opsadlede Heste. Guldbrand meddeelte Poul den modtagne Befaling; en halv Time senere sad han atter i Sadlen og red ad Veien, som førte fra Thyrsbæk op til Agersbøl.

Vaabenmesterens Ledsager var en Person med et temmelig paafaldende Ydre. Man tænke sig en lang og uhyre mager Figur, med kroget Ryg, spidse Knæ, og klædt i en afgnavet Læderkøllert, hvis Folder ikke vare istand til at udfylde det rustne Kyrads, der bedækkede Brystet. Stormhuen sad bag paa Hovedet, saaledes at man fik et uhindret Skue af hans indfaldne Ansigt, hvis gule Hud bestod af et Net af Rynker. Fra den lave Pande og ned til Hagen antog dette Ansigt den spidse og kiledannede Form, som man seer hos Ulven og Ræven, og som er et Særkjende paa Graadighed; et tyndt, rødligt, strittende Skæg bedækkede Hagen og tildeels hans store og hængende Overlæbe. Hans graa og fremstaaende Dine, oventil omgivne med en Halvcirkel af lyse Dienbryn, røbede Eenfoldighed og Sløvhed, og syntes fuldkommen ligegyldige for enhver Gjenstand de mødte. Denne Mands Vaa-

den vare et langt Sværd med Korsgreb af Jern, omviklet med Messingtraad, og en Stridsøxe, som hang paa høire Side af Sadlen, og hvis plumpe Form udentvivl skyldte hans Hjemstavns Landsbysmed sin Oprindelse. Paa den modsatte Side af Sadlen var fastgjort en Lærreds Pose af temmelig betydeligt Omfang, af hvilken han, i det Oieblik vi fremstille ham, hentede sig en forsvarlig Skive Havrebrød, som blev fortæret med en ubegribelig Hurtighed. Hans Hest fulgte efter Baabenmesterens, i nogle Skridts Afstand.

„Rid om paa Siden af mig," sagde Guldbrand. „Eftersom vi skulle gjøre Reisen sammen, er det bedst, vi blive lidt bekjendte med hinanden."

„I er altsaa ingen Adelsmand," yttrede den Anden, idet han endnu tog en Mundfuld Brød og stak Resten ned i Madposen med et Suk, førend han adlød Baabenmesterens Opfordring.

„Nei, jeg er ingen Adelsmand; hvorfor troede Du ellers det?"

„Fordi det er sjeldent, at Bønder eller Byfolk faae Lov til at komme ind i Generalens Telt."

„Du har vel reist meget i dine Dage, siden Du er saa godt kjendt her i Jylland?"

„Ja, jeg har løbet Ærender omkring til Herregaardene."

„Hvad hedder Du?"

„Nogle kalde mig Søvren, paa andre Steder hed jeg Heiren, formedelst jeg saae saa tynd og forsulten ud."

„Hvor har Du hjemme?"

„Det veed jeg ikke," svarede han, i den klangløse Tone, som syntes at være hans Stemme egen.

„Hvad for Noget, Du veed det ikke?"

„Mens jeg var lille boede jeg i en Sandbanke sønden for Restrup, og drev med en Flok Faar for Raadigherren. Fra ham kom jeg ned til Skjern, der passede jeg Køer og boede paa Halmloftet; sidenefter blev jeg tusket bort til Sivert Kaas og hans Svoger paa Ilensborg, de brugte mig til at passe deres Hunde; der boede jeg i Hundehuset og løb Ærender af By for de unge Jomfruer til deres Bekjendte. Jeg drev ogsaa Landet rundt med Raadigherren om Efteraaret, for at kjøbe Stude og Staldøxne, og derover blev jeg kjendt med alle Veie."

„Har man sagt Dig, hvor vi ride hen?"

„Nei."

„Hvor holder Du mest af at være, hos mig eller i Leiren?"

„Der hvor jeg faaer bedst Mad. Jeg veed ikke, hvordan det kan være, men jeg kan spise altid; jeg har ogsaa lidt Sult fra jeg var en lille En, undtagen mens jeg hørte til Raadigherrerne paa Ilensborg, for der deelte jeg Havrekagerne med deres Hunde."

„Er Du gift?"

„Jeg har været gift, dengang Loddet traf mig, mens jeg boede paa Skjern."

„Hvad vil det sige?"

„Naadigherren kaldte os hvert Aar sammen, til Midfaste, og stillede os op i to Rækker i Gaarden, Fruen tog da Karlene ud og han selv Pigerne, og de bleve gifte sammen; saa var der en gammel, rød Stadskjole af Naadigherrens, som Enhver af os fik Lov til at tage paa, den Dag vi havde Bryllup, og det var ellers kjønt nok. Han valgte Midfaste, fordi han mente, at dem der bleve gifte paa den Dag, vilde faae et større Afkom og yngle bedre, og det var jo til hans Fordeel."

„Hvordan gik det Dig i din Ægtestand?"

„De sagde, hun døde af Sult."

„Kunde da en rask Karl som Du ikke bjærge Føden?"

„Aa jo, men jeg maatte jo først sørge for mig selv, for at faae Kræfter til at arbeide for hende. Barnet tog hendes Slægt til sig, og siden veed jeg ikke, hvor det er blevet af. Al min Ulykke er kommen af Sult; det var fordi jeg spiste formeget, at jeg kom fra Restrup, og siden efter fra Flensborg; hvis hun ikke var død, kunde jeg være bleven i min Stald, hvor jeg havde det saa godt."

„Hvordan blev Du saa Krigsmand?"

„Jo, dengang min ny Herre paa Mattrup skulde sende Mandskabet afsted, løb de Fleste deres Vei, men jeg blev tilbage, og saa toge de mig."

„Hvorfor løb Du ikke med de Andre?"

„Fordi han havde sig en god Frugthave, desuden gik jeg Ærender for Raadigherrens Datter og hendes Kjæreste, og saa fik jeg god Mad fra Kjøkkenet."

„Du forstaaer altsaa ikke at slaaes?"

„Jo, med Hunde."

„Hvad vil det sige?"

„Naar de høie Herrer kom sammen paa Flensborg om Sommeren, morede de dem imellemstunder med at slaa Koblet løs i Gaarden; saa klædte de mig i et Hjorteskind og pudsede Hundene paa mig, for at jeg skulde slaaes med dem."

„Naa, og saa bed naturligviis Hundene Dig."

„Ja lidt, men jeg holdt dog nok af det, for naar jeg stod mig godt, kastede Raadigherrerne Penge ned i min Hue, og Fruen gav mig en ny Skindkofte."

„Du lader jo til, at blive en god Kammerat," sagde Guldbrand haanligt.

„Aa ja, naar I blot vil give mig dygtigt at spise."

I Forbindelse med denne Mand skulde Vaabenmesteren udrette Johan Rantzaus Ærende. Han havde

haabet, at finde en hjælpsom Kammerat, ikke saameget for at dele Faren, som for hurtigere at fremme Feltherrens Ønske, og indsaae allerede efter den første Samtale, hvor ringe Bistand han havde at vente. Imidlertid varede det Raad, han lagde med sig selv, ikke længe; han vendte sig om mod Søren, som havde benyttet hans Taushed til at fortære endnu et Stykke Brød og fortsatte Samtalen:

„Siden jeg nu kjender Dig og holder Dig for en brav og skikkelig Karl," sagde han, „skal Du ogsaa erfare, i hvilket Ærende Feltherren skikker os ud. — Du har seet, hvor stor Leiren var nede ved Thyrsbek, og kan nok begribe, at alle de Mennesker maa fortære en umaadelig Mængde Fødemidler; dem skulle vi To see at skaffe tilveie."

„Fødemidler!" gjentog Søren, med større Liv end Guldbrand hidtil havde sporet hos ham, „det var en rar Forretning."

„Hvad nu det angaaer, at Du lod Dig tage til Soldat, Søren Heire, saa har Du gjort saare vel deri. Jeg skal strax sige Dig hvorfor. — Hvad ville Lybekkerne? — De søge at komme herind i Landet for at plyndre og berøve os hvad vi have: Kreaturer, Korn og vor gode Mjød, — hvad vil Hertugen? — han vil forbyde det og jage dem ud igjen. Hvem troer Du nu, det er bedst at holde med?"

„Med Fødemidlerne.“

„Naturligviis, Du taler som en klog og betænksom Mand. Vi ville altsaa sørge for, at Hertug Christian og hans Folk kunne jage Fjenden ud af Landet igjen, skaffe mere Mandskab tilveie og Mandskabet noget Godt at leve af. Men Du indseer nok, at hvis vi skulle naa vort Ønske, maa det, jeg her fortæller Dig, blive en dyb Hemmelighed for Alle.“

„Begribeligt!“ svarede Søren.

„Nu kommer det kun an paa, hvor vi først skulle begynde vor Virksomhed. — Hvor tjente Du sidst?“

„I Skjoldborg.“

„Du fortalte, at Bønderne løb bort fra Herremanden, da de skulde gjøre Krigstjeneste.“

„Ja. — De samledes hver Aften i et Krosted, for at høre paa en Fremmed, som nylig var kommen til Egnen, og som lovede at skaffe dem gode Dage og befri dem, naar de blot vilde holde med Tydsken.“

„Ja Gud vil han befri dem,“ raabte Vaabenmesteren. „Vi ride hen til den Kro.“

„Jeg er bange for, at vi ville faae Ufred, naar de see os.“

„Vi ride alligevel derhen, Søren.“

„Ja det kan ogsaa være godt, for lidt derfra har Herremanden en stor Frugthave, nedad mod Kalø Viig.“

„Paa Henreisen ville vi først drage over Clausholm og Spørring, hvor jeg har Bekjendte, som jeg nok kunde have Lyst at tale med."

„Hvad er Clausholm?" spurgte Heiren.

„Clausholm," gjentog Vaabenmesteren, „det er din Frokost."

„Og Spørring?"

„Din Middagsmad."

„Ja, lad os kun saa see, vi komme afsted," sagde Søren.

„To Dage senere, henimod Aften, fandt man en Mængde Bønder forsamlede i et Thinghuus mellem Spørring og Clausholm. Et stort Bord, midt i Stuen, var besat med Tinbægere og Ølkruse, der med lige Hurtighed bleve fyldte og tømte. Forsamlingen var larmende, den almindelige Stemning lystig og overgiven, især hos de Yngre. Den brogede Forvirring af særegne Dragter, der betegnede hver Stand, hørte med til Tidsalderens Eiendommeligheder, som nu ere forsvundne, efterat de forskjellige Samfundsklasser sammensmeltes. Midt for Bordet sad en Mand, der efter den Opmærksomhed at dømme, som han var Gjenstand for, lod til at være Brændpunktet i dette Selskab. Iøvrigt var denne Mand en Fremmed, der for faa Dage siden havde viist sig der i Egnen for første Gang. Ingen vidste hans Ærende, han var

mere ubekjendt for Bønderne end for Læseren, naar vi nævne Navnet Troels Harpyt.

Lidt indenfor Døren stod et mindre Bord, omkring hvilket en Deel af de Ældre havde taget Plads. Disses Adfærd bar Præg af Alderens Besindighed, deres Miner røbede Overraskelse, men tillige en vis Tvivl, medens de lyttede til de hyppige og høirøstede Taler, hvormed Troels underholdt Kredsen omkring sig. Længere tilbage, halvskjult i en Krog ved Skorstenen, sad endnu en Person, klædt som de Øvrige, men tilsyneladende uden Deeltagelse for Alt, hvad der foregik omkring ham. Han tømte et Krus Øl, forholdt sig taus og rolig, og syntes hidtil ikke at være bleven bemærket af Andre end Værten.

„Som jeg siger Eder," vedblev Troels med et Smil, henvendt til de forskjellige Sider i Kredsen, „nu eller aldrig maa den Frihed komme, som vi have ventet saalænge. De naadige Herrer ere reiste til Fyen med Hertugens Hær, for at dæmpe Opstanden. Døden og Graven vil holde fast paa dem derovre, de vende aldrig tilbage. Inden fjorten Dage have vi Grev Christoffer og hans Mænd i Jylland, for at bringe en ny Tilstand tilveie, hvori Ingen skal være den Fortrykte, fordi Ingen skal være Herre. Men hvorfor behøve vi at vente i fjorten Dage paa vor Lykke, naar vi kunne tage den strax, endnu i denne

Aften? — Ere vi ikke Herrer overalt, ere vore Undertrykkere ikke forsvundne? alene deres Borge ere blevne tilbage. Lad os da gaa hen til disse Borge og tage de Skatte tilbage, som gjemmes der, og som ere erhvervede for vore Forældres Arbeide og Møie, lad os derefter tilintetgjøre dem, som Minder om Trældom og Fornedrelse. Ilden, hvorved de brænde, skal belyse vor Frihed."

„Et bedøvende Brøl tilkjendegav de Omkringsiddendes Bifald. Under dette reiste Manden ved Skorstenen sig op, gik hen til Bordet og sagde:

„Tro ham ikke, han lyver. Baalet, som I antænde paa Herremændenes Slotte, vil kun belyse eders Galger, I gode Mænd, men ikke eders Frihed."

Disse Ord og den dybe og rolige Tone, hvormed de bleve fremførte, gjorde endnu større Virkning end Harpyts. Troels blegnede og kastede sit Blik henimod Døren, som om han søgte at komme bort; i det Samme reiste en af de ældre Bønder sig op, og traadte hen til den Fremmede:

„Hvem er I?" spurgte han.

„Det er en af den kaarede Hertugs Tilhængere," raabte Troels, „en Mand, der lever af at bedrage og forraade."

Den Fremmede smilede foragteligt, idet han vendte sig mod Bonden og sagde:

„Bed dine Kammerater om at gjøre lidt mindre Støi, saa skal jeg sige Dig, hvem jeg er."

Bonden, som udentvivl maatte besidde en vis Anseelse blandt de Tilstedeværende, paabød Taushed:

„Saa!" vedblev han, „sig os nu hvem I er, og hvad I har at gjøre blandt os?"

„Hvorfor spørger Du ikke, hvem han er, der søger at benytte eders Troskyldighed til et Værk, hvoraf kun han vil faae Fordelen, I Andre Arbeidet og Straffen! — See paa mig, Jakob Sigers!" vedblev han og slog Hætten tilbage for et Ansigt, der viste Vaabenmesterens ærlige og bestemte Træk. „Kjender Du mig ikke?"

Bonden studsede ved at høre sit Navn nævne. Han rystede paa Hovedet.

„Tro ham ikke!" yttrede Troels, „jeg sværger Jer til, at han —"

„Ti stille mens jeg taler!" raabte Guldbrand, med en Stemme, som om han kommanderede i Spidsen for et Regiment, „hvis ikke kaster jeg Dig ud af Døren. — Du erindrer altsaa ikke mit Ansigt? godt, det er ogsaa kun mig, der bør erindre dit."

„Hvorfor?"

„Det skal Du faae at høre: For sexten Aar siden kom en Aftenstund en Mand ind til Dig i din Hytte,

paa Hamlethshøi ved Spørring; han var saaret og forfulgt og bad om et Skjulested Natten over."

„Bi lidt! sagde Bonden med den dybeste Forbauselse, „han var saaret, siger I, var han ikke bidt af en Hund?"

„Jo rigtig!" svarede Guldbrand smilende, „i den høire Haand."

Med disse Ord lagde han sin Haand frem paa Bordet. Haanden manglede to Fingre og var bedækket med dybe og sammenskrumpede Ar. Bondens Øine forstørredes, idet de ufravendte vedbleve at stirre paa Guldbrand.

„Kan Du huske, hvad Du svarede den Saarede, Jakob?"

„Ja vist!" sagde den Anden. „Skjulested kan jeg ikke give Dig, for jeg har fældet en Vildorne i Herremandens Skov, og derfor er han mig fjendsk, men jeg kan give Dig en Kniv til at forsvare Dig med. Og det gjorde jeg."

„Ja vist, Du gav den Saarede en Kniv, og den var god, siden den kunde holde ud saa længe."

Medens Guldbrand sagde dette drog han en Kniv op af sit Bælte og lagde den hen paa Bordet. Bonden udstødte et Skrig, han slyngede sine Arme om Vaabenmesterens Hals og sagde:

„Det er altsaa Dig, Smed. Hvor har Du været henne saalænge?“

Alle de Tilstedeværende havde med en levende Opmærksomhed fulgt de forskjellige Afvexlinger i dette Optrin. Da Vaabenmesteren satte sig ned paa Bænken hos Jakob tilraabte man ham fra flere Sider:

„Fortæl os, hvad I havde gjort Herremanden, og hvorledes I saa skrækkelig blev saaret.“

„I skal faae det at høre,“ svarede Guldbrand, „men først vil jeg jage den Slyngel derhenne paa Døren, han bør ikke findes i ærlige Mænds Selskab.“

Da Vaabenmesteren kastede sine Øine op mod Bordenden, saae han til sin Forundring, at Troels allerede var forsvunden.

„Jeg er gaaet,“ udbrød i det Samme en Stemme i den aabne Dør, „men alle Djævle skal tage mig, hvis vi To ikke mødes igjen.“

„Jeg troer det gjerne, Troels!“ svarede Guldbrand spottende. „Den første Gang slap Du fra mig igjennem Vinduet, iaften igjennem Døren, jeg gad nok vidst, hvad Vei Du agter at vælge den tredie Gang.“

Troels udstødte en Forbandelse idet han gik. Vaabenmesteren vedblev:

„I ønske at vide, hvad Ondt jeg havde tilføiet Herremanden, da jeg flygtede for ham med en knust og sønderbidt Haand. — Det er snart fortalt. Jeg

var Smed dengang, og boede ovre i Voldum, som hørte under Clausholm, hvor Rigshofmester Mogens Gjøe boede. En Eftermiddag kom Ridderen fra Jagt, og enten det nu var en Forseelse af Jægerdrengene eller af Skytterne, saa slap Koblet løs lidt nedenfor mit Huus og en af Hundene sprang ind paa min lille Søn, som legede udenfor Smedien, og bed ham. Jeg stod og sang i Værkstedet og anede Intet, førend Drengens ynkelige Skrig kaldte mig tilhjælp. — Jeg kom forsilde, Godtfolk. Da jeg dræbte Hunden blev jeg bidt, da jeg fik Barnet fra den, holdt jeg et Liig i mine Arme. Dermed er Alt fortalt."

„Men hvorfor blev I da forfulgt?"

„Fordi det traf sig saa sælsomt, at samme Aften som mit Barn laa Liig i Hytten blev et af Mogens Gjøes Børn, som han havde med sin første Hustru, Mette Byldesbak, borte. Det var ikke muligt at opdage det mindste Spor af Barnet, ikke heller vidste man at mistænke Andre end mig, derfor løb jeg min Vei, og de forfulgte mig."

„Vidste I da nogen Besked om Ridderens Barn?"

„Nei!"

„Mogens Gjøe fik Kundskab derom kort efter," bemærkede Jakob. „Den lille Junker Axels Kofte, som han havde baaret den Aften han forsvandt, blev funden nede i Voldum Mose og en veifarende Mand

kom Dagen efter op paa Gaarden og fortalte, at han havde seet en Taterkvinde sidde ved en Diggrøft og tysse paa et Barn, som efter Beskrivelsen lignede Hofmesterens; men dermed endte ogsaa Alt. Hele Egnen blev gjennemsøgt, uden at vi opdagede det ringeste Spor. Drengen kom aldrig mere tilstede. Hvorledes gik det imidlertid Dig, Guldbrand?"

„Ret godt. Jeg drog til Horsens til min Farbroder Vaabensmeden, han lærte mig at gjøre gode Vaaben; og siden efter lærte jeg ogsaa at bruge dem, og drog med Kong Christian, som gjorde mig til Vaabenmester ved Krigsfolket."

„Og hvilken Sag holder Du nu med?"

„Naturligviis med den gode Sag," svarede Guldbrand smilende; „vi have jo keiset os en ny Herre, som i dette Dieblik søger at vinde Fred og Sikkerhed tilbage i Landet. Det er vel værd at laane ham sine Kræfter dertil."

„Du har da reent forglemt dine gamle Kammerater. — Vi arbeide paa vor Frihed, Du paa vor Undertrykkelse."

„Gud hjælpe Eder for Frihed, I Stakler! — I nægte at adlyde Øvrigheden, bruge Tiden til Lediggang eller til at plyndre dem, der ere rigere end I, — er det Frihed, hvorlænge vil den vare ved, og hvem vil i Fremtiden søge at erhverve Noget, naar

han veed, at han kun træller for de Lade? — Det vil gaa Eder, som det i vore Forældres Tid gik Bønderne, der havde sammenrottet sig under Henrik Tagesøn, oppe i Hanherred. De vilde ogsaa være fri."

„Hvordan gik det dem?"

„Ak, lille Folk! hvordan det gik dem, derom fortæller femten Steiler, som jeg har seet engang, jeg red over Heden ved Sanct Jørgensbjerg; enhver af dem var klædt med Been, som Sol og Vind havde bleget."

„Ja, endelig er der da Ingen af os, som endnu har gjort Oprør," sagde Jakob.

„Jeg veed det nok, men jeg var dog nylig Vidne til det Bifald, I ydede Oprørets Prædikant. — Og jeg, som lo, da man fortalte mig Sligt om Jer, jeg, som troede at kjende mine gamle Kammerater saa godt! — — Tag din Hest, Vaabenmester, og rid om til Gaardene vesterpaa, sagde den kaarede Hertug, der bo brave Folk, som kunne række os en Haand til at jage Fjenden ud af Landet. — Jeg drager nordpaa, sagde jeg, der kjender jeg Folk, som ogsaa have gode Arme og modige Hjerter, og saadan kom jeg her."

Da Guldbrand taug blev Døren aabnet, en Mand traadte hen imod ham og udbrød:

„Guds Fred, Vaabenmester! kjender I mig ikke?"

Guldbrand havde reist sig, han studsede og rakte derpaa Manden sin Haand idet han svarede:

„Vist kjender jeg Dig, Jørgen Drabolt. Brave Folk som Du ere blevne saa sjeldne nuomstunder, at man har let ved at huske dem. — Saa Du besøger ogsaa denne Egn?“

„Ja, jeg hørte igaar, at I havde været nede paa Skjerngaard, og det Ærende, hvori I kom, og tænkte saa, at det var paa Tiden at holde det Løfte, jeg gav eders Søn sidst.“

„Det er godt, Jørgen. Du er velkommen, vi tales ved siden. — Der see I en Mand, Godtfolk!“ vedblev han, henvendt mod Bønderne, „han har forsøgt den Frihed, I længes efter, han vil kunne fortælle Eder, hvortil den fører. Imens gaaer jeg ud og giver min Hest dens Aftensfoder.“

Da Vaabenmesteren kom hen til det lille Skuur, hvor hans og Heirens Heste stode bundne, var en vis gnavende og svælgende Lyd det Første, der tildrog sig hans Opmærksomhed. Ved Hjælp af Maanelyset, som faldt ind igjennem Døren, saae han Søren Heire ligge udstrakt i en Bunke Halm, med den fyldte Foderpose foran sig, og ifærd med at holde Maaltid.

„Naa, hvordan gaaer det, lille Søren?“ spurgte han.

„Aa jo, det er gaaet mig godt, for jeg har væ-

ret nede i Haven og faaet hele min Pose fyldt med Æbler."

„Det var jo herligt."

„Jeg kunde ellers nær være kommen galt fra det, for lidt efterat jeg var gaaet derned, kom to Mænd over Gjærdet og listede sig hen mod Herberget, men jeg krøb høiere op i Træet og de mærkede mig ikke."

„Hvad var det for to Mænd?"

„Ja, jeg veed det ikke, de stode og betænkte sig lidt, og saa gav den Ene sig til at pibe som en Hættenterne. Strax efter kom der nok En løbende oppe fra Huset, da de andre saae det sagde de: der har vi Troels, lad os nu give os tilkjende for ham."

Vaabenmesteren lyttede med stigende Opmærksomhed paa denne Fortælling, som Søren blandede med den behagelige og langtrukne Lyd, hvormed han tilkjendegav de stjaalne Æblers Velsmag.

„Det var jo heldigt, at de ikke fik Øie paa Dig; skal vi ellers ikke gaa lidt udenfor, lille Søren, der kunde let komme Nogen og belure vor Samtale herinde."

„Aa nei, jeg sidder saa godt. Nu skal I blot høre videre, Vaabenmester. Da saa Troels kom hen til dem, sagde de, at de havde Besked til ham om at Skipper Thomas laa inde i Kalø Viig, nedenfor en

Gaard, men hvad den hed har jeg glemt, og at han paa Torsdag Aften vilde bringe den store Kasse iland, han førte med. Troels lod til at blive glad herover, han trykkede Mændene i Haanden og svor paa, at den Kasse var ham ligesaa god som halvfjersindstyve Bøssesktter. Kan I forstaa det?"

„Jeg forstaaer ikke et Ord deraf," forsikrede Vaabenmesteren. „Kassen indeholder udentvivl Geværer," tænkte han. — „Hvad sagde de saa mere?"

„Jeg hørte ikke længer efter dem, men skyndte mig blot at faae min Madpose fyldt med Æbler."

Guldbrand tilkastede Heiren et rasende Blik, som denne tillykke ikke bemærkede. „Det gjorde Du min Sjæl ret i, lille Søren," yttrede han med paatagen Venlighed. „Forresten kan Du tro, at Du har hørt feil, for de talte vist om at bringe Kassen fra Land og ikke i Land paa Torsdag Aften. Der har vi nu et Bevis paa det jeg fortalte Dig forleden. Hvad troer Du vel, at denne Kasse indeholder?"

„Det veed jeg ikke. Har I Lyst at smage et Æble, Vaabenmester?"

„Nei Tak! Den omtalte Kasse er naturligviis propfuld af Fødemidler, som de have sammenplyndret fra Herregaardene."

Søren standsede for første Gang i sit Maaltid.

„Troer I?" sagde han ivrigt.

„Og dem skulle vi lade Lybekkerne føre bort, hvad Søren?"

„Det er skammeligt; men maaskee I tager feil, for jeg veed vist, at de talte om at bringe Kassen ind fra Skibet og ikke ud paa det. Troels sagde ogsaa, at Kroværten havde to gode Trækoxer, som han vilde laane dem til at kjøre den op i Landet."

„Du maa alligevel have hørt feil; betænk, hvor let det var i den lange Afstand. Kassen indeholder Fødemidler og vi maa see at faae den i vor Magt."

„Ja, det maa vi."

„Tys, der kommer Nogen! vi mødes siden. List Dig ned i Haven og giv Agt paa Alt, hvad Du seer og hører."

„Ja imorgen, Vaabenmester, lad det blive til imorgen; iaften er jeg saa søvnig; det bliver jeg altid, naar jeg har spist mig rigtig mæt."

Guldbrand mumlede en Ed imellem Tænderne, idet han forlod Skuret, Heiren begyndte igjen sit afbrudte Maaltid. Da Guldbrand gik tilbage til Krostedet saae han Jakob Sigers komme sig imøde.

„Det er ingen daarlig Lovtaler, Du har ladet blive tilbage histoppe," sagde Bonden. „Gudfader fri os! hvad han kan fortælle om Dig. Du maa være bleven til en Karl, siden vi sidst taltes ved."

„Jørgen overdriver maaskee," sagde Guldbrand

med et tilfreds Smil. „Jeg er en Krigsmand, Jakob, og der gives dem, som ere slettere end jeg, see det er Alt.“

„Troer Du, at jeg ogsaa kunde blive til en god Krigsmand i Hertugens Tjeneste?“

„Ja hvorfor ikke?“

„Hvad skulde jeg saa gjøre?“

„Du behøver blot at stænge din Huusdør og følge med mig.“

„Men jeg holder ikke af Adelsmændene.“

„For Djævelen! Hvem siger ogsaa, at Du skal slaaes for Adelsmændene? Brug dine Kræfter for Landet, der har født og næret Dig.“

„Ja, jeg holder heller ikke stort af Landet, det er kun magre og ringe Jorder, vi har her omkring, megen Slid og lille Fordeel. Skulde jeg slaaes, maatte det være for at faae mig en fri Gaard og blive til en Karl som Du.“

„Det vil Du kunne opnaa, Jakob, men Du maa gjøre Noget derfor, give Dig heel og holden hen for den Sag, Du agter at tjene.“

„Det er et Ord, Vaabenmester! Jørgen Drabolt har givet mig Lyst til at tjene Hertugen.“

„Hvis han mener det ærligt, vil han sige, hvad han veed om Harpyts Plan,“ tænkte Guldbrand.

„Naar agter Du at drage bort?“

„Jeg bliver her en Dags Tid endnu. Kommer Troels imidlertid, saa viis ham ud af dit Huus."

„Han kommer her ikke imorgen."

„Hvorfor?"

„Jeg troer det ikke," svarede Bonden nølende.

„Det vil sige, Du veed, hvad der holder ham tilbage. Lad os spille et ærligt Spil, Jakob, og husk paa, hvad jeg nylig sagde: For at vinde Alt, maa Du give Alt."

„Ja, men ikke forraade Nogen. Hvis jeg bedrog min forrige Herre, hvilken Tillid kunde da den nye have til mig?"

„Du behøver heller ikke at forraade," hviskede Guldbrand, og drog ham bort med sig fra Huset. „Jeg er allerede underrettet om eders Planer."

„Du?"

„Kisten nede fra Kalø Viig."

„Hvilken Kiste?"

„Den, dine Stude skulle kjøre videre."

Endskjøndt det var for mørkt til at skjelne Jakobs Træk, lagde Guldbrand dog Mærke til den Overraskelse, hans Ord bevirkede.

„Du svarer mig ikke," hviskede han, „jeg tænker, at det bliver os, der kommer til at kjøre den bort."

„Der vil kanskee være dem tilstede, som forhindre det," bemærkede Jakob nølende.

„Vær uden Frygt, paa Torsdag Aften skal jeg have Egnen fuld af Ryttere."

„Du?"

„Jeg!"

„Og Du, som nylig sagde, at Du kom herop for at besøge dine Venner."

„Jeg agter heller ikke at bruge Rytterne mod mine Venner. — Gaa ind i din Stue, overlæg Alt til imorgen, og siden Du tager Hensyn til din Fordeel, saa vær taus. Et Ord om det vi her have talt kan bringe Dig og Dine i Ulykke."

De skiltes. Næste Morgen var Jørgen Drabolt den Første, som Vaabenmesteren saae træde ind i det lille Kammer, hvor han havde tilbragt Natten.

„Jeg vilde være kommen før," sagde Jørgen, „for at tilbyde Eder min Tjeneste, men saa traf jeg paa Peter Galts Foged, som bragte det Mandskab ned til Leiren, I har samlet fra Støvringgaard og Skjern og Silkeborg. Karlene vilde løbe deres Vei og jeg hjalp med at holde Mandstugt. Hvad tænker I at kunne bruge mig til, Vaabenmester?"

„Gaa ud i Skuret Jørgen, og sadl den ene af Hestene, rid derefter op til Clausholm, fra Clausholm til Tustrup og Estrup og bring Fogderne Besked om at skikke deres vaabendygtige Mandskab og Huussinde som snarest ned til Thyrsbæk. Du maa see at være

betids tilbage iaften, og derefter blot give Agt paa hvad her foregaaer."

„Er det Alt?"

„Ja, i de første to Dage. Jeg reiser ogsaa bort; paa Torsdag Aften vil jeg være her igjen. Læg Mærke til, hvad Troels og Jakob tage sig for, jeg er bange for, at din forrige Kammerat pønser paa en ny Plan."

„Jørgen gik; lidt efter viste Jakob sig, tilsyneladende mere bestemt end den foregaaende Aften paa at vælge Hertugens Parti; han var imidlertid ikke saa forsigtig som tidligere; inden de skiltes havde Guldbrand faaet fuldstændig Bekræftelse paa sin Formodning, at den ventede Kasse indeholdt Geværer.

„Husk vel paa dit Løfte, Jakob," sagde Guldbrand, idet de skiltes. „Jeg bliver endnu to Dage her i Egnen; i den Tid vil Du enten have lagt Grundvold til din Lykke, eller nedbrudt den for bestandig."

En halv Time senere sad Vaabenmesteren tilhest, og red bort fra Herberget. Ude paa Veien mødte han Søren Heire, som fuldkommen ukjendelig i en brun Vadmels Kofte, hvis Hætte næsten skjulte Ansigtet, vendte tilbage med sin fyldte Tverpose over Ryggen.

„Du havde dog Ret iaftes," sagde Vaabenmesteren, efterat have givet Heiren Tegn til at følge sig

ind i Skoven, „Kassen bliver bragt iland fra Skibet, men ligemeget, hvad enten den nu indeholder Ost eller Pølse eller Skinker, saa ville vi To lægge Beslag paa den. For at dette kan skee, maa Du ikke lade Dig mærke med, at du aner det Ringeste, og dernæst give nøie Agt paa Alt, hvad der foregaaer nede ved Stranden; hvis Du skulde behøve Hjælp, saa betro Dig til Jørgen Drabolt, den Mand, der idag har laant din Hest; Du vil træffe ham ventende i Herberget til jeg kommer tilbage, men Du taler ikke til ham, uden at det gjøres behov. Har Du nu forstaaet mig? — Paa Torsdag Aften skal Du faae det bedste Maaltid, der hidtil er kommet indenfor dine Tænder. — Gud i Vold, Søren!"

Guldbrand havde nu, med den Snildhed og Skarpsindighed, som var ham egen, fordeelt Rollerne blandt de tre Personer saaledes, at Enhver arbeidede hans Plan imøde, uden at kjende dens Enkeltheder. Uagtet disse Forholdsregler var han dog langtfra at føle den tillidsfulde Fortrøstning til Sagens lykkelige Udfald, som hans Ord lode formode. Han var omgiven af Mænd, hvis Interesser kun tilsyneladende lode sig forene med hans. Egnen var efter Adelsmændenes Afreise prisgiven for enhver Vilkaarlighed, og man maatte formode, at den virksomme Troels havde benyttet sit Ophold til at skaffe sig Forbundne,

førend han vovede at bringe Kassen iland. Fra de nærliggende Herregaarde kunde Guldbrand vel skaffe Mandskab tilveie, men Stemningen i de nordlige Herreder var allerede paavirket af Lybekkernes Udsendte, i den Grad, at han i et afgjørende Dieblik kunde befrygte, at Bønderne snarere gjorde fælles Sag med Fjenden, end kæmpede for hans. Disse Tanker beskæftigede ham, medens han red bort fra Herberget. Pludseligt hævede han sit Hoved, Glæden straalede i hans Ansigt. „Nu veed jeg Raad!“ mumlede han, „jeg har mine Ryttere. Afsted min Hest, afsted! vi ride ned til Palle Graa og hans krigerske Munke.“ Guldbrand gav Hesten Sporerne og jog ned mod Ørslev Kloster.

Imidlertid tilbragte Søren Heire Formiddagen tilbagelænet paa sit Halmknippe inde i Stalden, under en taus og dybsindig Grublen, der endog lod ham glemme den fyldte Madpose. De undertrykte Forhold, hvori hans Liv var gaaet hen, havde forlængst sløvet enhver høiere Interesse, og kun ladet en begrændset og dyrisk Sands tilbage, ifølge hvilken han besluttede at anvende Alt for at komme paa Spor efter de formodede Fødemidler. Som fortalt havde han glemt Stedet, hvorfra Kassen skulde bringes iland, og det kostede uendeligt Hovedbrud førend han indsaae, at man vilde kunne opspore dette ved at følge Strandbreden, indtil Skibet fandtes. Da denne Tanke først

var bleven ham klar, begav han sig strax paa Vandring og fordybede sig i Skoven, som gik langs med Kysten.

Henimod Middag saae han Skibet, fortøiet i en lille Bugt, nedenfor Bosnæsgaard. Matroserne havde gjort Ild i Udkanten af Skoven, Troels Harpyt befandt sig blandt dem. Krybende paa Hænder og Fødder sneg Søren sig nærmere, han hørte Troels omtalte Kassen, han smilede, han følte sig stolt af at have opfyldt sit Hverv saa fuldstændigt. Fra nu af forlod han ikke Stedet, tillykke havde han sin Madpose bunden over Skuldren. Han anstrængte alle sine Evner for at lytte, han vaagede, han tænkte kun paa Kassen og dens formodede Indhold.

Medens Vaabenmesteren red, Heiren vaagede og Jakob kæmpede med sig selv, om hvorvidt han burde udstrække sin Hengivenhed for Hertugens Parti, sagde Troels til sine Kammerater:

„Der er Noget igjære med Vaabenmesteren. Igaar ved Daggry red Jørgen Drabolt nordpaa og kom først tilbage sildig iaftes, op paa Formiddagen drog han selv sønderpaa og iforveien saae jeg ham og Jakob stikke Hovederne sammen. Vi maa være paa vor Post. Tre Mand lægge sig paa Lur ved Herberget, og gjøre det af med Jørgen, saasnart han viser sig. fire Andre drage ned ad Spørring til og spærre Veien

for Vaabenmesteren, jeg selv skal give Agt paa Jakob, naar Tiden kommer."

Søren hørte disse Befalinger. „Der er Ingen, som tænker paa mig," mumlede han. Og det var ikke uden Grund at han yttrede sin Forundring herover, siden det netop blev ham, som skulde udføre Hovedrollen i den følgende Begivenhed.

Aftenen kom. Guldbrand var endnu ikke vendt tilbage. En mørk Taage indhyllede Skoven, saa fuldstændigt, at man fra Land ikke var istand til at skjelne Skibet. Maanen kom frem i Sydost, dens glandsløse Skive var omgiven af en svag og bleggul Rand. Paa Skibet var Alt i Arbeide og inde fra Skoven hørtes af og til dæmpede Raab i forskjellige Retninger. Søren forlod sit Leie og listede sig nærmere til Strandbredden. Han havde tilbragt halvanden Dag paa Stedet og anvendt Tiden til at tømme Madposen og til at skære sig et Haandtag paa en afbrukken Green, saaledes at den lignede en Stridskølle. I dette Dieblik besad han et afgjort Fortrin for Troels, det Fortrin, som Mangel paa Tanke og Forestillingsevne altid medfører: han var rolig og sorgløs, medens Harpyts Hjerte bankede af Forventning. Hans Ansigt udtrykte Selvtilfredshed og en vis eenfoldig Nysgjerrighed. Baaden gik fra Skibet, roet af fire Mænd, to Andre ventede paa Strandbredden. Den

Ene havde tændt en Fyrretræesfakkel, som han holdt iveiret nede ved Landgangsstedet, for at betegne Baaden i hvilken Retning den skulde styre, den Anden sad paa en Sluffe, der var bestemt til at bringe Kassen op fra Stranden. Søren blev staaende bag en Busk, han har sit Brystharnisk under Kosten og var bevæbnet med Kniv og Kølle. Baaden lagde an mellem Stenene, i den Retning Faklen antydede; fra dette Dieblik forenede alle de Tilstedeværendes Kræfter sig til at bringe en lang og tung Kasse over paa Sluffen. Paa samme Tid viste Troels Harpyt sig i Udkanten af Skoven. Han løb ned til Landingsstedet og udbrød:

„Jakob nægter at lade os faae Studene; han siger, at Jørgen Drabolt holder Die med Alt hvad han foretager sig."

„Har Du ikke skikket Folk op efter Jørgen?" spurgte Skipperen, som førte Baaden.

„Hvad nytter det, Thomas, siden han ikke vover sig udenfor Herberget?"

„Vi maa tage Studene med Magt," yttrede Thomas, „jeg og Jan Eisen skulle snart faae den Sag i Orden. I andre Fire blive her tilbage og vogte paa Kassen. Herhid alle Mand! først drage vi Sluffen ind i Skyggen. Hal ud!"

Sluffen forsvandt mellem Træerne. Søren fulgte

efter i nogen Frastand, med den værdige og besindige Gang, som tilkjendegiver en vel overveiet Beslutning og en urokkelig Bestemthed paa at handle. Strax efter gik Thomas og hans Mænd, fulgte af Troels; Faklen blev slukket, den dybeste Taushed hvilede over Stedet.

Omtrent en halv Time forløb saaledes, da Stilheden paa engang blev afbrudt ved et rasende Skrig, en hæftig Larm opstod ved Sluffen, man hørte Udraab og Forbandelser, som antydede en vild og haardnakket Kamp; da denne endtes flygtede en Mand i samme Retning som Troels og Skipperen, en Anden, som blev tilbage paa Kamppladsen, anvendte først alle Kræfter paa at drage Sluffen dybere ind i Skoven; da dette mislykkedes prøvede han paa at sønderbryde Kassens Laag, men det forsvarlige Træ modstod hans Anstrængelser. Da han endelig havde overbevist sig om det Frugtesløse i disse Forsøg satte han sig op paa Kassen og holdt sin Kofte sammenpræsset over et Saar, som han havde modtaget i Kampen.

Lidt efter tilkjendegav en svag Larm, at Nogen nærmede sig; Manden hørte Stemmer og saae Træernes Løv oplyst af Fakkelskin. Lyden kom nærmere, Stemmernes Antal tiltog; det var Troels og hans Folk, som vendte tilbage med to Stude. En Mængde Bønder fulgte efter dem. Da Manden saae dette, ud-

stødte han et dybt Suk, kastede et deeltagende Blik paa Kassen og stillede sig foran den. Troels udbrød i et Skrig, da han med hævet Fakkel kom hen til Kamppladsen. Manden foran ham, der hvilede sig paa sin Kølle, som den seirende Herkules, var Søren, tre Matroser laa paa det Sted, hvor de vare blevne fældede. Den Ene af disse havde Søren listet sig ind paa og dræbt med et Knivstik, de to Andre vare bukkede under for hans Kølle.

„Den Første, som kommer mig nær slaaer jeg ihjel," raabte Søren og traadte et Skridt fremad. Troels sprang tilbage og kastede et forskende Blik omkring sig, Skipper Thomas derimod løste en Haandøxe fra sit Bælte og traadte ud af Kredsen, henimod Søren.

„Saa det er Dig, som har slaaet mine Folk ihjel?"

„Ja."

„Du alene?"

„Ja."

„Hvorfor?"

„Jeg vil have Kassen."

„Det vil vi see paa," svarede Skipperen og sprang ind paa Søren.

I dette Øieblik, da den modige Heire syntes fortabt, raslede Løvet i Nærheden, som om Nogen nær-

mede sig. Troels saae Fakkelskin, hørte et Jubelskrig og Lyd af Hestetrav. Han traadte tilbage i Mørket og forsvandt. Strax efter vare Bønderne omringede af en Skare Ryttere, blandt hvilke man kjendte Vaabenmesteren og Palle Graa. Kampen varede kun nogle Minuter og endtes med Bøndernes Flugt. Guldbrand steg af Hesten og gik hen til Søren.

„Vi kom dog tidsnok, uagtet vi bleve opholdte underveis,“ yttrede han.

„Ja netop,“ svarede Søren stønnende.

„Og Du er alene, som jeg seer.“

„Ja.“

„Hvorfor henvendte Du Dig ikke til Jørgen Drabolt?“

„Jeg havde ingen Stunder dertil.“

„Hvad tog Du Dig da for?“

„Dette,“ svarede Søren, med Haanden udstrakt mod de Dræbte.

„Det er godt, Søren Heire. Du har fortjent din Aftensmad.“

„Jeg trænger ikke til Aftensmad,“ svarede Søren sukkende, „skjøndt det er over tre Timer siden jeg sidst fik Noget at spise.“

Guldbrand greb en Fakkel og holdt den henimod ham. Han saae Heiren forgæves søge at standse en Blodstrøm, som løb ud af et dybt Saar i Hovedet

Hans Arme sank ned, Øinene bleve stive og glandsløse, han udstødte en klagende Lyd, vaklede og faldt tilbage i Græsset. Et sidste og megetsigende Blik gjaldt den dyrebare Kasse, som han saa tappert havde forsvaret, uden at lære dens Indhold at kjende.

En halv Time senere jog Ridder Palle og hans Munke afsted med Vaabenkassen ned mod Spørring. Vaabenmesteren, Jørgen Drabolt og Jakob dannede Bagtroppen.

III.

Leiren.

To Dage senere steg den danske Hær iland paa Fyen, anført af Johan Rantzau. Hertug Christian var tilstede da Soldaterne indskibede sig; hans Speidere havde skaffet ham Underretning om de oprørske Borgeres og Bønders Antal og Stedet, hvor deres Magt for Dieblikket befandt sig; han havde overveiet og prøvet Alt. Uden at være begavet med Genie, uden Phantasie og Begeistring forstod denne Fyrste bestandig at dølge sin egen Mening for at lytte til Andres, at modtage Raad og tilegne sig de bedste, at tøve, vente og beregne, og det er maaskee ogsaa Genie.

Ved Afskeden omfavnede Hertugen Rantzau i Hærens Paasyn og sagde til ham:

„I Guds Navn, Farvel! Du drager nu bort for at frelse Fædrelandet, lad mig ikke see Dig vende tilbage uden Seir.“

„Jeg haaber det ikke,“ svarede Rantzau. „Jeg har før anført Folk til Døden, men ikke til Nederlag.“

Med disse Ord skiltes de, Hertugen tankefuld og bekymret, Rantzau dristig, stolt, fuld af Tillid og Fortrøstning. Han anede ikke, i hvilken Grad Skjæbnen havde besluttet at prøve denne Tillid.

Strax efter Ankomsten til Fyen blev Hærens Antal forøget med de fyenske Adelsmænd og deres Tropper, derpaa fortsattes Marschen forbi Middelfart ned mod Assens, hvor Bondehæren havde samlet sig mellem Faurskovs Bakker.

Natten iforveien var Vaabenmesteren vendt tilbage; han blev straxført til Feltherren og modtaget med en Opmærksomhed, der var saameget mere udmærket, som den kun blev saa Faa tildeel; thi Johan Rantzau besad vel hele sin Stands Overmod og Foragt for de Uprivilegerede, men tillige et sikkert og øvet Blik, der lærte ham at bedømme en Mands Værd. Guldbrand syntes ikke at lægge Mærke til denne Opmærksomhed; han aflagde Beretning om sit Ærendes Udfald, fortalte om de medbragte Vaaben, og bortfjernede sig igjen med den samme rolige og fordringsløse Mine.

Da han forlod Teltet var hans første Beskæftigelse at opsøge sin Søn; han fandt ham taus og blegere end ved Afskeden. Poul slog sine Øine til Jorden for det skarpe og prøvende Blik, som syntes at læse i hans Sjæls Inderste.

„Han elsker hende," sukkede Vaabenmesteren, idet de skiltes.

Man havde benyttet den tidlige Morgenstund til at overføre Hæren fra Jylland til Fyen. Kort før Middag bragte de forudridende Ryttere Underretning om, at Fjenden var i Sigte. Marschen blev fortsat. Hæren befandt sig i en sandet, skovløs og lyngbegroet Egn, hvis Flade afbrødes i brudte og bølgende Linier af Faurskovs mørkebrune Bakker; imellem disse viste sig Oprørerne, i et Antal, der langt overgik Rantzaus Hær, men adsplittet i smaa Afdelinger, støiende, jublende, uden Aarvaagenhed, beruste af den tidligere Lykke. Da Rantzau saae denne Hær foer et haanligt og uheldvarslende Smil over hans Læber, han udstrakte truende sin Haand imod Bakkerne, førend han red tilbage til Sine.

En halv Time senere gav Bakkerne Echo af Trommehvirvel og Trompeter, Slaget rasede, hvis ellers denne Overrumpling fortjener Navn af et Slag, hvori kofteklædte og barhovede Mænd værgede sig med Knipler, Stager og Grebe mod harniskklædte Rytteres Landser og Geværskytternes Luntebøsser. Endskjøndt Bønderne begyndte Kampen med Tillid til deres større Mængde og dernæst sloges med den Bevisthed, at de som Overvundne ikke havde nogen Naade at vente, var det første Anfald dog tilstrækkeligt til at trænge

dem ud fra deres fordeelagtige Stilling, de bleve adskilte, og kæmpede uden Orden, uden Begreb om at benytte de Fordele, Tilfældet gav dem. Da Aftensolen kastede sit varme Lys ned over Egnen, saae den mellem Bakkerne en fortvivlet og flygtende Skare adspredt til alle Sider, og Forfølgere, der plyndrede og dræbte, for ikke at have den Uleilighed at gjøre Fanger.

Den største Deel af de Slagne drog sig tilbage i Retning mod Odense. Medens Johan Rantzau og hans Ryttere forfulgte dem, sammenkaldte Peter Galt og Mogens Gjøe de øvrige Befalingsmænd i en lille Hytte paa Valpladsen, for at raadslaa om, hvad man skulde gjøre ved de fangne Anførere, som Soldaterne havde faaet Befaling til at skaane, og som bagbundne og stødte frem med deres Føreres Landser og Geværkolber, bleve drevne ind paa en aaben Plads udenfor Hytten.

Forhandlingen om disse Ulykkeliges Skjæbne var larmende, Meningerne deelte. Peter Galt betragtede enhver Skaansel som utidig og paastod, at man maatte anvende Straf til et afskrækkende Exempel for de Øvrige. Den mere besindige Mogens Gjøe opfordrede derimod til Forsonlighed. Under den Strid, som opstod herover, forløb nogen Tid, da Raadslagningen

pludselig blev afbrudt, idet Døren fløi op og Johan Rantzau traadte ind.

„Guds Død!“ udbrød han, og drog Visiret op over Hjelmkammen. „Det er noget tidligt, at I Herrer slaa Eder til Ro herinde. Egnen vrimler endnu af det flygtende Pak, som vi ere ifærd med at tilintetgjøre.“

„Det er allerede skeet,“ svarede Juul, „Bønderne ere flygtede, deres Hær opreven, her i denne Hytte var Samlingsstedet for Anførerne, vi raadslaa om disses Skjæbne.“

„Ah, I raadslaa,“ sagde Rantzau spottende, medens han spændte Hjelmen af og satte den ned paa Jorden; „saa kommer jeg jo netop beleiligt. — Behag at blive ved. Talen er altsaa om, hvorledes vi skulle behandle Fangerne.“

„Mogens Gjøe finder, at man burde skaane dem, som vildledte og paavirkede af Lybekkernes Udsendte,“ sagde Peter Galt. „Der er vistnok Meget, som taler for denne Mening, skjøndt jeg ikke ganske billiger den.“

„Ikke! — ja jeg ikke heller. Lad os fatte os i Korthed, vi have ikke lang Tid at opofre paa Sligt. Ere Oprørene maaskee ikke grebne med Vaaben i Hænder?“

„Jo.“

„Er ikke Døden fastsat som Straf for en saadan Forbrydelse?"

„Jo, dersom —"

„Ja, dersom vi indrømme dette, saa er Raadslagningen endt. Anførerne ere dømte til Døden."

„Endnu ikke," svarede Mogens Gjøe."

„For Djævlen! jeg siger jo!" raabte Rantzau og slog med sin Staalhandske i Bordet.

„Men hvis vi Andre nu ere af en anden Mening?"

„Ja saa gjælder eders Mening i Rigsraadet, Hr. Mogens Gjøe, men min her paa Valpladsen. Det nytter ikke, at vi strides længer. Anførerne ere dømte, og Dommen er allerede fuldbyrdet."

„Hvorledes?"

„Behag at overbevise Eder."

Rantzau stødte Døren op; paa en af Bakkerne ligeoverfor Hytten belyste den røde Aftenhimmel nogle høie, bladløse og afbarkede Træstammer, omgivne af Soldater. I Træerne hang sytten Liig af de fangne Befalingsmænd.

Endnu førend den almindelige Forbauselse herover gav sig Luft i Ord, traadte Rantzau hen til Hyttens Udgang og raabte:

„Heida, min brave Vaabenmester! Hvor er I?"

„Her!" svarede Guldbrand, idet han traadte hen til Døren.

„Stig tilhest, rid tilbage og underret Hertug Christian om, hvad vi idag have taget os for. Fortæl ham, at siden Hans Naades Raadgivere ikke forstode at bevare Freden, have hans Soldater forstaaet at føre Krigen."

Da Rantzau havde sagt dette satte han Hjelmen paa sit Hoved, hilste med Haanden og forlod Hytten.

Slaget mellem Faurskov Bakker havde saa at sige tilintetgjort det fyenske Oprør. I Odense prøvede man vel en svag Modstand, hvorfor Byen blev indtaget og plyndret. Rantzau var Herre hvor han viste sig; han modtog Almuens Underkastelse og Hyldning i den kaarede Hertugs Navn. Derefter drog han med endeel af sin Hær til Nyborg for at forstærke Besætningen, som var vedbleven at være Hertugens Sag hengiven.

Nogle Dage efter hans Ankomst til Nyborg var et Selskab af Adelsmænd forsamlet i Raadstuebygningen. Man feirede udentvivl en Fest for Seierherren, thi igjennem de aabenstaaende Vinduer hørtes Jubel, Bægerklang og Skaaler, der bleve tømte under Fanfare af Trompeter og Pauker.

Raadhuset laa for Enden af Torvet, og ligeoverfor dette, adskilt ved en steensat Kanal, der førte Vandet ind fra Søen, hævede sig en høi, mørk Bygning, omgiven med Volde og Grave, den saakaldte Nyborg

Fæstning, hvis Besætning i disse Dage var bleven forøget ved Rantzaus Komme. Adelsmændenes Fest syntes at have hidlokket en Mængde Tilskuere, som samlede sig paa Torvet og hvis Antal bestandig forøgedes. Betragtede man imidlertid disse fredelige Spadserende noget nærmere, opstod en dunkel Formodning om, at det ikke blot var Nysgjerrighed, der havde forsamlet dem. Af og til speilede det klare Maaneskin sig i et blankpoleret Pandser, som kom tilsyne under Kapperne; man bemærkede ogsaa, at de Fleste vare bevæbnede; man anede, at denne tause Ro, disse betydningsfulde Øiekast og dæmpede Ord, forberedte en Begivenhed, ligesom den lumre Sommerdag, der gaaer forud for Uveiret.

Flere Gange skiltes pludseligt de tætte Grupper, i det en Stemme raabte: „Afveien Borgermænd for min naadige Herre!" I Aabningen, som derved opstod, saaes en Adelsmand, der begav sig op til Raadhuussalen, ledsaget af en væbnet Tjener, med en brændende Fakkel i Haanden, og et Følge, som nylig havde spærret de snævre Gader.

Raadhuussalen var festlig oplyst og smykket med Blomsterkrandse. Et stort Bord stod midt paa Gulvet; for Enden af dette sad Johan Rantzau, omgiven af de øvrige Anførere i den hertugelige Armee. Et lidet men ualmindelig skingrende Musikchor havde

taget Sæde paa en forhøiet Plads i det ene Hjørne, og befandt sig i uafbrudt Virksomhed.

Den udenfor samlede Mængdes Opmærksomhed blev pludselig draget fra Salen ned paa Gaden, hvor man saae tre Ryttere i hurtigt Trav at nærme sig Raadhuset og holde stille nedenfor Trappen. To af disse Ryttere sprang af, den Tredie blev derimod løftet af Hesten og understøttet af de Andre, idet de stege op ad Trapperne. Han var indhyllet i en stor Ridekappe, der fuldkommen skjulte hans Figur, og syntes ifølge de langsomme og tøvende Skridt at være saaret. Rytterne forsvandt i Raadhuset, deres Heste stode bundne ved Rækværket. Strax efter aftog den muntre Larm, som hidtil havde hersket i Salen.

Da Rytterne vare komne indenfor Døren standsede de To af dem i et Forværelse, den Tredie derimod tog sit Slagsværd under Armen og vedblev at gaa, indtil Dørvogterne strakte deres Stave imod ham og nægtede ham Adgang til Festsalen.

„Er Feltherren tilstede? spurgte han.

„Ja, men vi have Befaling til ikke at indlade Andre end dem, der ere indbudne til Festen."

„Ja, den Snak kan gjelde for enhver anden Tid, men ikke nu. Gjør Plads! — I tøve? — Godt, saa kan jeg gjøre det selv." Med disse Ord stødte han Døren op med Sværdet og banede sig en Vei ind

i Salen. Rantzau befandt sig tilfældigviis i Nærheden, han hørte Larmen og traadte hen til Døren idet den fløi op.

„Hvem vover at trænge ind, mod min Befaling?" raabte han.

„Jeg!" svarede en dyb Stemme, og man saae Vaabenmesterens brede Skikkelse, rustet fra Isse til Fod, standse i Indgangen, med en Soldats Holdning og Hilsen. Hans Ansigt var blegt, det udtrykte en saa talende Bekymring, Uro og Spænding, at Rantzau standsede et Udbrud af Vrede, som svævede paa hans Læber.

„Hvad Fanden vil Du her," spurgte han overrasket, „og med dette mørke Ansigt, der viser sig som en Sky i vort muntre Selskab."

„Mit Ansigt passer til den Tidende, jeg bringer, naadige Herre."

„Hvorfor ventede Du ikke til imorgen?"

„Fordi vi inat ere blevne forraadte, fordi vi inden en Time ville være fortabte, fordi vi i dette Dieblik ere omringede."

„Guds hellige Død!" hviskede Rantzau, idet han drog Vaabenmesteren med sig hen i Vinduesfordybningen. „Af hvem?"

„Grev Christoffer har iaftes landsat Kjærnen af sine Soldater oppe ved Kjærteminde, hans Ryttere

drage ned mod Nyborg, Bøsseskytterne og Landseknægtene følge efter."

Sveden brast ud af Rantzaus Pande, medens han lyttede til disse Ord, der bleve hviskede i hans Øre.

„Hvem anfører Grevens Folk?"

„Oberst Quelacker og den danske Adelsmand Axel Gjøe."

„Hvorledes har Du faaet Kundskab herom?"

„Saare let. Mit Kvarteer var hos Byens Borgermester, Rasmus Rostokker; i Mørkningen listede et Sendebud fra Greven sig ind i hans Huus, Rasmus Rostokker red strax bort, jeg anede Uraad, fulgte efter, greb Sendebudet og tvang ham til at sige hvad han vidste."

„Og Beviset for hvad Du her fortæller?"

„Det fører jeg med mig," svarede Guldbrand, „men hvis det behager Eder, naadige Herre, saa lad os gaa ind i Værelset her næstved, før I modtager dette Bevis."

„Hvorfor?"

„For ikke at afbryde Festen herinde. Eders Gjæster betragte Eder, der ere blevne tause siden jeg kom, og nede paa Torvet gives der Folk, som lægge nøie Mærke til Alt, hvad der foregaaer heroppe."

„Guds Død! hele Pladsen vrimler jo af Men-

nesker!" yttrede Rantzau, idet han kastede sit Blik ud af Vinduet. „Mine Herrer!" vedblev han, „jeg gaaer bort et Øieblik, lad det ikke forstyrre eders Munterhed. Følg mig, Vaabenmester!" Rantzau og Guldbrand forlode Salen. Den afbrudte Lystighed begyndte paany.

„Nu, Guldbrand, hvor er Beviset for denne utrolige Tidende?" raabte Rantzau idet han traadte ind i et Sideværelse.

Vaabenmesteren standsede i Døren, hævede sin Stemme og udbrød:

„Poul! Bring os Manden herop."

Strax efter viste Poul sig med den tredie Rytter. Da Guldbrand tog Kappen af ham saae Rantzau, at hans Arme vare snørede sammen paa Ryggen med et Sabelbælte. Hans Hoved var omviklet med et Klæde, og under dette kom en Mundknebel tilsyne, der hidtil havde hindret ham i at tale. Poul stillede sig ved Døren, medens Feltherren gjorde den blege og skjælvende Fange nogle Spørgsmaal, der bekræftede Alt, hvad Vaabenmesteren havde fortalt.

„Da vi havde faaet fat i Manden," vedblev Guldbrand, „bandt vi hans Hænder og Fødder og skjulte ham i en Rugmark, medens vi rede videre, for at forvisse os om hans Udsagn. Vi saae de fjendt-

lige Ryttere og forlode dem oppe bag Rørbek Skov, halvanden Miil nord for Byen."

„For Fangen bort!" sagde Rantzau.

„Luk ham ind i et af Fængslerne, Poul, og tag Nøglen med Dig," tilføiede Guldbrand, da Poul forlod Værelset.

„Vi maa altsaa see at drage os over til Fæstningen," yttrede Rantzau.

„Det lader sig ikke gjøre," svarede Guldbrand. „I saae nylig den Mængde, som udenfor Raadhuset opfyldte Pladsen; alle disse Mennesker ere underrettede om Tydskernes Komme, de bære Vaaben under deres Kapper; naar de see os forlade Raadhuset ville de fatte Grunden, og baade I og eders Venner ville bukke under i Forsøget paa at bryde igjennem denne levende Muur, som spærrer Veien."

„For Djævlen!" raabte Rantzau og stampede i Gulvet, „bilder Du Dig da ind, at jeg og femogtyve af Landets bedste Adelsmænd agte at tøve her, for at blive fangne eller dræbte, naar Lybekkerne komme ind i Byen?"

„Nei!" svarede Guldbrand, „idetmindste vilde jeg ikke gjøre Eder et saadant Forslag. Der gives endnu en tredie Udvei."

„Hvillken?"

„Vi maa forlade Byen inden Fjenden viser sig."

„Jeg, flygte, — aldrig! — Vi slaa os igjennem disse Borgere. Femogtyve gode Klinger maa dog kunne aabne sig en Vei."

„Lad os da sige syvogtyve," sagde Vaabenmesteren. I glemte vist, at regne mig og min Søn med, naadige Herre."

Rantzau rakte ham Haanden, han syntes endnu at være uvis med sig selv.

„I vil altsaa, at vi skulle slaa os igjennem?" gjentog Guldbrand spørgende.

„Du synes ikke derom?"

„Jeg er Soldat, naadige Herre, ikke Raadgiver; jeg veed blot, at den kaarede Hertug vil komme til at mærke sig denne Nat, saalænge han lever."

„Hvorfor?"

„Han vil inat miste sin bedste Høvedsmand."

„Hvilket andet Middel gives der da til vor Frelse?"

„Vi flygte," gjentog Vaabenmesteren.

„Men Du troer jo, at det ikke vil være os muligt, at forlade Raadhuset."

„Jo, igjennem Gaarden; derfra komme vi ud til et lille Stræde, som fører til det store Magazin, hvor fyrgetyve af vore Heste staa opstaldede. Da jeg for lidt siden red forbi Gaarden befalede jeg Folkene at sadle op, det vil være skeet naar vi komme; hver af

eders Venner tager sig da en Hest, de øvrige Ryttere slutte sig til os, og vi forlade Byen."

Rantzau kastede et overrasket Blik paa Vaabenmesteren. Det var anden Gang, at han følte sig paavirket af denne rolige Bestemthed. Heller ikke var Nogen bedre end han istand til at vurdere det Talent og den Klogskab, hvormed alle disse Forholdsregler vare blevne trufne.

„Siden Du har lagt en saa kløgtig Plan," sagde han, „var det Uret, ikke at benytte den; altsaa, Johan Rantzau flygter. Jeg faaer vel at benytte Andres Hjælp i dette Tilfælde, siden jeg ikke har prøvet det før. Vent mig her, jeg vil underrette mine Venner om, hvad vi have besluttet."

„Vi maa gaa forsigtigt tilværks, Herre! Borgerne nede paa Torvet bør ikke ane, at I forlade Salen, ellers ville de faae Mod ved vor Flugt, og være istand til at spærre Veien, førend det lykkes os at naae Porten. Hvad synes Eders Naade om at kalde Tjenerne og Drabanterne ind, og lade dem fortsætte Gildet mens vi ride?"

Rantzau smilede og forlod Værelset. Lidt efter blev Døren fra Raadstuegaarden aabnet, Adelsmændene droge bort. Idet Vaabenmesteren lukkede efter den Sidste hørte man et vældigt Skraal oppe fra

Salen, til Tegn paa, at Drabanterne og Tjenerskabet fortsatte deres Herres afbrudte Fest.

I det smalle Stræde, der førte ned til Magazinbygningen, mødte de smaa Hobe af Borgere, som, i Begreb med at gaa til Torvet, standsede medens Adelsmændene droge forbi. Kjæderne, hvormed Gaderne om Natten pleiede at være tilspærrede, vare borttagne, den sildige Færdsel, de dæmpede Stemmer og Raslen af Vaaben, hvormed enhver af de Forbigaaende var forsynet, overbeviste Rantzau om en afgjort fjendtlig Stemning, som blot ventede en Anledning for at yttre sig. Imidlertid naaede de uhindrede til Magazinet, hvor Faren idetmindste for Øieblikket syntes at ophøre. Hestene stode sadlede, Rantzau og hans Følge bestege dem, ti Minuter efter bankede Vaabenmesteren med Heftet af sit Sværd paa Vinduet i Portvagten og forlangte Nøglen. Porten blev aabnet af en søvnig Hellebardist, der studsede ved at see et Tog af syrgetyve Ryttere forlade Byen paa denne Tid af Døgnet.

Da Skaren var kommen igjennem Porten holdt Guldbrand sin Hest tilbage og lod Adelsmændene ride forud, derpaa stillede han sig i Spidsen for de femten Menige, som dannede Bagtroppen. Maanelyset udbredte sig over Egnen, Stjernerne funklede. Luften var svanger paa Vellugt, det var en Sommernat i hele

dens ophøiede Skjønhed. Tæt udenfor Vindinge laa dengang et Krat, som strakte sig mod Vest, og paa begge Sider indfattede Aaen. Foran dette deelte Veien sig i tre Grene, en mod Nord, en anden ligeud til Odense, en tredie gik mod Syd ned til Svendborg. Rantzau lod gjøre Holdt bag Krattet, derefter kaldte han Vaabenmesteren til sig og sagde:

„Siden Du og din Søn allerede have passeret denne Vei før, er det bedst, I ride forud med mig. Det gjælder om at lukke Øinene op, hvis vi ville slippe ubemærkede bort."

Guldbrand vinkede ad Poul og fulgte efter Feltherren. Lidt senere standsede Guldbrand Hesten, bøiede sig forover og lyttede. Rantzau saae ham hæve sig i Stigbøilerne og pege i Retning mod Nord.

„Der har vi dem," sagde han.

„Jeg seer Intet."

„Hist bag de store Elletræer. Maanen skinner paa deres Sværd."

„Ret ude kommer en anden Trop," yttrede Poul, i samme rolige og dæmpede Tone som Faderen.

„Ja, for Djævlen! I har Ret!" raabte Rantzau. „De komme ridende i skarpt Trav og sprede sig i en Kreds omkring os, som om de allerede vare underrettede om vor Flugt. Rid tilbage, Vaabenmester, lad

Jens Juul samle vore Folk og følge efter mig. Vi maa see at slaa os igjennem disse Alenryttere."

„I glemmer, naadige Herre, at vi kun ere Fyrgetyve, Tydskerne vel ti Gange saamange."

„Gid Du skee al Landsens Ulykke, med din evige Modsigelse! Afsted med Dig, siger jeg! Lad dem samle sig i en tætsluttet Trop, men hurtig, man har allerede faaet Øie paa os."

Guldbrand dreiede sin Hest og sprængte tilbage til Krattet. Underveis sagde han til sig selv:

„Han har mistet alt Overlæg, siden vi begyndte denne Flugt; samlede ville vi aldrig kunne slaa os igjennem. Jeg vil handle paa egen Haand; det koster maaske mit Liv, men det frelser hans. — „Mine naadige Herrer!" sagde han til Adelsmændene, „Tydskernes Ryttere komme os imøde, Feltherren befaler, at I dele Eder i tre Hobe, for at sprede Opmærksomheden; den ene rider Nord paa, den anden ligefrem, den tredie ned ad Svendborgveien."

Befalingen blev øieblikkelig udført. Nogle Minuter senere var Krattet forladt. Vaabenmesteren fulgte efter den Afdeling, som red hen mod Stedet, hvor Rantzau og Poul tøvede. De fjendtlige Ryttere havde imidlertid nærmet sig paa Geværskuds Afstand, deres Klinger og Stormhuer funklede i Maanelyset.

Da Rantzau saae Adelsmændene stilles, udstødte han en Ed.

„Ulykkelige!“ raabte han og red ind mod Vaabenmesteren med hævet Sværd, „hvad har Du vovet?“

„Imorgen kan I tage mit Liv, naadige Herre!“ svarede Guldbrand, „men inat vil jeg frelse eders. — See blot fremad, I kan allerede bedømme Følgen af det jeg gjorde.“

Rantzau saae i samme Dieblik den fjendtlige Rytterlinie standse, derpaa at drage sig sammen, og stilles for at byde de Danskes forskjellige Front Spidsen. Et Trompetstød gjenlød, derefter hørtes Geværskud, i den Retning, hvor Guldbrands Ryttere red, Hestene vrinskede, idet de følte deres Rytteres Sporer. Nattens Fred og Stilhed var endt. Kampen begyndte.

„I Guds Navn da!“ raabte Rantzau. „Lad os see vi komme fremad, I Herrer!“

Guldbrand sprængte hen paa Siden af Poul.

„Nu skal vi slaaes, min Dreng!“ sagde han, „tænk paa, hvem Du inat har til Tilskuer; hold Dig nærmere ved Mogens Gjøe, ham i anden Række, med den sorte Fjerbusk i Hjelmen; beskyt ham, hvis Du kan, han er hjemme i Kongens Raad, men ikke paa en Valplads. Du sidder for bøiet i Sadlen, hold Dig opreist, som om Du stod paa Jorden, Skuldrene lige, Hænderne nærmere sammen, saa, det er godt.

Jeg rider hen til Feltherren. Farvel, lille Poul! Gudfader holde sin gode Haand over Dig!"

Med disse Ord sprængte Vaabenmesteren hen til Rantzau.

Det næste Minut saae en forvirret Trængsel, hvori det ikke var muligt at opdage Andet, end hævede og faldende Sværd, der krydsedes i Maaneskinnet som Lynstraaler. Man hørte de Saaredes Stønnen, Hestenes Vrinsken og de dumpe og dræbende Slag, hvormed Klinger og Stridsøxer banede sig Vei gjennem Harnisket. Over denne Mængde af sammenviklede Legemer, der hævede sig og sank, ragede Vaabenmesterens og Rantzaus Skikkelse. Guldbrand havde sporet sin Hest hen til Rantzau.

„Naa, er Du der," sagde han.

„Ja! her er jeg," svarede Guldbrand. „Inat mærker man da, at man slaaes med Soldater; de skulle ogsaa blive behandlede derefter."

Han afbødede et Slag, der var rettet mod Feltherren, lod Sværdet synke og sporede sin Hest over den Faldne. I dette Øieblik udviklede han alle de umaadelige Kræfter, der stode til hans Raadighed. Rantzau studsede for tredie Gang.

„Djævelen staaer skindbarlig i den Vaabenmester!" raabte han.

Guldbrands Skikkelse syntes at mangfoldiggjøre

sig, han holdt Tømmen i Munden, Sporerne i Hestens Side og Sværdet fattet med begge Hænder. Ethvert Slag af dette dræbende Vaaben, der trængte igjennem en Hjelm eller Pandser, blev ledsaget af et Skrig eller et Dødssuk. Der var ikke længer Tale om Forsigtighed og Beregning, det gjaldt om at aabne de efterfølgende Adelsmænd en Vei, og derfor om at tilintetgjøre og dræbe. Tydskerne vege tilbage for denne Rasende, der arbeidede sig ind imellem dem som en Kile, og idet han dræbte eller tvang Rantzaus Modstandere til at vende sig imod ham, dreiede Hesten og førte den til Siden for at gjøre Aabningen, som de Efterfølgende udfyldte, saameget bredere. Saaledes varede det endnu i fem Minuter, derefter blev Kredsen sprængt, Tydskerne flygtede til alle Sider, Adelsmændene havde en fri Vei foran sig og rede bort.

Medens Rantzau og hans Følge søgte Frelse i aaben Mark, fristede de to andre Afdelinger en mindre heldig Skjæbne. De menige Ryttere undgik vel Bagholdet om Natten, og forenede sig næste Morgen med Hestfolket, som havde Kvarteer i Landsbyerne omkring Nyborg, men samme Dag faldt de alle i Hænderne paa Axel Gjøe, og maatte overgive sig paa Naade og Unaade. Af den tredie Afdeling, som valgte Odenseveien, blev Elleve fangne, og tre Rantzauer dødeligt saarede. Tretten Adelsmænds Liig vidnede næste

Morgen om hvor heftig denne natlige Kamp havde været. Grev Christoffers Folk droge ind i Nyborg, beleirede Slottet og tvang det kort efter til Overgivelse. Ved denne Leilighed bleve fem og tredive Adelsmænd gjorte til Fanger.

Saaledes endtes det første Tog mod Fyen, efterat Hertug Christian havde mistet otte hundrede Mand. Hele Øen var atter i Grevens Magt; han modtog Borgernes Hylding og udnævnte deres Øvrigheder. Johan Rantzau drog tilbage til Jylland, ydmyget, rasende, ikke alene over sit Uheld, men over et Uheld, der var bevirket ved saa foragtede Modstandere. Mellem Egeskov og Brøndsted samlede han de sørgelige Rester af Hertugens Armee, der daglig forøgedes ved de fra Fyen flygtede Adelsmænd, som vedbleve at være den gode Sag hengivne. Hertug Christian var atter draget til Holsteen, og havde befalet Rantzau at følge efter, saasnart han havde modtaget de Forstærkninger, som bleve inddrevne fra de omkringliggende Herregaarde.

IV.

Spionen.

I Begyndelsen af August Maaned finde vi Rantzaus Hær rustet, forøget og rede til at bryde op. Man ventede endnu blot paa et Antal Soldater, som om nogle Dage skulde ankomme fra Engelsholm og flere Herregaarde i Vesteregnen. Stemningen blandt den menige Deel af Krigsfolket var ikke synderlig gunstig for Hertugens Sag. Udfaldet i Fyen, som Lybekkernes Sendebud udbredte overalt, havde forøget Grev Christoffers Tilhængere. Den Misfornøielse, hvormed Mandskabet adlød Opfordringen til at samles, tiltog desuden ved Rantzaus Strenghed, som stod i saa stor Modsætning til de sidste Ugers ubundne Frihed. Paa flere Steder havde Bønderne vægret sig ved at træde under Vaaben, og der forløb neppe nogen Nat, uden at en eller flere Soldater listede sig bort fra Jordhytterne i Leiren og forsvandt. Rantzau lod vel sætte efter dem, men de tætte Skove, Bekjendtskabet med Egnen og de omkringboende Bønders Had til Adels-

mændene begunstigede og understøttede Flygtningerne. Alle Efterforskninger ledede til Intet.

Da Rantzau erfarede dette, drog han Leiren tættere sammen, og forbød enhver Skytte, Rytter og Landsefnægt at forlade sin Hytte, efterat Trommen paa et vist Klokkeslet om Aftenen havde lydt i Leiren, Marketenteren skulde slaa Tap for Tønde og lukke sin Bod, og Enhver som viste sig udenfor den afstukne Leirplads, skulde overgives til Profossen og hænges.

Denne Befaling var Oprindelsen til Tappenstreg i den danske Armee.

Rantzaus Hær frembød det mest brogede Skue i Dragt og Bevæbning. Adelsmændene vare under Vaaben iførte Jernrustninger fra Isse til Fod, udenfor Tjenesten saae man dem derimod vandre omkring i deres almindelige Dragt: Baret, Kappe og korte Beenklæder, som enten efter det burgundiske Hofs Mode vare udsyede med Puffer af Fløiel eller Silke og forsynede i Sømmene med smaa Messingbjælder og smaa Klokker, eller paa flandersk Viis sammenfæstede under Knæene med et Spænde, og af en Vide, som en Forfatter fra den Tid angiver til fyrgetyve Alen. Strømperne vare af Klæde og skjultes i Snabelsko med uhyre, opadbøiede Spidser, som for at lette Gangen bleve opbundne ovenfor Smalbenet. De Meniges Dragter bestode af lange Vadmels, Lærreds

eller Faareskinds Kofter, sammenholdte med et bredt Bælte, hvori der stak en Dolk eller bredbladet Madkniv. Deres Hovedvaaben vare Landser og Sværd. En Undtagelse fra denne Uregelmæssighed dannede Bøsseskytternes ringe Afdeling, hvis Bevæbning vi allerede have omtalt. Seet paa Marschen, eller naar de droge ned i de nærmeste Landsbyer for at indsamle Foder og Levnetsmidler, skulde man have antaget disse Skarer for omstreifende Marodører, et Navn, der iøvrigt først opkom et Aarhundrede senere, efter et Regiment i Tillys Armee, anført af Grev Marodee. Imidlertid vare Johan Rantzaus Soldater de Modstandere liig, som de skulde bekæmpe.

En Aften, kort før Solens Nedgang, sadde to Landseknægte fordybede i en dæmpet og hemmelighedsfuld Samtale i en af Leirens yderste Hytter. Hvis ikke Pikkelhuens Baand og Skygge i Forbindelse med et stort Skæg næsten havde skjult den Enes Ansigt, vilde man have gjenkjendt Troels Harpyt; den Anden var hans tidligere Kammerat, Johan fra Broen.

„Som jeg siger," vedblev Troels, „for at skaffe mig Feltherrens Gunst samlede jeg elleve Mand, og frelste Peder Galts Foged fra en Hob Bønder, som vilde plyndre Gaarden. Siden drog jeg herned med Fogden og mit Mandskab, modtog den naadige Herres Taksigelse og fik den Plads, jeg bad om i Hæren."

„Men hvorfor gjorde Du ikke fælles Sag med Bønderne?“

„Din Nar!“ svarede Troels med et Skuldertræk, „jeg vidste jo iforveien, at Herremanden havde ladet alle Sager af Værdi føre ned til sin Gaard i Slesvig.“

„Du har rigtignok Lykken med Dig.“

„Nei, endnu sidder jeg ikke fast i Sadlen. Peder Galt veed, at jeg har været med ved Boller, jeg har fortalt ham Alt, hvad der skete, det vil sige, paa min Maade, men den fordømte Vaabenmester har mig dog i sin Magt, og kunde let volde mig Fortræd. Med Guds Hjælp vil nu ogsaa det faae en Ende.“

„Aa, Du vil aldrig kunne gjøre ham Noget, Troels, Du har allerede engang bidt Dig blodig paa den Nød. Han staaer sig godt med den høie Adel; Folk fortælle, at han har reddet Feltherrens Liv.“

„Det kan nok være, men veed Du, hvad jeg kan fortælle om hans Søn, lille Johan?“

„Nei!“

„Feltherren har forbudt enhver Mand at gaa udenfor Leirens Grændser, efterat Trommeslageren har rørt sin Tromme ved Marketenterens Bod; desuagtet kan Du hver evige Aften see Poul liste sig ind i Skoven og saa tage Flugten afsted til Nebbegaard; paa Nebbegaard boer Fru Gyldenstjerne og hendes

Datter, det er dem, han besøger. Jeg har brugt mine Øine. En Aftenstund listede jeg mig efter ham, det var silde, jeg saae ham komme ud fra Gaarden, krybe op i det høieste Træ i Haven, fra hvilket man kunde see ind i Værelserne, og der blev han siddende, efterat alle Lys vare slukkede. Jeg gav Agt paa ham baade før og siden, bestandig løb han paa Henveien, saa hurtigt, at Ingen kunde følge ham, det var Længselen; bestandig vendte han tilbage, saa langsomt, som om han bar et Læs paa sine Skuldre, det var Erindringen. Han elsker hende, han tænker og drømmer ikke om Andet. Du kan tro, jeg forstaaer mig paa Sligt, jeg har engang følt det Samme som han, jeg kunde have været en lykkelig Mand, Johan, hvis jeg var bleven bønhørt. Det var en rig Mands Datter, jeg holdt af."

„Hvad saa?" spurgte Johan nysgjerrig.

„Saa lo hun, dengang jeg talte."

„Og Du?"

„Jeg svoer til Gud og alle Helgene, at den Latter skulde bringe hende i Graven. Og den bragte hende da ogsaa i Graven, Du! for Aaret efter kom en Jæger paa Godset og ham holdt hun af. Men jeg skrev til Herremandens Frue og lagde Brevet i hendes Bønnebog. Jægeren blev viist bort og Jomfruen græmmede sig tildøde."

„Hvad har Du da isinde at gjøre ved Poul, vil Du ogsaa angive ham?“

„Det kan nok være, men der skal mere til at fange en Hjort end at finde dens Spor. For Oieblikket vil jeg Intet foretage mig, og derfor tier ogsaa Du med det jeg har fortalt. Naar jeg har fat i Poul har jeg ogsaa Vaabenmesteren i min Vold, og Begge have de Lidt tilgode hos os.“

„Vil Du da nu vedblive at tjene Hertugens Sag?“

„Ja, hvad skulde jeg vel ellers i hans Leir?“ spurgte Troels med sit ondskabsfulde Smil. „En brav Karl bør holde med sit Lands Herre.“

„Hans Sag staaer alligevel ikke saa godt som Lybekkernes, efter hvad de fortælle.“

„Desto ivrigere bør man tjene ham, Johan. Det er netop den Betryk han er i, der bevægede mig til at gaa i hans Tjeneste.“

„Veed Du hvad, Troels!“ udbrød Johan, efter i nogle Oieblikke at have betragtet ham, „Du er endnu en større Skurk, end jeg troede; Du bedrager baade Ven og Fjende. Du har Noget for her i Leiren, jeg skal nok komme paa Spor derefter.“

Troels kastede et speidende Blik ud af Hytten, derpaa vendte han sig til Johan og hviskede:

„Hvis jeg har Noget for, da er det en Hemme-

lighed, saa svær og saa tung, at den vilde gjøre Dig til en død Mand, hvis Du røbede et Ord derom. Husk vel paa det. — Du kommer til at gaa alene ned til Marketenterens Skjænk. Jeg er træt og vil sove."

De skiltes.

Medens denne Samtale fandt Sted, sad Vaabenmesteren hos sin Søn, Begge tilfredse og oprømte. Der var foregaaet en fuldkommen Forandring med Poul, siden han vendte tilbage fra Fyen. Det tause og grublende Drømmeri, som havde behersket ham efter Tildragelserne paa Boller, syntes at være forsvundet for den tidligere sorgløse Munterhed. I dette Øieblik talte han om Hærens Afreise, om Udsigten til paany at deeltage i Kampen; hans Øine straalede og hans Kinder glødede, som om han ikke havde noget andet eller høiere Ønske. Guldbrand smilede, han gjenfandt hos sin Søn de Egenskaber, hvoraf man danner en modig og uforfærdet Soldat, han lod sig nøie med Resultatet, uden at forske efter Aarsagen, og glemte sin egen Lære fra hiin første Aften: at man kun under Indflydelse af Lidenskaberne fuldbringer de store Handlinger.

Poul var et Billede af den bevægede Tid, hvori han levede, han higede og længtes, uden selv ret at kjende Maalet. Nationernes Ungdom ligner ogsaa i de fleste Retninger den Enkeltes: en indskrænket Syns-

kreds, fuld af Forjettelser og Skuffelser, af Planer, der opstilles og igjen kuldkastes. Men der gaaer alligevel megen Kraft og megen Skjønhed tilgrunde med denne Ungdom.

Under disse Samtaler, hvori Blikket og Minen fuldstændiggjorte Læbens Sprog, blev Vidiedøren, som tillukkede Hyttens Indgang, hurtig aabnet, en Mand traadte ind. Det var Jakob Sigers, Bonden fra Herberget i Spørring, Vaabenmesterens gamle Bekjendt.

„Det er godt, at jeg træffer Dig, Vaabenmester," udbrød han, idet han stødte Døren tilbage, for at kunne iagttage Enhver, som nærmede sig Hytten. „Kan Du huske, hvad vi talte om den Aften, jeg først tilbød at tjene Hertugen?"

„Nei."

„Jeg sagde, at jeg nok vilde slaaes for den Sag som Du, naar jeg kunde fortjene mig en fri Gaard, saa svarede Du, at hvis det var mit Ønske, saa maatte jeg finde paa at udrette noget Stort. Ikke sandt?"

„Ganske rigtigt, Jakob."

„Ja, nu har jeg fundet det, og ved din Hjælp vil jeg ogsaa kunne udrette noget Stort."

„Hvad mener Du?"

„Troels Harpyt er kommen til Leiren og har taget Tjeneste her."

„Jeg veed det nok, jeg har ogsaa talt til Feltherren om ham, men han svarede, at Troels var bleven ham anbefalet af Peter Galt, og at man i denne Tid fik at lukke et Øie i, siden vi trænge saa haardt til Mandskab."

„Maaskee dog Feltherren gjorde bedre i at lukke begge sine Øine rigtigt op, saaledes som jeg har gjort det, han vilde da dømme rettere."

„Hvad har Du erfaret om Troels?"

„For sex Nætter siden laa jeg paa Leirvagt udenfor de afstukne Grændser nedad mod Søen; det var henimod Morgenstunden og mine Øine begyndte at falde til, da jeg med Et hørte en sagte Raslen i Buskene foran mig. Jeg lytter og speider, indtil jeg faaer Øie paa en Soldat, der krøb imellem Buskene paa Hænder og Fødder, standsende hvert Øieblik, mens han vendte sig for at lytte. Det var Maaneskin samme Nat, men han saae ikke mig, fordi jeg sad ved Roden af et stort Egetræ. Jeg fik det Indfald, at liste mig efter ham. Manden krøb videre, nedad mod Stranden; da han kom til de sidste Buske standsede han, lyttede og udstødte derefter et Skrig, livagtig som man hører en Ugle. Længere nede paa Strandbredden blev dette Skrig besvaret; da jeg hævede mig

Uveiret saae jeg en Baad mellem Stenene, en Mand kom frem fra denne og gik derpaa hen til en lille Tanghytte, et Stykke borte. Vi vare imidlertid langt udenfor de opstillede Vagter, min Gavtyv blev liggende lidt endnu og lyttede, derpaa stod han op og listede sig hen til den Anden. Hvad de talte om, veed jeg ikke, thi Hytten laa paa en aaben Plads, som det ikke var muligt ubemærket at nærme sig til, saameget mindre, som den Ene hvert Dieblik stak Hovedet ud af Aabningen og saae sig omkring. En Gang faldt Maanens Lys paa hans Ansigt, jeg gjenkjendte ham, det var Troels. De bleve derinde vel en halv Time, derefter kom Troels ud og krøb tilbage, med samme Forsigtighed som før, men den Anden steg i Baaden og roede over til Fyensland. Fra den Nat gav jeg Agt paa Troels, og tre Gange siden har jeg seet ham liste sig ned til Fiskerhytten, men hver Gang skinnede et Lys ovre fra et af Husene i Fyen. Hvad siger Du dertil, Vaabenmester?"

„Jeg seer, at Du mener det ærligt med Fædrelandets Sag, Jakob!"

„Fædrelandet!" gjentog Bonden forbauset, „er jeg en Adelsmand, siden Du taler til mig om Fædrelandet? Nei, jeg har en bedre Grund end som saa. Den Aften Troels flygtede fra Geværkassen ved Kalø Viig listede han sig til at overskære Senerne i Hasen paa

min bedste Trækstud, og saa svoer jeg ved mig selv, at han nok skulde faae den Spas betalt. Synes Du om min Hemmelighed, Vaabenmester, saa gjør med den hvad Du vil; der kommer Trommeslageren, for at minde os om at gaa til vore Hytter. Gud i Vold!"

Jakob gik, strax efter forlod Guldbrand Pouls Hytte.

„Alting lykkes i denne Tid for mig," udbrød den gamle Kriger, medens han skred igjennem Leiren. „Poul har glemt hende, han tilhører atter sig selv; jeg tænkte det nok, han trængte kun til Adspredelser. Det er Alderens Forret, idet den røver os de Unges Følelse: at vi besidde Kløgt til at beregne og lede disse."

I samme Øieblik sad Poul og ventede paa Aftenen og Mørket, for at snige sig op til Rebbegaard.

Vaabenmesteren gik til Rantzaus Telt og lod sig melde. Feltherren var ikke tilstede, Guldbrand tog Plads udenfor Indgangen og ventede. Trommeslagerens Hvirvel lød igjennem Leiren, Solen gik ned, Soldaterne skyndte sig til deres Sovesteder. Det begyndte at mørknes; Guldbrand syntes ikke at lægge Mærke dertil; han blev siddende, taus og tankefuld. Da Rantzau endelig kom vinkede han Vaabenmesteren med sig og gik ind i Teltet.

„Hvad Budskab bringer Du?" spurgte Rantzau, med større Venlighed end han sædvanlig pleiede at vise sine Undergivne, „siden Du vover at overtræde min Befaling, og viser Dig paa denne Tid udenfor dit Sovested?"

„Med eders Tilladelse, naadige Herre, agter jeg ikke at søge mit Leie for det Første, tvertimod kommer jeg for at bede om Lov til at tage to Mand med mig og forlade Leiren inat."

Efter denne Indledning fortalte Guldbrand ham, hvad han nylig havde hørt af Jakob, og tilføiede nogle af de Grunde, han allerede iforveien havde til at tvivle paa Troels.

„Veed Du hvad, Vaabenmester!" svarede Feltherren, „jeg vil selv følge med Dig. Jeg tænker, at vi To ville være tilstrækkelige til at tage denne Gavtyv."

„Men dersom Beretningen ikke skulde stadfæste sig?"

„Ja, saa har Du gjort en Spadseretour i Maaneskin med Johan Rantzau, og det er jo ikke første Gang," svarede Feltherren smilende.

Han hægtede Sværdet fast til Bæltet, kastede en Kappe over sin Rustning og forlod Teltet med Guldbrand. Leiren syntes i dette Dieblik at være uddøet, intet Menneske viste sig, i nogen Afstand hørte man

de udstillede Vagters Skridt. Maanens fulde og blodrøde Skive kom frem over den mægtige Trelde Skov, som endnu i vor Tid har vedligeholdt en anseelig Størrelse, og aldeles skjuler de steile, næsten lodrette Brinker, som Kattegattets Bølger beskylle.

Der var omtrent forløbet et Kvarteer efter Rantzaus Bortgang, da Troels Harpyt listede sig hen til en lille Jordhytte bag Generalens Telt, hvor Drabanterne og Vaabendragerne boede. Idet han aabnede Døren stak en Soldat Hovedet ud, gjorde et Tegn til Troels og lod ham krybe ind til sig, eftersom Hytten var saa lav, at et voxent Menneske ikke kunde staa opreist derinde.

„Hvad vil Du nu igjen?" spurgte Drabanten.

„Høre lidt Nyt," svarede Troels. „Der har været saamange fremmede Herrer inde i Generalens Telt idag, hvad talte de om?"

„Jeg hørte det ikke, jeg vil heller ikke have Mere med Dig at bestille. Igaar Aftes, da jeg stod og lyttede, kylede Generalen mig sin Jernhandske i Ansigtet, og truede med at lade mig pidske, naar jeg gav Agt paa Andet, end hvad der vedkom mig."

„Er der nogen Tale om, naar Leiren skal bryde op herfra?"

„Nei."

„Veed Du heller ikke, hvormeget Mandskab der ventes endnu?“

„Nei.“

„Ja, det nytter ikke, at Du tænker paa at gjøre Dig kostbar, lille Asmus. Jeg har betalt Dig for det jeg fik at vide, og Du maa min Sjæl blive ved at skaffe mig Underretning. Jeg er nu saa nysgjerrig, skal jeg sige Dig, og det fornøier mig, at kjende de store Herrers Planer. Du er Generalens Tjener, og maa vide Besked om, hvad der foregaaer i Teltet.“

„Men hvis jeg nu nægter at fortælle Dig Noget, hvad saa?“

„Ja, saa løber jeg min Vei fra Leiren, og naar jeg er kommen bort, skikker jeg en Kammerat ned til Feltherren og fortæller ham, hvad Du allerede har betroet mig.“

„Du er en Djævel, Troels Harpyt. Gud forlade mig, at jeg lyttede til dine Overtalelser; det vil tage en feil Ende dette.“

„Aa Snak! vær Du uden Frygt. — Hvor er Generalen henne iaften?“

„Ja Gud veed det. Vaabenmesteren sad og ventede paa ham før, vel en stiv Time tilende; da han saa kom, fulgtes de ind i Teltet, hvor jeg stod og polerede Herrens Harnisk. Jeg blev jaget ud og saa

taltes de ved en Stund, derefter gik de begge To bort, indsvøbte i deres Kapper."

„Du hørte ikke, hvad de talte om? — Vær oprigtig Asmus, der har Du sex Skilling Aalborg Mynt."

„Jeg vil være forbandet, naar jeg hørte mere end to Ord," svarede Manden, idet han stak den modtagne Mynt ud i Maanelyset for at overbevise sig om dens Ægthed.

„Hvad var det for to Ord?"

„Det ene var dit Navn, det andet var Tanghytten."

Den dybe Overraskelse hos Troels blev ubemærket i Hyttens Mørke.

„Er det sandt?" spurgte han med en huul og skjælvende Stemme.

„Ved min Himmerigs Part!" forsikrede den Anden.

Troels blev liggende nogle Øieblikke, fordybet i Tanker; derpaa reiste han sig pludselig.

„Godnat Asmus!" sagde han. „Hvis Alt gaaer godt, saa tales vi ved imorgen."

Med disse Ord forlod han Hytten.

Da han var kommen et Stykke fra Teltet, standsede han, lyttede og sneg sig derefter ud af Leiren.

„Vaabenmesteren maa altsaa have mærket Noget," tænkte han, „og han har røbet det. — Godt! inat

vover jeg kanskee mit Liv, men fra imorgen tænker jeg heller ikke, at Du skal kunne skade mig mere, lille Guldbrand."

Han forsvandt i Skoven, i samme Retning som Vaabenmesteren og Rantzau.

Da Generalen kom udenfor Leiren gik han hen til en af de udstillede Vagtposter og lod Guldbrand tage dennes Luntebøsse med sig. Derpaa begave de sig ind i Skoven, ad en Sti, som førte nedenom de høie Bakker, der begrændsede Havet.

„Forvar Lunten!" hviskede Rantzau, „at dens Skin ikke skal røbe vor Nærværelse. Det er bedst, vi holde os i Udkanten af Skoven, indtil vi komme lige ud for Tanghytten. Gaa lidt længere ned mod Strandbredden, Mester Guldbrand, Du er yngre og har bedre Øine end jeg, læg Mærke til, om Du seer nogen Baad ovre fra Fyensland."

Guldbrand adlød. Da han kom hen til de yderste Træer saae han Havet udbrede sig speilblank og ubevægeligt i Maanelyset, Himlen var skyfri og besaaet med Stjerner; nede i Sydost laa Fyen, som en mørkegraa Sky, i Horizontens Taage. I Retning mod Kathrineberg saaes et Lys, som syntes at være tændt i en af Fiskerhytterne paa Strandbredden. Over Skoven hvilede en dyb og høitidelig Fred, man hørte Oldenborrerne summe mellem Bladene, og den

svage og kvækkende Lyd af et Egern, som Vaabenmesteren havde vækket. Under Skrænten paa Strandbredden syntes Bølgerne at slumre mellem Stenene. Vaabenmesteren blev staaende oppe paa Skrænten og rettede et skarpt og speidende Blik frem for sig; han saae et mørkt Punkt i det zittrende Maanelys paa Bølgerne, det nærmede sig lydløst og hurtigt. Generalen var imidlertid traadt ind i Tanghytten nedenfor. Da Guldbrand havde overbeviist sig om, at Baaden kom nærmere, gik han langs med Udkanten af Krattet, indtil han kom ligefor Hytten; han sneg sig om bag denne og hvidskede:

„Der har vi Manden!"

„Hvor?"

„Omtrent et Bøssesfud ret for Hytten. Han har omviklet Aarerne for ikke at høres, og styrer lige ind mod Stranden."

„Læg Dig i Skjul lidt borte," sagde Rantzau; „hvis noget Tegn skulde forraade vor Nærværelse og han søger at flygte, saa stands ham, — skyd ham. Naar han gaaer hen til Hytten saa følg efter ham, og stil Dig udenfor Døren, naar han er kommen ind."

Rantzau drog sig tilbage, Vaabenmesterens mægtige Skikkelse sank ned bag en stor Steen og blev liggende, ligesaa ubevægelig som den, idet han strakte Bøssen frem foran sig.

Baaden vedblev sin jevne og rolige Fart over Havfladen, man saae en Mand, som roede den med to Aarer, et Seil hang slapt ned fra Masten, den svage Luftning var ikke istand til at udfylde det. Da det lille Fartøi havde nærmet sig Landet paa omtrent ti Favne, holdt Manden op med at ro, og blev liggende nogle Minuter, foroverbøiet og lyttende, med Aarene sænkede i Vandet. Guldbrand var istand til at iagttage enhver af den Kommendes Bevægelser. Da han standsede holdt han Haanden for Munden og udstødte et dæmpet Skrig, som en Ugle. Efter dette Tegn roede Manden nærmere mod Land, dristig og uden at formode, at en Geværpibe i neppe tredive Skrids Afstand fulgte enhver af hans Bevægelser. Han fortøiede Baaden lidt udenfor Land med et Dræg, nedtog Masten og gik derpaa hen imod Tanghytten. Guldbrand hævede sig iveiret, han troede paa samme Tid at høre en Lyd som af Fodtrin inde i Skoven. Efter et Diebliks Betænkning stod han op. I det Samme aabnede Manden Døren til Hytten og traadte indenfor. Et dæmpet Skrig var strax efter et Tegn paa, at han befandt sig i Rantzaus Magt. Vaabenmesteren drog Hanen tilbage paa sin Bøsse og sprang hen til Hytten.

„Der kommer Nogen inde i Skoven,“ hviskede han.

„Det er godt, Vaabenmester! Blot et Ord end-

nu, saa kan Du tage ham med. — Hvor hører Du hjemme?"

„Nede paa Rebbegaard."

„Hvorofte har Du seilet herhen?"

„Det er sjette Gang inat."

„Taler Du Sandhed? — Husk paa, at det gjelder Livet, hvis Du skuffer mig."

„For Djævlens Pine!" svarede den Anden, stønnende under Rantzaus haandfaste Tag. „Det gjelder vel Livet, enten jeg skuffer Jer eller ikke, saasandt I er bekjendt for, aldrig at vise Skaansel imod Nogen, alligevel kan I forlade Eder paa det jeg siger."

„Før ham ind i Skoven, Vaabenmester, og stød din Dolk i hans Strube ved den mindste Lyd han giver."

Manden reiste sig fra den bøiede Stilling, hvori Rantzau hidtil havde holdt ham, Guldbrand greb ham om Armen og førte ham med sig tilbage i Krattet, saalangt, at man ikke kunde høre ham nede ved Hytten.

„I kommer til at finde Eder i at jeg knebler Eder," hvieskede han.

„Og hvorfor det?" spurgte den Anden, i samme dæmpende Sprog, „synes I kanskee, at der skulde være nogen særdeles Anledning for mig til at advare ham som kommer? Den Elendige! har jo forraadt mig."

Paa samme Tid hørte man tydelig Fodtrin inde i Skoven, en Mand kom frem af Mørket og standsede udenfor Krattet, hans Gang var usikker og tøvende. Vaabenmesteren gjenkjendte Troels Harpyt. Efter et Øieblíks Betænkning gik han videre og traadte hen til Hytten.

„Er I her Stig?“ spurgte han udenfor Døren.

„Javist!“ svarede Rantzau med dæmpet Røst, „tal sagte og træd ind.“

„Aa, vi behøve ikke at være saa forsigtige, de sove nu i Leiren alle tilsammen, og Feltherren drømmer nok mindst om, at jeg for at tjene ham har udsat mit Liv og listet mig hen til Eder.“

Rantzau studsede, han begreb ikke disse Ords Mening, og foretrak at tie og lytte, for at ikke hans dybe Røst skulde forraade ham. Troels vedblev:

„Jeg har tænkt meget over det vi sidst talte om, og hvis I er kommen igjen med den Tro at lokke mig til at røbe Noget af det, der gaaer for sig i vor Leir, saa tager I feil. Jeg sagde det forleden, og jeg siger det igjen iaften, jeg er en ærlig Mand Stig, som ikke agter at tjene to Herrer. Hvordan skulde ogsaa en ringe og menig Soldat som jeg, kunne have nogen Underretning at bringe Eder, og hvortil har I den endelig behov, efter det I forleden roste Eder af? —“

Da Troels taug blev Stilheden udenfor Hytten afbrudt ved et gjennemtrængende Skrig, et Skud fulgte efter.

„Hold Dig rolig," sagde Rantzau medens han sprang hen til Døren. Han saae Vaabenmesteren styrte ned af Skraaningen og sætte efter en Flygtende, der allerede befandt sig ude ved Baaden. Inden Guldbrand naaede Baaden var Dræget taget op. Manden stødte sit Fartøi ud i Dybet og seilede bort.

Rantzau mumlede en Ed imellem Tænderne, derpaa drog han sig tilbage i Hytten.

„Hvad gaaer der for sig?" spurgte Troels, tilsyneladende forbauset.

„Bryd Dig om Intet," hviskede Rantzau, „det var vel Leirvagten, som skød efter en flygtende Soldat. Alting er roligt igjen."

„Men var det ikke bedst, at vi skiltes?" yttrede Troels, „der kunne komme Flere og finde os her."

„Nei!" svarede Rantzau barsk, „bliv ved, hvad var det, jeg sidst roste mig af? Jeg husker det ikke længer."

„Stig er flygtet," tænkte Troels, „der er altsaa Ingen som kan røbe mig. I fortalte mig!" vedblev han høit, „at en af vore Stridsmænd hver Nat sneg sig ud fra Leiren op til Nebbegaard, at han mødte en Mand nede i Herregaardens Have, samtalede med

ham og at Manden derefter roede over til Fyen med den Underretning han havde modtaget. Hvis det forholder sig saa, behøver I jo ikke at faae Noget at vide af mig, især da den Anden, som I paastod, var en betroet Mand i Hertugens Leir."

„Nævnede jeg Dig ikke denne Mands Navn?" spurgte Rantzau.

„Nei! endskjøndt jeg lovede Eder ti Kroner Riber Mynt derfor. — Nu behøver I heller ikke at nævne ham, jeg kjender Manden, jeg har med mine egne Øine seet ham snige sig bort fra Leiren. Han befinder sig paa Nebbegaard i denne Nat."

„Inat?" raabte Rantzau med en rasende Heftighed.

Troels vedligeholdt sin Rolle bedre end hans Medspiller.

„I veed det godt," sagde han, „og jeg har alene vovet mig herned, for at faae Jer til at bekræfte min Formodning og høre, om vi mene den Samme."

„Hvem taler Du om?"

„Om Vaabenmester Guldbrands Søn, Poul."

„Ved alle Djævle! Du lyver!" raabte Rantzau.

„Ved alle Djævle om jeg gjør!" sagde Troels.

„Og han befinder sig paa Nebbegaard?"

„Ja!"

„I Claus Limbeks Huus?"

„Netop, den samme Claus Limbek, som nu tjener i Grevens Hær."

Rantzau var et Bytte for den pinligste Tvivl, mærkværdigt nok, det var den Modige, der i dette Øieblik skælvede, medens den Feige forblev kold og rolig. Han taug og hensank i et drømmende Grubleri, der behøvedes Tid til at gjøre sig fortrolig med den Tanke, at Poul, saa ung, saa frimodig, saa tilsyneladende uerfaren i Bedrag, og fremfor Alt, Sønnen af en saadan Fader, som han havde seet kæmpe ved sin Side, skulde kunne være Forræder.

„Du siger, at Du selv har seet ham snige sig til Rebbegaard."

„Ja."

„Og Du veed vist, at Du ikke tager feil, eller forvexler ham med en Anden."

„Aa nei, jeg har endda to ret gode Øine. Hvis I har Lyst, kan I blive overbevist derom. Før jeg forlod Leiren saae jeg Vaabenmesteren komme ud fra hans Hytte, lidt efter listede Poul sig bort. Jeg veed, at han nu er paa Rebbegaard, men jeg siger ikke, at Poul er den Samme, som I sidst fortalte om, endskjøndt det næsten syntes saa."

„Vi ville overbevise os derom," sagde Rantzau. „Følg med, og Gud naade Dig, hvis Du skuffer mig."

„Men jeg forstaaer Eder ikke, Stig. I synes inat at være en ganske Anden end før."

„Saa lær da at forstaa mig," svarede Rantzau, og traadte udenfor Hytten, saaledes at Maanens Skin faldt paa hans Ansigt. Han undertrykte ved en bydende Bevægelse med Haanden det Udbrud af forstilt Overraskelse, som Troels forberedte. „Stille!" hviskede han, „ikke et Ord om hvad vi have talt derinde. Er jeg bleven bedraget og forraadt, som Du siger, saa vil jeg idetmindste selv have Lov til at see derpaa."

Guldbrand sad paa en Steen, noget borte fra Hytten, med Bøssen foran sig. Rantzau gik hen til ham.

„Du har Uheld med Dig inat," udbrød han med en Stemme, der endnu syntes formeget behersket af de nylig modtagne Indtryk til at være rolig.

„Det lader til det," svarede Vaabenmesteren. „Han sprang fra mig, da jeg vilde binde ham; inden jeg kunde faae ham fat igjen lod han sig rulle ned fra Skrænten og naaede Baaden. Tillykke har I været heldigere, naadige Herre!"

„Det haaber jeg. Lad din Bøsse, Vaabenmester."

„Der er da Mere at gjøre hernede?"

„Ja lidt," svarede Rantzau, idet han uafbrudt lod sine Øine hvile paa Guldbrand. Vaabenmesterens Ansigt vedligeholdt sit ærlige og bestemte Udtryk.

„Hvis man har skuffet mig," tænkte Rantzau, „saa kunde Bedrageriet idetmindste aldrig skjule sig under en bedre Maske."

Guldbrand ladede Geværet, Rantzau tog det og sagde:

„Undersøg denne Mand, om han bærer Vaaben hos sig."

Guldbrand lod sine Hænder glide ned over Harpyts Legeme.

„Han er ubevæbnet," sagde han.

„Godt, saa lad os gaa."

„Hvorhen?"

„Natten er saa smuk, vi ville spadsere lidt i det klare Maaneskin."

„Ah! I tør ikke længere betro Eder til mig," sagde Guldbrand i en sørgmodig Tone. „Hvis det er mit Uheld før, som I straffer saa haardt, saa burde I erindre, naadige Herre! at selv de bedste Spillere undertiden have deres uheldige Nætter."

Rantzaus Pande trak sig sammen i dybe Rynker ved denne personlige Hentydning, men han beherskede sig endnu og svarede:

„Vi ville gribe en Forræder."

„Der er altsaa endnu Flere tilbage," sagde Guldbrand, med et spottende Blik paa Troels.

„Det vil vise sig," svarede Rantzau.

„Hvor gaa vi hen?"

„Til Leiren."

De tre Mænd forlode nu Strandbredden og gik op af Skrænten til Skoven. Da de vare komne ind mellem Træerne, hvor Maanelyset kun var istand til at udbrede en svag Skumring, kastede Vaabenmesteren Bøssen paa Skuldren, stak Lunten ind i Blikhætten paa Skæftet og sagde:

„Laan mig din Haand, Troels Harpyt, det bliver noget mørkt herinde; siden Generalen ønsker, at vi skulle spadsere, vil jeg tage Dig under Armen."

Med disse Ord drog han Harpyt hen til sig, saaledes at det var umuligt for denne at undvige. Derefter fortsatte de Veien igjennem Skoven til Leiren.

„Hvor er din Søn, Vaabenmester?" spurgte Rantzau, da de kom til de udstillede Poster.

„Min Søn!" gjentog Guldbrand forundret. „Jeg tænker, at han er hjemme i sin Hytte."

„Veed Du det vist?"

„Ja!"

„Naar saae Du ham sidst?"

„Da jeg gik ned til eders Telt; men hvorfor gjør i mig alle disse Spørgsmaal, naadige Herre? ønsker I at Poul skal følge os, saa vil jeg gaa hen og vække ham."

„Nei lad ham kun sove," svarede Rantzau, „vi

ville tage sex Mand af Leirvagten, det er tilstrækkeligt."

„Sex Mand!" gjentog Vaabenmesteren, hvis Forundring tiltog med enhver af Rantzaus Yttringer. „Der behøves da en heel Armee, for at faae Bugt med eders Forræder."

„Gaa hen og hent mig sex Mand."

Guldbrand gik. Medens han var borte vendte Rantzau sig mod Troels og sagde:

Du er jo vis i din Sag, og veed, at vi ville finde ham vi søge paa Nebbegaard."

„Vi ville finde ham," svarede Troels bestemt og rolig.

Da Guldbrand kom tilbage med Mændene blev Marschen fortsat udenom Leiren, op imod et Krat, der strakte sig paa den høire Bred af Ransfjord eller Lillestrand. Paa den modsatte Side saae man Nebbegaard, belyst af Maaneskinnet og indhyllet i en Taushed og Fred, der mere syntes at tilhøre Søvnen eller Døden, end Forræderiet.

Rantzau befandt sig i en forunderlig Spænding. Paa Veien fra Leiren op til Herregaarden havde hans Blik ufravendt været rettet paa Vaabenmesteren, der gik ved hans Side; rolig og koldsindig, uden at spilde et Secund paa at forklare sig Aarsagen til denne gaadefulde Udflugt. Eensomheden og Tausheden er

ikke blot de store, men tillige de bedre Tankers Moder. Rantzau erindrede underveis Alt, hvad han hidtil havde iagttaget hos Guldbrand: hans Selvfornægtelse, hans Hengivenhed og Opofrelse, Egenskaber, der tilsammen vidnede imod den Formodning, at Faderen skulde være Medvider eller Deeltager i Sønnens Brøde. Da de naaede Fjorden holdt han sig næsten overbeviist baade om Vaabenmesterens og Pouls Uskyldighed.

Der forløb omtrent en halv Time, i hvilken denne Taushed uafbrudt vedvarede. Rantzau havde ladet de sex Mænd sprede sig i en Linie langs med Fjorden, selv valgte han tilligemed Vaabenmesteren og Troels et Skjul bag en høi Busk, omtrent ligefor Vadestedet, der førte over Fjorden ned mod Egeskov. Troels lod til at være sikker i sin Sag, hvergang han mødte Feltherrens spørgende Blik svarede han med et Smil og et tillidsfuldt Nik, der atter vakte den slumrende Mistanke.

„Finder I ikke, naadige Herre, at Eders Forræder tøver noget længe?“ udbrød endelig Guldbrand, med en vis spottende Betoning, „sidstegang I og jeg droge sammen paa Udkig havde vi bedre Lykke med os.“

Rantzau svarede ikke, Troels havde gjort ham opmærksom paa et mørkt Punkt ude paa Fjorden, som hurtigt nærmede sig. Lidt efter saae man tydelig

en Mand, som stod opreist i en Pram og stagede sig fremad ved Hjælp af en Aare.

„Nu tænker jeg ikke, vi skulle vente meget længe," yttrede Harpyt. „Der kommer Manden."

„Saameget destobedre!" svarede Vaabenmesteren.

Alt som Baaden kom nærmere blev man istand til nøiere at iagttage Manden. Han havde kastet sin Kappe, der forhindrede ham i at arbeide, Maanelyset speilede sig i hans Brystpandser. Harpyts skarpe Oine gjenkjendte strax efter de Hertugeliges hvide og gule Feltbind, som den Tids Krigsfolk bare om den høire Arm. Han gjorde Feltherren opmærksom derpaa.

„Hvad siger Du nu, Vaabenmester?" yttrede Rantzau triumferende.

„Ja, det lader jo til, at vi dog ville faae Noget for vor Gang. Hvis I synes, saa lister jeg mig ned imellem Buskene til Stranden og griber Manden, i det Samme han stiger iland."

„Tag Eder iagt, naadige Herre!" hviskede Troels.

„Nei, bliv heller her," svarede Rantzau, „han kunde maaskee være hurtigere end Du, og smutte fra Dig. Du veed, at det ogsaa undertiden kan hændes."

Vaabenmesterens Bryn trak sig sammen, han tyggede paa sin Knebelsbart, men svarede ikke. Rantzaus Mistanke var atter vækket.

„Tag din Bøsse, Vaabenmester!" hviskede han,

idet den Kommende steg iland, og drog Prammen op efter sig, „læg an paa denne Mand og skyd ham."

„I veed da vist, at han er en Forræder?" sagde Guldbrand forbauset.

„Ja."

„Endogsaa før I faaer talt med ham?"

„Javist, gjør blot som jeg siger; nu, jeg troer Du betænker Dig?"

„Oprigtig talt, ja," svarede Vaabenmesteren. „Jeg har før dræbt en Mand, Gud tilgive det, jeg har vel dræbt flere end Een, men aldrig fra et Baghold, Herre, aldrig naar min Fjende, som han dernede, var vaabenløs."

Troels udstødte en dæmpet Latter, Rantzaus Øine lynede, hans Læber skjælvede af Raseri medens han hviskede:

„Det er da altsaa dog sandt, hvad der fortælles, at Du staaer i Ledtog med denne Elendige."

Vaabenmesteren traadte et Skridt tilbage, hans solbrændte Ansigt farvedes af en dybere Rødme, men da han saae Troels smile beherskede han sig og svarede:

„Ah! — jeg glemte, at vi havde Dig med, Troels Harpyt. I Guds Navn da, I faaer selv at svare til Befalingen Herre; jeg fuldbyrder den."

Medens han sagde dette, hævede han Bøssen,

lagde an og satte Lunten til Krudtpanden. I samme Nu slog Rantzau Geværpiben iveiret, Kuglen peb hen over Fjorden. Buskene skiltes, sex Mænd sprang frem og omringede Manden nede ved Stranden.

„Hvad gjør I, Herre!“ raabte Vaabenmesteren, „hvis det er en Leg, I har for med mig, saa finder jeg, at den nu har varet temmelig længe.“

„Nei! det er Alvor!“ svarede Rantzau, idet han tilfreds og ligesom lettet fra en pinlig Byrde klappede Guldbrand paa Skulderen. „Jeg overbeviser mig blot om, at Du er en ærlig og tro Stridsmand. Ulykkelige Fader! gid jeg kunde sige det Samme om din Søn.“

„Min Søn!“ raabte Guldbrand forfærdet; „hvad har han med alt dette at bestille?“

„Følg med,“ yttrede Rantzau, medens han og Troels gik ned til den Fangne ved Stranden.

Det var virkelig Poul, som her befandt sig Ansigt til Ansigt med Rantzau. Mændene havde sammensnøret hans Arme paa Ryggen, med en Hurtighed og Sagkundskab, som vidnede om Øvelse. Guldbrand udstødte et klagende Skrig idet han nævnede Pouls Navn. Hans Hænder knyttede sig fastere om den endnu rygende Geværpibe, han følte sine Been vakle. Rantzau betragtede ham nogle Øieblikke i Taushed, alene denne dybe uforstilte Smerte i den gamle Kri-

gers Ansigt vilde være et tilstrækkeligt Bevis for hans Udeelagtighed i Sønnens Forseelse.

„Naa, hvad siger Du nu, Vaabenmester?" udbrød endelig Rantzau, idet han søgte at undertrykke sin Heftighed.

„I anseer da dette Barn istand til at være en Forræder?"

„Saa omtrent!"

„Og det har Troels kunnet indbilde Eder. Ak, naadige Herre! jeg troede, I var klogere end som saa, dette er dog for galt." Med disse Ord brast han i en lydelig og heftig Latter.

„Hvor kommer Du fra?" spurgte Rantzau med stigende Forbittrelse.

„I har jo selv seet det, Herre!" svarede Poul. „Jeg har forladt Leiren mod eders Befaling, og er beredt til at lide Straffen derfor; mere kan jeg ikke sige."

Vaabenmesteren gjorde et Skridt henimod Rantzau, men Poul traadte ham imøde og udbrød hurtigt og hviskende:

„For Guds Skyld! ikke et Ord om hvad der kan haveført mig hidover, Du vilde berøve mig Alt, Lykken, Livet, min Ære."

Guldbrand udstødte et dybt Suk, først nu havde han begrebet Alt.

„Tag Fangen med Eder!“ sagde Rantzau til Vagten. „Hjemme i Leiren finde vi nok Midler til at faae ham til at bekjende Alt. Imorgen Aften vil Du enten være en død Mand, eller have renset Dig for enhver Mistanke.“

Mændene førte Poul med sig tilbage til Leiren. Guldbrand fulgte mekanisk efter, hans Hoved var bøiet, hans Ansigt røbede en dyb og levende Smerte.

„Havde jeg saa Ret i det jeg fortalte Eder, naadige Herre?“ sagde Troels med et Smil og en indsmigrende Stemme.

„Det vil jeg bedømme imorgen,“ svarede Feltherren barskt.

V.

Hvorledes Vaabenmesteren mister sin Søn.

Leirpladsen stødte paa den ene Side op til en gammel, grundmuret Bygning, der tidligere havde været benyttet til Lade for det nærliggende Herresæde i Egeskov, men som efter Rantzaus Komme tjente til Opbevaringssted for Krudt, Vaaben og Hærens øvrige Fornødenheder. Et af denne Bygnings Rum havde man indrettet til Fængsel, og her gjenfinde vi Poul, Dagen efter de sidst fortalte Optrin.

Fængslet var et stort, firkantet Kammer, med Steengulv, og hvori Øiet kun mødte de nøgne Vægge, og en massiv Dør, som udenfor blev lukket med en svær Jernbolt. Istedetfor Vinduer havde man nedenfor Bjælkeværket anbragt to smaa Huller i Muren, i en Afstand af omtrent fem Alen fra Gulvet. Midt imellem Bjælkerne fandtes en firkantet Aabning, lukket med en Lem, igjennem hvilken Kornet tidligere blev kastet ned fra Loftet. Spindelvæv og Straa bedækkede Bjælkerne, Tiden havde overtrukket de røde Muur-

steen med en bleggrøn Farve. En Bunke fugtigt og muggent Straa betegnede i det ene Hjørne Fangens Leie. Den eneste Opmuntring dette sørgelige Opholdssted tilbød, var en Svalerede, fastklinet til en af Bjælkerne, og fra hvilken tre gule og pibende Munde stak frem, hvergang Moderen fløi ind igjennem Muurhullet og besøgte Reden.

Udenfor skinnede Solen, Leirens travle Larm trængte ind i Fængslet. Poul lod ikke til at agte derpaa, han skred frem og tilbage over Steengulvet, smilte og syntes at befinde sig under Indflydelse af en eller anden henrivende Drøm, der lod ham glemme det nærværende Dieblik for det svundne, en Drøm, som kun tilhører Ungdommen, ligesom Fiolen Foraaret, en Kjærlighed, hvis Skjønhed vi føle, uden ret at være istand til at skatte, og som vi først lære at skatte, naar vi ikke længere ere istand til at føle. Hvormegen Lykke, hvormange skuffede og uopfyldte Forventninger gjemmer ikke denne Følelse, der bragte Byron til at fornægte Alt og Dante til at tro paa Alt, som dræber Tasso og føder de hungrige Poeter, der endelig lader os ligne Oldtidens Israeliter, idet vi ligesom disse først lovprise Kanaans Skjønhed, efterat være fordrevne derfra.

Vaabenmesteren havde tilbragt Formiddagen udenfor Fængslet, han søgte forgæves at skaffe sig Adgang

til Poul. Bygningen var omgiven med en Vagt, der havde Befaling til at spærre Indgangen for Enhver, som ikke kom i Rantzaus Navn. Alle hans Forsøg ledede til Intet.

Henimod Middag blev Vagten afløst med en anden. Blandt de Kommende gjenkjendte Guldbrand Jørgen Drabolt. Han gik hen til ham og tilhviskede ham sit Ønske. Jørgen smilede.

„De have forbudt det," sagde han, „men det faaer ikke at hjælpe; Klokken tre skal jeg have Vagt ved Indgangen, naar den Tid kommer vil jeg kun huske paa de to Mænd, der engang reddede mit Liv, og I skal finde Døren til Pouls Kammer aaben."

Troels Harpyt tilbragte den samme Formiddag i en Uro og Ængstelse, der ikke var ringere end Vaabenmesterens. Da Poul om Morgenen blev bragt tilbage fra Forhøret, begav Troels sig hen til Feltherrens Telt og ventede udenfor, indtil Rantzau lidt efter Middag kom tilsyne. Rantzau modtog hans ydmyge Hilsen med et mørkt og truende Blik.

„Hvad gjør Du her?" sagde han.

„Jeg venter paa at høre min Dom, naadigste Herre!"

„Din Dom!"

„Jeg mener, om jeg har forsyndet mig i at gaa

udenfor Leiren inat, for at skaffe Eder Kundskab om Poul Guldbrands Forræderi."

„Du er en Skurk!" sagde Rantzau, hvem Harpyts krybende og underdanige Mine indgød Modbydelighed. „Jeg burde lade Dig binde til Pælen og pidske, indtil Du bekjender Alt hvad Du veed om Mødet med Manden i Tanghytten, thi I skjule Noget for mig, baade Du og Poul. — Stille, ingen Modsigelse! jeg troer Dig ikke. Vi skulle ogsaa nok komme til Kundskab om Alt, det kan Du forlade Dig paa. Jeg har for Guldbrands Skyld givet Poul Betænkningstid til iaften, hvis han da ikke godvillig tilstaaer, vil Landseretten gjøre det af med ham, derefter kommer Touren til Dig."

„Af iaften, min naadigste Herre! vil kanskee hverken I eller Landseretten have Noget at gjøre med Poul."

„Hvad skal det sige?"

„Iaften vil han udentvivl være udenfor eders Magt, siden Guldbrand idag pønser paa Leilighed til Flugt."

„Det troer Du?"

„Nei det veed jeg. Allerede i Formiddag saae jeg Vaabenmesteren speide omkring Fængslet og underhandle med eders Vagt, for at faae Lov til at komme ind til Poul."

„Siig mig engang, Du, — og tal ærligt og ligefremt, — hvorfor hader Du Vaabenmesteren og hans Søn?"

„Jeg hader ham ikke, naadigste Herre! tvertimod, naar I erindrer, hvad der er skeet siden jeg kom i Leiren, vil I tilstaa, at det er ham, der forfølger mig. Var det ikke Guldbrand, der raadede Eder til at mistro mig, og for hvis Skyld jeg og de Mænd, jeg bragte med, maatte opslaa vore Hytter udenfor Leirkredsen, hvor Profossen og Bøddelknægtene bo, indtil Peder Galt sagde god for os? det var Guldbrand der forraadte mig igaar, og han vil gjøre det samme imorgen, hvis Leilighed gives; han har været mig imod i Alt, gjennemkrydset mine Planer, ligefra vor Ungdom, da vi beilede til den samme Pige og jeg var heldigere end han."

„Og nu troer Du, at han pønser paa Leilighed til Flugt med Poul?"

„Ja."

„Du har seet ham snige sig omkring Fængslet?"

„Ja."

„Vi skulle strax faae at høre, om Du taler Sandhed. Der kommer en Drabant, som jeg har skikket ud efter Vaabenmesteren."

Den omtalte Mand nærmede sig, hilste og beret-

tede, at han forgæves havde søgt efter Guldbrand overalt i Leiren.

„Jeg skal finde ham," sagde Troels, „og, hvis I tillader det, skal jeg ogsaa hindre Poul i at slippe bort."

„Hvorledes?"

„Ved selv at bevogte ham."

„Godt!" svarede Rantzau, „Du har min Tilladelse dertil, dennegang troer jeg idetmindste ikke, Du har isinde at skuffe mig." Han vendte sig til Drabanten og vedblev: „Gaa hen til Capitainen for Fængselsvagten og siig, at denne Mand har Lov til at bevogte Fangen."

Drabanten gik. Troels smilede triumferende, Guldbrand havde atter tabt et Slag, og Troels atter beseiret ham.

Da de kom til Fængslet stod Jørgen Drabolt Post udenfor Døren, nogle Øieblikke iforveien havde han lukket Vaabenmesteren ind. Rantzaus Drabant lod ham ane, hvad der vilde skee, idet Troels derfor gik hen til Officeren skød Drabolt Bolten tilbage fra Døren og hviskede:

„Troels Harpyt er her udenfor, udentvivl skal han bevogte Poul, hvis I hører Nogen aabne Døren, saa skjul Eder i Halmen, Vaabenmester. Jeg skal nok faae Jer lukket ud igjen siden."

Nogle Minuter senere traadte Troels ind i Fængslet, Guldbrand havde skjult sig, men saa slet, at selv et mindre speidende Blik end Harpyts strax maatte kunne opdage ham. Troels saae sig omkring, smilede og udbrød:

„Jeg seer da, Du er her endnu, Poul Guldbrands; Feltherren var bange for, at Du skulde faae isinde at løbe din Vei, og sendte mig til at passe paa Dig."

Disse Ord ledsagedes af en spottende Latter, under hvilken Døren atter blev tillaaset og Bolten skudt for.

Vaabenmesteren reiste sig fra sit Skjul, og tog Plads i Halmen ved Pouls Side, han syntes at være bleven ti Aar ældre siden foregaaende Aften. Hans Ansigt udtrykte en heftig Bevægelse, idet han greb Sønnens Haand og udbrød:

„Naa Poul! siig mig saa, hvad Du vilde oppe paa Gaarden inat? hvorfor forlod Du Leiren, da Du vidste, at det var forbudt, og hvorfor skjulte Du det for mig, istedetfor at lade mig hjælpe Dig?"

„Spørg mig ikke," sagde Poul bønligt, „jeg kan ikke svare."

„Men de ville jo dræbe Dig, min Dreng! hvis Du vedbliver at tie."

„Det faaer at være."

„Tænker Du da slet ikke paa mig?“ sagde Guldbrand, med en bævende Stemme. — „Jeg veed det nok,“ vedblev han, som om han søgte Trøst i denne Tanke, „Du har ikke begaaet noget Urigtigt, Du har erindret mine Raad og Lærdomme, Du har maaskee villet udføre en Plan, en Bedrift, og saa standsede de Dig, før den var fuldbragt. Har jeg ikke Ret, min egen Dreng?“

„Ak nei, nei min Fader!“ svarede Poul, „Du tager feil og dømmer mig for skaansomt, jeg er en Uværdig, der har glemt Alt hvad Du lærte og raadede mig.“

Han skjulte sit Ansigt ved Guldbrands Bryst og brast i Graad. Vaabenmesterens Læber skjælvede, han blev siddende nogle Øieblikke og stirrede ned paa Jorden, medens han søgte at fatte sig.

„Der maa da være Nogen, som har forlokket Dig, hvad Poul! siig mig Alt, jeg skal nok kunne bære det. Jeg spørger ikke, om Du har forraadt vor Sag min Søn, fordi jeg veed, at det er umuligt.“

„Jeg elsker hende,“ hviskede Poul.

„Hvem? — den unge Thyra Gyldenstjerne, men Du har jo ikke seet hende fra den Dag, vi forlode Boller.“

„Du tager feil, jeg har seet hende hver Aften, siden vi kom her til Egnen.“

„Du har talt med hende?"

„Ja."

„Og hvad har hun sagt, min ulykkelige Søn?"

„Hvad hun sagde," svarede Poul med et henrykt Smil, „det vover jeg ikke at gjentage, men Du indseer, efter det jeg allerede har fortalt, hvor umuligt det er, at angive Rantzau Grunden til min Flugt fra Leiren."

„Jeg indseer, at vi ere fortabte. Gudfader veed, hvad der skal blive af os To."

Medens denne Samtale fandt Sted, sad Troels Harpyt udenfor Fængselsdøren, paa en Bænk i Solskinnet, med et tilfreds og smilende Ansigt.

„Jeg har da endelig faaet fat i dem Begge," mumlede han. „Iaften gaaer Poul Landseretten igjennem og Guldbrand skal faae Lov at blive derinde til Profossen kommer og henter ham. Imorgen reiser jeg min Vei til Holsteen; det Krigsliv duer ikke; jeg har samlet mig en god Tærepenge omkring paa Slottene, jeg har faaet Hævn, hvad skulde jeg kunne forlange Mere? De ere blevne saa tause derinde, jeg troer jeg lister mig op paa Loftet og kigger lidt ned til dem igjennem Lemmen."

Han forlod sin Bænk og sneg sig op ad en Trappe til Loftet. Idet han aabnede Lemmen, faldt Støv og Halmstraa ned i Fængslet, men Ingen af de

Fangne lagde Mærke dertil. Begge sadde endnu paa Halmknippet, hensunkne i en dyb og vedvarende Taushed, Poul lod til at være fortabt i sine Drømme og Erindringer, de bedste og skjønneste Blade i Kjærlighedens Bog; han lignede med dette glindsende Blik. denne smilende Mine mere en lykkelig Elsker, end en dødsdømt Forbryder. Vaabenmesteren derimod var et Billede paa en haabløs Smerte. Hans Pande rynkede sig, hans Hænder grebe fat i det graalige Haar, medens han stirrede ned for sig. Pludseligt hævede han sit Hoved, strøg Haaret tilbage fra Panden og udbrød:

„Det nytter ikke at gruble længer, der maa handles. Det er saa mørkt herinde, man veed ikke, hvad Tid det er paa Dagen, og iaften, ak min arme ulykkelige Dreng! iaften ville de dræbe Dig. Jeg vil gaa til Feltherren, og tale med ham, maaskee finder jeg Ord, som bevæge hans Hjerte."

„Han gik hen til Døren og bankede paa. Ingen svarede.

„Luk op!" svarede han. „Det er mig, Guldbrand Vaabenmester."

„Ja jeg veed det nok," svarede en kold og spottende Stemme, „men det nytter ikke, Du kommer ikke ud."

Guldbrand saae iveiret, Troels Harpyts ondskabsfulde Ansigt stirrede ham imøde fra den aabne Lem.

„Luk op!" skreg Guldbrand, og gjentog Slagene paa Døren med Heftet af sit Sværd.

„Bank kun," svarede Troels, „Døren aabner sig ikke, skrig kun, man hører Dig ikke. Jeg slap fra Dig, eengang igjennem Vinduet, en anden Gang igjennem Døren, jeg gad nok seet, hvilken Vei Du vælger for at slippe fra mig."

Guldbrands Raab opfyldte Fængslet, Aarerne stode stive og spændte i hans Tindinger, medens han forgæves arbeidede paa at opbryde Døren.

„Vær lidt stille," sagde Troels, „saa kan Du høre Larmen udenfor. Trommen gaaer igjennem Leiren, veed Du hvad denne Støi betyder, Guldbrand? det er Soldaterne, der samle sig nede ved Krattet til Pouls Dom."

Guldbrand lyttede, han hørte virkelig Larm udenfor Fængslet og Lyden af en Tromme; han arbeidede paany, raabte, truede, men Troels blev siddende, hans Ansigts spottende og triumferende Smil forandrede sig ikke.

Det vilde være umuligt at skildre, hvad Vaabenmesteren i dette Øieblik led; hans blege Ansigt, brændende Øine og bævende Læber fremstillede Fortvivlelsen i dens mest haabløse Skikkelse. Han var bleven

til en Mand under Savn, Prøvelser og Forurettelser, men denne Times Kvaler overgik Alt hvad han tidligere havde lidt. Da han indsaae, hvor umuligt det var at sprænge Døren, lagde han Øret til Fugen i Karmen og lyttede med gispende Aandedrag til enhver Bevægelse udenfor. Larmen vedblev, men Hjælpen kom ikke. Endelig vendte han sig til Troels, han kastede sig paa Knæ for ham og strakte ham sine Hænder imøde, idet han bønfaldt ham om at aabn Døren. Troels afslog det. Han havde hadet dybt og længe, Mindet om alle hans tidligere Ydmygelser og feilslagne Planer fandt Trøst og Tilfredsstillelse i dette Øieblikss Hævn.

„Lad din Søn tale for sig selv, han har vel Mund og Stemme ligesom Du. Du tier, Poul, Du smiler, tappre Helt, ja, jeg veed det nok, Du foretrækker at lide Døden for at give hende til Pris, den unge, deilige Jomfru Gyldenstjerne."

Poul sprang op, havde Troels i dette Øieblik været indenfor hans Armes Længde, vilde han have dræbt ham.

„Saa ti dog!" hvislede han, „ved Alt hvad der er Dig helligt, tal ikke derom."

„Jeg tier, for at Ingen skal faae at vide, at Du besøger den kjønne Jomfru om Aftenen; men de faae det at vide alligevel, lille Poul, imorgen for-

tæller jeg det til Feltherren og til Peder Galt og til alle de andre Høvedsmænd."

„Hvad er det, Du fortæller?" udbrød i det Samme en Stemme ved Harpyts Side. „Lad mig see lidt med." Jørgen Drabolts Hoved kom paa samme Tid tilsyne i Aabningen. „I skal ikke frygte for Alt det den tynde Troels bilder Eder ind, Vaabenmester!" sagde Jørgen. „Der er hændet noget Nyt i Eftermiddag, som maaskee kan have en god Virkning paa Pouls Dom. Hører i Trommen og Larmen? — Hertug Christian er kommen til Leiren, de fortælle, at han vil lade sig keise til Konge førend vi drage sønderpaa."

Guldbrand tilkastede Jørgen et taknemmeligt Blik. „Hvis Du kan," sagde han, „saa skaf mig ud, hører Du, jeg vil tale med Johan Rantzau."

„Ja, det kan jeg let," svarede Jørgen, „men hvorfor siger I det ikke til Troels. Han har faaet Befaling til at vogte paa Poul, men ikke paa Eder."

„Jeg har faaet Befaling til at passe paa dem begge To. Gaa din Vei, Jørgen, og lad være at blande Dig i mine Sager, hvis Du ønsker at fare vel. Jeg lukker ikke op."

„Saa gjør jeg det, hid med Nøglen!"

„Nei!"

„Aa, Du betænker Dig vel," svarede Drabolt.

Med disse Ord greb han Troels om Livet, hævede ham ivejret og strakte ham ud over Aabningen i Loftet. Troels udstødte et gjennemtrængende Skrig.

Hvis det i denne Fortælling blot kom an paa at fremstille gribende og rædselsfulde Optrin, vilde denne Situation udentvivl frembyde al ønskelig Leilighed dertil, men Skjæbnen havde forbeholdt Troels en større Prøvelse. Det Ondes største Straf ligger desuden mindre i den physiske Tilintetgjørelse, selv om vi føie Bibelens evige Orm og Ild til denne, end i at kæmpe og ofre sig for et Maal, der aldrig naaes, eller som opnaaet lader os erkjende, at Prisen ikke stod i Forhold til Kampen. Troels tilbød Drabolt Nøglen, Jørgen tog den og gik ned til Døren. Fem Minuter senere havde Vaabenmesteren forladt Pouls Fængsel.

Som fortalt, var Hertugen denne Eftermiddag kommen tilbage fra Holsteen. Med et Følge af nogle faa Adelsmænd red han ind i Rantzaus Leir, iført en prunkløs og mørk Jernrustning. Han besad ikke lignende Midler til at forøge sin ydre Anseelse med, som syrgetyve Aar senere bleve benyttede af en anden Konge, der drog ind i sit Rige i samme Anledning som Hertugen. Den 9de Juni 1574 red nemlig Henrik den Tredie fra Krakau, og da han fattedes Penge til Reisen efter Frankrigs Krone, listede han sig til at bryde Juvelerne af Polens og medtog disse.

Hertugen steg af Hesten ved Feltherrens Telt, og tog Ophold i dette. Hærens Hovedsmænd indfandt sig strax efter. De Menige bleve opstillede udenfor Teltet, Musik og Jubelraab gjenlød fra deres Rækker.

Vaabenmesteren skred hen mellem Soldaterne, uden at give Agt paa Nogen omkring sig. Hans Hoved var bøiet, hans Ansigt var blegt, indfaldent, næsten gustent. Mange Aar efter erindrede han sig denne Gang fra Fængslet igjennem Leiren, under hvilken han besluttede at opofre Alt hvad der hidtil havde givet hans Tilværelse Betydning for Pouls Frelse. Udenfor Rantzaus Telt blev han standset af den opstillede Vagt.

„Jeg har et Ærende til Feltherren," sagde han, „I lade mig komme ind."

Drabanterne syntes at betænke sig, Vaabenmesteren besad en vis Anseelse i Hæren, det var desuden bekjendt, at Rantzau udmærkede ham, og at han tidligere var bleven modtaget i Teltet. Under den Raadslagning, som opstod, drog Guldbrand Lærredet tilbage fra Døraabningen og traadte ind. Han befandt sig i en Kreds af Adelsmænd og saae Hertugen sidde ved et Bord ved Siden af Rantzau. Vaabenmesteren blev staaende ved Døren, alvorlig, taus og ubevægelig som en Billedstøtte, medens Alles Blikke hvilede paa ham.

Hertugens Blik mødte hans. Han vendte sig mod Rantzau og udbrød:

„Hvem er denne Mand?"

„En ulykkelig Fader," tog Vaabenmesteren skjælvende tilorde, „som kommer for at bede om Naade for sin Søn."

Derpaa traadte han hen til Bordet, hvor Hertugen sad, og knælede for hans Fødder.

„Det er det unge Menneskes Fader," sagde Rantzau, „om hvem jeg nylig talte. Hans Naade er enig med mig, Vaabenmester! — Det gjør mig ondt for Dig, men der er ikke Noget at gjøre ved den Sag. Gaa din Vei, i denne Forsamling bør kun Rigets bedste Mænd og Adel være tilstede."

„I saa Fald kan I ikke vise mig bort, Johan Rantzau," svarede Vaabenmesteren.

„Hvad skal det sige?"

„Jeg har Ret til at vælge min Plads her i Teltet," vedblev Guldbrand, „den ringeste vel, men ligemeget, hans Naade vil fra den dog kunne høre, hvad jeg har at sige."

„Du har Ret til at blive her?" gjentog Hertugen forundret.

„Ja, naadige Herre! behag selv at overbevise Eder herom."

Med disse Ord fremtog han en Kapsel, som

hang i en Kjæde under hans Kyrads, aabnede den, og rakte Hertugen et sammenfoldet Stykke Pergament, idet han bøiede det ene Knæ for ham.

Hertugen læste, udstødte et Forundringsudraab, og standsede medens han kastede et mønstrende Blik fra Pergamentet over paa Guldbrand, derpaa vedblev han at læse.

Vaabenmesteren lod Haanden hvile paa Grebet af sit Sværd, medens hans Øine vedbleve at være sænkede mod Jorden, han lod ikke til at bemærke den almindelige Jagttagelse, han var Gjenstand for.

„Min Tro!" udbrød Hertugen, „det Vidnesbyrd ville vi lade staa ved Magt. J dette Brev," vedblev han, henvendt til Forsamlingen, „kundgjør en af Tydsklands bedste Adelsmænd, den tapre Herre, Georg Fronsberg til Mindelheim, at han har slaget Guldbrand, kaldet Smeden, til Ridder formedelst ædelt Sind og mandige Bedrifter; hans Broder, Götz von Berlichingen og tre andre Adelsmænd have sat Segl og Mærke under Brevet som Vidner. — Tag Plads Ridder og fortæl os, naar dette skete."

„En Vinteraften," svarede Guldbrand, uden at modtage det tilbudte Sæde, „efterat vi om Dagen havde kæmpet ved Pavia og taget Kong Frants den Første til Fange."

Et dæmpet Udbrud af Forundring hørtes omkring i Teltet.

„Det lyder jo næsten utroligt," yttrede Mogens Gjøe til Rantzau.

„Nei, Mogens Gjøe!" svarede Rantzau smilende, „hvis I kjendte denne Mand saagodt som jeg, vilde I ikke sige saa."

„I næsten ti Aar har Du altsaa bevaret denne Hemmelighed," sagde Hertugen forundret. „Hvorfor taug Du saalænge, hvorfor gjorde Du ikke Fordring paa din Rang?"

„Jeg behøver kun Lidet," svarede Guldbrand,„ jeg var fornøiet med min Stand og Stilling, førend den gamle Georg slog mig til Ridder. Havde jeg tilhørt en fornem Slægt, vilde jeg maaskee have omtalt denne Ære, for at bringe et hædret Navn hædret tilbage. Men jeg er kun en ringe Mand, naadige Herre! jeg tilhører Ingen, af min Slægt er alene en Søn tilbage, der hidtil erstattede mig al anden Lykke, Det er ham, som I iaften har besluttet at lade dræbe."

Hertugen rakte Guldbrand Pergamentet tilbage. Idet han modtog det faldt Rantzans Øine paa Guldkjæden, hvori Vaabenmesteren bar Patentets Kapsel.

„Denne kostbare Kjæde," udbrød han, „er vel ogsaa et Vidnesbyrd om en udført Bedrift?"

„Det er en Gave fra Prinds Johannes, vor naadige Hertugs Broder."

„Fra min Broder?" gjentog Hertugen.

„Den har saamegen større Værdi, fordi han sagde, at Eders Naade havde foræret ham den, sidst I saae ham."

„Du har Ret, jeg erindrer det. Han har altsaa skjænket den til Dig?"

„Ja, jeg var saa heldig, at kunne vise ham en lille Tjeneste, engang vi mødtes."

„I Sandhed!" yttrede Rantzau, „den unge Prinds Johannes gjengjelder Tjenester, som det egner sig en Fyrste."

„Lad det ikke forundre Eder," svarede Vaabenmesteren med et sørgmodigt Smil, „det er kun de Unge, der erindre de Tjenester, man viser dem."

„Siig ikke det, Guldbrand!" yttrede Feltherren heftig, idet han rakte Vaabenmesteren sin Haand, „de Ældre erindre dem ogsaa, jeg har ikke glemt, at jeg skylder Dig Meget, — nu ja, uden Omsvøb, Du har reddet mit Liv."

„Eders Liv!" gjentog Hertugen.

„Ja, naadige Herre! denne Mand er ikke blot uegennyttig og fordringsløs, men tillige den modigste Kæmpe, eders Hær eier, — trods alt dette, Guldbrand, kan jeg dog Intet gjøre for Dig, jeg gjentager det,

din Søn er angiven som Forræder, han har imod min Befaling forladt Leiren, han blev greben, idet han vendte tilbage fra Rebbegaard, hvor Claus Limbek boer, som har gjort fælles Sag med vore Fjender, Poul nægter enhver Forklaring om hvad han foretog sig paa Slottet. og i Middags greb de udsendte Rytere Claus Limbeks Foged, som tilstaaer, at hans Herre i de to sidste Dage hemmelig har opholdt sig paa Rebbegaard, og først reiste derfra i Daggry. Finder Eders Naade, at der behøves Mere for at erklære Guldbrands Søn for skyldig, og lade ham lide en Forræders Straf?"

„Men jeg siger Eder," yttrede Vaabenmesteren, uden at give Hertugen Tid til Svar, „at han trods alle eders Vidnesbyrd, er uskyldig, dette Barn med et ædelt og høimodigt Hjerte har aldrig tænkt paa at være Forræder, jeg har indprentet ham mine Grundsætninger, han vil tie, han vil foretrække at lide Døden, for at røbe – "

„Røbe, hvilket?" spurgte Rantzau, da Guldbrand syntes at lede efter Ord.

„Andres Hemmeligheder. — Ak, naadige Herre! hav Medlidenhed med os; hvorfor er I Konge, naar I ikke har Magt til at benaade? og det er ikke Naade, men Retfærdighed, som jeg her forlanger.

Opsæt hans Straf, en Uge, blot nogle Dage, imidlertid vil han staa retfærdiggjort i eders Øine."

„Det er til Feltherren Du maa henvende Dig, ulykkelige Mand! kun han er Dommer her i Leiren," svarede Hertugen bevæget.

„Imidlertid vil han skuffe Dig og os Begge," sagde Rantzan heftig, „han vil finde paa et nyt Bedrag, eller søge at redde sig ved Flugt. Lad ham fortælle idag, hvad der kan tjene til Bevis for hans Uskyldighed, hvis ikke maa det blive som jeg har bestemt."

„O min Gud!" vedblev Vaabenmesteren, med Smertens og Ulykkens hele Veltalenhed, „hvad I forlanger er en Umulighed; jeg beder jo kun om en kort Frist, og hvis I tilstaaer den, vil jeg tjene Eder, som aldrig Nogen har tjent Eder før. — I tier, vend Eder ikke bort, svar mig naadige Herre! — Jeg har reddet eders Liv, naar I taler med eders Broder, min Hertug, vil han maaskee sige det Samme, der maatte komme et Øieblik som dette, for at jeg skulde minde Eder derom, hvorfor vil I Begge staa i Gjæld til mig? frels min ulykkelige Søn, og fra det Øieblik lover jeg Eder, at alle de ædle Herrer, som her ere rolige Vidner til min Jammer, skulle faae Leilighed til at bekræfte den Ros, Feltherren nylig gav mig."

„Tal ikke mere derom, Guldbrand! brug heller

Tiden til at overtale din Søn; Dagen helder, Knægtene samle sig til Landseretten."

„Siig ikke det!" svarede Guldbrand. „I kan umulig være saa grusom."

„Det vil Du dog faae at see."

„Nei, det vil jeg ikke faae at see. — Siden hans Naade Hertugen ikke har Raadighed til at frigive ham, og I vil hans Død, saa maa I ogsaa dræbe mig, mine naadige Herrer."

„Dig!" raabte Rantzau forbauset. „Hvorfor?"

„Hvis jeg lever og Poul døer, saa forlader jeg Hertugens Tjeneste."

„Du!

„Jeg forbinder mig med Grev Christoffer, mod Eder, min Hertug, mod Eder alle, og gid Vorherre aldrig tilgive mig mine Synder, hvis vi da ikke skulle faae en Krig at see, som skal spørges, som skal bringe Sorg for Sorg, Smerte for Smerte, indtil I, naadige Herre, har mistet den Krone, man vil give Eder imorgen, og I, Johan Rantzau, har mistet Livet."

Medens Guldbrand sagde dette, rettede han sig til sin fulde Høide og kastede sit Blik hen over Forsamlingen.

„Bjørnen viser sin Klo," sagde Rantzau med et spottende Skuldertræk. „Du vover at true os, Mester Guldbrand!"

„Nei, jeg advarer blot.“

„Stakkels Mand!“ yttrede Mogens Gjøe, „din Ulykke lader Dig tale et Sprog, som ikke sømmer sig i hans Naades, Hertugens Nærværelse.“

Guldbrand vendte sig, da hans Øine faldt paa Rigshofmesteren, foregik en Forandring i hans Mine. Hans Pande rynkede sig, han taug nogle Øieblikke før han svarede:

„Ak, Mogens Gjøe! Af alle dem, som ere tilstede, har I mindst Ret til at dadle mig, eller tale med her.“

„Det skulde jeg dog mene,“ svarede Rigshofmesteren forbauset.

„I!“ sagde Vaabenmesteren, „som selv er Fader, som selv har mistet, hvad jeg staaer i Begreb med at miste.“

„Nu ja, det er sandt, men derfor bliver min Ret dog ikke mindre.“

„I!“ vedblev Guldbrand, med en Stemme, der kun møisommelig syntes at give sig Luft, saa huul og skælvende lød den. „I, som berøvede mig min første Søn, vil nu ogsaa være Skyld i, at jeg mister den anden, den sidste.“

„Men jeg forstaaer Dig ikke,“ svarede Mogens, medens han foroverbøiet og med et Blik, som lod til

at udtrykke en dunkel Erindring, betragtede Guldbrand. „Hvad taler Du om?“

„Jeg aabner Eder en glemt, en lukket Grav, Rigshofmester! bag hvis Liigsteen mørke og uhyggelige Billeder stige iveiret. Et Barn, som eders Hunde rev ihjel for mig, og et andet, som blev røvet fra Eder.“

„Guldbrand Smed!“ raabte Mogens og greb Vaabenmesteren i Armen, „jeg tager ikke feil, det er Dig, jeg træffer her.“

„Nei, I tager ikke feil,“ sagde Guldbrand, idet han strakte sin høire Haand med Arret iveiret, „gjenkjender I mig nu?“

„Og dette Barn, som Du taler om, som forsvandt, uden at det nogensinde lykkedes os at finde dets Spor, veed Du noget om det?“

Vaabenmesterens vaade Øine og skjælvende Læber tilkjendegav den Kamp, den stigende Fortvivlelse, som foregik i hans Indre.

„Dette Barn,“ gjentog han næsten hviskende, „som lever, som jeg tog med mig, da jeg flygtede, som jeg vaagede over, og indplantede hver en god og ædel Egenskab, Gud lærte mig selv at kjende, dette Barn, som endnu aldrig har rødmet for nogen Brøde, eders tabte Søn, ham er det jo. I hæver Stemmen for at dømme i dette Øieblik.“

„Min Søn!"

„Ja, ja, forstaaer I mig ikke. Han gaaer nu til sin Død."

Da Guldbrand havde sagt dette, skjulte han Ansigtet i sine Hænder, støttede sig til Teltstangen og brast i en heftig og hulkende Graad.

Der var Noget i denne dybe og heftige Smerte, som bevægede Alle, en deeltagende Mumlen hørtes i Forsamlingen, selv Johan Rantzau kæmpede med sig selv, for at hans Ansigt ikke skulde røbe hvad han følte.

„Du har da røvet Rigshofmesterens Søn," yttrede Hertugen, for at afbryde den uhyggelige Stilhed, som fandt Sted i Teltet.

„Synes Eders Naade kanskee, at jeg gjorde Uret deri?" spurgte Guldbrand. „Hans Hunde sønderreve mit Barn, det Eneste, hvortil mit Liv og min Lykke var knyttet, jeg tog hans istedet og flygtede. Axel Gjøe blev Poul Guldbrand og jeg opdrog ham saagodt jeg kunde, han fulgte med mig til Tydskland, og lærte i Leiren og paa Valpladsen, hvad der hører til for at være en Mand. I veed det godt, alle I, som fulgte med, den Nat vi flygtede fra Fyen, hvorledes han forstaaer at kæmpe, det var Poul, der først opdagede Fjenden; medens jeg havde min Plads foran Feltherren, kæmpede han foran sin Fader. Jeg

har arbeidet for hans Fortid, Mogens Gjøe, gjort ham til en ærlig og brav Soldat, han tilhører nu Eder. Lad os see, hvad I er istand til at gjøre for hans Fremtid."

Mogens Gjøe kastede sig for Hertugens Fødder, strakte Armene iveiret og raabte:

„Naade, Naade!"

„Reis Eder, Mogens Gjøe!" sagde Hertugen rystet, og med Blikket henvendt mod Rantzau. „Feltherren er udentvivl enig med mig i, at alle disse ualmindelige Omstændigheder indeholde tilstrækkelig Anledning til at opsætte det unge Menneskes Straf."

„Nei, naadige Herre!" svarede Rantzau bestemt og barsk, „om han saa var min egen Broder, maa Retten have sin Gang, idetmindste saalænge jeg befaler i Leiren. Hans Benaadning afhænger jo desuden kun af ham selv, lad ham forklare, hvad der førte ham til Rebbegaard, og i hvilken Forbindelse han staaer med Claus Limbek; der stikker et Bedrageri under Alt dette, som jeg ikke er istand til at udfinde."

„Veed I noget derom? Ridder Guldbrand!" spurgte Hertugen.

„Ja."

„Virkelig?"

„Naturligviis, mellem Poul og mig gives der ingen Hemmelighed."

„Hvorfor vedbliver I da at tie?"

„Fordi kun han har Ret til at tale."

„Men i Guds Navn! saa lad ham tale," raabte Rantzau heftig.

Teltforhænget blev draget tilside, en Kriger viste sig i Indgangen og sagde nogle Ord til Rantzau.

„Høvedsmanden melder, at Landseretten er stillet," sagde Rantzau. „Følg ud med os, Guldbrand, anvend al den Magt Du besidder, for at bringe den Ulykkelige til at forklare sig."

Trommerne hvirvlede, en tiltagende Larm fandt Sted udenfor Teltet, idet Adelsmændene traadte ud, saae de Landseknægtene, foran de yderste Hytter, staa opstillede i to Rækker, beredte til at udføre Dommen. Hertug Christian blev tilbage i Teltet, tilligemed den gamle Mogens Bilde og Knud Brok.

Landseretten var en raa og barbarisk Straf, af tydsk Oprindelse, ligesom den senere anvendte Spidsrod og Stigrem. Den bestod i, at der opstilledes to Rækker Landseknægte, hvis Vaaben bleve paasatte en Træknap, saaledes at Spydspidsen kun stak en Tomme udenfor denne. Profossen førte Synderen hen foran Rækken og stødte ham efter flere lange Taler ind mellem Soldaterne, hvor han blev tvungen til at marschere frem, idet enhver Landseknægt stødte efter ham, medens han kom forbi. Spydspidsen standsede ved

den paasatte Knap og forlængede som en Følge heraf den Ulykkeliges Lidelser.

Paa samme Tid som Rantzau og hans Følge naaede hen til de opstillede Landseknægte, blev Poul af en Afdeling Skytter ført frem foran Rækkerne. Hans Ansigt var ligblegt, hans sammenknebne Læber røbede en urokkelig Bestemthed, Hænderne vare bundne korsviis over Brystet. Guldbrand adskilte Skytternes Kreds og styrtede hen til Poul.

„Min kjære Dreng!" hviskede han og slyngede begge sine Arme om hans Hals, „alle mine Bønner have været forgæves. Frels Dig, tal! din Pligt byder det, vil Du dø og efterlade Folk den Tro, at Du var istand til at forraade den, Du tjente?"

„Nei min Fader!" svarede Poul, „jeg har Intet at sige; mit Rygte er glemt naar jeg døer, lad os da værne om hendes som lever."

Vaabenmesteren udstødte et rasende Skrig, idet man rev Poul fra ham. Trommerne hvirvlede, den kommanderende Officeer gav Tegnet. Profossen traadte frem for at lægge Haanden paa Poul. Ethver Haab om Redning var forsvundet.

I dette Øieblik droges Opmærksomheden pludselig hen paa to Ryttere, som viste sig i den brede Gang, der var hugget imellem Krattet og Leirhytterne.

Den Ene af disse Ryttere var en ung Dame, hvis skummende og drivvaade Hest tilkjendegav et heftigt Ridt, den Anden en ældre Herre.

„For Guds Skyld!" raabte Damen, „Stands dog! I begaa jo en Uretfærdighed i at lade denne Mand dræbe."

Poul vendte sig, denne bløde og klangfulde Stemme fandt Gjenlyd i det Inderste af hans Sjæl, han udstødte et jublende Skrig. Thyras Blik mødte hans, idet hun lod sig glide ned af Hesten og traadte hen til Johan Rantzau. I dette lange og straalende Blik laa en ubeskrivelig Ømhed forborgen.

„Først for en Time siden erfoer jeg, at han var anklaget og dømt til Døden som Forræder;" sagde hun; „jeg ilede da herhen, fordi kun jeg alene var istand til at bevise hans Uskyldighed."

„Hvem er denne unge Pige?" spurgte Rantzau forundret.

„Min Søster," svarede hendes Ledsager, „Jomfru Thyra Gyldenstjerne."

„Igaaraftes, naadige Herre!" vedblev Thyra med rødmende Kinder, „red Ridder Guldbrands Søn til Nebbegaard, for at besøge mig."

„Eder?" gjentog Rantzau smilende, „ædelbaarne Jomfru Gyldenstjerne!"

„Han maatte vel gjøre det,“ svarede hun, „siden han kom for at modtage min Moders Samtykke til vor Trolovelse.“

„Er det Sandhed?“

„Ja Herre!“ svarede Thyra, med sin Slægts hele Værdighed, „det er Sandhed. — En Beiler kan ikke tillige være en Forræder.“

„Og Ridder Limbek, som paa samme Tid hemmelig besøgte Gaarden?“

„Jeg ventede ikke Ridder Limbek, og saae ham heller ikke.“

Den Forklaring som fulgte efter, lod Rantzau forstaa Alt, Poul blev løst, den første Brug han gjorde af sin Frihed var at kaste sig for Thyras Fødder.

„Jeg vovede ikke at haabe paa saamegen Lykke,“ yttrede han sagte og skjælvende.

„Jeg kunde ikke komme før,“ svarede hun med det samme straalende og forjettende Blik, og rakte ham begge sine Hænder, „jeg maatte jo først kæmpe med hele min Slægts Ahner, som man stillede mod mit kjæreste Ønske.“

„Og nu?“ spurgte han, saa svagt, at Ordene neppe kunde høres.

„Nu?“ sagde hun smilende og rørt over en saa stor og grændseløs Hengivenhed. „Nu ville vi elske

hinanden dobbelt, siden vi have tøvet saalænge, inden vi begyndte hermed."

Den næste Dag blev Hertug Christian hyldet ved Thorsted Kirke udenfor Horsens. Hvis de øvrige Personer have været saa heldige at vinde Læsernes Interesse, skulle vi i et følgende Værk fortælle deres Skjæbne og de dermed forbundne Begivenheder.

Skrifter

af

Carit Etlar.

12. Bind.

Haabløs.

Kjøbenhavn.
Chr. Steen & Søns Forlag.
Louis Kleins Bogtrykkeri.
1862.

Haabløs.

Fortællinger

af

Carit Etlar.

Kjøbenhavn.

Chr. Steen & Søns Forlag.

Louis Kleins Bogtrykkeri.

1862.

Indhold.

Skiernerne.

I.

En Spaadom

Nogle Mile vest for Randers, i Retning mod Landsbyen Løvstal, kommer man igjennem en vild og ubeboet Egn, som endnu har bevaret det alvorlige og sørgelige Præg, der er eiendommeligt for det jydske Vestland. Veien slynger sig her imellem høie og steile Bakker, hvis ene Side er bevoxet med et uanseeligt Krat af Ege og Birkertiis. Paa den anden Side, mod Sydvest, skjuler et tyndt Tæppe af bleget Græs eller Marrehalm de næsten lodrette Brinker, hvorfra ethvert Vindstød ruller Sand og Stene ned paa Veien. Naar Bakkerne tabe sig aabnes en Udsigt til en lang og dyb Dal, hvorigjennem Skiern Aa slynger sine utallige Bugter. Store Graasteen, i afbrudte Rader, antyde her de gamle Markinddelinger; paa et andet Sted danne de en Rundkreds, mosbegroede og næsten skjulte af Bregner og Enebærbuske, hvis Grene snige sig krybende hen over Sandet.

Midt i Dalen, paa en lille Bakke, laa det gamle Skiern Slot, hvoraf man nu kun seer en lang, sammensunken Ruin og Sporet af den steensatte Vase, som engang førte over Mosegrunden til Slotsbakken.

I denne vilde og eensomme Egn hersker en bestandig Taushed. Alt er øde og uhyggeligt, som en Vandring mellem Grave; enhver Gjenstand bærer ogsaa Tilintetgjørelsens Mærke: de udgaaede, trøskede Træstammer, af hvis Rodskud Krattet dannes, de steile Brinker, hvis spaltede og uafbrudte Former vise Spor af en Forstyrrelse, en Naturrevolution, som Aarhundreder ikke har været istand til at udslette. Ingen Sangfugl hæver sig op fra Lyngen, selv Lærken synes at sky dette Sted, Viben udstøder sine hæse Skrig idet den flagrer over Kæret, undertiden seer man en sort Stork, i sky og ængstelig Flugt, søge over til Skovene bag Karmarks Mølle, naar en Bondevogn, slæbt af to søvnige Oxer, bevæger sig igjennem Sandveien, og skræmmer Fuglen op fra Mosen.

Midt imellem Bakkerne, hvor en lille Lavning vendte ind mod Dalen, sad en Middag i November Maaned 1625 to gamle Koner, ifærd med at holde Maaltid. Et næsten udbrændt Baal ulmede mellem Stenene foran dem, og antydede, at de havde tilberedt Maden paa Stedet. Det Ene af disse Fruentimmer bar en graa Kofte og en lavpullet Hat, med

en bred og bøiet Skygge, som faldt ned over Skulderen, og tildeels skjulte Ansigtet. Ved hendes Side stod en lille Kiste, under hvis aabne Laag forskjellige Pakker af Baand, Borter og andet Fruentimmerpynt kom tilsyne. En mørk og langhaaret Hund laa foran Kisten, og hævede af og til sit Hoved i Retning mod Bakken med en svag Knurren, til Tegn paa, at Nogen gik forbi nede paa Veien.

Den Anden bar en mørk Kappe, i Form af en Halvkaabe, pjaltet og sammensyet af de forskjelligste og meest brogede Stoffer. Omkring Hovedet havde hun knyttet et stribet Tørklæde, hvorfra enkelte Lokker af et graaligt, stærkt og flammet Haar faldt ned over Pande og Kinder. Hendes gulbrune Hudfarve, krogede Næse og sorte Øine syntes at betegne en Herkomst fra det ubekjendte og hemmelighedsfulde Folk, som endeel Aar tilforn havde begyndt deres Indvandringer i Jylland, og som efter deres Haandtering, at lappe og udbedre Kjedler og Messingkar, bleve kaldte Kjedeldrenge, senere Kjeltringer eller Natmænd.

„See saa!" sagde den Sidstnævnte, idet hun pakkede Resten af Maden sammen i et Tørklæde, „nu have vi spist og drukket godt, vi have levet som om det kunde være paa en Helligdag."

„Løverdag er jo ogsaa saa godt som hellig, Moer Nille."

„Ikke for den stakkels An' Steffens," svarede Taterkonen med et Suk.

„Hvad fattes hun?"

„Ak, Kesten! I maa være kommen langveis fra, siden I ikke har hørt, hvad de have for med hende nede i Løvskal idag."

„Jeg er en fattig Bissekræmmerske," svarede Kirsten, „som gaaer omkring og sælger mit Kram, hvor jeg finder min Kjøber; jeg passer min Dont og bryder mig ikke om Andre. — Hvem er An' Steffens?"

„Husker I ikke, at Folk en Julemorgen, for mange Aar siden, fandt et spædt Barn liggende udenfor Kirkedøren, indsvøbt i en Mandsfolkekappe?"

„Jo, nu da I siger det."

„Det var An' Steffens. Præsten tog hende til sig og tugtede hende op i Herrens Formaning, indtil hun blev voxen og den kjønneste Pige i hele Byen."

„Deri seer jeg da intet Ondt."

„Ak nei, det kom først dengang hun blev ældre og begyndte at lytte efter de Unges Smiger og glatte Ord. Da var der ingen Vei i Sognet saa alfar, som den til Præstegaarden; der kom Junkeren fra Skiern og Herren til Palstrup og Krigsfolkene nede fra Randers, alle maatte de ind og sige Goddag til Præsten, og saa et Ord i Løndom til lille Ane. Hun var saa ung, og faldt saa dybt, fordi hun krøb saa

høit. De meente dengang, at Junker Hans havde forlangt hendes Haand af Præsten."

„Junkeren til Skiern!" gjentog Visfekræmmersken, med en spottende Latter.

„Nu ja, Folk sagde det, og An' troede det. Tidlig og silbig red han ned til Løvskal; hans Hest stod bunden udenfor Præstens ligesaa tidt som foran sin Krybbe. Ane lo og sang, og blev rød naar han kom, og saae efter ham naar han red bort, og lyttede og lyttede til hans Ord, indtil der laa et lille Barn i hendes Skjød; men efter den Dag blev Junkeren borte."

„Det tænkte jeg nok," yttrede Visfekræmmersken, „hvor kunde hun ogsaa være saa eenfoldig?"

„Ak, lille Kesten! det gaaer i Verden ikke anderledes med en Kvinde: naar hun behøver sin Kløgt, saa har hun endnu ikke faaet den, og naar hun har faaet den, saa behøver hun den undertiden ikke mere. — De joge An' Steffens fra Præsten, hvor ynkelig hun end græd og bad for sig. Hun tog da sit Barn paa sin Ryg og gik over til Skiern Slot, men ogsaa der blev hun viist bort, og den strenge Herre, Junkerens Fader, svoer paa, at han skulde lade hende pidske ud af Byen, naar hun næste Gang viste sig for hans Dine. Saa forsvandt hun en Tid, og havde ikke bedre Lod, end at dele Brød med Ratmændsfolkene. Hun græd og jamrede sig, og imellemstunder var hun ikke

rigtig i Hovedet, men hendes Tanker stode bestandig til Hjemmet. Den stakkels Pige! hun meente, at naar hun blot kunde faae Junker Hans itale og klage sin Nød for ham, saa skulde Alt nok blive godt igjen. Forgangen Fredag kom hun ned til Løvskal, just som Herremanden red hjem fra Jagten. Han lod An' gribe og sætte fast. Dommeren dømte hende til at staa aabenbar Skrifte og siden at bære Steen af By, og derfor strømme idag de mange Mennesker ned til Løvskal."

„Vi maa ogsaa være med, Nille!" udbrød Bisse-kræmmersken ivrig. „Jeg har min Fornøielse af at see paa saadan Stads."

„Jeg har for længe siden spaaet Ane den Ulykke," vedblev Taterkonen, uden at agte paa den Andens Opfordring. „Jeg vidste, at det vilde gaa hende feil."

„Spaaet!" gjentog Kirsten spottende, „Aa hvad! fortæl Bonden og Krigsfolket at I kan spaa, men ikke mig, jeg siger ogsaa for en Drik Mjød eller Prysing at jeg kan spaa Enhver som vil tro der-paa."

„Jeg har spaaet det og det maatte skee saale-des," gjentog Nille med en Stemme, som tilkjendegav, at hun idetmindste selv følte sig overbeviist om sine Ords Sandhed.

I samme Øieblik udstødte Hunden en svag Knurren. Taterkonen reiste sig og strakte Hovedet frem over Bakken, bag hvilken hun selv useet kunde iagttage Enhver, som gik nede paa Veien.

„Hvem kommer der?" spurgte Bissekræmmersken uden at reise sig.

„En ung Person, som de kalde Skytten fra Agersborg," svarede Nille.

„Ah, ham kjender jeg, det er jo den kleine Abel, som tjente de Herrer paa Skiern."

„Det er saa," svarede Nille, „ham, som de joge bort, fordi den unge Frøken ikke kunde glemme, at Abel havde været hendes Legekammerat. Han gaaer ogsaa til Løvskal idag, rolig og fornøiet, og dog siger jeg Eder for sandfærdigt, Nille, at han vilde jamre og klage, om han ret vidste, hvad Følgen deraf vil blive. Jeg har ogsaa seet hans Skjæbne, hvor sørgelig den end er, og jeg vil spaa ham den nu, her, hvor Ingen hører det, uden I og Vinden, som piber igjennem Lyngen. Saa fattig og ringe han vandrer der i sin Kappe og grønne Jægertrøie, vil han leve den Dag da han bærer de Skierners Vaabenmærke, som adelig Junker og Herre."

Kræmmersken brast i Latter ved disse Ord.

„Jeg troer I raser, Nille!"

„Stille!" svarede Taterkonen med en bydende

Haandbevægelse, „lad mig tale. Han vil dø hvor han fødtes, hadet af sine egne Frænder, ak, hvad siger jeg, han vil volde dens Død, der elsker ham høiest. Den Dag, Nille, ville vi To reise vort Hoved, thi de som nu spotte os, ville da sænke det i Støvet; men der skal være megen Nød paafærde forinden."

Hvor sløv og vantroende end Kræmmersken havde viist sig, blev hun dog bevæget ved den vilde og ophøiede Pathos i Taterkonens Ord, i hendes mørke og ulykkespaaende Mine, medens hun under Spaadommen reiste sig fra Stenen og fremstrakte Haanden foran sig, hvorved Kaaben gled tilside og en tør, blottet Arm kom tilsyne. Hun stirrede stift hen for sig og svarede Intet.

„Kom!" vedblev Tatersken, idet hun greb sin lange Vandringsstok, „skjul eders Kasse her i Lyngen, og lad Hunden blive tilbage som Vagt for den, idag gjør I dog ingen Handel. Vi ville gaa ned til Landsbyen, saa skal I see Begyndelsen til det jeg nu har forudsagt!"

Nogle Dieblikke senere saae man de to Kvinder vandre ned ad Bakken til Løvskal.

II.

To Damers Riddere.

Morgenen havde været taaget og regnfuld, det var en af disse sørgelige Dage, der ikke synes at have nogen Sol og hvori Naturen meddeler vort Gemyt sin mørke og bedrøvelige Stemning.

Efterhaanden som de to Gamle nærmede sig Løvskal saae de en Mængde Mennesker forsamlede paa Landeveien, der løb gjennem Landsbyen. Midt paa en aaben Plads laa en gammel Brønd, omgiven med en Steenbænk. Foran denne holdt Birkedommeren og en Betjent, og paa disse syntes Mængdens Opmærksomhed især at være henvendt.

Lidt nedenfor Brønden laa Krostedet. Udenfor dette stod en opsadlet Hest, bunden til Rækværket, medens en høirøstet Stemme, der lød igjennem den aabne Dør, tilkjendegav, at Rytteren var i Begreb med at drikke.

Yderst i den tætte Kreds, som havde dannet sig omkring Birkedommeren og hans Skriver, stod et ungt

Menneske i grøn Trøie og gule Hjortelæders Beenklæder, støttende sig til sin Bøsse, det var Jægeren Abel, hvis ulykkelige Fremtid Taterkonen havde spaaet oppe mellem Bakkerne.

Da Klokken slog tre steg Dommeren op paa Steenbænken og udbrød lydelig:

„Klokken er tre forbi, lille Palle. Nu tænker jeg vi kunne fange an. Gjør Dig færdig til at lide din Straf, min rare Pige."

Skriveren førte efter denne Opfordring en ung Pige frem, som hidtil havde været skjult blandt Mængden. Det var den ulykkelige Ane Steffens, Hovedpersonen i det følgende Optrin. Hun bar et lille Barn i sine Arme, og var klædt i en Dragt, som vidnede om Nød og Armod. Hendes blege og indfaldne Ansigt viste et Præg af Værdighed, en vis Adel, som i første Øieblik var paafaldende, og væsenlig skilte hende fra den fattige og underkuede Stand, hun tilhørte. Hendes store, mørkeblaa Øine syntes at søge Nogen i denne Kreds af Nysgjerrige. Efterat hun gjentagende havde betragtet de Omkringstaaende, udstødte hun et smerteligt Suk, og lod sig villig føre hen til Fogden, hvor Betjenten ventede for at fuldbyrde Dommen.

Paa samme Tid traadte en Herre ud af Krodøren og løste Hesten, der stod bunden til Rækværket.

„Hvem er det?" spurgte Bissekræmmersken, som ved Hjælp af Taterkonens Albuer lykkelig havde faaet Plads i en af de første Rækker.

Nille kastede et Blik over til Kroen, trak paa Skulderen og svarede:

„Det er Oberst Jørgen Brok, ham som eiede Lynderupgaard oppe ved Virksund, indtil de joge ham fra den. — Stakkels Mand! han har været sig selv værst, og har et bedre Hjerte for Fattigfolks Nød end alle hans rige Frænder tilsammen. Han fortjente vel et bedre Lod."

Den Omtalte var en høi og bredskuldret Mand, med bestemte, dristige og stærk fremhævede Træk, en bred Pande og mørke, graasprængte Haar, der viste sig under den opkrampede og støvede Filtehat. Hans Paaklædning var i høi Grad forsømt, plettet og falmet ved langvarig Brug, og røbede den Fattigdom, der allerede har mistet Undseelsen for at vise sig. Over Skulderen bar han et lyst Læderbælte, hvori der hang en lang, spansk Kaarde med rundt Kurvegreb. Hesten lignede Rytteren: igjennem begges medtagne Tilstand viste sig Spor af tidligere Skjønhed.

Det kostede ham nogen Møie at komme op i Sadlen. Da han sad der, vendte han sig om til Værten og raabte:

„Lad os saa faae en Taar til Afsked, Godske!"

Kromanden smilede og rakte ham under dybe Buk en fyldt Kande, den han, bekjendt med sin Gjæsts Sædvaner, havde taget med sig ud i Døren. Jørgen tømte Kanden og red ind paa den aabne Plads i Nærheden af Brønden. Her blev han holdende, som om ogsaa han havde isinde at være Tilskuer ved det forestaaende Optrin.

Medens dette foregik udenfor Kroen havde Mængdens Opmærksomhed været henvendt i en anden Retning, hvorfra man saae en ung Dame, fulgt af to Herrer, ride op igjennem Gaden.

„Der have vi Herskabet fra Skiern," udbrød Taterkonen hurtig. „Junker Hans og hans Søster og den gamle Herremand, deres Fader."

De omtalte Ryttere nærmede sig i Skridtgang, og En for En. Idet Damen kom forbi Jørgen, smilede hun, nikkede og raabte:

„Gudsfred og Goddag, Farbroder!"

„Goddag, lille Karen!" svarede Jørgen. „Vorherre velsigne dit venlige Ansigt."

Junkeren red forbi med et haanligt Smil, medens han udbrød:

„Goddag Herr Brok!"

„Goddag, min Hanekylling!" svarede Jørgen i samme Tone. „Hils dit Skæg fra mig, naar Du engang faaer det at see."

Herremanden red forbi uden at værdige Broderen et Blik.

Jørgen blev holdende; de tre Ryttere fortsatte Veien op mod Brønden, hvor Fogden imidlertid var ifærd med Forberedelser til at lade Dommen fuldbyrde.

At bære Steen af By er en Straf, hvis Oprindelse og Brug der hersker nogen Uvished om. I Christian den Fjerdes Tid blev den anvendt mod Betlere, Løsgængere og Personer, som paa Grund af et ryggesløst Liv, vare dømte til at forvises Byen. Synderen blev sædvanlig først stillet i Gabestokken, derefter bandt man to Steen over hans Skuldere, og med disse maatte han Skridt for Skridt vandre igjennem Byens Hovedgader, fulgt af Retsbetjenten, som udenfor Porten løste Stenene af ham og betydede ham, at han nu var forviist Byen.

Man bandt just Stenene om den ulykkelige Pige, idet Herskabet fra Skiern nærmede sig Brønden. Ane Steffens kastede sine Øine iveiret da hun hørte dem komme. Ved at see Hans udstødte hun et Skrig, gjorde sig fri fra Betjenten og sprang udenfor Kredsen, idet hun strakte Junkeren sine Arme imøde. Under den Larm, som derved opstod, blev Frøkenens Hest sky, steilede og kastede sig til Siden, hen imod det Sted, hvor Jægeren nylig havde stillet sig.

Fra det første Øieblik hun viste sig havde Abel

opdaget hendes lette og zirlige Skikkelse blandt Mængden, og det udtryksfulde og dvælende Blik, hvormed han uafbrudt vedblev at stirre over til hende, indeholdt en Glæde, der neppe kunde tilhøre Beundringen af hendes Skjønhed alene. Denne Formodning blev ogsaa bekræftet, idet Karen vendte sig til den Side, hvor han stod. En svag Rødme farvede hendes lille og blege Ansigt da deres Øine mødtes, hun smilede og bøiede sig langsomt forover mod Hesten. For Alle Andre kunde denne Bevægelse være tilfældig, eller umærkelig, for ham derimod indeholdt den en Hilsen, et betydningsfuldt og veltalende Sprog, der bragte hans Kinder til at gløde.

I samme Øieblik Karens Hest steilede var Abel ved hendes Side, han greb den i Tøilen og bragte den til at staa.

„O, jeg beder Dig!" hviskede hun hurtig og dæmpet, „forlad dette Sted. Min Broder betragter os. Han kommer herhen, vær besindig, Abel, for din egen Skyld, — for min Skyld," tilføiede hun undseelig og hviskende.

„For deres Skyld!" svarede Jægeren, og traadte et Skridt tilbage.

„Hvad ville de den ulykkelige Pige?" spurgte hun rolig og koldt, idet hendes Broder kom hen imod dem.

„Forhindre hende i at tale med Junkeren," svarede Abel.

„Men hvorfor dog?"

Junker Hans afbrød dette Spørgsmaal, idet han styrede sin Hest hen mod Abel og udbrød:

„Hvad gjør din Slyngel her?"

„Jeg hjalp den naadige Frøken," svarede Abel.

„Afsted med Dig!" raabte Hans, „en ufri Knægt, som Du, maa have Andet at tage vare, end staa og glane paa Torvet."

Da Junkeren sagde dette, hævede han sin Ridepidsk og slog Abel over Skuldren.

Karen udstødte et Skrig, hendes bønlige Blik syntes at søge Jægeren. Abel blev bleg. Aarerne svulmede i hans Pande, hans sammenbidte Læber og rynkede Bryn røbede den Stemning, som beherskede ham. Imidlertid varede dette kun et Øieblik, i det næste bøiede han sit Hoved mod Karen og udbrød:

„For deres Skyld!"

Junker Hans, der allerede havde ført sin Hest til Siden, vendte sig ved at høre denne blide og fredelige Stemme.

„Hvad siger Du?" raabte han og gjentog Slaget. Abel undgik det ved at bøie sig til Siden.

„Jeg siger," svarede han med skjælvende Læber

„at I ikke vilde have slaaet mig Junker Hans! hvis vi To havde været alene."

Med disse Ord vendte han ham Ryggen og gik.

Hans udstødte en Ed og styrede sin Hest ind i Trængselen efter Jægeren, men Herremanden standsede ham.

„Kom, min Søn!" sagde han, „lader os ride vor Vei, ad Hjemmet til, det skikker sig ikke for en ædelbaaren Mand, at være tilstede blandt denne Pøbel."

Junkeren mumlede nogle Ord til Svar, imidlertid var Jægeren forsvunden, og den ulykkelige Pige havde begyndt sin Gang igjennem Byen. En stor Mængde af de Tilstedeværende ledsagede hende; derved opstod en Trængsel omkring de tre Ryttere, som nødte dem til, mod deres Villie, at være Tilskuere ved det Følgende.

Man havde befæstet Stenene i to lange Snore omkring Synderindens Hals; hun bar sit Barn i Armene, og bevægede sig langsomt og vaklende igjennem den smalle Vei, som Betjenten banede foran hende. Flere Gange tøvede hun og vendte sig med et ubeskriveligt bønligt og dvælende Blik om i den Retning, hvor Hans var bleven holdende, som om hun haabede paa Hjælp fra ham, men Junkeren sad fordybet i Samtale med sin Fader, han syntes ikke engang at

lægge Mærke til hende. Pludseligt lød et almindeligt Raab fra Mængden. Idet Ane kom hen til Stedet, hvor Oberst Brok holdt, standsede hun et Øieblik udmattet og stønnende. Jørgen trængte Mængden tilside ved en Vending med Hesten. Med sin Kaarde sønderskar han Rebet, som holdt Stenene, og førend Nogen begreb hans Hensigt, bøiede han sig ned mod Ane og drog hende hen til sig, ved Siden af Hesten. Ane vendte forbauset sit Hoved om mod Obersten, Hans Mine og Tonen i hans Stemme indgød Tillid, hun udbrød:

„Ak, strenge Herre! hvad har I isinde?"

„Frygt ikke mit Barn!" svarede han, „siden ingen Anden vil hjælpe Dig, vil jeg min Sjæl gjøre det."

Med disse Ord vendte han sig rolig mod de Omkringstaaende og vedblev:

„Gjør Plads, I Slyngler tilsammen!"

Bønderne traadte tilbage, alene Birkedommeren tøvede, som om han forberedte sig paa at gjøre Modstand mod dette Indgreb i hans Myndighed. Hans Ansigt antog en høitidelig Værdighed, idet han traadte hen til Jørgen, rømmede sig og udbrød:

„Strenge Hr. Oberst! jeg —"

„Strenge Hr. Dommer!" afbrød Obersten ham med et spottende Smil, „histhenne ved Hjørnet seer I

min Broder, Tønne Brok, fortæl ham, hvad I har at sige; min Tid er knap, for nu agter jeg at ride af By med lille Ane."

Med disse Ord gav Obersten sin Hest af Sporen og red bort. Ane fulgte ved hans Side.

Idet Dommeren vendte sig om mod Herremanden saae han Denne forsvinde bag Hjørnet i Landsbyen.

III.

I Smedens Hytte.

Natten efter denne Dag var mørk og stormfuld. En tæt Taage, som Vinden førte ind fra Havet, blandede sig med Regnen, der begyndte i Mørkningen.

Denne Taage, hvis Oprindelse endnu Ingen har vidst at forklare, kaldes i Vestlandet Havgusen, den trænger ligelet igjennem de tætteste Huse og den varmeste Klædning, viser sig pludselig i Randen af Horizonten, som en mørkegraa Sky, udbreder sig med en mærkværdig Hurtighed og forsvinder igjen, uden at efterlade andet Spor end en bidende Kulde og en saltagtig Fugtighed over den Egn, hvorigjennem den farer.

Fra Huulveien ved Løvskal saae man i enkelte Dieblikke, naar et heftigt Vindstød adspredte Taagen, et svagt og viftende Skær trænge ud fra en aabentstaaende Dør i et lille Huus, som laa mellem Bakkerne, ligeoverfor Skiern Slot og blev kaldet Smedehytten.

Da Uveiret var heftigst kom en Rytter i langsom Skridtgang ridende ned fra Landsbyen. Han var tæt indhyllet i en Kappe og vendte sig flere Gange tilbage mod Løvskal, som om han ventede Nogen. Da han kom ovenfor den lille Bro, som fører Vandet fra Karmarks Mølle ned til Aaen, stod Hesten pludseligt stille, og Rytteren saae et Menneske træde frem fra en Gyvelbusk, bag hvilken han havde ligget i Skjul.

„Tøv en Kjende!“ udbrød den Sidstnævnte.

„Ja nok!“ svarede Rytteren koldblodig. „Det er saa fordømt mørkt iaften, at man ikke kan see en Alen frem for sig.“

„Stig ned af Hesten, Junker! jeg har et Ord at tale med Eder!“

„Aa nei!“ vedblev den Anden, med samme uforstyrrede Ro. „Jeg sidder saa godt. Forresten min lille Ven! pleier man til daglig Brug ikke at kalde mig Junker, men Oberst. Nogle føie mit Navn, Jørgen Brok, til, og det er ogsaa godt.“

Den Anden studsede og traadte et Skridt nærmere. I denne mægtige og firskaarne Skikkelse gjenkjendte han ikke Den han søgte.

„Jeg hører, at jeg har taget feil,“ svarede han efter et Øieblikś Pause. „Rid I i Guds Navn, Herre Oberst! med Eder har jeg Intet at gjøre.“

„Det lader dog næsten saa,“ svarede Jørgen

leende, „det er nu andengang Du standser mig iaften."

„Andengang?" gjentog Manden forbauset.

„Ja vist, lille Abel! for det er nok dit Navn, hvis jeg ikke tager feil. Du havde nær rendt mig overende oppe i Løvskal, da jeg for en Timestid siden listede mig hen under Birkefogdens Vinduer, for at see, hvem det var, der støiede inde hos ham."

„Var I ogsaa der?" udbrød Abel forundret.

„Min Tro var det mig, og siden Du nu veed saa nøiagtig Besked om min Færd, kunde jeg ogsaa nok have Lyst til at vide lidt om din. Hvad gjør Du her, paa denne Tid af Døgnet? Det er et uhyggeligt Sted at vælge til Stævnemøde, og den lille, fornemme Dame, som din Tanke staaer til, vover sig neppe ud i Mulm og Storm paa Heden."

„Jeg veed ikke hvad I mener, Hr. Oberst!" svarede Jægeren forlegen.

„Ikke!" vedblev Jørgen spottende; „ja nægt det, om Du kan, din Gavtyv! jeg saae to kjønne Øine straale, hvergang de mødte dine, jeg saae en Blomst blive kastet ned fra et Vindue, og to begjærlige Hænder opfange den. — Abel, min Dreng! jeg har ogsaa været ung, og det er ikke gaaet mig af Minde endnu, det er maaske netop min Ulykke; hvis jeg i din Alder var faldet paa at elske Keiserens Datter, vilde jeg

have givet hendes fornemme Frænder Døden og Djævelen, netop som Du gjør, men jeg vilde maaskee aldrig have fortalt hende hvad jeg følte, og baaret min Kjærlighed i Løndom, som Du ikke gjør."

„Ak strenge Hr. Oberst!" svarede Abel, „I tale dog ikke saaledes."

„Og hvorfor det, min Søn? af mig har Du Intet at frygte. Jeg er vel den lille Karens Farbroder, det er sandt, men Du saae idag, hvor lidt de vedkjendtes mig. Jeg er Oberst Brok til Lynderup, som de joge bort fra hans Gaard, og som iaften knap har det Sted han kan hælde sit Hoved til. Guds Død, min Dreng! jeg er Drankeren, Spilleren, Slagsbroderen Jørgen Brok, fornægtet af sin Slægt, udstødt af den Kreds, hvortil han hørte, uden Penge, uden Venner, uden Saaler i mine Støvler, uden Fortid, fordi den ikke engang har efterladt et venligt Minde, uden Fremtid, fordi den sandsynligviis vil ende med at jeg skyder mig en Kugle for Panden, og naar det ikke er til en saadan Mand at Du bør fortælle dit Hjertes Hemmelighed, saa er det min Tro heller ikke af ham, Du har Noget at frygte for den. — Hvad tager Du Dig saa for her, iaften?"

„Jeg venter!" svarede Jægeren.

„Det gjør jeg ogsaa."

„Jeg har en gammel Regning at betale."

„Jeg har mange Regninger at betale; med faa Ord, jeg kan fortælle dit Ærende, uden at have hørt det."

„J, Hr. Oberst!"

„Siden det ikke er Hende Du søger, saa er det Ham, netop den Samme jeg har Bud til, og som nylig svirede med Fogden nede i Løvskal; vi ville opgjøre vort Regnskab med hinanden. Men fremfor Alt ville vi, indtil det kan skee, søge at komme lidt bedre ind i Ly under Bankerne, her pidsker Regnen os jo lige ind i Ansigtet."

Jægeren fulgte efter Obersten, denne steg af Hesten og bandt Tømmen fast til en Enebærbusk. Nogen Tid forløb i Taushed. Abel bøiede sit Hoved ned mod Jorden og lyttede. Han hørte Intet, uden den sørgelige og gjennemtrængende Klagelyd, der er eiendommelig for Hedeegnene, naar Stormen farer igjennem Lyngen. Af og til løde hurtige og taktmæssige Hammerslag inde fra Smedehytten.

„Hvem er den Mand, som arbeider derovre saa silde?" spurgte Obersten.

„Det er Abraham Musen, en stakkels Karl af Taterfolket, som de have givet Lov til at bygge en Smedie i Skjællet af Bymarken, fordi han forretter Bøddeltjenesten her vesterpaa. Tys! der har vi nok vor Mand; hvis jeg hørte ret, kom der En ridende nede over Broen ved Karmark."

„Godt!" svarede Obersten, „skjøndt Du er den Yngste, skal Du have Lov at forrette dit Ærende først, jeg har Stunder at vente."

Han reiste sig op fra Stenen. Abel traadte ud paa Veien.

Den Kommende nærmede sig i Skridt, og tilkjendegav sin Nærværelse længe før man saae ham, ved at skraale Omkvædet til en dengang bekjendt Drikkevise. Nogle Skridt foran Jægeren forlod han Landeveien og dreiede ind paa en Sidesti, som førte over Dæmningen til Skiern.

Abel udstødte et Raab og sprang ham imøde. Den skræmmede Hest steilede og kastede Rytteren af, idet den gjorde et vældigt Spring til Siden. Paa samme Tid faldt et Streiflys af Maanen hen over Rytteren; i disse skarpt udhævede Træk, dybtliggende Øine og det Udtryk af Hovmod som hvilede over den hele Skikkelse, gjenkjendte Abel uden Møie Junker Hans Brok, Karens Broder, Helten fra Optrinet i Løvskal om Eftermiddagen.

„Jeg ventede Eder, Junker!" udbrød Abel. „Vi To har et Ord at tale med hinanden."

„Hvad vil Du mig?" raabte Hans, medens han forsigtig traadte om bag Hesten. „Gaa din Vei, Kanaille! eller, ved min dyre Saligheds Part være det

ſvoret, jeg lader Dig gribe imorgen og ſætte paa Træheſten."

„I ſaa Fald vil jeg ſidde faſtere end I ſad iaf- ten, og det ſkal være Eder tilladt, men derfor ſkal I ogſaa tilſtaa, at jeg havde Ret i Eftermiddag, da jeg ſagde, at I ikke vilde vove at gjentage eders Fornær- melſe naar vi vare alene. I kommer fra et Svirelag, og dog er I bleg, Vinen har varmet eders Blod, og dog ryſter I ved at ſee mig; men I ſlipper ikke ſaa- ledes fra mig, Junker Hans."

„Hvad vil Du mig?"

„Da I ſlog mig idag, var jeg ubevæbnet, iaften har jeg et Værge hos mig."

„Stakkels Karl!" raabte Hans haanlig, „Du troer, at jeg har Lyſt til at ſlaaes med Dig?"

„Nei!" ſvarede Abel, „det troer jeg ikke, men derfor har jeg ogſaa iſinde at tvinge Eder dertil."

„Tvinge mig?"

„Ja, og hvis I vægrer Eder, vil jeg give Eder Slaget tilbage."

„Du!"

„Ja, jeg "

„Jeg ſlaaes ikke med Dig," ſvarede Hans, „en Adelsmand med en Betjent, et Menneſke, der ikke en- gang kjender ſin egen Fader."

„Her er ikke Tale om Faderskab, men om en Fornærmelse, som en Mand har tilføiet en anden."

Med disse Ord kastede Abel sin Kappe tilbage over den venstre Skulder og drog Sværdet. Junkerens Forlegenhed tiltog, efterhaanden som han indsaae det Alvorlige i Sagen; hans Stemme blev mindre hovmodig, idet han svarede:

„Men det er jo ingen Duel, lille Abel, det er et Overfald, et Mord; vent til imorgen, jeg skal da give Dig al den Opreisning Du forlanger, men jeg vil først have mig en Secundant."

„Den skal Du faae, Hans Brok!" svarede en dyb og rolig Stemme i Nærheden, og Obersten traadte ud fra Buskene, som hidtil havde skjult ham.

„Ah! I ere To mod Een," raabte Hans forbauset.

„Ja," svarede Jørgen, „men Du bør ikke beklage Dig derover, siden jeg staaer paa din Side, jeg, din stakkels Farbroder, som Du ikke vilde vedkjendes idag, da vi mødtes nede i Byen."

„Men hjertens lille Farbroder!" yttrede Hans ydmyg, „kan I da forlange, at vi skulle slaaes som to Stratenrøvere i dette Bælmørke?"

„Mod Mørket finde vi ogsaa Raad," svarede Jørgen, „vi tage blot over til Smedehytten, der brænder Lys."

„Godt!“ svarede Hans, som nu pludselig syntes at have fattet en Beslutning. „Vi ride.“

Idet han steg tilhest sagde Abel:

„Eders Dyr er noget sky af sig, Junker, jeg skal føre den igjennem Huulveien.“ Med disse Ord tog han Tøilen og ledte Hesten ind over Lyngen.

Da de kom til Hytten, fandt de den forladt. Døren var tillukket med en Hvirvel. Jørgen aabnede den og traadte ind. De halvslukte Trægløder ulmede endnu paa Fyrstedet. Han kastede nye Kul paa Ilden, som ved Blæsebælgens Hjælp strax efter blussede op i en klar Flamme.

„See nu tænker jeg, at vi have Lys nok til vor Forretning,“ udbrød han.

„Velan!“ raabte Hans, med den Fortvivlelse, som træder istedetfor Mod hos den Feige, „saa lad os begynde. Du kan forbande Dig paa Jæger, at Du skal faae din Lyst styret.“

„Jeg forlanger ikke bedre, end hvad Lykken har bestemt mig,“ svarede Abel frimodig.

„Hvor Djævelen vil Du hen?“ udbrød Obersten da han saae Hans gaa tilbage til Hesten.

„Jeg vil hente mit Tørklæde, for at binde mig Kaarden fast til Haanden, det ligger i Saddelposen.“

Hans gik; idet han kom til Hesten gjorde han et pludseligt Spring op i Sadlen. Men Obersten havde

givet Agt paa enhver af hans Bevægelser; da han fattede Junkerens Hensigt sprang han hen til Hesten, og greb den i Tøilen i samme Øieblik, som Hans jog Sporerne i dens Sider.

„Naa, saa det var din Plan, lille Brodersøn!“ raabte han leende, „aa nei! stig kjønt ned igjen, og lad os faae Ende paa Sagen.“

Hans steg ned, ydmyg og fortvivlet.

„Jeg vil ikke slaaes!“ raabte han klagende. „I Djævelens Skind og Been! lad mig være i Fred. Har jeg fornærmet Abel, saa har han ogsaa fornærmet mig, og det ene kan godt gaa op med det andet. Han har talt om Kjærlighed til min Søster, den lille Karen, siden den Tid gaaer hun og skaber sig som tosset for hans Skyld, og nu nys forleden har hun givet den rige Junker Espen, ovre paa Hald, Afslag, da han kom og friede, og sagt, at hun enten vilde have Abel eller Ingen.“

„Og det har Karen sagt?“ udbrød Abel henrykt.

„Jeg vil være forbandet, hvis jeg lyver,“ vedblev Hans ivrig, „og hvis jeg har gjort Dig bøs ved det Pludskeri, vi havde for iaften, saa beder jeg Dig om Forladelse. I kan gjøre ved mig hvad I ville, men jeg slaaes ikke, jeg er desuden ikke rigtig rask iaften. Kolden sidder og værker i alle mine Lemmer og mit

Hoved er tungt; jeg har vist drukket formeget nede i Løvskal hos Fogden."

Hvis Junkeren kunde have seet det Udtryk, hvormed Jørgen betragtede ham medens han talede, vilde han deri have fundet al den Foragt, et Ansigt er istand til at udtrykke. Hvad derimod Abel angik, da havde han kun hørt det, Hans fortalte om Karen. Hans Blik straalede og hans Læber smilede, han havde igjen stukket sit Sværd i Skeden og udbrød, da Junkeren taug:

„Stig tilhest Junker Hans, og rid eders Vei, i Guds Navn. I skal være en fri Mand for mig iaften."

„Du er en flink Karl," yttrede Hans i en sledsk Tone; „jeg siger det reentud, og Du kan tage mig paa Ordet: kommer Du nogensinde i Betryk, saa behøver Du blot at henvende Dig til mig, og naar min Gamle derhjemme himler og jeg faaer Gaarden, kan Du komme i mit Brød og blive min Jæger og have dine magelige Dage nede paa Skiern."

Efter denne Forsikring vendte han sig om mod Obersten, som taus og ubevægelig stod foran Hesten, støttende sig til sin Kaarde.

„Da vi nu have faaet den Sag afgjort," sagde Hans, „saa tænker jeg min kjære Farbroder ikke har Noget imod, at jeg rider min Vei?"

„Ikke det Mindste," svarede Jørgen, „jeg har blot to Ord at tale med Dig, førend vi skilles."

„Naa der er mere endnu," udbrød Hans, forbløffet.

„En lille Smule, saa godt som Intet, lad os blot træde indenfor i Smedien."

Junkeren adlød, hans nylig forsvundne Frygt vaagnede paany, der hvilede i dette Øieblik et Udtryk over Jørgens Ansigt og en Alvor i hans Stemme, som ikke behagede ham.

Da Hans var kommen ind, trak Jørgen Døren til og lagde flere Kul paa Ilden. Det skarpe Skin af Flammen belyste Begges Ansigter, der uagtet en vis Familielighed dog vare saare forskjellige. Medens Jørgens rynkede og furede Aasyn endnu i dets Affældighed og slappede Træk viste Spor af en tidligere Skjønhed, udtrykte Junkerens kun den gode Mening han nærede om sig selv, hans smaa, lyseblaa Øine vare matte og stirrende, hans Haar og Skæg af en ubehagelig gulrød Farve.

„Hør, lille Hans," udbrød Obersten og satte sig paa Kanten af Skorstenen. „Du kjendte jo den stakkels Pige, som de idag fordømte til at bære Steen af By oppe i Løvskal?"

„Jeg kjendte hende kun saare lidt," svarede Hans forlegen, „næsten kun af Navn."

„Virkelig! og Folk sige dog, at det er Dig, som er Skyld i hele hendes Ulykke."

„Ja, hvad fortælle ikke Folk, kjære Farbroder! naar en adelig Junker blot kaster sine Øine paa en lille Pige, saa har han trolovet sig med hende, gantes de lidt med hinanden, hedder det strax, at han har gjort hende ulykkelig; skal jeg sige Sandhed, saa kjender jeg kun Ane Steffens saavidt, at jeg veed, hun er en indbildsk og paatrængende Tingest, som fortjener al den Medfart, hun har lidt, og som jeg skal sørge for at faae sat i Spindehuset, naar hun næstegang viser sig nede i Byen."

„Det vil Du gjøre?" yttrede Jørgen, hvis lave og skjælvende Stemme alene røbede den Harme, han følte.

„Det vil jeg!" gjentog Hans, „endskjøndt I, Farbroder, har gjort Jer til hendes Ridder. Hun kan takke sig selv for Alt; jeg har advaret hende og sagt, at hun skulde lade mig være i Ro for hendes Overhæng; det hjalp ikke, og derfor lode vi Birkefogden dømme hende til at slæbe Steen af By idag."

„Det var da ogsaa din Skyld?" bemærkede Obersten, medens han, tilsyneladende kold og ligegyldig, legede med en Ildrager, som laa paa Essen.

„Ja, det kan nok være," svarede Hans med et ondskabsfuldt Grin. „Synes I maaskee, at hun har fortjent det bedre? Selv duede hun aldrig til Noget,

men gik og pyntede sig nede hos Præstens, og antog Lader og Væsen som den fornemste, adelige Jomfru, og hvad hendes Moder angaaer, saa sige de jo —"

„Stille!" raabte Obersten pludselig, idet han sprang op og med et rasende Blik stillede sig foran Junkeren. „Lad hendes Moder være i Fred. Du har talt nok, min Dreng, og nu skal Du høre hvad jeg har at sige. Ane Steffens var en from og skikkelig Pige førend hun lærte Dig at kjende. Præsten havde avet hende godt, og der var ikke en Moder i Landsbyen, uden at hun ønskede sig en Datter som Ane. Saa kom Du, min Brodersøn, og fyldte hendes Øren og Hjerte med Smiger, med Løfter og Forsikringer, Du svoer til Gud, at Du elskede hende, Du satte din Ære som Adelsmand i Pant paa, at hun skulde være din Hustru i Tugt og Ære, og hun var saa ung, Hans, og saa uerfaren, hun dømte fra sig selv, derfor stolede hun paa Dig."

„Ja, de tossede Fruentimmer!" udbrød Hans leende. „Er det ikke prægtigt; de tro Alt, hvad man bilder dem ind."

„Stille, Dreng!" raabte Obersten, „nu er det mig, der taler! — Du forlod hende efterat have naaet dit Maal, Du jog hende bort, da hun, forstødt af Alle, ydmyg og næsten vanvittig af Nød og Smerte strakte Dig sine Hænder imøde fra Afgrunden, hvori Du

havde styrtet hende. Synes Du ikke en saadan Adfærd fordrer Straf?"

„Straf!" gjentog Hans spottende, „lad hende prøve paa det; hvad vil hun gjøre mig?"

„Ak nei!" svarede Obersten, „Du har Ret, hun kan Intet gjøre Dig, men Du sagde ogsaa nylig, at jeg havde gjort mig til hendes Ridder. Jeg skal sige Dig hvad jeg vil gjøre. Jeg vil, at Du fra iaften ingensinde senere, hverken ædru eller drukken, glad eller fortvivlet skal kunne glemme denne stakkels Pige, som før levede i Fred med Gud og alle Mennesker, hende, som Du bragte til Fordærvelse, som Du drog ned til Dig, fordi Du ikke kunde naae op til hende, som Du spottede og forfulgte, hvorefter Du endte med at prale af din egen Skjændsel. Saaledes har jeg tænkt at vedligeholde din Erindring herom."

Med disse Ord greb Obersten den forbausede Junker i Skulderen og tvang ham ned foran sig paa Steengulvet. Hans bad om Naade uden at fatte hans Hensigt, gjorde Modstand og slog fortvivlet omkring sig. Men under Jørgens vægtige Hænder blev han behandlet som et Barn, Obersten rev hans Vams op og blottede hans Ryg, derefter tog han Jernet, som han nylig havde stukket ind i Ilden og satte den glødende Ende paa Junkerens Skulder, Hans udstødte et gjennemtrængende Skrig. Jørgen slap ham og lod

ham reise sig. Den Ulykkelige vred sig under Smerten, han græd og stønnede, hans Ansigt var fortrukket af Raseri og Ydmygelse. Ligeoverfor ham stod Obersten, alvorlig og streng, hans Blik udtrykte Foragt og Modbydelighed.

„For at Du kan vide det," yttrede endelig Jørgen, idet han vendte sig for at gaa, „saa befinde vi os her i Bødlens Hytte, Du er brændemærket med hans Jern. Jeg formoder at Du prænter Dig denne Aften i din Erindring."

Efter disse Ord forlod Jørgen Brok Hytten og red sin Vei i Mørket.

IV.

En Jagt.

Den følgende Morgen havde Uveiret udraset, Solen sendte sine matte Straaler fra en skyfri Himmel, og belyste det gulrøde og visne Løv, som hang ned fra Træer og Buske paa Landsbyens Gjærder. Store Skarer af Spurve sværmede omkring Laderne. Kirkeklokken i Skiern ringede. Det var Helligdag. Gudstjenesten begyndte.

Just som Præsten besteg Prædikestolen blev Kirkedøren revet op, og Tonne Brok, Herremanden paa Skiern, traadte ind. Han var klædt i Jægerdragt og bar Hirschfænger og Horn ved Siden. Alles Opmærksomhed henvendte sig paa den naadige Herre. Hans røde, koparrede Ansigt havde et barskere Udtryk end sædvanligt. Hans smaa, lyseblaa Øine kastede under de hvide Øienhaar forbitrede Blikke omkring sig, medens han med en corpulent Mands besindige og vrikkende Gang skred op ad Kirkegulvet.

„Hr. Mogens!" udbrød Tønne til Præsten, som stod paa Prædikestolen, og med en Stemme, saa lydelig at den hørtes overalt i Kirken. „Har Han kundgjort den Befaling, som jeg skikkede Ham imorges?"

„Endnu ikke," svarede Præsten med gjentagne Buk. „Naadigherren lod formelde, at eders Budskab skulde tillyses ved Kirkestævne, og samme pleier først at finde Sted naar Gudstjenesten er tilende."

„Ja det kan nok være," svarede Tønne, „men jeg har ikke Stunder at vente indtil Gudstjenesten er tilende; lader os hellere faae den Sag afgjort strax, saa veed Enhver hvad han har at rette sig efter."

„Men naadige Herre!" indvendte Præsten ydmyg og sagte, „Tjenesten er allerede begyndt."

Tønne hævede Stemmen i samme Grad, som den Anden dæmpede sin.

„Kom nu blot ned," udbrød han heftig, „gjør ingen Snak, og lad Folkene faae min Villie at høre."

Som om denne Yttring var tilstrækkelig til at hæve alle øvrige Indvendinger vendte Herren sig og gik udenfor Kirken. Strax efter saae man Bønderne følge efter ham og samles omkring en stor Steen, som laa noget borte fra Indgangen. Paa denne Steen steg Præsten op, bukkede for Tønne og underrettede Menigheden om, at den naadige og kjære Junker Hans Brok til Skiern var iaftes bleven vol-

delig overfaldet og ilde medtaget paa den aabne Hede nedenfor Karmarks Mølle. Blandt Misdæderne havde Junkeren gjenkjendt Oberst Jørgen Brok og Jægeren Abel. Obersten blev derfor herved stævnet til uophøldelig at give Møde hos Birkefogden, og da Abel var forsvunden fra sit Hjem, blev der udlovet en Belønning for hans Paagribelse.

Dette var den vigtige Anledning, for hvilken Tønne Brok fandt det nødvendigt at afbryde Gudstjenesten.

Selv stod han omringet af et talrigt Følge af jagtklædte Venner, som i nogen Frastand vare Vidner til Forhandlingen.

„I skal skee al Landsens Ulykker, I Hunde! hvis Nogen af Jer vover at give den Slyngel Skjul og Gjemmested hos sig," tilføiede den naadige Herre, da Præsten taug, og med al den Blidhed, som han troede at skylde de Tilstedeværende. „Men kan I faae mig fat paa ham, skal I ikke have gjort det omsonst. Seer I ham og han ikke vil give sig med det Gode, saa bruge I Magt og slaa ham for Panden, jeg skal forskylde Eder og holde Eder fri for Meen og Skade i alle Maader."

Tønne gik tilbage til sit Selskab, hvor en Tjener ventede med Hesten. Endnu før han naaede den

standsede han, vendte sig om mod Forsamlingen og udbrød:

„Det faldt mig ind underveis herop, at siden denne Smedehytte nede ved Karmarks Banker gjentagende Gange har været et Samlingssted for Natmænd og andre Landløbere, saa det er bedst at vi sætte en Pind derfor og rive den ned. Den af Jer, som bringer mig Abel Jæger, skal faae Lov til at tage Hytten, og gjøre sig saamegen Fordeel af Steen og Tømmer, som han lyster. Har I forstaaet mig?"

„Men naadige Herre!" indvendte Præsten, „gaaer det ogsaa an? Lehnsmanden har givet Abraham Musen Huset, formedelst han forretter Bøddeltjenesten her paa Egnen."

„Hvad Djævelen bryder jeg mig derom?" svarede Tønne bidende, „Huset staaer paa min Grund. Min Gudfader, Ridder og Rigsraad Jørgen Lykke, har revet Svingelberg Kirke ned for at faae Steen og Tømmer til sin Gaard Bundrup (Lerchenfeldt), og da Præsten i Vesterbølle vovede at sætte ham i Rette derfor, lod han ham gribe og halshugge paa Ruinerne af den nedrevne Kirke.* Kunde han gjøre dette, tør jeg vel vove det samme ved en Taterhytte. I al Fald bliver det en Sag mellem Lehnsmanden og mig.

---

* See „Herremænd", II. Bind.

som Han kan tage sig meget let, Hr. Præst. Gaa Han nu ind og hold sin Prædiken, og tænk I Andre paa, hvad jeg har sagt. Klokken tolv har Fogden befalet Jer at møde nede ved Broen; vi ville for Løiers Skyld søge de Karmarks Skove igjennem. Jeg og mine Venner ride nu paa Jagt østefter og skulle see, om vi kunne finde Knægten nede i Overdrevet ved Velling. Ind i Kirken med Jer!"

Tønne steg tilhest, Jægeren blæste. Til Trods for Befalingen bleve Bønderne staaende udenfor Kirken til Herskabet var forsvunden nede imellem Bakkerne. Derefter begyndte Præsten igjen den afbrudte Gudstjeneste.

Om Eftermiddagen saae man nede ved Broen til Karmarks Aa en stor Skare Bønder, væbnede med Stokke, Pigkjæppe og Pleilskafter. Tønne deelte Flokken i flere smaa Hobe imellem sine Venner, og gav Enhver af dem Anviisning til at drage sin Vei for at opspore Jægeren. De store Skove, som dengang hørte til Karmark, strakte sig fra Dalen op imellem Bakkerne mod Vest, flere Mile ind i Landet. Efteraarsstormene havde bortrevet Løvet, de afbladede Træer hævede sørgende deres nøgne Grene mod Himlen; det var blevet lysere i Skoven, Solen skinnede denne Eftermiddag ned imellem Stammerne. Dog var Veien paa flere Steder ufremkommelig ved den tætte

Underskov af Brombær, Slaaen og Hasselbuske, som spirede frem i enhver Aabning; halvskjulte af Bregner og Græs ragede Grenene iveiret af udgaaede Træer, hvis mægtige Stammer vare overgivne til Tilintetgjørelse paa det Sted Stormen havde nedkastet dem. Man sporede intet Tegn til Cultur. Eieren besøgte kun Skoven for Jagtens Skyld, og fældede det Brændematerial han behøvede, i Udkanten, hvorfra Transporten var nærmest. Enhver Cultur vilde ogsaa have været spildt Umage, Karmarks Skove skulde ikke have nogen Fremtid.

Aaret efter, 1627, kom Wallenstein og Tilly ind i Jylland, den Sidste opslog sit Hovedkvarteer i Viborg. Skiern Slot blev beleiret, Skoven afbrændt. Tillys Soldater gjorde Ild omkring Roden af Træerne og væltede derefter de fældede Stammer ned i Dalen; her finder man dem endnu i vore Dage skjulte i Jord og Tørvemoser og med synlige Spor af Maaden paa hvilken de ere blevne fældede.

Karmarks Mølle laa dengang inde i Skoven og var et lille, straatakt Huus, som tilhørte Herskabet paa Skiern. I Nærhed af Møllen, mod Nordvest, saae man i en Rundkreds flere smaa Jordhytter med Døre af flettede Grene, og et stort Røghul midt i Græstørven, som dannede Taget. Disse Hytter tilhørte

Ratmændene, som under Tønne Broks Fader havde faaet Tilladelse til at bosætte sig der.

I denne Afkrog havde de Fredløse levet i mange Aar, en lille Stat i Staten, ubekjendte og næsten uden Begreb om Verden udenfor Skoven. Tredive-aarskrigen opfyldte Landene med dens Rædsler, man benyttede Religionen dengang, ligesom man benytter den endnu, til et Skjold, under hvilket der kæmpes for private Interesser, man brændte Byer og man brændte Mennesker, Ratmændene levede i Fred, fiskede nede i Skiern Aa, fangede Agerhøns og Urfugle til Herremændene, paatoge sig disse ubeskrivelige Forretninger ved Tjerkræ og Pattedyr, som lige til vore Dage ere blevne kaldte „uærlige", spillede til Bøndergilder, spaaede, signede og manede ogsaa lidt ved samme Leilighed, og fandt et Udkomme ved deres Beskæftigelser, der fritog dem for den ubehagelige Nødvendighed, at ernære sig ved nogensomhelst af de Forbrydelser, den hæderlig bekjendte Professor Dorph, i sit Værk over dette ulykkelige Folk, omtaler.

Senere havde dog Beboerne, af ubekjendte Grunde forladt Egnen, Hytterne stode tomme og sammensunkne kun een vedligeholdt endnu sit oprindelige og eiendommelige Ydre. Den var noget større end de øvrige, opført af raa Kampsteen, hvis Fuger vare udfyldte med Leer og Mos.

Her boede Taterkonen Nille, som blev omtalt i Begyndelsen af denne Fortælling. Stedet var i flet Ry ligesom Beboerne, og Egnens Folk holdt ikke af at dvæle i Nærheden naar det begyndte at mørknes.

Skaren, som havde faaet Befaling at eftersøge Skoven i Retningen mod Taterhytterne blev anført af Tønnes Skytte, en gammel, arret Soldat, der havde gjort Kalmarkrigen med, og efter egen Forsikring udført ganske vidunderlige Bedrifter ved samme Leilighed. Han var idag bevæbnet med en lang og klodset Luntebøsse, og skred fremad nogle Skridt foran de Øvrige. Bønderne fulgte ham En efter En igjennem den smalle Sti, som Kvæget havde dannet imellem Buskene. Krattet var her saa tæt sammenvoxet, at det umuligt lod sig eftersøge med den Nøiagtighed Tønne havde befalet. Folkene sang eller lo af de Fortællinger Bent Skytte gav tilbedste, og Abel maatte i Sandhed være død, hvis han ikke havde kunnet undgaa eller forberede sig paa at modtage denne støiende Skare, der nærmede sig hans Skjul som om det gjaldt et Stormløb, og ikke at overraske en lyttende og listig Flygtning.

Nille stod udenfor sin Dør, rygende af en kort Pibe, en Nydelse hun havde lært at kjende paa sine Vandringer i Tydskland, og som endnu ikke var synderlig brugt i Danmark. Hun kastede sine skarpe og

speidende Øine omkring til alle Sider og bøiede sig flere Gange ned mod Jorden for at lytte.

Efter at Abel havde bragt i Erfaring, hvad der om Morgenen var foregaaet paa Kirkestævnet, gik han over Aaen ved Møllen og derfra op til Nilles Hytte, og besluttede at holde sig skjult her. Foruden ham og Nille var endnu en Tredie tilstede, den ulykkelige Ane Steffens. Hun sad noget tilbage i Stuen, lænet op imod Skorstenen, taus og ubevægelig og holdt sit sovende Barn paa Skjødet.

„Vist er det!“ udbrød Taterkonen dæmpet, idet hun vendte sig om mod Abel, „det er Tønne Broks Mænd, som jeg hører støie oppe i Skoven, de komme os nærmere, men jeg tænker dog ikke, at de vove sig herind; hvis galt skulde være, saa maa Du krybe ned i Kjælderen, lille Abel, til jeg kommer under Veir med hvem de have skikket ud som Anfører; de skulle faae en Dyst at prøve med mig førend de komme over min Dørtærskel; i samme god Lag maa Du forvare Dig nede i Hullet. Det er indrettet til et Gjemmested, og fører med en rar, steensat Gang lige ud til den lille Skrent ved Møllen.“

„Men hvad vil den Herremand gjøre mig?“ yttrede Abel, „jeg kan jo svare til, hvad jeg har taget mig for.“

„Hvad hjælper det, lille Søn, naar Junkeren vil

Dig tillivs alligevel? Jeg veed det nok, han lyver idag i sin Beskyldning mod Dig, som han løi igaar, han lyver selv naar han taler sandt, thi i saa Fald tænker han paa at bedrage. Men Du er alene og dine Fjender ere de stærkeste. Derfor skal Du gjemme Dig og blot lade Stormen drive over i nogle Dage, imens finder Oberst Jørgen nok paa en Udvei. Det Eneste, jeg frygter, er at Ane derhenne skal forraade Dig. Stakkels Barn! siden i Løverdags er hun bleven reen vild, og det bliver nu værre og værre med hende."

Idet Taterkonen talede vendte hun sig om, og kastede sit Blik paa den Omtalte.

Ane saae iveiret og rystede langsomt med Hovedet.

„Han kommer nok!" hviskede hun med en sagte og klagende Stemme.

„Ja Gud kommer han, Du stakkels Barn!" svarede Nille. „Det var til din Ulykke, hvergang han kom før, og det vil sagtens ikke gavne Dig mere siden. Ak, Abel Jæger, hvad dog en Kvinde gjemmer for en Tro og Tillid til Manden i sit Hjertes Løndom! Det begribe I ikke, eller I lægge ikke Mærke dertil. Det gaaer tidt og mange Gange med os som med Lærken, der synger sig tildøde herude i Ørkenen, uden at Andre end Lyngen og Himlen faaer at høre dens Sange."

Ane hævede atter sit Hoved; i det forvirrede og

stirrende Blik, som hun tilkastede Nille, laa en ubeskrivelig Smerte. Lidt efter bøiede hun sig ned over det sovende Barn.

„Tal ikke mere om hende," hviskede Abel. „Hun forstaaer Alt, hvad I siger. Hører I, Nille! hun græder."

„Lad Du hende græde!" svarede Nille, tonløst og sagte. „De Taarer, som falde fra vore Øine, ere endda ikke de værste."

„Hvad mener I?"

„Jeg mener dem, som man maa trænge tilbage herinde," svarede hun, og lagde Haanden paa Brystet. „Derpaa skal Du tænke, Abel, og paa dem som lide, naar Du engang faaer bedre Vilkaar og kommer i din Herlighed. Jeg har lært i den samme Skole som hun, jeg, lille Søn, saa gammel og rynket Du her seer mig. Nede i Tydskland fandt en Herremand paa at tage mig til sig, mens jeg endnu var en lille Pige. Der blev jeg oplært i alt Muligt, hvad de holde for nødvendigt inde i de store Byer, og naar der kom Gjæster pyntede de mig ud som en Dukke, og lode mig danse med Tambourin eller Kastagnetter. Alting tjener dem jo til Morskab, disse Store, Sorgen og Lykken, de betragte den med tørre og ligegyldige Øine. Hvad jeg lærte det har jeg glemt, og det fik heller ingen ret Fremgang med det Liv, for jo æl-

dre jeg blev desto tydeligere fornam jeg, at Taterblodet flød i mig. En Sommerdag da Solen skinnede og Fuglene sang, løb jeg min Vei med en Flok af de Folk, jeg fra først af hørte til."

„Og hvad vandt I derved, Nille?"

„Hvad jeg vandt!" gjentog hun haanligt og barskt, „hvad vandt Ane, da hun lyttede efter Hans Brok? Jeg blev narret og spottet og pinet som hun. Jeg fandt blandt vore egne Folk det Samme som blandt de Fornemme: den Mægtige trykkede den Svage, jeg fandt, at Sorgen var det største af Menneskens Værk, for jeg saae den for mig overalt hvorhen jeg kom. — Men det er nu saa længe siden, at jeg næsten har glemt det igjen, og det kan ogsaa være nok med den Snak, vi har Andet at tage vare paa idag, end at fortælle Krøniker."

Da Nille havde sagt dette forlod hun Stuen og stillede sig atter paa sin Post udenfor Døren. Hendes Ansigt udtrykte den samme Ro og Kulde som tilforn, en Ligegyldighed, der forresten ligesaavel kunde være en Følge af det Herredømme, hun havde tilkæmpet sig over sine Følelser, som af Mangel paa disse.

Efterhaanden som Skaren nærmede sig de berygtede Taterhytter, aftog Larmen, en vis ængstelig Taushed traadte istedet. Man erindrede hverandre med en sagte Hvisken om alle de Historier, som Sagnet til-

lagde dette Sted. Alene den gamle Krigsmand vedblev sin Gang, uanfægtet og bestemt.

„Nu hører jeg dem komme oppe paa Skovveien," hviskede Nille til Abel. „Skjul Dig, Jæger, til de ere gaaede forbi."

„Nei!" svarede Abel, „jeg kan ikke bekvemme mig til at krybe ned i dette Hul."

„Læg Dig da idetmindste ind i Alkoven og dæk Dig til med min Kaabe. Jeg tænker nok, jeg holder dem udenfor; Folk her fra Egnen ere ikke meget for at komme i Lag med vor Slægt."

Abel adlød nølende. Nille trak de to Halvdøre til idet hun gik udenfor og gav sig Arbeide med at kløve nogle Brændestykker, som laa adspredte foran Hytten.

V.

Herremandens Skytte.

Idet Skaren viste sig oppe paa Bakken, som skraanede ned mod Taterhytterne, reiste en Hund sig op fra en Bunke Løv, i hvilken den hidtil havde ligget upaaagtet, og udstødte en svag Knurren. Nille vendte sig om mod den og søgte at bringe den til Taushed; men Hunden agtede ikke hendes Venlighed, og brød omsider ud i en lydelig Gjøen.

„Vi ere forraadte," hvislede hun, „der er Ingen som har tænkt paa Abels Hund. „Det forbandede Dyr vil røbe Alt."

Bent Skytte var den Første, som nærmede sig Hytten.

„Har I seet noget til Abel Jæger idag?" spurgte han barsk.

„Nei!" svarede Nille i samme Tone, og vedblev sit Arbeide.

„Ikke det?" yttrede han med et Sideblik paa Hunden. „Ja vi faae selv at overbevise os herom.

Slaa en Kreds om Hytten, Folk, mens jeg gaaer indenfor."

„Naa saa Du gaaer indenfor, Bent Skytte!" gjentog Nille spottende og traadte hen for Døren. „Tøv dog lidt. I dette Huus har jeg nu boet i to og tyve Aar, og Ingen har sat sin Fod over Dørtærskelen uden først at sige Medforlov, jeg tænker Du retter Dig efter den Skik."

„Det har jeg dog ikke isinde," svarede Skytten, og gjorde et Forsøg paa at trænge ind. Nille stød ham tilbage.

„Gaa din Vei!" sagde hun, „eller saasandt som det er Dag over os, Du vil komme til at fortryde det."

„Aa, lille Bent!" hviskede En af Bønderne, „tal til hende med det Gode. Det Skarns Fruentimmer er Menneske for at spolere os Allesammen. Ifjor læste hun en Mand, ovre fra Viskum, Kolden paa Halsen, saa han gik i sin Grav derefter, og nede i Vindum har hun forgjort alle Kreaturer hos Fogden, fordi han kom til hende i samme Ærende som vi."

Bent brast i Latter. „Jeg giver hende Døden og Djævelen," raabte han, „og bærer den Ting hos mig, som er stærkere end alle et Kvindfolks Koglerier. Jeg spørger nu for sidste Gang, Nille, er Abel Jæger inde hos Jer?"

„Og jeg svarer nei for sidste Gang," sagde hun trodsende.

„Da er det dog hans Hund, som der staaer og glammer af os, lille Rille," bemærkede En i Skaren.

„Veed Du det saa vist, Bertel?" spurgte Taterſken og tilkastede den Talende et opbragt Blik.

„Ja, aa ja! jeg kjender Sultan paa en Prik, og ikke rettere jeg veed, saa staaer Abels Navn med Messingsøm paa Halsbaandet, vi behøve blot at see ad. Kom herhen Sultan!"

Hunden syntes at kjende Stemmen, den logrede med Halen og nærmede sig Manden. Rilles Ansigt vedligeholdt den sædvanlige Ro og Kulde, hun vendte sig mod Bonden og sagde:

„Du skulde spare lidt mere paa dit Veir, Bertel, hellere end at snakke saameget; hvis jeg forstaaer mig paa den Kunst at tyde et Menneskes Ansigt, seer Du ud som En, der er ilav med at faae den faldende Syge."

Manden sprang forfærdet tilbage fra Hunden, idet han udstødte et Skrig. I det Samme trængte Skytten Taterkonen tilside med Magt, aabnede Døren og gik ind i Hytten.

Medens Samtalen udenfor fandt Sted havde Ane reist sig og var traadt hen til det lille Lufthul i Mu-

ren, fra hvilket Stuen fik sit hele Lys. Bent gjenkjendte hende strax og udbrød fornøiet:

„Hvem har vi der? det er jo den lille Ane Steffens, hvis jeg seer ret, hvordan kommer hun til Jer, Rille?"

Ane betragtede ham stivt og stirrende, hun rystede paa Hovedet, men svarede ikke.

„Og hvor skulde hun vel være, uden her?" spurgte Rille. „Have I ikke gjort hende fredløs og jaget hende fra Sted til Sted, ret som den vildene Fugl?"

„Det faaer at være de Andres Sag; jeg har ikke gjort hende Noget. — Hør lille Ane!" vedblev han, „vær nu en kjøn, oprigtig Pige, og siig os, om I har seet Abel Jæger gjemme sig herinde i Dag?"

Ane taug nogle Øieblikke, som om hun betænkte sig, derpaa nærmede hun sig Skytten og hviskede, idet et lykkeligt Smil foer over hendes Ansigt: „Han kommer nok!"

„I har Synd af at friste hende, Bent Skytte!" udbrød Rille. Seer I ikke, hvordan det er fat med den stakkels Pige? Vorherre har taget den Smule Forstand, som hun havde tilbage, siden forleden eders Herre lod hende bære Steen af By."

„Det hjælper ikke hvad I siger, lad Herren svare

til, hvad Herren gjør, mig gjælder det blot om, at faae Abel Jæger fat."

„Ja, saa tag ham da," sagde Nille spottende, „see Dig om, mig tykkes dog, at Leiligheden her ikke er større, end at Du snart kan undersøge den."

„Aa, hvor Djævelen skal jeg kunne vide, om I ikke har brugt jeres Kogleri og Troldkunster til at forvare ham; det veed jeg blot, at han holder sig skjult her i Nærheden, ellers tøvede hans Hund ikke udenfor Døren. Jeg skal ogsaa nok faae ham fat, og nu skal jeg sige Jer, hvordan jeg tænker at bære mig ad dermed. Jeg vil prøve, om vi ikke kunne faae Sandheden lokket ud af Ane."

„Af hende," svarede Nille, „som er fra sin Samling! Aa ja, Bent! det var jo et kløgtigt Indfald."

„Maaskee dog," svarede Bent, „naar I først har hørt mig tilende."

Derpaa vedblev han med hævet Stemme:

„Jeg tager Barnet fra Ane og bringer det ud til Folkene, saa prøve vi at strække dets smaa Lemmer en Smule og bringe det til at skrige; I vil da see, at Ane nok kommer til sig selv igjen og faaer Munden paa Gang."

„Og det vil Du gjøre, Bent?" udbrød Taterkonen med et foragteligt Blik paa ham. Du, som jeg tænkte var en Mand."

„Ja!“ svarede Bent, „siden jeg ikke veed noget bedre Middel.“

Da han sagde dette gik han hen til den Vanvittige, og rev Barnet fra hende.

Ane syntes hidtil at have været udeeltagende for Alt, hvad der foregik omkring hende, hun sad paa sin tidligere Plads og begreb ikke Skyttens Hensigt før han tog Barnet. I samme Nu udstødte hun et gjennemtrængende Skrig, sprang hen imod ham og greb ham i Trøien.

„Du tager ikke mit Barn fra mig,“ udbrød hun heftig.

„Hvem vil forhindre mig deri, lille Ane?“

„Det vil jeg!“ svarede en rolig Stemme inde fra Alkoven, og idet Bent vendte sig saae han Abel kaste Kaaben som hidtil havde skjult ham, og springe frem paa Gulvet.

„Jeg vil forhindre det,“ gjentog Abel, og stillede sig foran Jægeren.

Bents Ansigt antog et listigt Smil, han gav Barnet tilbage til Ane og rakte Haanden til Abel.

„Du er en ærlig Karl, Abel!“ udbrød han venlig. „Den Lov maa jeg give Dig. Gudfader være mit Vidne til, at jeg kun tog det stakkels Fruentimmers Barn, fordi jeg kjendte Dig saa nøie, jeg vidste Du var her, og at Du vilde komme frem, hellere end at

lade Nogen undgjelde for Dig. Det er vel sandt, jeg spiser Herskabets Brød derovre paa Skiern, og maa lystre hvad de befale, dog saavidt kan Ingen bringe mig, at jeg skulde øve Vold mod et lille, umælende Barn. Det gjør mig Ondt for Dig, men jeg har min Befaling, og Du faaer at følge med os op til Birkedommeren i Løvskal."

„Jeg er rede," svarede Abel.

Bent gik ud af Hytten. Abel fulgte ham. Nogle af Bønderne havde igjennem den aabne Dør været Vidner til hvad der foregik; da de saae Abel træde ud, hilste de ham med et jublende Skrig. Efter at have fanget ham, var jo Jagten tilende, det vil sige, Enhver havde Frihed til at anvende den øvrige Deel af Søndagen som han vilde.

„Vidste jeg ikke nok, at han var gjemt derinde," udbrød Bertel sagte og skottede hen til Døren, hvorfra Nille betragtede Skaren. „Nu snøre vi hans Hænder og Fødder sammen og slæbe afsted med ham det hurtigste vi aarke, jeg har et Stykke Reb hos mig."

„Gaa Fanden i Vold, du Bøddel!" svarede Bent, „han skal ikke bindes, Abel har givet mig sit Ord paa at følge, og det holder jeg for sikrere end alle dine Baand. Farvel, Nille! Hvis I har isinde at beklage Jer for den Overlast, I har lidt af os, saa kan I træffe Oberst Jørgen nede i Østervelling, han sidder

og drikker inde hos Præsten. — Kanskee han ogsaa kunde have Lyst til at vide, hvad der er blevet af Abel," tilføiede han mere dæmpet og med et betydningsfuldt Blik. Nille forstod hans Mening og nikkede. „Jeg skal ogsaa give Jer et godt Raad til Afsked, fordi I lod os faae vor Fange. Slaa en Strik om Hundens Hals og bind den. I veed, at der er Forbud imod, at en ufri Mand holder sig en Hund, medmindre det ene Forbeen er hugget af. Det er ikke godt, at Raadigherren faaer den at see. — Og saa afsted til Skiern, i Guds Navn! Hvad der nu følger efter det maa Herskabet selv svare til."

„Farvel, Abel Jæger!" mumlede Nille med sin haarde og barske Stemme. „Vi sees vist igjen!"

„Det tænker jeg ogsaa," svarede han roligt.

Toget satte sig i Bevægelse. Nille blev staaende med Hundens Strikke i Haanden, og saae efter dem indtil de vare forsvundne inde i Skoven mellem Buskene, derpaa vendte hun sig langsomt og grublende og gik ind i Hytten.

I Begyndelsen blev Veien tilbagelagt i Taushed, eller under en dæmpet Mumlen fra Bønderne, som tilhviskede hverandre det Udfald, Abels Skjæbne sandsynligviis vilde faae. Abel og Bent gik ved hinandens Side, i Spidsen af Toget. Da de vare komne dybere

ind i Skoven lød Hornet fra en af Tønnes andre Afdelinger.

„Der kommer nok Naadigherren selv," yttrede Bertel. „Jeg kjender hans Maade at tude i Hornet. Skal jeg sige min Mening, Bent Jæger, saa gjorde I vist bedst i at slippe Abel løs naar vi komme Herskabet nærmere, og drive ham frem i Retning mod dem, saa=ledes at de selv kunne have den Plaseer at gribe ham. Kjender jeg Tønne ret, saa troer jeg ikke, han vil synes godt om, at vi have været heldigere end han."

„Gaa din Vei, Bertel," svarede Jægeren, „og lad mig være fri for dine Raad. De due ikke, og jeg har Noget at tale med Abel om."

Bertel gik tilbage blandt sine Kammerater, Jægeren fortsatte den Samtale han havde begyndt med Abel.

„Hvad er det egenlig I har havt for med den stakkels Junker?" spurgte han; „Jeg hørte ham støie og tage paa Vei næsten hele Natten igaar, og der gik Bud imorges, før Dag, efter Doktoren nede fra Viborg."

„Jeg veed af Intet," svarede Abel, „og begriber ikke, hvad Herskabet vil finde paa at beskylde mig for."

„Da kan jeg dog sige Dig, at Hr. Tønne er rasende. Han svoer Dig Død og Helsot til dengang han steg tilhest idag, og Du faaer at jevne den Sag som Du kan bedst. Et Ord i Fortrolighed, førend

vi møde dem derinde. De ville maaskee fritte Dig ud, og forlange at Du skal gaa til Bekjendelse om Noget Du søger at dølge, for Du veed Mere end Du lader Dig forstaa med, det mærker jeg nok."

„Troer Du?"

„Hvis det er deres Hensigt," vedblev Bent, „saa hjælpe Dig Gudfader; det vil gaa ud over din syndige Krop, og Tønne Brok er ikke ræd for at lægge Dig paa Pinebænken, som han gjorde ifjor ved en Anden. Om det skulde gaa Dig saa galt, har jeg taget en lille Tingest med, som kan være Dig til Nytte. See her! kom nærmere hen til mig, og stik den til Dig!"

Under disse Ord tog Bent et gammelt Klæde frem, viklede det op og rakte Abel et udskaaret Stykke Træ, omtrent af en Fingers Størrelse.

Abel betragtede forundret Jægerens Gave. Det var en plump dannet Figur med et langagtigt Hoved og en firkantet Krop, omgivet af et kruset Hovedhaar, der bagtil slyngede sig om hele Legemet og endte i Kroller omkring Fødderne.

„Det er jo en Alrune," hviskede han.

„Ja!" svarede Bent, „og det en af de bedste, der gives. Den blev opgravet under Galgen den første Aften efter Nytaarsny, og Du kan tro, den vil gjøre

sin Virkning. Jeg kjøbte den forleden Sommer oppe i Skaane for at give den til min Kjæreste herhjemme, som gik og svandt hen, efterat have forseet sig paa en gammel Kvind nede i Viskum. Stakkels Pige! hun trængte ikke mere til Alrunen, dengang jeg kom hjem laa hun i den sorte Jord, og jeg har forvaret den siden."

„Hvad skal jeg med den?" spurgte Abel.

„Kan Du ikke begribe det? Stakkels Karl! Du vil nok faae Brug for den. Du veed da vel, at Alrunen ikke blot hjælper til at vise igjen og see Syner, den gjør En ogsaa haard mod Skud og Saar, og om de ville Dig tillivs nede hos Birkedommeren, saa forvar den blot i din Lomme, de kunne da spænde dine Lemmer i Blok og Bænk, uden at Du fornemmer det Ringeste dertil."

„Men hvis de have Saadant isinde," sagde Abel, „lade de mig vist ikke beholde Klæderne paa."

„Det er ogsaa sandt," svarede Bent forlegen. „Hvad gjøre vi da? Veed Du hvad, dit Haar er langt og tykt, vikl Alrunen ind i dine Lokker og skjul den der."

„Nei Tak, Bent," svarede Abel, og rakte ham Alrunen tilbage, „jeg tænker ikke at have din Gave nødig, jeg har en reen Fod at staa paa."

„Ja, ja! som Du vil!" yttrede Bent hovedrystende, og svøbte sin kostbare Figur ind i Tørklædet igjen.

Lidt efter naaede de Udkanten af Skoven, imidlertid kom Tønne ikke tilsyne. Han og hans Følge vare, kjede af Jagten, redne ned til Birkedommeren i Løvskal.

VI.

Et Forhør.

Birkedommerens Bolig laa omtrent midt i Byen, og skjelnede sig kun fra de øvrige Huse ved et mere venligt Ydre og større Vinduer, forresten var den lav og uanseelig som disse. Tønne Brok og hans Gjæster sad inde i Storstuen, ifærd med at indtage Forfriskninger hos Dommeren. Denne opvartede selv sine fornemme Gjæster, hans Kone viste sig noget tilbage i den halvaabne Dør, omgivet af to smaa hvidhaarede Børn.

Da Bent traadte ind med sin Fange blev han modtaget med en almindelig Velkomsthilsen.

„Det er en flink Karl, Du har til Skytte!“ udbrød Hans Juul fra Starupgaard, „han mægter, hvad vi Andre ikke kunne.“

„Tak ham Fanden for det,“ svarede Tønne, „naar vi afspærre Skoven og jage ham Vildtet lige i Hænderne, saa maa han da sagtens kunne gribe det.“

Derefter vendte Tønne sig mod Abel. Vinen, som han havde nydt i et temmeligt rigeligt Maal, viste allerede sin Virkning i hans vaklende Holdning og glødende Ansigt.

„Naa, saa vi fik Dig endelig fat, Jæger!“ udbrød han haanligt.

„Jeg vidste ikke, at Naadigherren søgte mig,“ svarede Abel frimodig.

„Ikke det. Du tænker altsaa, at man frit har Lov til at drive Hærværk og Overfald paa aaben Landevei, uden at der skulde følge Straf efter?“

„Naadige Herre,“ svarede Abel, „jeg har hverken øvet Vold eller Hærværk —“

„Hold din Mund, naar jeg taler,“ raabte Tønne. „Dommer! lad eders Kone og Børn gaa deres Vei, og sid saa ned mine Venner, vi kunne ligesaa godt strax holde et lille Forhør.“

Døren blev lukket, Dommeren hentede sin Protokol, de tilstedeværende Adelsmænd toge Plads i en Kreds omkring Abel.

Paa samme Tid blev Opmærksomheden rettet mod en Rytter, som viste sig i Gaarden. Tønne saae ud af Vinduet, smilede og gned sine Hænder, idet han sagde til Abel: „Nu skal vi min Sjæl snart faae Alting opklaret.“

„Døren gik op og Hans Brok traadte ind, bleg

og skulende. Ved at see Abel fortrak hans Ansigt sig til et ondskabsfuldt og triumferende Smil.

„Ah! I har allerede faaet den Gavtyv fat,“ sagde han, „det var herligt.“

Tønne reiste sig fra sin Plads ved Bordenden og udbrød:

„I Løverdags Nat kom min Søn ridende hjem til Skiern, forslaaet og blodig, og fortalte, at han ude paa Heden ved Karmarks Banker var bleven omringet af en stor Flok Gavtyve, som anfaldt ham og rev ham ned af Hesten. Blandt denne Flok gjenkjendte han Abel Jæger her, og endnu en Anden, som til vor Ulykke og Skam er min kjødelige Broder.“

„Nei stop lidt Fader!“ udbrød Hans, „jeg sagde ikke, at der var en Flok om mig, for saa kunde jeg ikke havde slaaet fra mig og værget mig som jeg gjorde. Jeg paastaaer blot, at Abel og Jørgen havde lagt sig i Skjul mellem Bankerne, og at de sprang ind paa mig og reve mig af Hesten, førend jeg kunde faae Tid til at bruge mit Værge.“

„Hvad siger Du dertil, Abel?“ spurgte Hans Juul.

„Junkeren tager feil,“ svarede Jægeren bestemt og rolig.

„Følger I med os?“ spurgte Tønne Dommeren. „Skriv Forbryderens Svar.“

„Jeg har skrevet det," sagde Dommeren. „Abel Jæger beskylder den naadige Junker for at lyve."

„Lyve?" gjentog Juul forbauset.

„Ja," vedblev Dommeren ufortrødent: „At benegte Junkerens Ord, er jo det Samme som at paastaa, at han giver en falsk Forklaring, en falsk Forklaring, fremført for at skade sin Modpart, er en Løgn, følgelig har jeg Ret i at skrive saaledes. Finder Naadigherren imidlertid, at Udtrykket bør forandres, er jeg rede dertil."

Nei saa min Sjæl om jeg gjør," svarede Tønne ivrigt. Dommeren har Ret." Forresten ere vi ikke komne sammen her for at kløve Ord, min gode Hans Juul, veed I det. Kongelig Majestæt har givet mig Halsret og Birkeret paa mit Gods, og jeg kan lade enhver Ufri dømme og straffe, som jeg finder forgodt."

„Hvis de naadige Herrer ville høre min Forklaring," udbrød Abel, „saa skal jeg sandfærdig fortælle, hvorledes Alt er gaaet til, de ville da kunne dømme, hvor ringe Skyld jeg har i det, som Junkeren lægger mig til Last."

„Aa ja, lad os faae din Forklaring," yttrede flere af Adelsmændene.

„Nei, det behøves ikke," svarede Hans, som havde sine Grunde til at modsætte sig Abels Bøn. „Jeg indseer heller ikke, hvad et Forhør idag skal nytte til

Lad den Slyngel blot blive ført hjem til os paa Skiern, og sidde nogle Dage nede i Kjælderen, saa skal I høre hvor rart hans Hukommelse vaagner, og vi faae ham min Sjæl nok til at bekjende, hvad vi ville. Blot et Ord endnu! Hvor var Du, mens jeg gik ind med Oberst Jørgen i Smedehytten? Du lurede vel udenfor, paa det vi forhandlede der?"

„Nei!" svarede Abel, jeg pleier ikke saa. Jeg holdt eders og Oberstens Hest."

„Du hørte ikke, hvad vi talede sammen?"

„Obersten trak jo Døren til efter sig."

„Du saae heller Intet?"

„Der er jo ingen Vinduer paa Smedien."

„Tør Du bande din Saligheds Ed paa, at Du ikke veed hvad der foregik?" vedblev Hans med et lumskt og frittende Blik.

„Ja, jeg hørte blot, at I skreg."

„Gid Du skee en Ulykke, som Du lyver mig paa," raabte Hans, „det var jo Obersten der skreg, da jeg kastede ham overende for at komme ud. Synes I ikke, at han staaer og holder os for Nar Allesammen? Nylig vilde han gjøre sin Ed paa, at han ikke hørte det Ringeste af hvad der foregik i Smedien, og nu paastaaer han, at jeg skreg derinde."

„Hvoraf veed Du, Abel, at det var Junker Hans og ikke Obersten som skreg?" spurgte Juul smilende.

„Jeg kjendte hans Stemme, naadige Herre! desuden tænker jeg, at Obersten vilde have værget sig, istedetfor at skrige."

Forsamlingen brast i Latter. Hans blev blodrød af Harme.

„Hvis jeg nu skal sige min Mening, Tonne Brok!" vedblev Juul, „saa synes jeg, at Du maa høre din Broders Forklaring, førend Du foretager Noget mod den stakkels Jæger."

„Min Broder?" gjentog Tonne spottende, „det skal nok hjælpe stort, Jørgen holder naturligviis med Gavtyvene, som han altid pleier. Hvem veed desuden, hvor han driver omkring, han kommer knap godvillig."

„Det har han dog ingen Grund til at frygte, siden Junker Hans paastaaer, at det ikke var ham, men Obersten, som led Overlast inde i Smedehytten."

„Jeg har hørt, at Jørgen vilde tage op til Viborg Marked, for at tuske den bovlamme Hest bort, som han rider paa," yttrede en af Herrerne.

„Til mig sagde han igaar, at nu vilde han drage til Tydskland, og see at komme i Krigstjeneste paany," bemærkede en Anden.

„Ja hvor Djævelen han end er, saa hytter han sig nok for at vise sig hos os," svarede Tonne.

Disse Ord vare neppe udtalte, førend man hørte

en Rytter, under lydelig Sang, trave ind i Gaarden paa en halt Hest, og udenfor Vinduet saae man strax efter et solbrændt og leende Ansigt kigge ind i Stuen.

„Guds Død!“ raabte Tønne overrasket, „der har vi Manden.“

„I er en daarlig Spaamand!“ yttrede Juul leende.

Det var virkelig Oberst Jørgen, som mod al Formodning pludselig viste sig for Selskabet, idet han dundrede paa Vinduesrammen med Skaftet af sin Ridepidsk. Hans blev bleg.

„Lad os ikke faae ham ind,“ hviskede han, „I see jo, at han er drukken, han mægter knap at holde sig paa Hesten.“

Jørgen vedblev at banke paa. „Luk Vinduet op, I gode Venner!“ raabte han, „jeg har et vigtigt Ord at sige Jer.“

Dommeren kastede et spørgende Blik paa Tønne. Denne reiste sig nølende og aabnede Vinduet. Obersten blev siddende paa Hesten, idet han strakte sig saalangt ind af Vinduet, at han kunde naae en Viinkande, som stod i Karmen. Han greb den, kastede et Blik hen over Forsamlingen, nikkede og tømte den vældige Kande.

„Jeres Skaal! I rare Mennesker!“ udbrød han smilende, idet han satte Kanden bort igjen, „det er jo

en herlig Velkomsthilsen I give mig. Naa! hvad gaaer her saa for sig? Da jeg red forbi Ratmændshytterne nede ved Møllen, kom Nille løbende efter mig, og raabte, at Tonnes Folk havde været inde hos hende for at hente Abel. Hun sagde ogsaa, at Du søgte efter mig, og derfor red jeg herover, saa hurtig jeg kunde. Er der Noget, hvormed jeg kan være Dig til Tjeneste, kjære Broder?"

Tonnes Ansigt antog et Udtryk af streng Værdighed, men han fik ingen Leilighed til at svare. Obersten vedblev:

„Hvad for Noget! Hans Juul! skal jeg ogsaa træffe Dig i denne Forsamling?"

„Jeg kom herned af en Hændelse," svarede Juul, som om han fandt, at der behøvedes en Undskyldning for hans Nærværelse.

„Hvad tage I Eder da for?"

„Vi ere tilstede for at holde Forhør over denne Misdæder," svarede Tonne koldt, „og da det begynder at blive silde, saa have vi ingen Stunder at høre længer paa dine Narrestreger. Rid derfor din Vei, og lad os være i Fred."

Med disse Ord vilde Tonne lukke Vinduet, men Jørgen stak hurtig Skaftet af sin Pidsk imellem og aabnede det igjen.

„Jeg har nu taalt dit Uvæsen her i Egnen saa-

længe, at jeg er bleven kjed deraf," tilføiede Tønne forbitret. „Imorgen skikker jeg min Klage ned til Knud Gyldenstjerne paa Thim, og indtil han dømmer os imellem, gjør Du bedst i at fritage mig for dit Selskab."

„Ja lad os tale om det naar den Tid kommer, min kjærlige Broder, for Øieblikket er det blot Abel Skytte vi ville tænke paa. Du veed, at jeg bestandig har taget mig lidt af den Knægt, siden Du jog ham bort fra Skiern. Mærkværdigt nok Tønne, synes Skjæbnen at have bestemt mig til at bøde paa alle dine Forseelser, idag med Abel, igaar med den stakkels Ane. Lad os høre, hvad Du har forsyndet Dig mod det høie Herskab, ulykkelige Skytte! Nu kommer Touren til Dig."

„Naadigherren beskylder mig for at have overfaldet Junker Hans ude paa Heden igaar Nat," svarede Abel.

„Igaar Nat!" gjentog Obersten studsende. „Men den Historie kjender jeg jo til Punkt og Prikke. Og Du jager mig bort Broder, mig, den Eneste der er istand til at aflægge et nøiagtigt Vidnesbyrd i Sagen."

I dette Øieblik traadte Hans hen til Vinduet.

„Hvad Djævelen!" raabte Jørgen overrasket, „er Du ogsaa tilstede, lille Hans!"

Junkeren gik nærmere, og udbrød dæmpet og med skjælvende Læber:

„I vil ikke aflægge dette Vidnesbyrd, Farbroder! I kan ikke gjøre det.“

Jørgen betragtede ham nogle Dieblikke stivt og taus, derpaa svarede han:

„Vær Du rolig min Dreng! Det jeg agter at fortælle, tør hele Verden høre paa, og det der ikke kommer denne Sag ved, ligger begravet her i mit Bryst, idag og altid. Det har ingen Navn og ingen Erindring mere.“

„Hvad skal alt Dette sige?“ spurgte Tønne, „jeg forstaaer ikke et Ord deraf?“

„Det behøves ikke heller, min Broder!“ svarede Jørgen. „Ræk mig din Haand, Hans! — naa, hid med den. Der er dog noget Godt i Dig, thi idag hører jeg, at Du har ladet gaa Bud ned til Ane Steffens, og tilbudt hende din Hjælp. Det er forsildig, min Dreng! nu behøver hun den ikke mere.“

„Hvad mener I?“

„Jeg mener, at Ane Steffens er gaaet fra Forstanden.“

Jørgen lod ikke til at bemærke den Forbauselse hans Ord vakte, men vedblev, henvendt mod Tønne:

„Hvad Abel angaaer, saa gjør det mig Ondt Broder Tønne, at Du for hans Skyld uleiliger alle

disse Herrer herned; det Hele falder ud til Intet, og Du har baaret Dig ad som sædvanligt: antændt et Slot for at brænde en Myg, og saa ikke engang fanget Myggen. Abel har ikke forsyndet sig."

„Ikke det Ringeste," svarede Tønne, „et Overfald paa en adelig Junker regne vi ikke for Noget."

„Men hvor tidt skal jeg dog gjentage, at Du tager feil," raabte Jørgen heftig. „Abel forlangte, at din Søn skulde give ham Opreisning fordi han havde fornærmet ham om Eftermiddagen nede i Løvskal, dertil var Junker Hans strax villig, og tilbød at slaaes med ham paa Stedet, det vil sige i en øsende Regn, uden Secundant, midt om Natten. Det Hidsighoved! Jeg vilde ønske Du havde seet ham, hvorledes han teede sig som en Rasende, drog sin Kaarde, bandt den fast til Haanden med sit Lommetørklæde og skreg, at det skulde være en Kamp paa Liv og Død. Taler jeg Sandhed Hans? Beretter jeg ikke Sagen nøiagtig som den forholder sig?"

„Det har sin Rigtighed!" bemærkede Junkeren med Selvfølelse. Bliv kun ved Farbroder!"

„Da jeg nu troer, at de skulle til at fange an, staa de og tale lidt sammen, og førend jeg ret kan fatte deres Ord ere de komne til en Forklaring, og jeg hører den tossede Jæger sige: Gaa I med Gud! Junker! I skal være en fri Mand for mig. See,

det er Alt, Broder Tonne, dermed var Sagen mellem din Søn og Abel tilende."

„Fanden skal tage mig, om det ikke forholder sig som kjære Farbroder fortæller," yttrede Hans, blidt og venligt, „og jo mere jeg overveier Sagen, desmindre finder jeg, at vi have at bebreide Skytten. Han skal være en fri Mand for os idag, som han sagde om mig igaar."

„Det er ret af Dig, min Dreng!" raabte Oberst Jørgen, „overmaade kjønt, jeg maa drikke din Skaal for disse Ord! Aa lille Hans, ræk mig den Kande derhenne, jeg kan ikke naae den."

Hans rakte Jørgen en fyldt Viinkande. Obersten drak. Under et Ophold han gjorde for at trække sit Veir, smilede han venligt til Junkeren, nikkede og udbrød:

„Jeg ender bestemt med at komme til at holde meget af Dig, Hans."

Med denne Forsikring tømte han Kanden.

„Du seer nu selv, min ædle Broder, at der ikke længer er nogen Grund til at holde Abel fangen, jeg tænker, at Du lader ham gaa sin Vei. Sagen er afgjort."

„Endnu ikke!" svarede Tonne, som uden at begribe Aarsagen til det pludselige Omslag i Sønnens Mening, havde ladet sit Blik dvæle mellem ham og

Obersten. „Jeg vil først betænke mig lidt derpaa. Abel Jæger er en ufri Mand, som hører til mit Gods, og der er Ingen uden mig, som har Noget over ham at sige.“

„Jeg troede dog, at Du havde erklæret ham frels og fri, allerede medens han var Dreng, og boede nede hos Dig paa Skiern.“

„Han driver omkring som en Vagabond her i Egnen, han har intet bestemt Ophold noget Sted, og mine Folk have seet ham ved Nattetid liste sig omkring Gaarden dernede. For disse Omstændigheders Skyld og fordi jeg nok ønsker endnu lidt mere Lys i Sagen, tager jeg ham med mig hjem paa Skiern, og der skal han faae Lov til at blive for det Første. Nu veed Du min Mening.“

„Ja, men nu skal Du ogsaa høre min Mening, kjære Broder Tønne. Din Søn har erklæret Abel uden Skyld, dertil ere alle disse gode Herrer Vidner, og for engang at gjøre Ende paa alt dette Brøvl, og hindre Dig i at finde paa mere, saa bærer jeg mig saaledes ad. See nu blot efter.“

Med disse Ord strakte Jørgen sig ind over Karmen, greb Abel under Armene, og førend Nogen ret begreb hans Hensigt, eller var istand til at hindre den, drog han Jægeren med sig ud igjennem Vinduet og satte ham foran sig paa Hesten. Denne Handling blev

ledsaget af en almindelig Latter fra alle Tønnes Venner.

„See nu rider han med mig," sagde Jørgen, „og hvis Du vil vide, hvor Du kan finde os, saa tager jeg over til Visskum iaften, for at faae mig et Slag Trekort med Espen Snorre og et Par andre gode Venner; vil Du komme ned med et Anker Prysing til os, skal vi tømme det paa din Sundhed. — Farvel Hans! Du kan lide paa mit Ord. Farvel, Du ædle Sjæl, min elskelige Broder! hils din Datter, den lille Karen, den Eneste, der duer Noget af Jer Allesammen. Jeg kommer dog til at gjøre hende en Foræring, naar jeg faaer Raad dertil. Laan mig tre Rigsorter, saa skal jeg kjøbe hende noget Stads paa Viborg Marked for den ene. — Du vil ikke? saa lad være! — See, hvor han sidder og misser ad mig ... Farvel, I ædle Herrer tilsammen!"

Jørgen hilste og skød Vinduet til, derefter red han bort, med Abel foran sig paa Hesten.

VII.

En Fortid.

Samme Aften, nogle Timer senere, sad Obersten og Abel i den Førstes Bolig nede i Karmarks Vandmølle. Det var et lille, uanseeligt Kammer med Leergulv og kalkede Vægge, og hvis Bohave bestod af en Bænk, et Sengested og et Bord. En Bliklampe stod paa Bordet, dens viftende Flamme kastede et mat og utydeligt Lys paa de nærmeste Gjenstande. Abel sad paa Kanten af Sengen. Obersten laa paa Bænken, støttende Hovedet til Armen. Hans Træk havde denne Aften et Udtryk af Alvor og Sørgmodighed.

Efterat der i lang Tid havde fundet en uafbrudt Taushed Sted, reiste Jørgen sig, smilede og udbrød:

„Nu tro de da deroppe, at vi sidde nede og svire hos Espen Snorre i Viskum, og Ingen falder paa, at gamle Jørgen Brok ligger her og lader sin Ungdoms sørgelige Billeder passere forbi sig."

„Hvordan gik det saa siden?" spurgte Abel.

„Det gik som det maatte gaa, min Dreng! man høster ikke Roser, hvor der saaes Tidsler. Jeg havde to Skolemestre, den Ene var Ridefogden, han lærte mig at drikke og bande og prygle vore Bønder, den Anden var en vindtør Magister, han indprentede mig Humaniores. Den Sidste lærte mig forlidt, den Første formeget, men Alting gik an dengang, for jeg var ung, og man lægger ikke Mærke til et vissent Blad paa det grønne og frodige Træ. Kort før jeg blev myndig døde min Fader. Tønne, der var den Ældste af os, overtog Skiern Gods, og giftede sig Aaret efter med Ingeborg Lindenov. Hans Kones yngre Søster Christine kom i Huset hos dem; Du kjender hende jo fra den Tid Du boede paa Gaarden. — Gud give, at jeg aldrig havde seet denne Pige, da hun drog ind i Slottet, drog Ulykken ind i mit Hjerte."

Efter disse Udbrud lænede Jørgen sig tilbage paa Bænken og taug.

„I elskede Frøken Christine," udbrød Abel lidt efter.

Obersten svarede ikke, han vedblev at stirre hen for sig, og syntes ikke at have hørt hvad Abel sagde.

„Hun elskede ogsaa Eder!" vedblev Jægeren. „De have fortalt det deroppe."

Jørgen smilede haanligt og svarede:

„Nei, min Dreng! Du tager feil, hun elskede mig ikke, hun elskede kun sig selv."

„Hun elskede Eder!“ gjentog Abel med større Bestemthed. „Jeg veed det.“

„Du veed det?“ gjentog Jørgen, overrasket og spørgende. „Hvad vil det sige?“

„I skal høre denne Historie siden, Oberst Jørgen, naar eders er tilende.“

„Nu ja, jeg har ikke mere at fortælle, jeg elskede hende, som Du siger, og blev bedragen. Det er Alt. Men hvis der virkelig skulde være nogen Synd i det Liv, jeg siden har ført her i Verden, og i alle de gale Streger, jeg har begaaet, saa faaer den naadige Frøken at tage dem paa sin Samvittighed. Mens jeg elskede hende, og mens denne Kjærlighed brændte frisk og varm i mit Hjerte, blev jeg et andet Menneske, Bægeret havde mistet sin Kraft over mig, Tærningerne lokkede mig ikke længer. Jeg gik hiſtovre i Karmarks Skov og jublede og sang; jeg syntes at Alt var saa smukt og herligt hernede, og jeg laa mine Hænder sammen og bad Vorherre være saa god, at gjøre en brav Karl af mig. Kort sagt, jeg begik alle de Narrestreger, som Du selv har begaaet, og som hører til den Alder, hvor man, blind og lettroende, holder ethvert glindsende Sildeskæl for Guld, og mener, at man blot behøver at ville, for tillige at kunne. Hvilke Forjættelser indeholdt ikke Fremtiden dengang for mig, hvilken Tillid boede der ikke i mit Hjerte! — Nu vel,

min Dreng!" vedblev han huult og klangløst, „det er forbi. Hun bedrog mig, blev koldere, trak sig tilbage, meente, at vi ikke stemte sammen, og hvad veed jeg alle disse Grunde, der bleve givne, medens jeg rullede ned fra den Høide, hun havde hævet mig til. Hele denne Periode af mit Liv kom og svandt igjen saa hurtig, at jeg forundrer mig over, at jeg ikke forlængst har glemt den; men det er just min Ulykke, at jeg ikke kan glemme. — Hans Juul kom engang ned for at see til mig, han slog mig paa Skuldren og sagde: Tag Dig ikke denne Sag saa nær, lille Jørgen; det gaaer over. Tonne meente det samme, men det gik aldrig over."

Jørgen taug, han sad med begge Hænder under Kinden og stirrede stift hen for sig. Lampens Skin faldt hen over hans høie og furede Pande, og viste et Udtryk, der var ædelt og ophøiet i dets Smerte.

„Jeg glemte hende aldrig," gjentog han lidt efter, med en dæmpet og usikker Stemme. „Man mener, at Tiden læger Alt, men de lyve, som tale saaledes. Den heler vel det slagne Saar, men der ere Saar, som smerte, selv efterat de ere blevne Ar. Tiden lærer os blot at skjule vor Sorg, og det er ogsaa godt; Verden kjender ingen Forskjel mellem den gjemte og den glemte Smerte. Jeg har hørt sige, at de Lærde kunne udregne, hvormange Mennesker der hvert Dieblik gaa tilgrunde, men de kunne ikke beregne, hvor-

meget et Menneske maa lide, førend det kommer saavidt. — Samme Aar denne Historie foregik, begyndte Krigen med Sverrig, den, som vi kalde Kalmarkrigen, der var Intet, som bandt mig her, jeg var kjed af Alt, jeg drog med; jeg ønskede Døden, ligesom mine Kammerater, der havde en Nutid eller haabede Lykke af Fremtiden, ønskede Livet. Men Døden er Ingens Ven, den tog kun de Andre og skaante mig. Alligevel var Livet i Felten mere efter mit Sind end ethvert andet. Vi sloges om Dagen som Rasende, og drak ikke mindre tappert om Natten; Den som vilde blive til Noget, behøvede blot at vove sit Skind, Kongelig Majestæt gav os ret god Leilighed. Da Krigen var endt tog jeg min Afsked som Oberst, drog hjem og fortsatte det Liv som Du kjender. — See dermed har jeg fortalt min Historie."

„Hvor I maa have liidt!" udbrød Abel, da Jørgen taug.

„Aa hvad, liidt, jeg har faaet min Deel som enhver Anden, og det er endda ikke det Værste. Ulykken er, at jeg bliver gammel, min Dreng! og mister mit lette Sind; mens jeg endnu var ung, spottede og trodsede jeg Alt, nu savner jeg af og til Kraft til at gjøre Modstand mod alle disse Spøgelser af Tanker og Erindringer, der dukke op og igjen forsvinde; dengang søgte jeg nye Maal for nye Lyster, nu hænger

Sorgen sig fast ved mig, som Støvet i min gamle Kappe."

Den forrige Taushed indtraadte atter; man hørte Stormen udenfor og Vandets Brusen under det klap-rende Møllehjul. Lidt efter udbrød Jørgen:

„Lad mig saa høre, hvad Du veed at fortælle om hende?"

„Jeg kjendte Frøken Christine fra den Tid jeg boede oppe paa Skiern, hun viste sig ikke ofte, men holdt sig næsten altid paa sit Værelse, og naar hun engang imellem gik ned i Haven, stille og alvorlig, da læste man tydelig Sorgen i hendes blege Ansigt, selv hendes Smil indeholdt mere Smerte end Lykke. — Alt som jeg voxede og blev stor, voxede ogsaa min Kjærlighed til Karen, jeg holdt af hende som I, Oberst Jørgen holdt af Christine, ak, hvad siger jeg, endnu mere, thi hvis Karen ophørte at elske mig, vilde jeg ophøre at leve."

Obersten smilede. „Du skal ikke sige det, lille Abel, jeg troede engang det Samme, men jeg mærker at Sorgen gjør os seiglivede."

„Frøken Christine var den Eneste, som dengang anede min Kjærlighed, skjøndt hun aldrig talte derom. En Sommeraften saae hun at Karen og jeg skiltes, idet hun kom. Stakkels Børn! hviskede hun til os med et sørgmodigt Smil. Derpaa gik hun, og Ingen

fik at vide, hvad hun vidste. I de sidste Aar var Frøkenen næsten altid syg og forlod ikke sit Værelse. Hun tæredes hen, sagde Karen, talte sjeldent, men var blid og taknemlig for Alt, hvad de gjorde. Engang hørte jeg Herremanden spørge Doktoren, om han meente, der var noget Haab for hende. — Jeg har det Haab, at Vorherre tager den stakkels Pige til sig, jo snarere desbedre, svarede han, for hendes Sygdom gives der intet Lægemiddel. — Hvad er det da for en Sygdom? spurgte Tønne. — Man kalder den et knust Hjerte. — Engang havde jeg ikke talt med Karen i flere Dage, hun vaagede hos den Syge. For dog at faae hende at see, krøb jeg om Aftenen op i et af de store Elmetræer, som staa i Borggaarden, udenfor Herskabets Vinduer, og fra hvis Top man kan iagttage Alt, hvad der foregaaer inde i Værelserne. Nede i Borgestuen saae jeg Birkefogden og Skolemesteren fra Løvskal, ifærd med at tømme to store Ølkander. Jeg begreb ikke, hvad Grunden kunde være til deres Nærværelse paa Gaarden saa silde. Den gamle Skolemesters magre og indfaldne Ansigt var blodrødt, hans halv blinde Øine stirrede igjennem de store Hornbriller paa den naadige Herre, som stod ved Bordet og smilende nødte dem til at drikke. Oppe i Salen laa Frøken Christine, taus og stille, stirrende uafbrudt ned for sig. Jeg gjenkjendte hende næsten ikke, hendes Ansigt og

Hænderne, som hun havde foldet over Brystet, vare saa hvide som Lagenerne i Sengen. Lille Karen bøiede sig over hende, men den Syge lagde ikke Mærke til hendes milde og venlige Ansigt. Junker Hans sad i en Lænestol ved Bordet, og rystede ivrigt en Medicinflaske, for at faae dens Indhold til at skumme. Strax efter at jeg havde valgt mig en Plads oppe i Træet kom Tønne ind, han gik hen til Hans, og de hviskede nogle Dieblikke med hinanden. Hvad de talte om, veed jeg ikke, men det gjaldt den Syge, som de af og til kastede deres Dine paa. Pludseligt reiste Christine sig op i Sengen. Luft! Luft! skreg hun, saa høit, at hendes Ord naaede ud til mig. Jeg kvæles! — Hans aabnede et Vindue. — Kommer han ikke snart? vedblev hun klagende. I lovede mig det jo før. Kjære Svoger! lad gaa Bud efter ham, jeg maa tale med ham, førend jeg døer. — Giv Eder tilfreds, lille Svigerinde! svarede Tønne ligegyldig, I skader blot eders daarlige Bryst ved at tale saa høit. — O nei, vist ikke, jeg vil see ham engang endnu, blot een eneste. — I tre og tyve Aar har jeg adlydt Eder, jeg vægrede mig ikke, da I skilte os, jeg taug, da I forbød mig at at sige, at jeg havde tilgivet; jeg har jo bestandig handlet, som I befalede, derfor gjøre I mig nu blot dette til Glæde. — Der er gaaet Bud efter ham, forsikrede Tønne og blinkede over til Jun-

keren, ikke sandt, Hans? det veed Du da. — Jo min Sjæl er der saa, svarede Hans, vi har skikket tre Bud efter ham."

„Og hvem siger, at det var om mig de talede?" spurgte Jørgen, som havde bøiet sig over mod Abel, og hvis Øine betragtede ham fast og gjennemborende, medens han fortalte.

„Hør videre, Oberst Jørgen!" svarede Jægeren.

Det vil ikke falde Bent eller de Andre let, at faae fat i ham, tilføiede Junkeren, allerhelst paa denne Tid af Døgnet, for nu er han sagtens fuld, eller han sidder, som sædvanlig, og svirer med sine Kammerater i en eller anden Kro. — Og hvis han gjør det, sagde Tønne, saa tvivler jeg om, at han forlader sit Selskab, for at følge med herop, selv om han hører, at det er Eder, som ønsker ham itale. — Christine betragtede under denne Samtale vexelviis Begge, jeg hørte hende græde, men hun svarede Intet, og lagde sig stille tilbage i Sengen. Strax efter gav Naadigherren Hans et Tegn. Junkeren gik og kom tilbage med Fogden og den gamle Skolelærer. Den Sidste vaklede idet han gik over Gulvet, hans Øine stode stive i Hovedet, han smilede, og det var tydeligt, at Manden befandt sig i en aldeles beruset Tilstand. Naadigherren trak en Stol hen til ham og bød ham tage Plads i nogen Afstand fra Sengen, derpaa satte Fogden sig ved

Bordet, tæt op mod den Syges Hovedgjærde. Han fremtog Papir og Skrivematerialier. Karen forlod Salen og Frøken Christine gjorde sit Testamente.

Ingen af de Andre kunde høre de sagte og hviskende Ord, som hun talte med Fogden og som denne nedskrev. Hans blev siddende paa sin Plads i Lænestolen, Naadigherren gik frem og tilbage paa Gulvet, med Hænderne paa Ryggen. Nogle Gange traadte han om bag Fogden, for at læse hvad der blev skrevet; hvergang dette skete fortrak hans Ansigt sig i mørke Folder, hans Mine blev barsk og truende. Det var saa stille derinde, at jeg kunde høre Dommerens Pen glide hen over Papiret. Den gamle Skolemester sad ubevægelig, med Hovedet bøiet ned paa Brystet, han var falden i en dyb Søvn. Da Fogden havde optegnet hvad den Syge forlangte, vækkede de den Gamle, og ledede ham hen til Bordet, hvor han og Dommeren underskrev Testamentet. — Nu kan Han gaa ned i Borgestuen, Hr. Foged, og tage Skolemesteren med sig, sagde Tønne, saa skal jeg komme ned om lidt og forskylde Eder for eders Forretning. — Fogden bukkede og forlod Salen med den Gamle under Armen. Da de vare gaaede vinkede Naadigherren Junkeren hen i Vinduet, og jeg hørte ham hviske: Veed Du nu, hvad hun har gjort, lille Hans? Hun testamenterer din Søster Karen alle sine rede Penge, og bestem-

mer derimod, at han, den Anden skal have den Part hun eier af Jordegodser i Aldersted, Rongsted og Sæbygaard. Og hvad skal jeg da have? spurgte Hans. — Ikke en Hvid, min Dreng! svarede Tønne rasende. Troer Du, at jeg kjender det Testament for gyldigt? nei min Salighed om jeg gjør. Hvad vil han gjøre med dette herlige Jordegods, denne Bastard, som Ingen kjender eller veed hvor han er faren, og hvad skal din Søster med alle de Penge? Synes Du maaskee, hun lider Nød her paa Gaarden? Nei Tak! jaa veed jeg en bedre Anvendelse for hendes Midler. — Hvad mener I? spurgte Junkeren, og drog ham nærmere hen mod Vinduet. — Min kjære Dreng! svarede Tønne. Du er den Sidste af vor Slægt, det er Dig, der skal være Stamherre til Skiern og Alt, hvad jeg efterlader, naar jeg engang døer. — Gud lade det vare længe! hviskede Hans. — Ti stille, og hør efter. I sex og tyve Aar har jeg arbeidet for Dig, Hans! slidt og slæbt for at forøge mine Midler, det har min Sjæl ogsaa havt god Fremgang i den Tid, og Du vil faae en kjøn lille Eiendom at raade over, naar jeg falder fra. — Gud lade det vare længe! gjentog Junkeren andægtigt. — Hold dog Mund, Dreng! og lad mig tale, vedblev Tønne. Det er Pligt for Enhver af vor Familie, at arbeide til det samme Maal, og siden hun derhenne har glemt det, saa maa jeg see

at bøde derpaa. Dette Slegfredbarn skal ikke faae saameget Jord, som han kan bære bort i sine Lommer, og hvad Karen angaaer, saa troer jeg ikke det er uretfærdigt, at forandre Bestemmelsen med Pengene, for jeg har allerede brugt dem. — Hvad Du? — Brugt dem? gjentog Hans spørgende. Ja vist, mens jeg var Christines Værge kjøbte jeg de tre store Enge nede ved Aaen. — Tys, stille! hviskede Hans, jeg er bange for, at hun kan høre hvad vi sige, jeg synes hun gav et Suk. — Da de vendte sig fra Vinduet laa Frøken Christine udstrakt i Sengen, hendes Øine stode vidt aabne, hun var sovet hen, stille og ubemærket som hun havde levet."

Abel taug, Obersten havde bøiet sig ned over Bordet, saaledes at hans Ansigt var skjult af Armene. Jægeren misforstod denne Stilling.

„I hører mig ikke, Oberst Jørgen!" sagde han.

Jørgen hævede sit Hoved Da Lampens Skin faldt paa hans Ansigt, saae Abel, at han havde grædt, hans Øine glindsede af Taarer. Han forsøgte at tale, men Graaden kvalte hans Stemme.

„Bliv kun ved min Dreng!" hviskede han sagte, og nikkede venligt over til ham. „Bliv ved!"

Junker Hans gik hen til Sengen. Da han havde overbeviist sig om, at Christine var død, trykkede han hendes Øienlaage sammen og læste Testamentet. Jeg

tænker, at vi komme til at gjøre det Hele om," bemærkede Tønne i en ligegyldig Tone. „Gaa ned i Borgestuen, Hans, og giv Birkedommeren noget mere at drikke, og siig til Karen, at hun tøver dernede til vi kalde."

Hans gik.

Vent lidt, sagde Tønne, da han var kommen til Døren, lad os følges ad, jeg holder ikke af at være alene heroppe med det døde Menneske.

De forlode Værelset; i samme Øieblik sprang jeg ind af Vinduet og tog Testamentet, som Tønne havde lagt op paa Kaminen. Jeg saae, ved et flygtigt Blik, at der var Tale om et Barn, til hvilket den Døde vedkjendte sig at være Moder, og som hun ikke havde seet siden dets Fødsel. Til dette Barn var det hun skjænkede det omtalte Jordegods. Medens jeg læste lød Skridt paa Gangen, jeg sprang om bag Ovnen, Testamentet holdt jeg i Haanden. For ikke at blive grebet med det, hvis man skulde opdage mig, lagde jeg det sammen og skjulte det paa Stedet hvor jeg stod.

„Hvor?"

„Mellem Blindrammen og Lærredet bag det store Maleri, som hænger nærmest Kaminen. Da Støien ude paa Gangen igjen havde tabt sig, sneg jeg mig hen til Vinduet og krøb ud paa Træet uden at Nogen bemærkede det. En Timestid efter forlod Fogden og

Skolemesteren Gaarden, og jeg slap ligesaa lykkelig ud med dem.

Saaledes, min Herre Oberst! gik det til med Frøken Christines Testamente."

„Og hvor er det siden blevet af?"

„Det sidder endnu i Blindrammen bag det store Maleri."

VIII.

Krigstilberedelser.

Omtrent otte Dage senere red et talrigt Selskab ud over Dæmningen fra Skiern, for at tage paa Jagt oppe i Karmarks Skove. Jægerne blæste, Hundedrengene knaldede med deres Pidske, medens de sammenspændte med en Læderrem til det Kobbel Jagthunde de førte, søgte at holde Skridt med Rytterne. Bønderne kom ud fra deres Hytter i Landsbyen og hilste med blottede Hoveder og ydmyge Buk paa det høie Herskab. Veiret var smukt, Solen skinnede, Skovløberen havde om Morgenen meldt en Flok Dyr, som blev holdt indkredset oppe i Krattet. Selskabet havde nylig indtaget en rigelig Frokost, hvis Følger man sporede i Herrernes glødende Ansigter, og i det høirøstede og overgivne Sprog, hvori Underholdningen fandt Sted. Hvad kunde man forlange mere?

Foran i Toget red Tønne Brok, paa venstre Side af en høi og ridderlig Skikkelse. Det var den ædle Knud Gyldenstjerne, Lehnsmand paa Tim. Dagen

før han var kommen til Slottet, det var ogsaa for hans Skyld, at Jagten fandt Sted.

Junker Hans saaes længere tilbage, i Selskab med en lille, men særdeles corpulent Person, aldrende og lyshaaret, med et eenfoldigt Ansigt og en rød Næsetip. Han hed Mandrup Ring til Gunderslov Kloster.

„Hør, Hans!“ udbrød han, efterat de længe havde redet tause ved hinandens Side. „Jeg vil være forbandet, hvis ikke din Søster Karen er en kjøn Pige.“

„Synes Du det,“ svarede Hans.

„Hvad mener Du, om vi To kunde blive Svogre?“

„Ja, vi kan jo tales ved om det,“ sagde Hans.

„Det er en djævels kjøn Pige!“ forsikrede Mandrup efter nogle Øieblikkes Taushed, „sikke nogle Øine hun har! — Du kan gjøre mig den Tjeneste, at lade et Par Ord falde, om at jeg holder meget af hende. Du veed jo hvad jeg har, og hvordan jeg sidder i det. Du kan ogsaa føie til, at jeg nylig har arvet to Kirketiender og det rare Stykke Skov, sønden for Gunderslov Kloster, fortæl kun, at det er for hendes Skyld, at jeg tog herned idag, og at jeg nu har gaaet og sukket for hende i fire Aar.“

„I fire Aar!“ gjentog Hans leende. „Du har nok sukket for mange Andre i den Tid.“

„Det kan Pinedød gjerne være, lille Hans, men det har ikke hjulpet mig noget. Jeg er saa Satans

undseelig, hvergang jeg skal til at tale med et fremmed Fruentimmer; mens jeg staaer og betænker mig, gaaer gjerne Leiligheden tabt. Derfor er det bedst, at Du gjør Alting af. Jeg har sagt til den hele Familie hjemme, at jeg red herned for at fri, og hvis det bliver til Noget, kan Du trække den graa Følhoppe, som Du var saa hægen efter sidst, ud af min Stald."

„Ja, det er godt," svarede Hans, „jeg skal tale din Sag hos Karen. Om Hesten snakkes vi ved naar Du agter at sælge den, jeg forlanger blot, at Du til Gjengjeld skal gjøre mig en lille Villighed idag."

„Tal, min hjerte Ven! hvori bestaaer den?"

„Deri, at Du, naar Jagten er forbi, rider ned ad Løvskal til, og seer at faae fat i min Farbroder, Oberst Jørgen."

„Ja, ham har jeg min Sjæl let ved at faae fat i; jeg traf ham imorges oppe i Kroen, hvor han sad og doblede med en Pranger fra Klode Mølle."

„Saameget destobedre! Giv Dig i Kast med ham, og see at faae ham drukken under Bordet, hvis det ellers er Dig muligt."

„Det skulde jeg rigtignok mene, at jeg er Mand for," svarede Hr. Mandrup leende og med en ædel Selvbevidsthed. „Men det var da et forunderligt Indfald!"

„Det er som man tager det til. Seer Du, Lehnsmand Gyldenstjerne tøver kun hos os til imorgen, imidlertid ville vi søge at faae Redelighed paa den Sag med Abel."

„Hvem Fanden er Abel, og hvad har han forsyndet sig?"

„Abel er en Vagabond, der har sit Tilhold som Skytte paa Agersborg, men forresten driver omkring her i Egnen og stifter Ufred og Fortræd, hvor han kommer. Han har endnu een Dyd, som jeg vil betro Dig i Fortrolighed, Mandrup! Dig alene," tilføiede han dæmpet. „Abel kom som lille Dreng af min Faders Naade op paa Gaarden til os, og blev opdraget der tilligemed mig, for at jeg skulde have en Legekammerat. Imidlertid fattede han Kjærlighed til Karen."

„Til din Søster, min lille Kjæreste?" raabte Ring forbauset.

„Ja, hvad synes Du? Vi joge ham naturligviis bort, da vi mærkede det, men det hjalp ikke, siden den Tid bliver han ved at gaa og snuse omkring Gaarden, for at faae Indpas hos hende. — Forstaaer Du mig nu? Derfor ville vi have ham bort fra Egnen. Det kan Du begribe, Mandrup! at jeg før skulde ønske Karen ned i den sorte Jord, end at hun nedlod sig til at blive den Slyngels Mage."

„Og jeg da!“ udbrød Mandrup, med al den Heftighed en saa oprørende Tanke kunde indgive, „før jeg taalte Abel som Medbeiler hos min egen lille Karen, skulde jeg lade Bødlen tage mit Hoved.“

Hans blev bleg ved denne Hentydning. „Hvad vilde Du med Karen, naar Du havde mistet dit Hoved? — Nei, lille Mandrup! lad os heller bruge det til at udfinde en Plan, som kan befri os fra ham.“

„Er det da saa svært?“ spurgte Ring forundret. Har din Fader ikke Haand og Halsret paa sit Gods, og er Du maaskee ikke Mand for at tage den Spyttegøg paa din Samvittighed? — Fy skamme sig, Hans!“

„Det er jeg vel nok, Du, hvis ikke min Farbroder Jørgen var os iveien.“

„Hvad kommer den Sag din Farbroder ved?“

„Han har lyst Abel i Kuld og Kjøn, og saa er han en fri Mand og vi har ikke Noget over ham at sige. Imorges skikkede vi Bent Skytte over til Agersborg, for at anmode Abel om at komme op paa Gaarden efter Middag, han anede Intet og lod svare, at han skulde indfinde sig. Nu faae vi nok Knud Gyldenstjerne paa vort Parti, saa at han som Lehnsmand dømmer os til Behag, men Jørgen Brok er alligevel Mand for at ødelægge det Hele. Hvis han blot faaer ringeste Nys om Sagen kommer han op

paa Gaarden og gjør Spetakler, og vi opnaa da Intet. Det forstaaer Du nok."

„Ja, nu har jeg det," udbrød Mandrup fornøiet.

„Derfor vilde jeg gjerne, at Du skulde give Dig i Lag med Obersten, drikke og spille med ham saameget han lyster, og endelig ikke lade ham slippe fra Dig førend imorgen tidlig. Naar vi blot faae dem skilte, skulle vi nok blive færdige med Abel. — Jeg vil sige Dig min Hjertens Mening, Mandrup Ring, det er meest for din egen Skyld, at jeg handler saa. Karen er et ungt Blod, hun holder endnu ikke af ham, og skal ikke heller faae Lov dertil, saalænge mine Øine see Solen, men det er alligevel vanskeligt at svare for hende, hvis han skal blive ved at have sin Gang deroppe. Du kjender nok Pigerne. Hvad Du!"

„Ja Gud kjender jeg Pigerne," svoer Mandrup. „Hvad Oberst Jørgen angaaer, kan Du være uden Frygt. Veed Du hvad, lille Hans, jeg troer at jeg rider hen og opsøger ham strax, hvad synes Du om det Indfald?"

„Ja, men det var jo Synd, at Du skulde gaa Glip af Jagten."

„Fanden med Jagten, jeg kan jage hver Dag hjemme i mine egne Skove; synes Du ikke det var større Synd, hvis jeg skulde gaa Glip af lille Karen, den søde Pige! — Jo, jeg rider min Vei, jeg finder

Oberst Jørgen, jeg hænger mig fast ved ham, som hans Hovedhaar, jeg drikker med ham og jeg slaaes med ham, om det skal være. Ved den sorte Syge! han skal faae sin Lyst styret. Imidlertid glemmer Du ikke dit Løfte og taler til Karen; siig, at hun skal blive den rigeste Adelsfrue i hele Jylland. Hører Du det Hans! — Siig, at jeg i dette Øieblik er ude og arbeider paa hendes Fremtids Lykke. — den Sjæl!"

Med disse Forsikringer dreiede Junker Mandrup sin Hest ind paa en Sidevei og red bort. Lidt efter naaede det øvrige Selskab Skoven, hvor Jagten begyndte. En Time senere sad Oberst Jørgen i Løvskal Kro, i Selskab med Mandrup Ring. Junkeren havde søgt efter bedste Evne at holde sit Løfte. Drikkelaget var i fuld Gang, med al dets Uhyggelighed. Skaaler, Sange og slette Vittigheder trængte ud til de Forbigaaende. Begges ophidsede Træk og rødmende Ansigter vidnede om, at de allerede havde nydt et rigeligt Maal, da Døren pludseligt gik op og en høi, sværlemmet Skikkelse traadte ind i Stuen til dem.

Det var Taterkonen Rille, i hendes sædvanlige pjaltede Paaklædning: en tærnet Kaabe, et broget Tørklæde om det graalige Haar, en kort Kjole og Herrebeenklæder, der idag endte i et Par store Fiskerstøvler. Hun havde en lang, hvid Stav i Haanden, og stillede sig hen foran Bordet, medens hendes

sorte, gjennemtrængende Øine ufravendt hvilede paa Mandrup.

„Hvad Djævlen vil dette Fruentimmer her?“ raabte Junkeren. „I skal skee al Landsens Ulykke, Kromand, hvis I ikke holder Døren lukket og lader os sidde og drikke i Fred.“

„Ak Nille! er det Eder?“ raabte Obersten stammende. „Hvad Ærende kommer I med idag?“

„Ja, det er mig, Oberst Jørgen!“ svarede Taterkonen, med denne dybe og klangløse Stemme, der forøgede det Afskrækkende, som hendes Person indgød. „Og bedre havde det været, hvis jeg ikke behøvede at søge Eder her: drikkende, syngende og beruset, nu da Timen er kommen, som I skulde agte paa, nu da gammel Gjæld og gammel Uret skal betales.“

„Men hvad mener dog det Skabilkenhoved med sin Prædiken?“ raabte Mandrup, lige forbauset og opbragt over den Virkning Nilles Ord syntes at øve paa Obersten. „Hvis hun ikke fortrækker øieblikkelig, skal jeg hænge hende op i Skorstenen i min Buxesele. Herud!“

„Tys, Mandrup!“ sagde Jørgen, og lagde sin Haand paa Junkerens Arm. „Lad hende være, hun mener mig det bedre end I troer.“

„Men hvorfor kommer hun da her og forstyrrer os?“

Taterkonen tilkastede Mandrup et haanligt Blik, og slog med Nakken, som om hun ikke værdigede ham et Svar. Derpaa vendte hun sig mod Jørgen og vedblev:

„I maa følge med mig, Oberst!"

„Hvorhen?"

„Til dem som gjøre Uret, og til dem som lide Uret."

„Aa nei, Nille, det har ingen Fare, I seer Spøgelser i Solskin; lad mig blive her, jeg sidder nu saa godt. Giv hende et Glas Mjød, Kromand!"

„Og om I saa sad i Paradis, maatte I dog følge med."

„Hører I ikke, Oberst Jørgen!" raabte Mandrup spottende, „hun bander paa, at I skal med, det gale Fruentimmer! hun er ellers morsom."

„Ja, naar hun siger det, saa maa jeg følge," svarede Jørgen, idet han gjorde et mislykket Forsøg paa at reise sig op fra Bordet.

„Er I da bleven reen forhexet, Oberst!"

„Jeg maa afsted Mandrup, lad mig komme ud. Men jeg siger Dig det iforveien, Nille, jeg duer til Ingenting idag; det brænder i mit Hoved, som det eengang brændte her i mit Hjerte; see engang mine Been, hvor de ryste og skjælve, det er af Sorg over,

at de skulle gaa og slæbe saa tungt et Læs Ulykke omkring i Verden."

„Kom blot," sagde Nille utaalmodig. „Tiden iler!"

„Ja, det gjør mig Ondt at maatte forlade Dig, lille Mandrup!" vedblev Jørgen, „især siden Du trakterer, men hvis Du blot vil tøve lidt, saa skal jeg skynde mig at komme igjen, og saa kan du stole paa, jeg skal jeg drikke desbedre."

„Kom dog, Herre Oberst!" raabte Taterkonen, medens hun greb ham i Armen og førte ham ud af Krostuen.

Obersten ravede hen til sin Hest, men det var ham ikke muligt at komme op paa den. Da saae Mandrup Nille lægge sin Arm om Jørgens Liv og løfte ham op i Sadlen som et Barn. Derefter tog hun Hesten ved Bidslet og skred foran den, ned ad Veien over Mølledammen, til Skiern, med lange og hurtige Skridt, støttende sig til den hvide Stav, hun holdt i Haanden.

„Hvor fører Du mig hen, Nille?" spurgte Jørgen, da de vare komne Mandrup af Syne.

„Til Skiern!" svarede hun. „Til eders Fjender."

„Aa lad mine Fjender fare i Fred," svarede Jørgen, hvis Ruus syntes at tiltage i den kolde Luft, „de ere mig ligegyldige alle tilhobe. De have hugget

Kjødet af den Faldnes Krop, nu giver Benene dem Døden og Djævelen!"

„Kom dog til Jer selv, Herre Oberst!" bad Nille ængstlig. „I glemmer jo dem, der have sat deres Lid til Eder, dem, som I lovede at hjælpe."

„Ja vist, lille Nille! men Vinen faaer mine Tindinger til at banke. Gud veed, hvad det var for en Blanding, den Junker nødte mig til at drikke. Jeg mærker at jeg bliver gammel, Nille, og taaler ikke længer saameget som før. Men Alt vel betænkt, hvorfor bekymrer Du Dig egenlig om mine Forhold, og hvad har Du med dem at gjøre, som bo paa Skiern?"

„Det skal jeg sige Eder, Oberst Jørgen. — Dengang I blev født, kom eders Moder, den naadige Frue, ned i min Hytte til mig og bad mig at signe sit Barn. Hvis det er sandt hvad de paastaa, sagde hun, og I have faaet Magt til at gavne og skade hvem I ville, saa vaag over dette Barn, Nille, skjærm ham hvor Du kan, til Gjengjæld skal jeg lære ham at øve Godt mod Dig og Dine. — Hun holdt sit Ord, den gode Frue, men jeg holdt ogsaa mit. — Vore Folk havde det godt, Fuglene sang og Solen skinnede for os som for de Rige, vi gik vore Veie i Fred, og Ingen gjorde den Anden noget til Hinder. I, Herre, voxede op med hendes Sindelag, og havde altid et venligt Ord for den Fattige, som sankede

Smuler fra eders Bord. Men siden kom eders Broder til Regimentet, den gode Frue døde og de onde Dage begyndte. Det gaaer i Verden op og ned, men Vorherre har maget det saa, at man lettere glemmer det Onde end det Gode. Forstaaer I mig?"

Jørgen taug. Nille kastede sine Øine op til ham, Oberstens Hoved var bøiet forover. Han var sovet ind paa Hesten.

„Han hører mig ikke!" udbrød hun med hele sin Naturs Heftighed. „Vaagn op, Herre Oberst, vaagn op! alt det Gode I har gjort mig vil jeg gjengjelde. Saaledes begynder jeg derpaa."

Med disse Ord førte hun Hesten ned mod Mølledammen, gjennem hvilken Veien gaaer. Jørgen vaagnede, idet Nille gav Hesten et Slag med sin Stav. Dyret sprang tilside, og styrtede ud i Vandet. Obersten udstødte et Skrig, idet han faldt af.

„Ja skrig I kun," hvislede Taterkonen, „Vandet er ikke saa dybt, at I kan drukne, men det vil være dybt nok til at gjøre Eder ædru."

„Er I da forrykt, Nille! raabte Obersten, medens han arbeidede sig op af Vandet og greb Hestens Tøile, „hvad har I isinde?"

„Slet Intet!" svarede Nille smilende. „Eders Hest traadte feil og snublede mens I sov, I faldt i Vandet, er bleven vaad og ædru igjen, see det er Alt.

Histnede ligger Møllen hvor I boer, der kan I skifte Tøi, rid saa det hurtigste I magter over til Skiern, der have de fanget Abel og pønse paa Ondt, idag mere end nogensinde før, det gjelder nu at frelse ham, den Eneste, der er bleven tilbage af alle dem, der have havt en Plads i eders Hjerte. — Vorherre være med Eder!"

Jørgen red hen til Vandingsstedet og førte sin Hest op paa Veien. Taterkonens Indfald syntes at have øvet den tilsigtede Virkning, hans Bevidsthed var vendt tilbage, ethvert Spor af Rusen var forsvundet efter dette ufrivillige Bad. Taterkonen forlod ham, hun gik tilbage til Skoven, medens han hurtigt og bestemt red ned til Møllen.

XI.

Dommen.

Da Jørgen red ind paa Skiern blev Abel ført bort fra Salen af Bent og Hans. Slaget lod til at være vundet. Beviset herfor laa i Junkerens triumferende Smil og i Jægerens nedslagne og sorgfulde Mine. Den Førstes Smil forsvandt imidlertid for en paafaldende Blegهed, idet han saae Obersten stige af Hesten og træde sig imøde, streng, bydende og alvorlig som en Dommer. Han standsede og traadte et Skridt tilbage.

„Hvad gjør Du ved den stakkels Jæger, min Brodersøn?" spurgte Jørgen.

Hans stammede og slog forvirret sit Blik til Jorden idet han svarede:

„Lehnsmand Knud Gyldenstjerne har dømt saaledes, at Abel skal føres bort fra Sognet og overgives til det Krigsfolk, som Kongelig Majestæt lader sanke til Krigen. Han sidder endnu oppe i Salen,

Farbroder! I kan overbevise Eder om, at jeg hverken har Lod eller Deel deri."

Lad os saa snakke lidt med ham," svarede Obersten, „vi følges ad alle Tre. Gaa Du kun foran, Hans!"

Junkeren tøvede et Øieblik, uvis om, hvad han skulde gjøre; derpaa aabnede han Døren til Salen og traadte ind.

Tønne studsede da han saae Jørgen, ogsaa paa ham udøvede Broderens alvorlige og strenge Mine sin Indflydelse, men han besad større Selvtillid, og medens han vendte sig om til Gyldenstjerne, hviskede han med et spottende Smil:

„Nu faae vi Nyt at høre, Hr. Lehnsmand!"

Obersten gik hen til Bordet, hilste paa Gyldenstjerne og udbrød derefter, henvendt mod Tønne:

„Jeg kommer til Dig, min Broder, for at erfare, hvorfor I føre dette stakkels Menneske bort, skjøndt I begge vide, Du og Hans, at han aldrig har fornærmet Eder, aldrig har krænket nogen Lov, der berettigede Eder til denne Adfærd. Er dit Selskab da saa fordærveligt, Tønne, eller er dette vore Fædres Huus saa fordømt, at det maa bringe Ulykke over Enhver, der har levet indenfor dets Mure? — Jeg taler ikke om mig selv, thi Du vil sige, at jeg ligger som jeg har redet, ikke heller om hende, den stakkels Christine, hvis hele Tilværelse var et langt Suk, en dæmpet, under-

trykt Klage, der omsider forstummede her i dette Værelse; hendes Liv har været saa stormfuldt, at vi idetmindste nu burde unde hende Fred i Døden. Hvormegen Deel Du har havt i hendes og mine Sorger, det veed Du selv, jeg har glemt det, det er saa længe siden. Men nu ham, dette Barn, som Du tog til Dig, rakte Haanden og kjærtegnede ifølge et Lune, og siden stødte bort, efter et andet Lune, hvad har han vel gjort? Du tier, ak min Broder! behøver jeg da at gjentage det for Dig, vil Du tvinge mig til at røbe, hvorledes Du værner om din Ære?"

Tønne var forbauset, i dette Sprog, i denne høitidelige og strenge Tone gjenkjendte han ikke sin Broder, Drankeren, Spilleren. Dog følte han sig for tryg og for sikker i sine egne Tanker, til at lade sig beherske heraf. Han smilede spottende og svarede:

„Hvorledes har Du værnet om din egen Ære, Broder Jørgen, Du, som har ødelagt dit Gods, tilintetgjort Den, Du knyttede Dig til, glemt og forladt dit eget Barn, og kastet det ud i Verden, uden Raad og Hjælp."

„Du tager feil, Tønne!" svarede Obersten, „mit Barn blev aldrig glemt, thi hvergang jeg bad til Gud, har jeg indesluttet det i mine Bønner, det var heller ikke forladt, dets Fader stod altid ved dets Side; saaledes som jeg kom tilforn, kommer jeg ogsaa idag, og

bringer den ringe Raad og Hjælp jeg eier. — Her er mit Barn!"

Med disse Ord slyngede Jørgen sin Arm om Abels Hals og trykkede ham til sit Bryst. Abel udstødte et Skrig.

„I, Herre Oberst, min Fader?"

„Ja, min Dreng! desværre for Dig, Du har ingen bedre."

Endnu medens de Tilstedeværende vare beherskede af den Forbauselse, som disse Ord vakte, vedblev Jørgen:

„Hermed har jeg bevist min Ret til at paatage mig Abels Sag, og nu spørger jeg Eder igjen, Klager og Dommer, hvad har han forbrudt, hvorfor ville I dette Menneskes Ulykke?"

„Det skal Du faae at vide," svarede Tønne. „Begynd Du, Hans, siig hvad Du veed, Du kan stole paa, at jeg skal fuldende."

„Nei!" svarede Jørgen, og fra nu af øvede den uafbrudte Sikkerhed, med hvilken han talede, en stedse synligere Virkning paa Herremanden og hans Søn. „Du, Hans, har Intet at beklage Dig over, thi endskjøndt din egen Fader befaler Dig at tale, saa vil Du ikke fortælle Andet end Sandheden, dertil kjende vi To hinanden for nøie."

Med disse Ord traadte Jørgen ham nærmere og lagde sin Haand paa hans Skulder. Denne Berørelse,

saa blid og venlig den end var, syntes at elektrisere Junkeren, han foer tilbage, en Dødsblegked hvilede over hans Ansigt, hans Læber skjælvede.

„Jeg anklager jo ikke Abel for Noget,“ svarede han hæs og næsten hviskende.

„Men det gjør jeg,“ raabte Tønne, idet han sprang op, skød Stolen tilbage og traadte hen foran Obersten. „Jeg anklager ham for at have søgt at tilliste sig min Datters Kjærlighed, besnæret hende med Smiger og falske Ord, for at lokke hende til at fornedre sig og glemme hvad hun skylder sin Stand, sit Navn og sin Familie's Ære. Jeg har seet ham om Dagen for hendes Fødder, om Natten udenfor hendes Vinduer. Lad ham nægte det, hvis han vover.“

Obersten smilte.

„Hvad svarer Du dertil, Abel?“ spurgte Lehnsmanden, som rolig og opmærksom havde fulgt Gangen og Afvexlingerne i dette Optrin.

„Det er Sandhed,“ svarede Abel. „Jeg elsker Karen Brok. Vi mødtes om Dagen, og jeg hørte hendes Stemme om Aftenen, siden der ikke var givet os bedre Vilkaar end Skjul og Mørke; men Gud være mit Vidne til, at det bestandig skeete i Tugt og Ære.“

„Elsker da Karen Dig?“ spurgte Knud Gyldenstjerne. Abel taug.

„Om hun elsker ham!“ gjentog Tønne, „nei, Hr.

Lehnsmand! min Datter kjender sine Pligter for nøie, til at hun skulde bringe denne Skjændsel over sin Familie."

„I tager feil, min naadige Herre og Fader!" svarede en blid og frygtsom Stemme i Døren, som ubemærket var bleven aabnet „Jeg elsker Abel."

Med disse Ord traadte Karen rødmende og undseelig ind i Salen.

Tønne udstødte en Eed. Oberst Jørgen rakte ham Haanden med et kjærligt Smil.

„Kom kun nærmere, mit kjære Barn!" yttrede Gyldenstjerne venlig. „Du skal ikke være bange for at tale."

Karen hævede sit Hoved, den dybe Rødme, som nylig havde hvilet over hendes Ansigt, forsvandt for en dødelig Bleghed, idet hun traadte hen til Bordet; dog udtrykte disse milde og barnlige Træk i deres Undseelse tillige en bestemt og dristig Villie. Hendes Øine søgte Abels, hvor indholdsrigt og talende var ikke dette Blik, som mødtes og besvaredes af hans, og hvori hun paa eengang syntes at ville bekræfte, hvad hun nylig havde sagt, og tillige søge Kraft til at imødegaa den truende Storm.

Tønnes Raseri kjendte ikke længer nogen Grændse. han skabede sig som en Afsindig, slog i Bordet, reiste sig og sank igjen tilbage paa Stolen, medens hans Øine fore fra den Ene til den Anden af de Omkring-

staaende og omsider dvælede paa Obersten, der rolig, taus og ubevægelig stod foran ham, støttende sig til sin uadskillige Ledsager, den lange og rustne Kaarde.

„Naa!" raabte endelig Tønne, „gaa saa din Vei, og tag din ædle Søn med Dig, eller har Du maaskee endnu mere at sige os."

„Ja, Broder Tønne, jeg har endnu det tilbage, at fri til Karen for Abel, siden de elske hinanden."

Tønne udstødte en krampagtig Latter. „Du frier til Karen!" raabte han, „hører Du, Hans! men for Satan, Dreng! hvorfor leer Du ikke, gives der da noget mere Taabeligt i denne Verden."

„Jeg leer jo alt hvad jeg kan," svarede Junkeren med den meest bedrøvelige Mine.

„Hvorfor finder Du det saa latterligt, Tønne?" spurgte Jørgen. „Du gifter din Datter med din Broders Søn, Partiet er endda ikke saa ulige."

„Min Broders Søn!" gjentog Tønne, med al den haanlige Spot, han kunde lægge i sin Stemme, „ja vist, og hvilken Broder? en Helt i alle Kroer, paa Markeder og i Spillehuse."

„Ja!" svarede Jørgen, „i Kroerne som paa Valpladsen, jeg har faaet det Navn Du nævnede paa begge Steder; forresten valgte jeg først Kroen til mit Hjem, efterat Du havde fordrevet mig fra det, jeg tidligere havde."

„Jeg?“ raabte Tønne.

„Ak ja vist, men lad de Døde hvile, det er nu saalænge siden, vi ville hellere tale om Karen.“

„Og hvis jeg nu gav mit Samtykke til, at din værdige Hr. Søn tog min Datter tilægte, hvormed agter han da at føde hende? Eier han en Fodsbred Jord, han kan kalde sin? eller mener Du, at jeg ogsaa skulde give ham Gaard og Hjem tilligemed Pigen?“

Medens Jørgen syntes at betænke sig paa Svar vedblev Tønne, henvendt til Gyldenstjerne:

„Hr. Lehnsmand! I, som kjender Loven, fortæl os engang hvad den siger i et Tilfælde som dette.“

„I Recessen, der endnu staaer ved Magt,“ svarede Gyldenstjerne, „hedder det, at ingen fri Kvinde eller fri og adelig Mø efter denne Dag maa tage nogen Ufri, eller udenfor Ægteskab født Mand.“

„Saavidt jeg forstaaer, maa dette gjælde for Dig, Jørgen!“ bemærkede Tønne, „thi jeg troer ikke, at Du nogensinde har været gift. Jeg beder Eder Herre, at blive ved, der staaer endnu mere om den Sag i Recessen.“

„Hvis Nogen fordrister sig til herimod at gjøre, og det ikke skeer med hendes Venners Raad, da skal hun have alt hendes Gods til næste Arvinger forbrudt, saa de maa det strax annamme, og beholde det til deres Arvinger.“

„Hvad siger Du dertil, kjære Datter?“ spurgte Tønne med et ondskabsfuldt Smil.

„Ak min Fader!“ svarede Karen, uden at hæve sine Øine til ham, „naar jeg vidste, at jeg, ved at tilstaa min Kjærlighed til Abel, vilde udsætte mig for eders Vrede, skulde jeg da tage i Betænkning for hans Skyld at opofre den Formue jeg eier?“

„Du er altsaa villig til at give Afkald paa din Arvepart?“

„Ja!“

„Du erklærer Dig tilfreds med at forlade dette Huus, uden senere at gjøre Fordring paa det Ringeste?“

„Ja!“ vedblev Karen uden Betænkning, og hævede sit Blik til Tønne, medens et glad Haab afprægede sig i hendes Ansigt. Tønne lod til at betænke sig, han saae over til Hans, som havde stillet sig ved Vinduet, uden at yttre et Ord til hvad han hørte.

„Alt dette er Du virkelig rede til at gjøre for at kunne tilhøre Abel?“

„Ja!“ svarede Karen, „og hver en Dag jeg lever, vil jeg dog takke Gud og Dig for den Lykke I have skænket mig.“

„Lykke!“ gjentog Tønne, „kalder Du det Lykke, at bytte dit Fædrehjem med en Hytte, Overflod med Savn, uden at medbringe Andet i dit nye Hjem end min Forbandelse.“

„O nei, min Fader!“ bad Karen, idet hun kastede sig ned for Tønnes Fødder, „alt Andet, kun dette Sidste ikke.“

„Det mener han heller ikke, lille Karen!“ sagde Jørgen, „Du skal ikke være bange derfor.“

„Nei, Du har Ret, Jørgen, jeg vil ikke forbande hende, det vilde være en altfor stor Straf; din Søn der vil nok berede hende den Løn, hun fortjener. Hvormed agter Du vel at ernære hende, lille Abel?“

„Med dette!“ svarede Obersten, og traadte hen til Kaminen, hævede et Maleri, og tog et Papir frem fra Blindrammen bag Lærredet.

Det var Christines Testamente, som Abel hiin Aften havde omtalt for Jørgen.

Obersten udfoldede Papiret, og rakte det hen imod Tønne, uden dog at slippe det.

Herremanden kastede blot et Blik derpaa; den pludselige Forandring, som foregik i hans Ansigt, viste at han havde gjenkjendt det, han sank tilbage i Stolen, og stirrede paa Obersten med vilde, opspilede Øine og et Udtryk af den dybeste Rædsel. Han snappede efter Veiret, men Stemmen svigtede ham.

„Ak min Søn!“ udbrød han endelig med en hæs og krampagtig Graad, „vi ere fortabte!“

„Det troer jeg ikke,“ sagde Jørgen mildt og bevæget.

„Jo, dertil kjender jeg Dig for godt, lille Jørgen. — Og dette Papir, som forsvandt samme Aften det blev skrevet, hvorledes er det kommen i dine Hænder?“

„Det seer Du jo, Tønne,“ svarede Obersten, „Du har selv bevogtet det, indtil jeg nu tog det.“

„Ja! men jeg begriber dog ikke Sammenhængen.“

„Tillader I, at jeg seer dette Papir, som synes at volde saamegen Overraskelse?“ spurgte Lehnsmanden.

„Nei! Knud Gyldenstjerne!“ svarede Jørgen, „det tillader jeg ikke.“

„Ikkeheller naar Lehnsmanden forlanger det?“

„Ikkeheller da,“ svarede Jørgen bestemt. — „Det er et Familiedocument,“ tilføiede han smilende. „Ikke sandt Broder Tønne?“

„Aa Herre Gud!“ raabte Tønne med den tidligere ubehagelige Graad. „Du kan ligesaagodt vise det frem først som sidst. Det er dog din Hensigt, at ødelægge mig.“

„Nei, min Broder! Du tager bestandig feil,“ svarede Jørgen. „Jeg kom herind med Fred, og dette Papir skal være glemt, ligesom alt det Øvrige.“

Medens han sagde dette gik han hen til Kaminen og kastede Testamentet i Ilden.

Da Tønne saae Flammen tilintetgjøre Papiret, udstødte han et jublende Skrig, sprang hen imod Jørgen og omfavnede ham i en halvknælende Stilling.

Han var i dette Øieblik ligesaa krybende i sin Ydmygelse, som han tidligere havde triumferet i en indbildt Overlegenhed.

„Lad os ikke tænke mere herpaa," sagde Jørgen, „men blot erindre disse To der, hvis Skjæbne er lagt i dine Hænder."

„Karen skal have sin Villie," yttrede Tønne, „lad hende tage hvem hun vil, i Guds Navn, men hun maa blot ikke forlange, at jeg for hendes Skyld skal afstaa nogen af de Rettigheder, som tilhøre Godset og min Søn Hans. Er I saa fornøiet?" spurgte han med et tvungent Smil. Karen og Abel grebe hans Hænder, Tønne lod til at være bevæget. „I kan bo nede paa den lille Gaard jeg eier i Østervelling," tilføiede han lidt efter.

Da Obersten og Abel en halv Time senere forlode Gaarden, fulgte Hans og Tønne dem ud paa Trappen.

„Vi sidde min Sjæl godt i det, lille Hans!" hviskede Herremanden, idet de vendte tilbage til Salen. „Gud maa vide, hvorledes Jørgen har baaret sig ad, men han veed Alt, hvad der angaaer Christines Testamente."

„Ja desværre!" svarede Hans. „Han veed mere end det."

„Vi have tabt vort hele Spil, Du, og det mod saadanne To."

„Endnu ikke!" svarede Junkeren med et mørkt og truende Blik. „Jeg troer tvertimod, at vi have vundet."

„Hvilket?"

„Alt!"

„Hvad vil det sige!" spurgte Tønne forundret.

„Min kjære Fader skal faae det at vide iaften!" hvisskede Hans, og aabnede med disse Ord Døren til Salen.

X.

En velbevaret Hemmelighed.

Maanen kom frem samme Aften strax efter Solens Nedgang. I det klare Frostveir, som Nordvestvinden førte med sig, straalede Stjernerne i et funklende og blaaligt Lys. Ingen Vind rørte sig, det var roligt og stille overalt, selv Lænkehundene nede i Landsbyen taug, som om de undsaae sig for at forstyrre denne Aftens Taushed og Fred.

Strax efter Solens Nedgang red en eenlig Rytter, i langsomme og besindige Skridt, ind over Huulveien mellem Bakkerne ved Karmark. Han var indhyllet i en mørk Kappe, og havde trykket sin Filthat dybt ned i Panden. Imidlertid faldt Maanelyset lige paa hans Ansigt, det var Jørgen Brok, som vendte tilbage, efterat have fulgt Abel ned til Agersborg.

Jørgens Træk vidnede om en lykkelig Tilfredshed, medens han, uden at tænke paa Hesten eller Veien, overlod sig til de Tanker, som gjennemkrydsede ham.

„Jeg har alligevel udrettet Noget her i Verden,

hvor lidt det end er," hviskede han, idet han hævede sine mørke, kloge Øine. „Abel og Karen ville blive lykkelige, og jeg skal hver Dag ride ned til dem, og være Vidne dertil. — Jeg skal plante Dig en Blomst paa din Grav, lille Christine, til Minde om denne Dag, og endnu een Fornøielse skal Du faae: fra nu af vil jeg kun leve for de to Unge, og lade Bægeret og Terningerne fare. Guds Død! det er rigtignok paa Tiden. Vorherre tog Dig bort, uden at jeg fik sagt Dig et Farvel, men jeg tænker dog, at vi ikke ere saa vidt skilte, at Du skulde være uden Bevidsthed histoppe for deres Lykke, som Du holdt af paa Jorden. Abel er en brav Dreng, jeg skal lære ham at blive en Mand, saasandt det er Nogen muligt, at lære Godt af mig. Naar jeg saa er lidt mere affældig, vil jeg søge mig en Krog bag deres Ovn, og glæde mig over det Solskin, jeg fik mod Aften, siden det var saa mørkt for mig om Dagen."

Jørgen blev afbrudt i disse Betragtninger ved Hovslaget af en Hest, han standsede og saae en Rytter komme ilende imod sig.

„Hvad for Noget!" raabte han overrasket, „er det Dig, Hans! hvor rider Du hen iaften?"

„Vi vil følges et Stykke Vei, Farbroder!" svarede Junkeren.

„Det skal Du have Tak for, og jeg har endnu en Taksigelse at bringe Dig."

„Hvilken?“

„Fra Abel. Fra idag af ville vi være gode Venner, Hans, og glemme, hvad der tidligere er skeet.“

„Ulykken er, Farbroder! at det ikke kan glemmes.“

„Vi ville begrave det paa Bunden af vort Hjerte.“

„Det er dog ikke sikkert nok forvaret der,“ svarede Hans.

Jørgen lagde først i dette Øieblik Mærke til den mørke og fjendtlige Stemning hos Junkeren.

„Hvad mener Du?“ spurgte han.

„Jeg mener, at I veed formeget om mig, til at kunne forvare det trygt. Saaret brænder paa min Skulder, Farbroder. Christines Papir ligger vel i Aske, men I veed dog, hvad der stod i det.“

„Men hvorledes skulde det være mig muligt, at røbe det? tænk Dig om, Hans, naar jeg taug idag, da det gjaldt Alt, vil jeg ogsaa kunne tie siden, da det gjælder Intet.“

„Saaledes lover I iaften, men imorgen Aften drikker I nede i Kroen, saa stiger Hemmeligheden fra Hjertet til Læberne, derfor maa vi see os om efter et mere sikkert Gjemmested for den.“

„Hvor findes det?“

„I Graven! — Derfor søgte jeg Jer iaften!“ vedblev Hans med en feberagtig Heftighed, og Gudskeelov at jeg traf Eder. See Jer om, Farbroder! tre Skridt

fra os ligger Smedens Hytte, vi ride derhen, I maa give mig Opreisning for den Skjændsel, jeg vederfores forleden. I vare dengang To om mig, og ræddes vel ikke, fordi I iaften er alene. Og hvis I nægter at slaaes, saa fornærmer jeg Eder, nu, siden, hvergang vi mødes, jeg skærer Halen af eders Hest, jeg slaaer Eder i Ansigtet med mit Kaardehefte!"

„Hold op, Hans! hold dog op!" raabte Obersten, hvis Blod kom i Kog ved alle disse Fornærmelser. „Rid din Vei i Fred, jeg kan jo ikke slaaes med Dig."

Hans brød ud i en spottende Latter. „Det er da som jeg tænkte," raabte han, „den tapre Oberst Broks Mod naaer ikke udenfor Krostuens Dørtrin, derinde praler han af sine Bedrifter, udenfor svinder hans Manddom med Virkningerne af Vinen. Helten bliver derpaa til en Cujon!"

„Guds Død, Dreng! saa Du har da for Alvor Lyst at ride hjem med nok en Skramme iaften? — Kom, Du skal faae dit Ønske opfyldt. Det vide Gud, Skylden er ikke min."

Jørgen kastede sin Kappe tilbage og steg af Hesten. Hans ventede ham allerede paa Jorden. En saa mægtig Forandring havde de sidste Dages Begivenheder øvet paa ham. Selvopholdelse giver endog den Feige Mod. Han følte, at hans Fremtids Sikkerhed, hans Ro og Ære, det vil sige, Samlivet med hans Venner, beroede

paa, at de frygtelige Hemmeligheder, som Obersten delte med ham, bleve skjulte; den foregaaende Aften feig, forsagt, bød han nu Faren Trods, fremkaldte og udæskede den. Han nærede ikke Mistillid til Jørgens Løfte, men Hemmeligheden var dog et draget Sværd, der kunde fælde ham, naar han mindst formodede det. Han var ikke engang sikker paa sig selv: paa sine Handlinger i Fremtiden, hvilke Obersten kunde falde paa at straffe med at røbe ham. Derfor havde Tanken om et saadant Møde i de sidste Dage uafbrudt beskæftiget ham, og den foregaaende Dags Hændelser med Testamentet modnede endelig en Plan, som han nu beredte sig paa at udføre: Staalet for Hadet, Døden for Hemmeligheden.

Det var andengang de befandt sig udenfor denne Hytte, Døren var tillukket, alt var taust i Nærheden, Intet syntes forandret, undtagen at det nu var Hans, som beherskede Situationen.

De havde bundet deres Heste, og fulgtes ad, nogle Skridt dybere ind i Heden. Idet Jørgen drog sin Kaarde, udbrød han:

„Det er altsaa din faste Villie, Hans! —"

„Det er min faste Villie at dræbe Eder," afbrød Hans ham, „lader os derfor spare enhver Forklaring."

Med disse Ord drog han sin Kaarde og trængte ind paa Obersten.

I den Kamp, som nu begyndte, søgte Jørgen blot at dække sig for de hurtige og gjentagne Stød, hans Modstander vedblev at føre. Imidlertid ventede han paa en Leilighed til at afvæbne ham, men Fortvivlelsen gav Junkeren Dristighed og Styrke; hans faste og truende Blik udsandt ethvert blottet Punkt. Jørgen blødte allerede af to Saar; han havde haabet at trætte Hans, men fandt sig skuffet.

Maanen kastede sit klare Lys ned over Stedet, i dens Skær funklede de krydsende Kaarder som to Lynstraaler. Junkeren var ligbleg, hans Læber sammenbidte, hans Øine syntes i deres hadefulde og speidende Iver at træde ud af deres Huler. Hos Obersten var den rolige Kulde, med hvilken han havde begyndt Kampen, efterhaanden forsvunden, i dette Øieblik benyttede han enhver Fordeel, som Tilfældet gav ham, han indsaae, hvor liden Naade han havde at haabe, det gjaldt at seire eller dræbes, han kæmpede for at leve. Derfor anvendte han nu al den Kraft, som han hidtil havde skaanet, hans Udfald bleve hyppigere og fulgte hurtigere efter hinanden. Under et af disse bøiede Junkeren sig til Siden, Stødet gled hen over hans venstre Arm, som man efter den Tids Skik holdt frem foran Brystet, i det Tilfælde, at der ikke blev kæmpet med Kaarde og Dolk tillige. I samme Nu gjengjaldt Hans Stødet. Jørgen udstødte et dæmpet Skrig, tabte sit

Værge og sank tilbage. Junkerens Kaarde sad endnu i hans Bryst.

„Reis Eder!" raabte Hans, gispende og aandeløs. „Hurtig! vi begynde igjen."

„Nei!" svarede Jørgen mat og sagte, „vi begynde ikke mere. Jeg har faaet min Deel."

Virkelig?" raabte Hans triumferende, og bøiede sig ned over ham.

„Ja!" hviskede Jørgen. „det slaaer til."

I det usikre Lys bemærkede Hans den blaalige Dødsfarve, som allerede foer hen over Oberstens Ansigt.

„Nu er min Hemmelighed først forvaret!" udbrød han.

„Ak, min Dreng!" svarede Jørgen, „Du forstod mig ikke, Du har aldrig ret forstaaet mig; man kan være en Spiller, en Dranker, og dog en ærlig Mand. Aldrig skulde et Ord have røbet det, jeg lovede at fortie. Nu vel, Hans! det er maaskee dog bedre saaledes. Hils Abel! Jeg veed, at jeg døer, Gud veed, hvorfor jeg fik Livet, der er Ingen, som har glædet sig ved min Tilværelse, der er heller Ingen, som vil sørge over min Død."

Jørgen udstødte et langt og sagte Suk, strakte sig tilbage i Lyngen og døde.

Hans bøiede sig ned over ham, lyttende og forskende.

„Nu afsted igjen!“ udbrød han lidt efter. „Min Hemmelighed er forvaret.“

„Men Arret paa Skulderen kan dog aldrig slettes ud,“ raabte pludselig en dyb og truende Stemme, og idet han vendte sig, saae han et mørkt Ansigt komme tilsyne fra Gavlen i Smedehytten. Dette Ansigt var omgivet af et graaligt Haar, sammenbundet med et broget Tørklæde. Hans stirrede i Veiret, han troede at gjenkjende Taterkonen Nille. En rædsom Angest malede sig i hans Træk, han vaklede som en Beruset. Han, Herskeren til Skiern, over hele den vidtløftige Landstrækning, man oversaae fra dette Sted, følte sig betvungen af disse vilde og harmfulde Øine, af denne fattige Taterkvinde. Kampen, som havde kostet saamegen Selvoverpindelse førend han kunde bekvemme sig til den, skulde altsaa være vunden og dog tabt, dette Blod, der langsomt rislede ud af Jørgens Bryst og farvede Sandet foran hans Fødder, var altsaa forgæves udgydt, han haabede at have seiret, og maatte begynde Kampen paany.

Alle disse Tanker paatrængte sig ham i dette Øieblik og bragte ham til at fortvivle. Han udstødte et gjennemtrængende Skrig, kastede sin Kaarde og steg tilhest.

„Ja rid I kun, Junker!“ lød Taterkonens hule Stemme ned til ham. „Saa langt bærer dog Hesten

Eder ikke bort, at I kan undgaa mig, og fra nu af gjælder det en Kamp mellem os To."

Hans svarede ikke, men standsede Hesten, som allerede havde begyndt sit Løb. Han blev siddende nogle Øieblikke taus og grundende, derpaa vendte han sig om mod Hytten og raabte:

„Aa nei, Nille! mellem os bliver det aldrig til nogen Kamp. Naar Hun gaaer herfra, kan Hun drage op til Herremanden paa Skiern og sige, at han ikke skal bekymre sig om sin Søn, for det Første. Jeg drager nu med Majestæten til Krigen i Tydskland, og saa kan I imidlertid gjøre herhjemme med mine Hemmeligheder hvad Djævelen I ville."

Med disse Ord jog han Sporerne i Hestens Side og forsvandt nede i Huulveien.

Siden denne Aften saae man ikke noget til Junkeren. Et Rygte gik, at han var falden i Krigen i Tydskland, et andet fortalte, at han holdt sig skjult hos sine Slægtninge i Holsteen, men til Skiern vendte han aldrig tilbage.

Næste Morgen kom Abel ned paa Gaarden. Tønne modtog ham i Sørgedragt og førte ham ind til Karen.

„Din Fader har været i Slagsmaal iaftes, og er falden i en Duel, lille Abel! han ligger Lig inde i Salen. Det er nu mig, som for Eftertiden kommer til at sørge for Dig, og jeg har tænkt paa, at Du og

Karen ikke behøvede at flytte ned til den lille Gaard i Østervelling. „Vi kunne maaskee tale os tilrette, saaledes at I blive boende her paa Skiern, og pleie mig paa mine gamle Dage."

Med disse Ord brast Tønne i Graad, han sørgede over sin Søn, for hvem han havde handlet og virket forgæves.

Det Sidste man veed om Tønne Broks Familie findes i Sognets Kirkebog, for Aaret 1697:

„I dette Aar hensov salig, faa Uger efter hinanden, to adelige Jomfruer, Margrethe og Barbara, af den velfornemme Slægt Brok med Bjælken. Gud Almægtige være dem naadig! — Deres Kaar vare mod Enden saa ringe, at de om Aftenen, naar Mørket faldt paa, gik ned til Præsten og Sognets Formuende, med en liden Potte, at tigge sig Noget til Føden, i Guds Navn. Sic transit gloria mundi.

Jomfru Barbaras Broder, Herr Borkarth Brok, zirede Velling Kirkes Prædikestol, og lod sit Vaaben indsætte paa samme."

Dyrekjøbt.

I.

Ungdoms Drømme.

Omtrent en Miil fra Viborg ligger det navnkundige Hald. Slottet paa den høie Bakke, Søen som kruser sig nedenfor, Ruinerne af den gamle Herreborg paa Øen, de friske og frodige Skove, danne i Forening et yndigt romantisk Billede, der indfattet i en Ramme af mørkebrune Lyngbjerge, staaer i en paafaldende Modsætning til den sørgelige og eensformige Egn, i hvis Midte det viser sig, en Blomst i Ørkenen, uformodet og sjelden, men derfor ogsaa desmere paaskjønnet.

En Foraarsaften i Aaret 1705, rede tre Personer igjennem disse Skove, ned mod Viborg. Den Ene var en ung Dame, ved hendes Side fulgte en Herre, ikke meget ældre, og i nogen Frastand fra dem en Tjener, i et rigt og efter den Tids Mode broget Livree.

Den unge Dame var særdeles smuk, hendes Ansigts fredelige Ro, det fromme og tillidsfulde Udtryk i hendes store, mørkeblaa Øine, røbede en af disse blide og kvindelige Naturer, for hvilke Livet bestandig burde

bevare Havblik og Solskin, eftersom de bøies og gaa tilgrunde i dets Storme.

Herren som red ved hendes Side, saa nær Hestene kunde komme hinanden, bar Officeers Uniform.

Hans Træk vidnede om Mod og Kløgt, om al den Sorgløshed tillige, der er Ungdommens og Uerfarenhedens lykkeligste Medgift.

Damen var Jeanne Ryse, en Datter af Friherreinden til Rysensteen, i Ribe Stift. Herren var hendes Fætter, Capitain Kruse. Begge vendte tilbage fra et Besøg hos Generalmajor Gregers Daa, som to Aar iforveien havde kjøbt Hald, og bygget det nye Slot oppe paa Bakken.

Udentvivl maatte der finde et inderligere Forhold Sted mellem Jeanne og Capitainen end Fætterskabet, derpaa tydede baade den fortrolige Samtale, Jeannes Smil, og de Blikke, der ligesom kjærtegnende mødtes og besvaredes. De elskede hinanden. De lagde Planer for Fremtiden, medens de denne Eftermiddag rede igjennem Skoven. Den nærværende Tid beskæftigede dem allerede ikke længer, det er kun Barnet og Oldingen, Livets tvende Yderpunkter, der finde Glæde i Dieblikket. Omkring dem hvilede Alt i en dyb og rolig Fred; den klare, gjennemsigtige Luft, Solskinnet, som trængte ned imellem Træernes Grene, Blomsternes Duft, Solsortens Fløiten, Alt bidrog til at forøge den Lykke, som

bevægede Begges Hjerter, denne friske Ungdomskjærlighed, der udfolder alle Sjælens Blomster.

„Iaften!“ sagde Jeanne, „fortæller jeg Moder Alt, det forekommer mig, at være en Brøde, at dølge vort Forhold længer.“

„O, lad os vente!“ sagde han, „denne Tilstaaelse vil dog ikke forøge vor Lykke.“

„Jo, i Sandhed, det vil den!“ sagde Jeanne, „Min Moder har hidtil bestandig været min Fortrolige, det vil bedrøve hende, naar hun erfarer, at det ikke mere er Tilfældet. Du skal ikke frygte, min Elskte! hun er saa god, hun har aldrig villet Andet end min Lykke, og derfor vil hun ogsaa give sit Bifald til vor Forening. Jeg veed jo desuden iforveien, at hun ikke er istand til at afslaa mig Noget,“ tilføiede hun smilende.

Kruse svarede ikke, de rede i nogen Tid tause ved hinandens Side, imidlertid beskæftigede den samme Lykke Begges Tanker, kun opfattet i et forskjelligt Begreb. Han tænkte, som naturligt var for Manden, kun paa sin egen Lykke, Jeanne derimod paa den, hun haabede at skjænke ham.

„Hvis din Moder skulde modsætte sig vor Forening?“ yttrede Kruse lidt senere, da de havde forladt Skoven og rede ned mod Viborg, som viste sig i nogen Afstand.

„Men det gjør hun ikke," svarede Jeanne bestemt, „dertil kjender jeg hende forvel. I al Fald, min Ven!" tilføiede hun, og strakte ham en lille, smuktformet Haand imøde, „vi elske hinanden og ville aldrig ophøre dermed, forekommer denne Bevidsthed Dig ikke tilstrækkelig, til at overvinde enhver Hindring?"

Kruses Svar var det Samme, som man ved lignende Leiligheder har givet, ligefra Syndflodens Tid. Begge glemte blot i dette Øieblik, hvorlænge der er til aldrig.

Samme Aften, to Timer senere, sad Jeanne i Værelset hos Friherreinden, og betroede hende Alt hvad der angik Forholdet til Kruse. Den gamle Dame hørte hende taalmodig tilende. Hendes Ansigt vedligeholdt uforandret det samme blide Smil, hendes Stemme den sædvanlige bløde og kjærlige Tone.

„Jeg har længe anet disse Følelser fra din Fætters Side, mit kjære Barn!" yttrede hun omsider, „jeg troede blot ikke, at Du vilde tilstaa, at Du besvarede dem, uden først at betro Dig til mig."

„O, min egen Moder!" sagde Jeanne, med sin indsmigrende Stemme, „Du maa tilgive mig."

Der er Intet at tilgive," svarede Friherreinden. „Det er nu skeet, og det er heller ikke herom, at vi skulle tale. Jeg kjender Kruse siden han var et Barn, det er et godt, et ædelt Gemyt, ridderlig i alle sine

Handlinger. Jeg troer ogsaa, at han elsker Dig, søde Jeanne! hvem kan vel Andet?"

Og Moderen bøiede sig ned mod den knælende Datter, som havde lagt sine Hænder paa hendes Skjød, og trykkede et Kys paa hendes hvide Pande. „Men Kruse vil uagtet disse fortræffelige Egenskaber aldrig kunne blive din Gemal."

Jeanne udstødte et Skrig.

„O min Gud — Moder! hvad siger Du," udbrød Jeanne forfærdet.

„Hør mig tilende," vedblev Fru Ryse, „og hør mig med Rolighed. Kruse er fattig, han eier Intet, uden sit Officeerspatent, der neppe er istand til at tilfredsstille en Adelsmands daglige Fornødenheder. Du, mit Barn, er ikke heller rig, siden din Broder efter min Død bliver Eier af Stamgodset. Det er derfor alene dit Giftermaal, der vil være istand til at sikre Dig en sorgfri Fremtid. Alle disse Omstændigheder har Du sandsynligviis ikke betænkt, og det er naturligt. I din Alder har man Gudskelov lykkeligere Interesser, det er først senere, at Livets Prosa indfinder sig, for at vække os af vore Drømme. Men jeg har tænkt derpaa, jeg, din Moder! medens Du bestemte Dig for din Fætter, har jeg bestemt Dig for en Anden, der med den samme Ridderlighed forbinder bedre Evne til at sikre din Fremtid. Ja græd kun, mit kjære, mit eneste

Barn! Jeg forstaaer dine Taarer, fordi jeg har følt som Du. Da jeg var i din Alder, nærede jeg en inderlig Tilbøielighed til en ung Adelsmand, fattig som Kruse. Mine Forældre valgte en Anden for mig, og jeg erkjender nu, hvor vel det var, at man ikke tog Hensyn til mine Ønsker, idet jeg dømmer efter, hvor ulykkelig Gjenstanden for mine Følelser gjorde den Kvinde, han senere valgte.

Den dybeste Smerte viste sig i Jeannes Ansigt, medens Moderen talte, hun græd, hun vred sine Hænder, og udbrød omsider:

„O, min kjære Moder! siden Du overveier Alt for mig, har Du da ogsaa erindret, at din Bestemmelse gjør mig til den Ulykkeligste af Alle, at jeg vil tage min Død derover?"

„Nei Du vil ikke, Jeanne! det troer man blot i din Alder, men man døer alligevel ikke; Tiden er en god Læge for slige Saar."

„For hvem har Du da bestemt mig?"

„For Generalmajor Gregers Daa paa Hald. Han var hos mig i Middags, da Du red bort med din Fætter, han bad om din Haand og modtog mit Ja."

Generalmajor Gregers Daa var en høi, bleg Mand med et alvorligt og strengt Ansigt. Hans Haar begyndte at graane, de talrige Rynker i hans brede Pande vare maaskee ligesaameget en Følge af Tanker

som af Aarene, thi begge disse Herskere betegne deres Mærker paa den samme Maade.

Gregers havde taget en virksom og hæderlig Deel i den forrige Krig. Under den kortvarige Ro, som fulgte efter Freden til Travendal, drog han tilbage til Jylland, kjøbte Hald og lod det ombygge. Paa disse to Begivenheder nær, var hans Liv hengaaet roligt og eensformigt, uden Lykke og uden Velsignelse for Nogen. Hans Naboer, Herremændene, fandt ikke Behag i hans kolde, tilbageholdne Væsen. De Fattige paa Godset roste vel hans Gavmildhed, Godgjørenhed og lignende negative Dyder, der efter Giverens Natur oftere udspring af Pligtfølelse, end af Tilbøielighed til at hjælpe. Ingen søgte hans Selskab, man undveg det endog. I den Velstand, som omgav ham, var han ene, var han fattig, thi selve Lykken bliver en Byrde i Ensomheden. Nutiden tilbød Intet, Fremtiden syntes ikke at ville forjette Noget, Fortiden gjemte ingen venlig Erindring for ham.

Da Gregers vendte tilbage fra Krigen, og havde ophørt at kæmpe mod Fjenden, fandt han hjemme en endnu mere haardnakket Fjende at bekæmpe, det var Kjedsomheden. En yngre Søster, som havde boet i hans Huus og bestyret det, var død nogle Aar førend denne Historie begynder. Det daglige Savn af hende fremkaldte en ubestemt, blid Erindring om den vel-

gjørende Indflydelse hun havde udøvet. Omtrent paa samme Tid traf han Jeanne Ryse i et Selskab paa Asmild Kloster. Synet af hende vakte en vis Bevægelse i hans Indre, som han hidtil ikke havde kjendt. Han ønskede hende i den tabte Søsters Sted, han vilde være hendes Fortrolige, hendes Raadgiver, hendes Ledsager, anderledes havde han ikke opfattet Forholdet, da han bad Friherreinden om Datterens Haand, endnu mindre havde han noget Begreb om den Ulykke, dette Forslag skulde bringe over Jeannes hidtil saa fredelige og rolige Tilværelse.

Han var rig, han var desuden den Sidste, den Eneste af sin Slægt; begge disse Omstændigheder medvirkede til Gregers' Beslutning, og havde ikke mindre Betydning for Fru Ryse. Men Forstanden og det rolige Overlæg begaaer sædvanlig Feil i sine Slutninger, idet den glemmer at regne Hjerte og Lidenskaber med. Denne Feil begik baade Gregers og Feiherreinden.

Otte Dage efter Samtalen med Jeanne, saae man Fru Ryses Vogn kjøre ind paa Hald, med Løbere foran Hestene, Kudsk og Tjener med pudrede Parykker, kort sagt, med al den Glands og forfængelige Pragt, der skulde lade Beskueren glemme den plebeiske og hollandske Henrik Ryse, som Familien havde sit Adelspatent at takke for.

Friherreinden selv viste sig i en tilsvarende Paa-

klædning. Hun var en af disse aldrende Skjønheder, i hvis Ydre Kunsten maatte erstatte, hvad Tiden havde røvet.

Gregers Daa modtog hende nedenfor Trappen, i en Dragt, der vidnede om, at han ikke havde ventet hendes Besøg i dette Dieblik. Han førte, uden at tænke derover, den naadige Frue ind i sit Studereværelse, hvor han før hendes Ankomst havde været beskæftiget.

At i dette Værelse vidnede om Pebersvendens uhyggelige Hjem. En gammel Jagthund strakte sig i Sofaen, og stirrede forbauset paa de Kommende, uden at forandre sin Plads. Støvet laa i Vindueskarmen, paa Møbler og Reoler, Luften var blandet med Tobaksrøg, Bøger, Planter og Vaaben vare henkastede i en broget Uorden paa Borde og Stole.

Friherreindens ironiske Smil og den nysgjerrige Mine, hvormed hun lod Blikket løbe hen over de forskjellige Gjenstande i Værelset, var det Første, som underrettede Gregers om den begaaede Feiltagelse; han fremstammede en Undskyldning og aabnede Døren til en stor Sidesal, men Fru Ryse holdt ham tilbage.

„Lad os kun tøve her," sagde hun, „det ene Værelse er lige saa godt som det andet, til den Sag, vi To have at afhandle."

Hun skød en Bunke Papirer ned fra en høiryg-

get Lænestol, tog Plads og vinkede til Gregers, at han skulde gjøre det Samme.

Udenfor skinnede Solen ind igjennem Ruderne. Den svage Blæst viftede Bladene af et stort Elmetræ med friskt, lysgrønt Løv frem og tilbage foran Vinduerne; Spurvene kvidrede under Taget, længere tilbage hørte man Lærkens Slag, idet den hævede sig over gamle Bugges Hald, hvis Ruiner vare synlige fra Vinduet og beskinnede af Solen.

Imidlertid sagde Fruen:

„Jeg kommer til Dem, Hr. General, i samme Anledning, som De forleden besøgte mig, og jeg bringer idag mit fuldstændige Bifald til den Forbindelse, De gjorde mig den Ære at foreslaa mellem Dem og min Datter."

Gregers Daa's høie Skikkelse antog en Krigers Holdning, han bukkede og sagde:

„De har altsaa forebragt deres Datter mit Ønske, naadige Frue?"

„Ja, allerede samme Dag, De besøgte os."

„Og hun har Intet imod, at knytte sin Fremtid til en gammel Mand, som jeg er?"

„Jo tvertimod!" svarede Fru Ryse rolig og uden Betænkning, hun har meget derimod."

Gregers stod som lynslagen, han troede ikke at have hørt ret.

„Min kjære Hr. General!“ vedblev Friherreinden, med et venligt Smil, „den første Pligt vi To have imod hinanden, er Oprigtighed, og jeg skal tillade mig at tale uforbeholdent med Dem. — Min Datter elsker allerede en Anden, — nei, afbryd mig ikke, jeg mener dermed, at hun føler megen Godhed, megen Interesse for en fattig Slægtning, der saa at sige er opvoxet med hende, og som har været den Eneste, der hidtil kunde realisere det Drømmebillede, enhver ung Piges Fantasi skaber sig. — Men min Gud! hvad betyder vel det? — I hendes Alder elsker man jo den hele Verden, eller rettere sagt, vi elske egenlig kun os selv i enhver Gjenstand, vor Tilbøielighed omfatter. Jeg har forestillet min Datter det Nødvendige i, at hun opgav sine Drømme og forlod den Verden, hvori hun hidtil har levet, for herefter at træde ind i en anden ved Deres Side.“

„Og hun var rede til at adlyde Dem?“ spurgte Gregers med nogen Ængstelse.

Friherreindens rolige Smil betog hans Frygt.

„Rede!“ gjentog hun. Troer De virkelig, min kjære Hr. General! at jeg skulde ønske, at see Dem formælet med en Dame, der ikke ved sin Lydighed mod sine Forældre beviste, at hun var istand til at adlyde sin Ægtefælle?“

Men siden hun allerede elsker en Anden, en Yngre,

En, der sandsynligviis bedre end jeg er istand til at fatte og dele hendes Sympathier, vil hun jo ikke kunne elske mig."

„Elske Dem!" gjentog Fru Ryse forundret. „Nei, idetmindste ikke for Øieblikket, siden hun hidtil neppe har den Ære at kjende Dem. Hvad derimod Fremtiden angaaer, saa vil det udentvivl kun bero paa Dem selv, at fremkalde denne Kjærlighed. Deres overlegne Erfaring og den Blidhed, jeg allerede har bemærket at være Dem egen, vil saare let kunne lede det kjære Barn til det Maal, De ønsker. — Jeg siger lede, for ikke at sige danne, siden jeg antager, at en Mand let vil være istand til at lede en Kvinde, men han kan ikke danne hende. Det beroer, efter de Erfaringer jeg har om mit Kjøn, som oftest paa Herrerne, at skaffe sig saamegen Kjærlighed, som de selv ville, de forstaa ogsaa lettere at erhverve end at vedligeholde den, og det er næsten bestandig Tilfældet, at til Gjengjæld fordi Manden begynder at vise Kvinden de første Opmærksomheder, ender hun sædvanlig med at vise ham de sidste."

Saaledes begyndte en Samtale, hvori det efterhaanden lykkedes Friherreinden at bekæmpe Generalens Tvivl. De forlode omsider denne Gjenstand for en efter Fru Ryses Mening ulige vigtigere, og gave sig til at overveie de forskjellige Punkter i Ægteskabscon-

tracten, hvortil Fruen medbragte et Udkast. Den gamle Dame viste ved denne Leilighed samme practiske Sands, som hun nylig havde røbet under Samtalen, ligesom Gregers Daa paa sin Side udviste en Høimodighed, der overgik hendes dristigste Forventninger.

Saa blev det da berammet dette Ægteskab, denne Handel, hvori man borttuskede en ung Piges fremtidige Lykke, for at sikre hende nogle ubetydelige verdslige Goder. Det blev fuldbyrdet med festlige Optog, med Blomster, Smil og Sange paa den ene Side, med kvalte Suk og undertrykte Taarer paa den anden. De samme Bryllupsklokker, der ringede for at forkynde Gregers Daa's Lykke, ringede Jeannes Ro og Sjælefred i Graven.

De første Uger efter Vielsen bleve tilbragte i Selskaber, Besøg og med hele denne taabelige Tilskuestillen af et ungt Ægtepars Lykke, som den Tids Mode fordrede, endnu mere end i vore Dage. Gregers værgede sig forgæves herimod, Friherreinden vilde det saaledes, og den føielige Svigersøn lod hende raade. Fru Ryse haabede paa denne Maade at forskaffe sin Datter nogen Adspredelse og Glemsel, hun havde selv aldrig kjendt andre end disse smaa Sorger, der forsvinde mellem Voxlysene og Larmen i en Selskabssal, og begreb derfor ikke, at Jeanne vel kunde bedøves ved hendes Fester,

men at alene Ensomheden er Smertens Trøst og de store Lidelsers Læge.

Mellem Moder og Datter, disse hinanden saa modstridende Naturer, var Hovedforskjellen i dette Tilfælde den, at Fru Ryse kun tænkte paa Ægteskab og Jeanne kun paa Kjærlighed.

Hvad Generalen angik, da forbauses han over, at alle disse Følelser hos ham, som vare begyndte saa blide og rolige, pludselig havde skiftet Natur. Denne Kjærlighed, som bragte hans Hjerte ud af dets sædvanlige Slag, var kommen som et Solskin paa en sildig Efteraarsdag, uformodet og pludselig, man iler med at nyde det, i samme Grad som man frygter for at miste det.

Hvorledes stræbte han nu ikke med at elske, denne Ulykkelige, som om han troede, at burde indhente den forsømte Tid, som om han troede, at en gammel Mands sky og undseelige Kjærlighed vilde være istand til at forjage de Skyer af Mismod og Smerte, der hvilede paa Jeannes skjønne og blege Pande, eller fortrænge Mindet om det hun havde mistet, for det hun havde vundet. Hvor omhyggelig, hvor rørende og opofrende var ikke denne Kjærlighed, som kun forlangte saa Lidt, og som dog blev nægtet Alt.

Da han omsider efter lange, frugtesløse Kampe indsaae Umuligheden af at naae et Maal, der bestan-

dig drog sig tilbage for ham, ligesom Taagebillederne paa Alheden, indesluttede han sig i sit Studereværelse, men ikke mere med den tidligere Ro; han bar sine Mærker med sig fra Kampen, hans Kinder vare blevne blege og hule, hans Haar hvidere. Gregers led fra nu af i Stilhed, ligesom Jeanne, Aarsagen til deres Smerte var alene forskjellig.

Saaledes forløb flere Aar, Gregers Daa følte, at der ikke hvilte nogen Velsignelse over hans Ægteskab. Han blev barnløs. Der ligger i Viborg Domkirke et lille balsameret Lig i hans Familiebegravelse, med en veemodig og klagende Indskrift paa Laaget af Kisten, det var hans eneste Barn. Det døde strax efter Fødselen.

Den Eneste, som ikke syntes at bemærke det ulykkelige Forhold mellem ham og Jeanne, var Friherreinden. Hun opholdt sig hver Sommer i flere Maaneder hos Svigersønnen paa Hald, kjørte i hans Ekvipage, foranstaltede Selskaber for alle hendes Bekjendte, kortsagt, hun syntes at være den egenlige Herskerinde paa Slottet, ligesom hun ved enhver Forbedring og Forandring, der hjemme blev foretagen paa Rysensteen, viste sig at være uindskrænket Herre over Generalens Formue.

Paa samme Tid udbrød Krigen paany, efter den korte, tvungne Fred, Danmark blev nødt til at indgaa. Kong Frederik den Fjerde havde i Stilhed sluttet For-

bund med Polen og Sachsen mod Sverrig. Reventlow kæmpede i Skaane, kort efter hørte man for første Gang et af den danske Adels ældste og hæderligste Navne blive nævnet i Forbindelse med et tabt Slag, et Navn, til hvilket Seiren og Heltemodet hidtil syntes at være knyttet. Jørgen Ranzau blev slaaet af Steenbock udenfor Helsingborgs Porte, og Krigen derpaa henflyttet til Tydskland. Gregers Daa fik Befaling at møde ved Hæren. En Aften i November Maaned ankom Budskabet herom til Hald.

II.

Til Afsked.

Gregers Daa modtog Brevet i Jeannes Nærværelse. Hans blege Kinder rødmede medens han læste det. Jeanne bemærkede hans Bevægelse. Hun sad ved Kaminen, beskæftiget med sit Sytøi. I nogen Frastand fra hende var endnu en tredie Person tilstede denne Aften, Capitain Kruse.

Efter Jeannes Giftermaal havde han flere Gange besøgt hende paa Hald, Gregers opfordrede ham selv til at komme, da han saae den heldige Virkning, Kruses Nærværelse bestandig udøvede paa Jeanne, og fordi han ikke dengang havde den ringeste Anelse om det Forhold, som tidligere fandt Sted imellem dem.

„Dette Brev synes at interessere Dig," sagde Jeanne, henvendt til Generalen.

„Ja tilvisse!" svarede Gregers. — „Jeg reiser bort imorgen."

„Reiser bort?" gjentog paa eengang Jeanne og Kruse.

Tonen i Capitainens Udraab syntes at mishage Generalen, hans Bryn rynkede sig, medens han svarede

„Jeg burde have sagt, at vi reise, thi jeg har modtaget en Ordre, som befaler vort Regiment at støde til Armeen nede i Holsteen.“

Jeanne yttrede Intet, de sidste Aar havde givet hende et fuldkomment Herredømme over hendes Følelser, hendes Ansigt forblev roligt og uden Spor af Bevægelse.

Gregers hensank atter i den forrige Taushed; han havde indtaget sin tidligere Plads, ved et Bord i et Hjørne af Salen, noget afsides fra Jeanne, som han sagde, fordi Lysene paa hendes Bord generede hans Øine; fra denne Plads vedbleve hans Blik ufravendte at være heftede paa de to Andre.

Under den uhyggelige Stilhed, som nu fandt Sted, hørte man Stormens Piben i Kaminrøret, og Uglerne, som skrege imellem Elmetræerne udenfor Vinduerne.

Lidt efter reiste Gregers sig, tog et Lys og forlod Salen. De Tilbageblevne hørte hans Skridt tabe sig i den lange Corridor, som førte til Studereværelset. Da de vare alene, lod Jeanne sit Sytøi falde, medens hun skjulte sine Øine med den ene Haand, som hvilede paa Bordet. Da hun atter hævede Hovedet, udstødte hun et dæmpet Skrig. Kruse laa for hendes Fødder. Hun gjorde en Bevægelse med Haanden imod ham,

men Capitainen greb denne hvide Haand og pressede den til sine Læber, idet han kastede et ubeskriveligt bønligt Blik paa hende.

„De har hørt det,“ hviskede han, „vi reise, vi skilles, maaskee for bestandig, jeg maa tale med Dem forinden. — mød mig histnede, — een eneste Gang den første og den sidste!“

„Nei, nei!“ gjentog Jeanne heftigt, „jeg har allerede afslaaet det. — Reis Dem, der kunde komme Nogen.“

„O! jeg beder Dem,“ vedblev han, med en stedse blødere og mere skjælvende Stemme, „nægt ikke min Bøn! Frygter De mig, Jeanne, endskjøndt jeg i disse lange Aar har bevist, hvor tryg De kan være ved min Side? — Eller frygter De for, at deres Blik skal møde Skoven histovre, hvor De hiin Eftermiddag lovede at elske mig, hvor Solen skinnede og Fuglene sang, medens Gud modtog dette Løfte, som siden saa grusomt blev forraadt.“

Jeanne brast i Graad. „Men saa reis Dig dog, Ulykkelige! hører Du ikke, der kommer Nogen. Det er min Mand.“

„Lad ham kun komme, han er dog ikke min værste Fjende i dette Øieblik.“

Jeanne tilkastede ham et smertefuldt og bebreidende

Blik, men rakte ham paa samme Tid sin Haand. Kruse sprang op.

„De har da Medlidenhed med Alt hvad jeg taalte og leed," sagde han. „De vil ikke lade mig reise, uden et venligt Ord til Afsked."

Hendes Hoved bøiede sig næsten umærkeligt, men dog tilstrækkeligt for ham, hans Dine straalede, hans Læber skjælvede, som i en heftig Bevægelse.

Da Gregers atter traadte ind, sade Begge tause og rolige som før.

Lidt efter tog Kruse Afsked og red bort. En Time efter sneg en ungdommelig Skikkelse sig ud fra en Sidedør, som førte fra Generalindens Værelser ned til Haven. Hun var indhyllet i et stort Tørklæde, og bevægede sig langsomt og ligesom modstræbende fremad. Kruse kom hende imøde ved Havegærdet. Jeanne modtog ham mere koldt, end dette Dieblikś Gunst synes at give Anledning til. Men han kjendte hende saa nøie, han havde ikke ventet Andet.

„De befalede mig igaar," udbrød han, med en usikker og dæmpet Røst, „at jeg ikke oftere maatte komme op til Hald, og var fortørnet paa mig iaften, fordi jeg vovede at trodse deres Befaling. Gud er mit Vidne, Jeanne, at det var min Hensigt at adlyde Dem."

„Hvorfor kom De da alligevel?" spurgte hun.

„Fordi jeg vidste førend Generalen, at vi vilde

faae Ordre til at drage bort. Jeg maatte blot see Dem engang endnu, forinden det skeete."

„Gud give, at vi aldrig havde mødt hinanden!" hviskede hun stille og klangløst, „det vilde have været bedre for os Begge."

„O, jeg beder Dem," sagde han, med denne uimodstaaelige Blødhed, som altid havde fundet Vei til Jeannes Hjerte, „siig ikke det. — Jeg drager jo bort nu, og deres Ønske bliver opfyldt, hvorfor vil De give mig et saa sørgeligt Minde med paa Veien? — Det er muligt, Jeanne, at jeg ikke vender tilbage, ja det er næsten vist, thi for hvem, eller for hvad, skulde jeg vel ønske at bevare mit Liv? Men dersom jeg dog kom, hvis det er bestemt at jeg skal leve, vil De da være ubønhørligere end Gud og nægte mig Tilladelse til at besøge Dem som før? — Giv mig Lov til at see Dem igjen, jeg skal aldrig misbruge denne Gunst ved en Yttring eller et Ord, som De kunde misbillige, intet Suk, ingen Klage skal forraade Dem, hvad jeg lider."

„O min Gud!" hviskede Jeanne, „lider jeg da ikke selv, og begriber De da ikke, at deres Nærværelse her blot forlænger en Kamp, hvori det dog er bestemt, at vi Begge skulle bukke under? — Hvad kan De vel ønske at vide, som De ikke allerede veed? Hvad vil

De see her, andet, end at jeg er Gregers Daa's Ægtefælle?"

„Ja, det er sandt," hviskede han, Levvel! det er bedst, at vi aldrig mødes oftere."

„Levvel!" svarede Jeanne, i den samme trøsteløse Tone. „Men Du vil derfor ikke styrte Dig i Faren, for at omkomme i den, hører Du! Du vil det ikke, Du tør det ikke."

„Jeg er træt af at kæmpe længer mod min Skjæbne."

„Og jeg da," svarede Jeanne og brast i Graad.

I disse hendes Ord laa saamegen Smerte, saamegen Indrømmelse; han hævede sit Hoved, greb hendes Haand og trykkede den til sine Læber.

„Farvel!" sagde han, „Farvel!" Gud være med Dem, Jeanne!

Hun beholdt hans Haand i sin og hviskede: „Farvel, — indtil vi atter mødes!"

„Jeg maa da komme?" udbrød han jublende.

„Siden De truer med at lade Dem dræbe. Men gaa nu, forlad mig, jeg bønfalder Dem derom!"

Kruse bøiede sit Knæ for hende, medens han kyssede hendes Haand og sagde:

„Bed en Bøn for mig, saa vil jeg vende tilbage, og Gud vil have Medlidenhed med os Begge."

Han sprang op og gik; lidt efter hørte man Hovslagene af hans Hest paa den anden Side af Gærdet.

Jeanne blev staaende og lyttede.

I dette Dieblik følte hun sin Haand greben, og en Stemme hviskede sagte, næsten uhørlig og klangløs:

„Bed ogsaa en Bøn for mig, Jeanne!"

Hun foer tilbage, og udstødte et gjennemtrængende Skrig. En Mand stod foran hende, hun gjenkjendte Gregers Daa, hvis Ansigt det blaalige Maanelys gjorde endnu blegere end sædvanlig, og hvis Smil var blidt, roligt og resigneret som altid tilforn.

Jeanne ansaae sig fortabt, hun styrtede ned for hans Fødder og strakte ham sine Hænder bedende imøde, medens hun udbrød:

„O, tilgiv mig, forbarm Dem over mig, jeg er ikke saa skyldig som De troer; hvis De blot forstod mig, —"

„Stille, mit kjære Barn!" hviskede Gregers, med en Stemme, der var sørgmodig, men tillige mild og trøstende. „Græd dog ikke saameget," jeg veed jo Alt, det er Dig, som ikke forstaaer mig. — Du har aldrig ret forstaaet mig. — Lad os gaa tilbage!"

Han førte den blege skjælvende Kone op til hendes Værelse og gik derpaa ind i sit Studerekammer.

Næste Morgen vare Gregers og hans Tjener tagne bort, endnu før Jeanne vaagnede.

III.

Slaget.

En mørk December Aften, omtrent en Maaned efter Generalens Bortreise, havde den danske Hær leiret sig i Nærheden af Gadebusch. Trods Mørket og det barske Veir fandt en usædvanlig Bevægelse og Virksomhed Sted i Leiren denne Aften, som tydede paa, at der forestod noget Vigtigt.

Lidt efter Mørkets Frembrud var et udsendt Speidercorps vendt tilbage, med Underretning om, at General Steenbock, som anførte den svenske Armee, havde nærmet sig i en Mils Afstand, og at han efter al Sandsynlighed forberedede sig til at rykke frem imod de Danske ved Dagens Frembrud. Der blev udsendt Ilbud i forskjellige Retniger, nogle for at samle Generalerne til et Krigsraad, andre for at bringe Befaling til Opbrud for den Deel af Fodfolket, som laa indkvarterede omkring i de nærmeste Landsbyer.

Kong Frederik den Fjerde var to Dage iforveien kommen ned til Leiren, fra Oldeslohe. Han opholdt

sig i Landsbyen Wackenstadt, hvortil Anførerne, som skulde deeltage i Krigsraadet denne Aften, begave sig.

Det var en paafaldende Modsætning, som fandt Sted imellem alle disse Herrer, der paa Grnnd af Kongens Nærværelse fremstillede sig i deres rigtbroderede og straalende Uniformer, og den lave, uanseelige Bondestue, hvori Forhandlingen skulde foregaa.

Et osende Tørvbaal flammede paa den aabne Skorsteen, dets Skin faldt hen over de kalkede Leervægge, som Tid og Fugtighed havde givet en grønlig Farve. To smaa Vinduer, hvis Ruder Stormen udenfor bragte til at klappre i Blyfalsene, vare uden Gardiner. Gulvet var af stampet Leer, Møblerne bestode af en lang Bænk og tre Halmstole, som vare stillede omkring et Fyrretræes Bord, der stod midt i Stuen, bedækket med Kort og Tegninger, og oplyst af to tynde og matbrændende Talglys. Det nærværende Dieblik var imidlertid for kritisk til at Nogen af de Tilstedeværende skulde lægge Mærke til Omgivelserne.

Forhandlingerne i dette Krigsraad vare lange og stormende. Strax efter at Kongen havde meddeelt de Underretninger, Speiderne bragte, opstod der en Meningsforskjel mellem ham og Reventlow, den kommanderende General. Greven ansaae det for urigtigt, at modtage Slaget paa det Sted, hvor Hæren befandt sig, fordi Fodfolket enten ikke vilde kunne være samlet til

den følgende Morgen, eller i al Fald udmattet af den hurtige Marsch, det maatte foretage for at indtræffe betids. Dertil kom endnu, at de sachsiske Hjælpetropper, 32 Eskadroner Rytteri, denne Aften befandt sig i omtrent sex Miles Afstand fra den øvrige Hær.

Mod denne Mening satte Kong Frederik sin, idet han fuld af Tillid til sin Lykkes Bestandighed, der allerede havde givet de vigtigste af Sverrigs tydske Provindser i hans Magt, fandt Armeens Stilling fortrinlig, dækket, som den var, af Høie, Skove og Moradser; han haabede, at dette Slag skulde sætte Kronen paa de tidligere Seire.

Den snilde Hofmand beholdt kun sin Mening saalænge, indtil han indsaa, at Kongen ikke var tilsinds at opgive sin. Derefter lod han til at være beseiret af hans Grunde. Han bøiede sig smilende, og udbrød:

„Jeg stemmer da ogsaa for, at vi tøve her. Hvis vi vinde, vil det være Eders Majestæt, der tilkommer den hele Ære af Seiren. — Den hele Ære, men fremfor Alt, det hele Ansvar," tilføiede han hviskende til sin Sidemand, idet han tog Plads paa Træbænken ved Bordet.

Reventlows Eftergivenhed var et Tegn for de Øvrige af hans Parti til at handle i samme Aand. Kun Een forfægtede endnu det Urigtige i at modtage Slaget, en Eneste, det var Generalmajor Gregers Daa.

Han viste sig i denne Kreds noget blegere og tilsyneladende mere lidende end sædvanlig, alvorlig, kold og streng, som bestandig før. Han veg ikke fra sin Mening, gav Grunde for Grunde, og syntes ikke at lægge Mærke til, at hans Forbundne efterhaanden havde stiftet Parti og vare blevne til Modstandere.

„Men Guds Død! Hr. Generalmajor!" udbrød Kongen, heftig og opirret over denne kolde, rolige og bestemte Modstand. „I maa udentvivl have særegne Grunde til at stride mod os Alle foruden dem, I behager at nævne. Fra den Tid, I stødte til Hæren, har eders Sygdom hindret Eder i at deeltage i de tidligere Kampe, og nu, da I tilsyneladende befinder Eder vel, er I saa at sige den Eneste, der foreslaaer, at vi bør drage os tilbage. — I frygter da for at slaaes?"

En almindelig Taushed fulgte efter dette fornærmende Spørgsmaal. De Tilstedeværende betragtede vexelviis Kongen og Generalen, Gregers Ansigt var blevet ligblegt, hans Oine funklede, og hans Læber skjælvede som i Kulde, idet han reiste sig og svarede:

„Paa dette Spørgsmaal skal jeg svare Eders Majestæt imorgen. Fra nu af er jeg af samme Mening, som alle de Ovrige."

Med disse Ord bukkede han og forlod Stuen.

Kongen saae den forfærdelige Virkning, hans For-

nærmelse havde frembragt, han nævnede hans Navn for at kalde ham tilbage. Gregers Daa syntes ikke at høre det. Døren lukkede sig efter ham.

Da Gregers var kommen et Stykke udenfor Landsbyen, hvor Leiren begyndte, standsede han nogle Dieblikke, ligesom for at overveie; han kastede et smertefuldt Blik op mod Himlen og knugede Haanden mod Brystet. Derpaa fortsatte han Veien tilbage til Leiren.

Her vedblev Larmen og Bevægelsen at være den samme. Marketenderne havde en rig Høst denne Aften. Talrige Hobe af Soldater laa leirede omkring Vagtbaalene, samtalende eller spillende Terning paa Trommerne. Man sang, lo og drak, og forberedte sig til de kommende Farer ved at fortælle de vidunderlige Heltebedrifter, der vare udøvede i de overstaaede. Rygtet om Fjendens Komme var allerede bekjendt for Alle. Gregers fortsatte sin Gang, indtil han naaede et af de yderste Telte. Her standsede han, lyttede og traadte ind.

Capitain Kruse sad ved et Bord, som stod ved hans Feltseng, han støttede Hovedet i begge Hænder, og vedblev at stirre paa et aabent Brev, saa fordybet i dets Indhold, at han ikke mærkede Generalens Komme, før Gregers stod ved Bordet.

I samme Dieblik skjulte han Brevet og reiste sig.

„Forstyrrer jeg?“ spurgte Gregers.

„Nei!“ svarede Kruse, synlig forvirret.

„I har faaet Brev?“

„Nei!“

„Jeg synes dog, I læste et, da jeg traadte ind.“

„Det Brev, jeg læste, er sex Aar gammelt,“ sagde Kruse.

„Virkelig? — Og det har efter saa lang Tids Forløb bevaret Interesse nok, til at I fører det med i Felten, og læser det paa en Aften som denne?“

„Det er et Minde om en Tabt, — om en Død, og I veed Hr. General! at Hjertet ikke vurderer sine Minder efter Aar, men efter det Værd, Giveren havde for os.“

„Nei!“ svarede Gregers, „det vidste jeg ikke, thi jeg har intet Minde og ingen Erindring.“

Kruse studsede over den bittre og sørgmodige Tone, som laa i disse Ord. Gregers tilføiede:

„Jeg kommer for at bede Eder besøge mig iaften. Der er en Sag, hvorom jeg ønskede at tale med Eder. Har I Tid?“

„Ja, Hr. General!“

„Godt, kom da til mig i mit Telt, oppe ved Fyrreskoven, om en Time, ikke senere, hører I?“

„Jeg skal indfinde mig.“ Gregers hilste; han kastede endnu et Blik hen til Bordet, hvor Kruse havde skjult Brevet. Derpaa forlod han Teltet.

Capitainen blev grublende tilbage, han fattede

Aarsagen til dette Besøg. I den senere Tid havde Gregers synlig undveget hans Selskab. Der laa desuden under Samtalen noget Haardt og Uvenligt i hans Mine, som syntes at være Udtrykket for en mørk og fjendtlig Stemning.

En Time senere traadte Kruse ind i Generalens Telt. Han fandt ham siddende ved et Bord, hvorpaa der laa to Pistoler og et forseglet Brev. Gregers vinkede ham hen til sig, og indbød ham til at tage Plads paa en Halmstol, som stod nogle Skridt fra Bordet.

„Har I hørt det?" udbrød han, „Vi skulle slaaes imorgen."

„Ja," svarede Kruse, „Endelig!"

„Saaledes tænkte jeg ogsaa i eders Alder, jeg vilde sandsynligviis tænke det Samme endnu, hvis jeg, som I, var alene og ikke havde knyttet en Anden til min Skjæbne."

„I mener den naadige Frue, hjemme paa Hald."

„Ja, og det forundrer Eder maaskee, at jeg just iaften tænker paa hende?" spurgte Gregers heftig.

„Nei i Sandhed!" svarede Kruse forbauset, „hvorledes skulde det vel kunne forundre mig?"

„I taler ikke Sandhed, Hr. Capitain, — Blandt alle Levende er I den Eneste, som tør vove at nære denne Forundring. — I!" vedblev han med en Stemme, der lød huul og stønnende, og som kun med Møie

trængte sig frem over hans Læber. — „I, som elsker hende,. og som — hun elsker igjen.“

Kruse forblev i de første Øieblikke maalløs, ligeoverfor den synlige og heftige Kamp, hvormed Gregers søgte at tilbagevinde sin tidligere Fatning.

„Nu forstaaer jeg ham,“ tænkte han, „han har opdaget Alt, og har isinde at dræbe mig.“

Efterat denne Tanke først var opstaaet, uddannede den sig i Øieblikket til Vished hos ham. Under den dybe Taushed som fandt Sted i Teltet, hørte han Generalens Stønnen, idet han trak Veiret, han saae den Arm ryste, hvormed han støttede sig til Bordet.

„Hvad svarer I mig?“ spurgte Gregers.

Kruse hævede sit Hoved.

„Det er sandt, hvad I siger, Hr. General, jeg elsker hende.“

Denne Erklæring forandrede imidlertid ikke Generalens Mine, som Kruse havde formodet.

„Hvorlænge er det siden, at eders Kjærlighed begyndte?“ spurgte han.

„Jeg har elsket Jeanne Ryse, siden jeg var et Barn. Hun er den Første, den Eneste jeg vil komme til at elske. Og nu Hr. General! Efter denne Tilstaaelse, venter jeg at høre, hvad I har at sige mig. — Jeg seer, at I var forberedt paa, hvad der vilde skee,“ tilføiede han med et Blik paa Pistolerne, som

laa paa Bordet. „Jeg har længe været forberedt, og dengang I før traadte ind til mig i Teltet, anede jeg, at det tidlig eller seent maatte ende saaledes."

Gregers taug nogle Secunder, derpaa rystede han med Hovedet og sagde:

„I tager feil, Capitain! Jeg tænkte ikke paa at dræbe Eder, da jeg bad Eder komme op til mig iaften; hvis det havde været min Hensigt, vilde den være bleven udført forlængesiden. I tre Aar, Kruse, har jeg vidst, at I elskede hende, men jeg veed tillige, hvor liden Brøde denne lønlige Kjærlighed dølger." Han rakte Kruse Haanden. — „Stakkels Børn!" vedblev han, „hvad kunde I vel for, at I elskede? I som vare unge, og som Gud havde bestemt for hinanden. Feilen var, at Ingen gjorde mig opmærksom derpaa, førend det var forsilde. Jeg saae den Forsagelse, I Begge viste, jeg hørte det sidste Ord, det sidste Suk, hvormed I skiltes. Jeg vidste Alt. Hvad Du derimod ikke veed, min Søn, er, at ogsaa jeg elskede Jeanne."

„I!" udraabte Kruse.

„Ja, ikke sandt, det forundrer Dig?" vedblev Gregers med et sørgmodigt Smil. „En Olding, der ikke har anden Ret til dette Barns Kjærlighed, end Tilfældets og Magtens. Men jeg elskede hende desuagtet, med en Følelse, der i Styrke og Inderlighed

vel kunde maales med din. Hun var den Eneste, den Sidste, der endnu bandt mig til Livet, mit Hjerte foryngedes under denne Kjærlighed, som til Trods for en Mands Ret, bestandig har bevaret en Elskers første Undseelse."

„I elskede hende," gjentog Kruse, ligesom om han maatte gjentage dette Ord, for at kunne fatte Muligheden deraf. „Men det har Jeanne aldrig anet."

„Og vilde Du da, at jeg skulde røbe det, min Ven, siden jeg forud vidste, at hun ikke var istand til at gjengjelde mine Følelser. Nede fra Haven har jeg ligesom Du, mangen Gang stirret op til hendes Vinduer, indtil Skyggen og Lyset forsvandt, jeg har følt mig beruset ved at indaande den Duft, hun udbredte, jeg har endelig været nøisommere end Du, thi Du fortalte hende, at Du elskede hende, jeg vovede neppe at tilstaa det for mig selv, hun vil ikke heller faae det at vide, førend jeg har ophørt at leve."

Gregers taug nogle Øieblikke og stirrede hen for sig i det tomme Rum i Teltet, Kruse var ikke istand til at svare, saa heftig følte han sig paavirket af det, han hørte. Lidt efter vedblev Gregers:

„Imorgen drage vi i Slag, eller modtage det, som Fjenden tilbyder os. Det er muligt, at jeg ikke vil overleve denne Dag, det er endogsaa sandsynligt."

„Sandsynligt!" gjentog Kruse.

„Ja min Ven!" svarede Gregers roligt. „Som Du nylig sagde: man har sine Anelser i denne Verden, lad os antage, at min gaaer i Opfyldelse. — For dette Tilfældes Skyld har jeg skrevet et Brev, som jeg her giver Dig, bevar det vel, det indeholder min sidste Villie. Min Bestemmelse var først, at Du en Tid endnu skulde blive uvidende om dets Indhold, men jeg har betænkt mig. — Naar jeg er død, skal Du vende tilbage til Hald, det vil aabne sine Porte for Dig, ikke som før, for at modtage dine Suk og Klager, Du træder ind i det som Herre, Jakob Kruse! — Jeg giver Dig Jeanne, og, naar jeg har gjort det, har jeg givet Dig Alt, thi min Eiendom tilhører eder Begge, siden jeg er en barnløs Mand, den Sidste af min Slægt. Reis dit Hoved, min Søn! hvorfor bøier Du Dig ned mod Bordet. Hun skal være din, til Løn for hendes Troskab og din Forsagelse. — I skulle elske hinanden, og det er min Arv til Dig, ligesom det er mit Ønske og min Bøn, at Du vil gjøre godt igjen, hvad jeg har forbrudt mod hende."

Gregers lagde sin Haand paa hans bøiede Hoved, Kruse sank ned paa Jorden og knælede for ham; da Gregers hævede ham op, slyngede han sine Arme om hans Hals og brast i en lydelig Graad.

Der var noget Rystende i dette Optrin mellem Manden og Elskeren.

„O, min Gud!" hvislede Kruse, „jeg forstaaer Alt. I vil lade Eder dræbe."

Nei, vist ikke, min Ven!" svarede Gregers. „Jeg vil blive dræbt, det er Alt. — Jeg troer, som sagt, paa mine Anelser, og skyldte Eder begge denne Opreisning, — Dig og hende. — Gaa nu! gaa og tag Brevet med Dig, jeg trænger til at være lidt alene."

Med disse Ord aabnede Generalen Teltet og stød den modstræbende Kruse ud af det.

Den næste Dag, henimod Middag, begyndte Slaget ved Gadebusch. Kruse gik om Morgenen to Gange ned til Gregers Telt, men Generalen lod svare, at han havde Forretninger. Trommer og Horn kaldte lidt efter Soldaterne til Vaaben. Capitainen var nødt til at bortfjerne sig.

Idet Gregers Daa red forbi Reventlow, hen til den Afdeling han befalede, standsede han sin Hest, vendte sig om til Generalen og udbrød saa dæmpet, at Ingen af de Omkringstaaende kunne høre ham:

„Hr. General! jeg har en Bøn til Eder."

„Til mig!" udbrød Reventlow overrasket.

„Ja!" vedblev Gregers, „og jeg beder Eder, for det Venskabs Skyld, hvorpaa I hidtil har givet mig saa mange Beviser, om at opfylde den."

„Men den er opfyldt, min kjære General! selv om det kun var af den Grund, at jeg maaskee i næste

Time ikke længer vil være istand til at opfylde Nogens Bønner."

„Ved det tredie Nationalregiment, paa Armeens venstre Fløi, befaler en Capitain Kruse! Jeg ønsker, at hans Liv saavidt muligt maa skaanes. Til Gjengjæld derfor skal I modtage et andet."

„Oberst Eifeler!" yttrede Reventlow, henvendt til en af de nærmeste Officerer. „Behag at lade en Afdeling af det tredie Nationalregiment, under Befaling af Capitain Kruse, tjene til Bedækning for den Høi, fra hvilken Hans Majestæt har bestemt at lede Kommandoen."

Obersten gav sin Hest af Sporerne og red bort. Gregers Daa takkede Reventlow med et langt og kraftigt Haandtryk, derpaa fulgte han efter sine Folk.

Den danske Armee var opstillet paa en Høi, bag et Morads, dens venstre Fløi beskyttedes af en Flod, den høire af en stor og tæt Fyrreskov. To Timer før Slagets Begyndelse, ankom det sachsiske Rytteri og forenede sig med de Danske.

Svenskerne begyndte Slaget med en heftig Kanonade, og stormede Høien under Feltraabet: „Mit Gott und Jesu Hülfe!" Lidt efter var Alt indhyllet i Krudtrøg, som Vinden førte over mod Fjenden, Musketilden blandede sig med de svære Drøn af Kanonerne, Signalhornene lød, Trommerne hvirvlede, Menneskene myrdede.

En gammel Beretning siger, at Slaget „med stor Blodsudgydelse varede indtil ad Klokken fem, saasom Ingen paa Siderne vilde give hinanden Kvarteer, og derfor desmindre ere blevne fangne, ja Officiererne fægtede mod hverandre, som udi en Tvekamp, saasom man og haver mesten fundet de danske og svenske Officierer døde hos hinanden liggende paa Valstedet.“

Af samme Beretning sees, at de Svenske tre Gange stormede Høien. Sidste Gang lykkedes det dem, at sætte sig fast ved Foden af denne, uden at de Danske vare istand til at forhindre det; — To Forsøg bleve slaaede tilbage, det sachsiske Rytteri veg og flygtede bort fra Slaget. Steenbock forfulgte sit Held og sendte bestandig flere Tropper til Stedet. De Danske begyndte at vige, Fjendens Kanoner, ladede med Skraa og afskudt i en kort Afstand, gjorde en forfærdelig Virkning.

I dette Øieblik saae man en Eskadron danske Ryttere, anførte af en høi, mager Officeer, ile ned over Høien, og for tredie Gang gjøre et Forsøg paa at drive Fjenden tilbage. Rytterne faldt skareviis til alle Sider, de Uskadte fortsatte deres Ridt og styrtede ind paa Fjenden, den høie Anfører bestandig i Spidsen af dem. Kanonerne taug, Musket- og Pistolskud fortsatte Ilden. Jubelraab, Brinsken af de saarede Heste, Bønner, Dødsskrig og Opmuntringer trængte ud fra denne forvirrede Hob, omgiven af Støv og Krudtrøg, gjennem

hvilken man saae Sablerne blive hævede og synke, og den høie Officeer, som tilsyneladende usaarlig kæmpede midt i den tætteste Vrimmel.

Fra en stor Bakke i nogen Frastand, var Kong Frederik Vidne til Alt. Han havde seet de to mislykkede Forsøg paa at drive Fjenden tilbage og Dragonerne, som styrtede ned over Høien, for at forsøge det tredie Gang. Gregers Daa's Navn blev udtalt af alle de Omkringstaaende. Det var ham, som ilede til, for at fuldbyrde sit Løfte.

Svenskerne studsede over denne rasende Kamp, de begyndte omsider at drage sig tilbage, forgæves sendte Steenbock dem Undsætning; førend den naaede Kamppladsen, saae han Skaren opløse sig til en vild Flugt og hørte Lyden af Hammerslagene, hvormed Dragonerne fornaglede hans Kanoner.

Midt paa Pladsen, mellem en Vold af Dræbte og Døende paa begge Sider, laa deres Anfører, den modige Gregers, truffen af et Pistolskud, idet han vilde vriste Fanen fra en svensk Officeer.

Under denne Episode havde de Danske atter samlet sig. Slaget blev fortsat med samme Raseri paa en anden Kant. Dragonerne stege af deres Heste og bare deres saarede General bort fra Stedet. — Gregers blevført ned til Landsbyen, ind i den samme

Stue, der Aftenen tilforn havde været Vidne til hans Ydmygelse.

Kong Frederik traadte hen til hans Leie, bøiede sig over ham, idet han rakte ham Haanden og udbrød:

„Hvor eders Ulykke gaaer mig til Hjertet, min kjære Hr. General! jeg har sendt Bud efter min Livlæge, han kommer strax, han vil gjøre Alt for at bevare Fædrelandet et saa dyrebart Liv som eders."

„I tager feil, min høie Konge!" svarede Gregers, „Lægen vil Intet kunne udrette, og jeg veed ogsaa, at finde mig i min Skjæbne. — Hvis Eders Majestæt havde været min Lige igaar Aftes, da I tilføiede mig den Ydmygelse at tvivle om mit Mod, saa havde jeg dræbt Eder; siden det ikke er Tilfældet, maatte jeg jo lade mig dræbe, Kuglen sidder i mit Bryst, den vil opfylde mit Ønske."

Kongen yttrede halvsagte nogle Ord, fuld af Beundring over et Heltemod, der gik i Døden for en uoverveiet Yttring fra hans Side.

Efterat Gregers havde talt, vendte han sit Hoved bort fra Kongen. Hans Øine mødte Kruse, der knælede paa den anden Side ved Leiet. Et blidt og lykkeligt Smil foer henover den Døendes blege Ansigt, idet han rakte Capitainen sin Haand.

„Du seer altsaa, at min Anelse ikke skuffede," hviskede han mat og klangløs. „Nu vil hun blive

glad, — og Du ogsaa. — Nu skulle I elske hinanden — altid, — uforanderligt. — Og naar I ere gladest, — engang imellem — tænk — saa ogsaa lidt paa mig, — en gammel Mand, der var uvidende om, at han var til Hinder for eders Lykke, — som gik afveien, da han opdagede det. — Farvel min Søn! — Vær nu god mod hende, som vi Begge elske."

Gregers udstødte et dybt Suk, foldede sine Hænder over Brystet og døde.

En Maaned senere sade to Personer i et af Dagligværelserne paa Hald Slot. Den Ene var Jeanne, den Anden Capitain Kruse, som samme Dag havde bragt Generalens Lig med sig fra Holsteen. Gregers Daa blev bisat i sin Familiebegravelse i Viborg Domkirke. Jeanne havde gjennemlæst Brevet, som Gregers hiin Aften skrev. Kruse fortalte, Ord til andet, hvad der var foregaaet i Teltet mellem dem. Jeanne græd; da han taug fandt der længe en uafbrudt Stilhed Sted i Salen. Lidt efter rakte Jeanne ham Haanden og udbrød:

„Forlad mig nu, min Ven! jeg ønsker at være alene." Der var Noget i denne Tones Alvor og Bestemthed, som forbausede Capitainen, han beholdt hendes Haand i sin, medens han udbrød:

„Og naar maa jeg komme tilbage?"

„Kom aldrig mere tilbage," svarede Jeanne blidt og rolig, „thi jeg elsker Dem ikke mere."

Kruse stod som forstenet. Derpaa hviskede han, med en Stemme, som skjælvede i den dybeste Fortvivlelse:

„Og deres Løfter, — og deres Forsikring, at naar De ikke tilhørte ham, skulde ingen Levende kunne adskille os."

„Jeg har ikke glemt det," svarede hun, „men jeg tilhører ham, nu mere end nogensinde før. Gaa, Jakob Kruse, jeg beder Dig, det er ikke den Levende, der adskiller os, men den Døde."

Med disse Ord forlod hun Værelset.

Forunderlige Modsigelse i en Kvindes Hjerte! Jeanne holdt Ord, hun blev til sin Død en eensom og sørgende Enke.

Aaret efter faldt Kruse i Beleiringen for Tønning.

Elſe.

I.

Et Dødsleie.

I et stort Huus i en af Byens Hovedgader fandt en Efteraarsaften en usædvanlig Bevægelse Sted. Tjenere ilede forbi hinanden paa Trapperne, der vare beklædte med et tykt Tæppe, eller standsede i Værelserne, for at underholde sig i et sagte og dæmpet Sprog; en fælles Følelse stod afpræget i Alles Aasyn. Husets Frue laa for Døden.

Udenfor havde man strøet Halm paa Gaden, Sælgekonerne gik forbi Stedet uden at lade deres Stemmer lyde. Alle Forberedelser, der i Døden som i Livet adskille Rigdom fra Armod, vare trufne, alene i een Retning havde man ikke kunnet fortrænge denne Lighed: Døden nærmede sig den Riges Leie i samme uhyggelige Skikkelse, med samme ubøielige Strenghed som den Fattiges. Om nogle Dieblikke vilde endnu en større Lighed finde Sted, den som fulgte efter Tilintetgjørelsen.

I et Kabinet, som vendte ud imod Gaarden, laa den Døende, omgiven af hvide Gardiner, Puder, Tæpper og Kniplinger, fra hvilke hendes blege Ansigt kom tilsyne, magert og indfaldent, med glandsløse Øine, sammentrukne og bævende Læber. Dette Ansigt bar Dødens og Tilintetgjørelsens Mærke. En svag, undertrykt Stønnen, og Ord der bleve hvislede i et afbrudt og utydeligt Sprog, var den eneste Lyd som afbrød Stilheden i dette Værelse, der blev belyst af en svagtbrændende Lampe i en rød Glasskaal under Loftet, og to Voxlys paa et lille Bord, fyldt med Medicinflasker, ved Hovedgjærdet af Sengen. Lysene dæmpedes for den Syge ved en stor Skærm af grønt Taft, derimod faldt deres Skær hen over en ældre Pige, som sad foran Sengen, i en foroverbøiet Stilling, lyttende til den Syges Ord, med Taarer i Øinene og et Udtryk, der røbede al den hengivne og opofrende Deeltagelse, som kun en Kvinde er istand til at fatte og føle.

Det var det sociale Livs meest paafaldende Modsætninger, som forenedes ved dette Dødsleie. Geheimeraadinden, udmærket ved Formue og Indflydelse, beslægtet med Landets fornemste Adel, en Dame, hvis overdaadige Luxus, Pragt og Smag havde gjort Epoke ved Hofballer og Fester, og Else, et Fattighuusbarn, der ikke kjendte sin egen Slægt og aldrig havde modtaget en Moders Kjærtegn, en Fremmed og Forstødt,

som kun havde været istand til at erhverve sig eet Menneskes Tillid og Kjærlighed, hendes, som nu laa og ventede Døden.

Else er Hovedpersonen i denne sørgelige Fortælling.

Lille og uanseelig, med blonde Haar, en spids Næse, tykke Hænder og Fødder, havde ikke engang Ungdommen skjænket dette Ydre Ynde, alene hendes Øine havde et Udtryk af Ærlighed, noget Sanddru, Fromt og Jomfrueligt, som indtog til hendes Gunst, men man maatte kjende hende længe for at blive fortrolig hermed, sædvanligt vovede hun ikke at fæste noget bestemt Blik paa den Fremmede, men holdt sine Øine rettede mod Jorden, medens hun talede.

„Jeg har nu, saa godt det stod til mig, ordnet alle mine Efterladenskaber," hviskede den Syge i Samtalens Løb. „Det er mit Haab, at man vil bevare en venlig Erindring om mig, ved de forskjellige Legater og Stiftelser, der skulle bære mit Navn og som mit Testamente omtaler. De ville næsten alle komme Folk af Borgerstanden tilgode, siden jeg ikke efterlader mig anden Familie end min eneste Søn. Ak, græd ikke saameget, min stakkels Else, Du mister vel et godt og kjærligt Herskab, men jeg har sørget for din Tilværelse i Fremtiden. Min lille Søn, som Du pleiede med saamegen Omhu, vil bevare den samme Velvillie, som jeg har viist Dig; Du flytter hen i det Huus, hvor

I Begge fra nu af skulle finde et Hjem. Naar han fylder sit fjortende Aar vil Du give ham mit Portræt, og den Ring, jeg har leveret Dig, forvar indtil den Tid begge Dele omhyggeligt; — Ræk mig Opiumsdraaberne, nu begynde mine Smerter igjen."

Stemmen tabte sig i en svag og undertrykt Klynken. Else talte Draaberne, hendes Haand skjælvede, Taarer blændede hendes Øine.

Den Døende sank tilbage paa Leiet, i lang Tid fandt en uafbrudt Taushed Sted i Værelset, under hvilken man hørte Vindens Pust i Kaminen og det eensformige Slag af Penduluhret, som stod paa en Piedestal ligeoverfor Sengen.

Paa samme Tid fandt et saare forskjelligt Optrin Sted i Tjenerskabets Værelser i øverste Etage. Huusholdersken, to Kammerpiger og en Tjener sadde omkring et Bord, dækket med en fiin Damaskes Dug, noget plettet af den Kaffe, som Selskabet i dette Øieblik var ifærd med at nyde, og som blev serveret i smaa gjennemsigtige Kopper af sachsisk Porcelain. I Modsætning til den Taushed, som hvilede over den øvrige Deel af Huset, lød her en livlig og høirøstet Samtale, blandet med muntre Udbrud, som beviste, at man paa dette Sted havde frigjort sig for enhver Tvang.

„I Nat er det da deres Tour at vaage, Jomfru

Mille," yttrede den ene af Pigerne, idet hun stød den tømte Kop bort fra sig.

„Nei, det veed Gud det ikke er," svarede den Anden, „jeg har nu vaaget ialt i tolv Nætter, og det kan være nok med den Lystighed; min Kjæreste siger, at jeg ikke kan holde ud at vaage mere, jeg gaaer og skæmmer mig imellem hver Gang han kommer her, og forleden Aften, da vi vare henne hos hans Forældre paa Guldhuset, spurgte Kontoristen med det smukke krøllede Haar, som spiller saa nydeligt paa Guitar, om det var mig eller min Frue, der havde Blegsot."

„Jeg troer forresten heller ikke, der behøves nogen Vaagen mere," yttrede en Anden. I Eftermiddag, da Professoren gik fra hendes Naade, kom Assessoren til ham ude i Forværelset, og jeg lurede lidt efter, hvad de sagde —"

„Hvad er denne Assessor egenlig for en Person?" spurgte Huusholdersken, „jeg har da aldrig seet styggere Bakkenbarter end hans."

„Assessoren," gjentog Tjeneren, „det er jo Fruens Laugværge, veed De ikke det, Madam Jensen. De kan tro, han vil forstaa at smøre sig, naar han først faaer Kløer i Testamentet."

„Jo jeg takker, men hvad sagde Doctoren?"

„Han meente, det var bedst der strax blev bestilt en Egekiste, for at hendes Naade kunde blive lagt i

den, saasnart hun var død; han gav hende ikke mere end tre Timer at leve i."

„Tre Timer," gjentoge alle Tilhørerne overraskede.

„De to ere allerede gaaede," bemærkede Tjeneren.

„Baade Professoren og Assessoren komme igjen iaften, for der skal strax forsegles efter hende."

„Ogsaa for Garderoben?"

„Ja naturligviis."

„Da skal jeg nok bede om, at de først lade mig faae den brune Silkekjole, som hendes Naade har bestemt for mig."

„Har hun bestemt en brun Silkekjole for Dem?" spurgte den anden Kammerpige med et spottende Smil.

„Ja, og den sorte Halvkaabe, som hun brugte, naar hun tog ud paa Godset. Jomfru Lise har vist hørt Fruen omtale det flere Gange."

„Nei, det veed Gud jeg ikke har, min Bedste! Forresten vil jeg raade Dem til at tage Dem iagt, lille Mille, med hvad De vælger af Garderoben, og bestandig huske paa, at vi har en Sladderhank omkring os, der belurer enhver af vore Bevægelser."

„Hvem?"

„Else Barnepige, det er den ondskabsfuldeste Tøs, jeg nogensinde har kjendt, hun forstaaer at rage og skrabe Alt til sig og under ikke sine Medtjenende saameget som en Traad til at svøbe om en Finger. For-

leden Dag vilde De rigtignok være kommen godt afsted, hvis jeg ikke havde anvendt min sædvanlige Fiffighed."

„Hvorledes det?"

„Ja, jeg veed ikke, om det er passende at fortælle det i Saamanges Nærværelse?"

„Jo, for vor Skyld behøver De aldeles ikke at genere Dem."

„Naa ja, vores lille Jomfru Mille havde faaet fat paa en af Fruens sorte Silkekjoler, — maa jeg fortælle videre?"

„Vær saa artig," svarede Mille med et selvtilfreds Smil.

„Hun sprætter Kjolen op, — hvad synes De? og begynder ved Gud i Himlen at tilskære sig en Kaabe, af disse smaa fixe, med Polkaærmer. Idetsamme gaaer Døren op og Else kommer listende ind. Mille var gaaet ud efter en varm Bolt, og hele Livet af Kjolen laa endnu paa Bordet, ligefor Øinene af Enhver. Else havde blot behøvet at kaste et Blik derhen, for at opdage Alt, men jeg er nok ikke af den Slags, der lader en Veninde i Stikken; saasnart jeg seer hende komme ind, udstøder jeg et Skrig og lader hendes Naades store Blomsterglas, som jeg stod med i Haanden, dratte ned paa Gulvet, derover fik hun da ikke Tid til at tænke paa Kjolen og gik sin Vei igjen."

„Ja, hvad nu den Smule gamle Tøi angik, saa maatte mintro Else gjerne see hvad hun vilde, for hendes Naade forærede mig Kjolen i Foraaret."

„Virkelig?"

„Ja, til min Fødselsdag."

„Siden vi tale om Foræringer," yttrede Huusholdersken, „saa falder det mig ind, at det graa Castorshawl er reent forsvundet, som hængte saalænge nede i Vestibulen, og som hendes Naade forærede mig, da hun i Vinter kom hjem fra den lange Kanetour. Maaskee lille Jomfru Mille vilde være saa rar at see, om det ikke skulde findes i Garderoben, førend de forsegle den."

„Gud, Madam Jensen! hvad vil De med det? De som har saadan en kjøn Figur, den forsvinder jo aldeles under det tykke Tørklæde."

I dette Øieblik blev Samtalen afbrudt ved Lyden af en Klokke nede fra Sygeværelset. Tjenerskabet sprang iveiret, Kopperne bleve tagne fra Bordet.

„Hørte De Klokken, Lars? Gud veed, hvad der nu er paa Færde."

„Jeg har ingen Klokke hørt," svarede Lars gabende, „jeg er søvnig og træt."

„Ja, vi hørte den ikke heller," yttrede de Andre leende.

Klokken lød paany. Ingen forlod Stuen; strax efter styrtede Else grædende ind i Kammeret.

„O Gud! hun døer, hun døer, der maa endelig gaa Bud og Vogn efter Professoren."

Med disse Ord vendte Else tilbage til sin Plads ved Sygeleiet.

„Ja, det var en god Snak den, der vil idetminste gaa et godt Kvarteer hen, inden Petersen faaer forspændt og saa er det endda et Spørgsmaal, hvor vi skulle faae fat i Professoren."

Efter denne Bemærkning drog Tjeneren sin Livreekjole paa og forlod Værelset, langsomt og dvælende.

Geheimeraadinden døde. Næste Dag blev Liget henstillet i en stor Egekiste i en af Salene, hvis Vinduer vare skjulte med hvide Forhæng. To Vaagekoner opholdt sig uafbrudt i Salen, Candelabre betrukne med Krepflor stode paa begge Sider af Kisten, der fattedes Intet for at gjøre denne Sørgehøitid saa rig og storartet som muligt. Intet uden Taarer.

Tidlig om Morgenen bleve alle den Dødes Efterladenskaber og Gjemmer forseglede, den omtalte Assessor styrede Alt ved denne Leilighed. Hans Sørgedragt havde allerede ligget færdig flere Uger iforveien, hans Ydre viste en dyb Bedrøvelse, som idetmindste blev meget naturlig fremstillet. I denne Henseende kom hans Ansigt ham ypperligt tilhjælp, det havde et

Udtryk som en Ilders, man vidste aldrig bestemt, enten det lo eller græd.

Else sad i en Krog, taus og sammenbøiet, blandt alle Tilstedeværende var hun den Eneste, hvis Sorg var sand og følt, derfor søgte hun heller ikke at stille den tilskue.

Efterat Forretningerne var tilende vendte Assessor Pagh sig til den smukke Kammerpige, Lise, vinkede hende med sig ind i en Vinduesfordybning og spurgte, hvem Else var.

„Stakkels Pige," yttrede Lise med et Skuldertræk, „hun har været den salige Frues høire Haand, hun tager sig hendes Død langt nærmere end vi Andre, og har ogsaa større Grund dertil, fordi hun mister mere end vi Andre. De kan rigtignok tro, Hr. Assessor, at den naadige Frue har været et godt Herskab for Else."

„Det tænker jeg hun har været for Eder Alle, mit smukke Barn."

„Aa ja, det er som man tager det til, men Else har dog forstaaet at mele sin Kage bedst."

„Hvorledes?"

„Vor Herre bevare min Mund, jeg skal nok ikke bringe nogen Medtjener i Vanrygte. — Er det sandt Hr. Assessor, at vores Tøi ogsaa skal eftersees?"

„Eftersees?" gjentog han forundret.

„Ja!“ svarede hun, og lod sit Blik glide fra Assessoren over mod Else, „for i saa Fald vil der maaskee blive lidt Mere af Fruens Efterladenskaber at forsegle. Elses Kammer er forresten her næstved, jeg kan gjerne vise Dem Veien, hvis De ønsker det.“

Assessoren fattede endelig disse hemmelighedsfulde Vink, han gik hen til Fogden og vexlede nogle Ord med ham. Fogden opfordrede Tjenerskabet til at oplyse, om de vidste, at der gaves flere af den Afdødes Eiendele, uden at være opskrevne.

„Savnes der Noget?“ spurgte Else.

„Ja!“ svarede Lise, „Fruens det nydelige Portræt, indfattet i en Guldramme med kostbare Ædelstene, er aldeles forsvundet. For at undgaa ethvert Skin af Mistanke have vi Andre besluttet at lade vore Gjemmer eftersee, jeg veed ikke, om De er tilbøielig til det Samme.“

Else stod nogle Øieblikke taus, uden at kunne finde Rede i det Overmaal af Ondskab, som laa til Grund for denne Kabale. Imidlertid hævede hun sit Hoved og udbrød blidt og sorgmodigt:

„Portrætet er ikke forsvundet, hendes Naade har betroet det i mine Hænder, for at jeg skulde overlevere det til hendes Søn, den lille Valdemar, den Dag han fylder sit fjortende Aar.“

„Ja, det er min Tro en god Snak,“ svarede Lise,

„paa den Maade kunde vi Andre tage hver sin Deel af hvad der fandtes og saa sige, at den naadige Frue havde givet os det i Forvaring."

„Har De ellers noget Bevis for, at Fru Hjelm har givet Dem Portrætet?"

„Ja," svarede Else roligt.

„Hvilket?"

„Dette," vedblev hun og tog et forseglet Brev op af sin Skuffe, som hun leverede Assessoren. Pagh kjendte den Afdødes Haand og læste Udskriften. „Til min Søn Valdemar, den Dag han fylder sit fjortende Aar. Hermed en Ring og et Portræt."

„Sagen har sin Rigtighed," yttrede han, henvendt mod Fogden; „der er ingen Grund til at tvivle paa denne Piges Forklaring. Forretningen er sluttet."

Lise trak sig rasende tilbage, ogsaa Else forlod Værelset, hun syntes ikke at bemærke sin Seir.

. . . .

. . . . .

. . .

. . . . .

II.

Indfriet Gjæld.

Tolv Aar forløb efter Geheimeraadinde Hjelms Død, et Tidsrum, der medførte saare vigtige Omvexlinger i flere af de Personers Skjæbne, som vi i det Foregaaende have nævnet. Geheimeraadindens eneste Søn, den unge Valdemar, kom strax efter Moderens Død i Huset hos en rig og bekjendt Familie i Hovedstaden, og blev opdragen i al den Overflod, med al den kjærlige Omhyggelighed, som de rigelige Kostpenge, der vare udsatte for ham, kunde give Ret til at fordre. Assessor Pagh, den afdøde Frues trofaste Ven, bestyrede imidlertid hans Formue, efter at have overgivet de til Legater og milde Gaver bestemte Kapitaler i vedkommende Stiftelsers og Communers Hænder. Hvor samvittighedsfuldt denne Formue iøvrigt blev bestyret, vil man kunne gjøre sig et Begreb om, ved at erfare, at Assessor Pagh en Morgenstund, omtrent otte Aar efter sin Veninde Død pludselig og sporløs forsvandt,

tilligemed hele den unge Hjelms Formue, uden nogensinde senere at vende tilbage. De skrækkelige Følger af denne Bortreise viste snart deres Virkninger. Valdemars Pleieforældre lode ham vide, at de paa Grund af nødvendige Indskrænkninger ikke saae sig istand til at beholde ham i deres Huus. Drengen, som dengang var sexten Aar gammel, fattede ikke ret sin Ulykke; for Øieblikket smigrede det ham endogsaa, at være Gjenstand for Stadens almindelige Omtale. Næste Vinter kom han i Huset hos en fjern Beslægtet, en gammel adelig Frøken, som hans Moder udentvivl vilde have efterladt en langt større Deel af sin Formue end den, der tilfaldt hende, hvis hun havde kunnet ane, hvormeget disse Penge skulde komme hendes Søn tilgode. Hos denne Dame, som Alderen gjorde from, efterat den havde berøvet hende Leilighed til at synde, tilbragte Valdemar Tiden fra sit sextende Aar. Opvoxet i Bevidsthed om Rigdom, smigret og forkjælet i de lykkelige Forhold, hvori han hidtil havde levet, var dette pludselige Omslag i hans Skjæbne ham ikke ret tydelig, han fattede hverken Nødvendigheden af at lære, eller den Tilfredshed, som følger med Arbeidet. Han bedrog sin Tante og blev borte fra den tarvelige Underviisningsanstalt, hvori hun havde sat ham, opfandt tusende forskjellige Paaskud til at retfærdiggjøre denne Udeblivelse, troede at bedrage Andre og bedrog

kun sig selv, besøgte Forlystelsesstederne med sine tidligere Kammerater, tænkte kun paa Øieblikket og var villieløs mod Enhver, der paatog sig at lede ham, en Baad, der drev omkring uden Maal og uden Roer, prisgiven for alle Vinde.

Mellem Valdemar og Frøken Bakke eller Tante, som han kaldte hende, kom det til jevnlige Conflicter. Drengen havde en forfærdelig Appetit og holdt slet Huus med sine Klæder, to Omstændigheder, der medførte større Bekostninger, end Frøkenen havde beregnet. I alle disse Stridigheder beholdt den Gamle bestandig Ret, det vil sige det sidste Ord, men Stridens Aarsag vedblev desuagtet at være tilstede. Ingen af alle Frøkenens Bekjendte kunde fatte Grunden til, at hun havde taget den unge Hjelm i sit Huus; naar man berørte denne Sag i hendes Nærværelse, trak hun paa Skuldrene, hævede Øinene mod Loftet og mumlede nogle Phraser om christelig Medlidenhed, derimod fortaug hun paa det Omhyggeligste, at hun med en vis Forretningskløgt, som ikke er usædvanlig for Folk af hendes Slags, havde forstaaet at udvirke sig en aarlig Godtgjørelse fra en af de Stiftelser, som saa rigeligt vare blevne begavede af Hjelms Moder. Valdemar var naturligviis ligesaa uvidende herom som alle Andre; fra det Øieblik han fik Lys i Sagen vilde den gamle Dame ikke længer have Lov til at rose sig af sin Med-

lidenhed, og hendes Velgjerninger ophøre at være en Naade, hun skjænkede, for at blive en Ret, som han kunde fordre.

Under disse Forhold opvoxede den unge Hjelm. I sit toogtyvende Aar var han Mester i Kortspil, forstod at ride og jage, var en Helt paa Kipper og Billardstuer, bestandig rede til at laane Penge af fine Kammerater.

I denne lange Tid havde Else tilbragt en eensformig og ubemærket Tilværelse i Frøken Bakkes Huus. Hendes Haar begyndte at blive graat, men man mærkede det ikke, paa Grund af dets oprindelige lyse Farve, hendes Træk bleve skarpere og mistede den bløde Form som tilhører Ungdommen; omkring Tindingerne og Munden viste sig en Mængde fine og dybe Rynker. Efter Geheimeraadindens Død havde hun bestyret Huset for Frøkenen, idet hun paa engang udførte en Kammerpiges og Huusholderskes Forretninger. For hende vexlede Sommer og Vinter, uden at medføre nogen synlig Forandring, hun kjendte Ingen og var ikke kjendt af Nogen. I hendes hele Liv vedblev hun at være en Fremmed, ubemærket af Faa, forstaaet af Færre. Verden anede ikke, hvormegen Rigdom, Omhed og Hengivenhed dette Hjerte gjemte; den havde heller ingen Brug derfor; hun lignede en Blomst, der visner i Græsset, uden at Nogen har seet eller be-

undret dens Skjønhed, en Lærke, der synger sig tildøde i Ørkenen, uden at blive hørt af Andre end af Vinden og Den der regerer Vindene. Naar Veiret var godt om Søndagen gik Else ud paa Kirkegaarden, med hvidt Sand i en lille Pose, og kjøbte underveis en Krands eller en Bouket Blomster; her tilbragte hun Tiden med at pynte Geheimeraadindens Grav, det var hendes Fritid og Hvile.

Fra det Øieblik Valdemar kom i Frøkenens Huus syntes den gamle Pige at være et andet Menneske, hun blev mere livlig og oprømt end tilforn, hendes Tilværelse lod til at forynges, hun pleiede denne Dreng og savnede for hans Skyld, hun viste ham en Hengivenhed som Hundens, med samme Resignation, uden at fordre nogen Taknemlighed derfor. Det var af Elses Løn, at Valdemar modtog fine Lommepenge, Drengen forstod ret godt at benytte hendes Svaghed, og gjøre sig den saa frugtbringende som mulig, han ventede ikke længer, men bad, tilsidst ophørte han at bede før at fordre, og Else havde ikke lært at nægte, hun forstod blot at give.

Det var den gamle Piges Overtalelser, som fra først af havde bragt Frøkenen til at tage Valdemar i sit Huus, det var ogsaa hende, der havde givet Ideen til at fordre en Andeel af Moderens Gaver til Sønnen.

En lang Tid forløb saaledes. Valdemar fyldte sit tyvende Aar, han havde en mere viid end lovende Fremtid for sig, tilbragte næsten hele Dagen ude af Huset og indfandt sig kun ved Maaltiderne, undertiden endog først seent ud paa Natten. Tanten havde allerede forlængst ophørt med at gjøre ham Bebreidelser, Else vovede det ikke, skjøndt hun begyndte at ængstes for denne Tilværelse uden Maal. Hun saae Skyerne som truede i det Fjerne.

En Aften, da hun sad alene hjemme hos ham tog hun Mod til sig og begyndte følgende Samtale:

„Hvad har De besluttet at være Hr. Valdemar? De er nu bleven et voxent Menneske og flere af deres Kammerater, som De fortæller mig om, ere Allesammen i Vei."

„Jeg vil for det første Ingenting være," svarede Valdemar leende.

„Ingenting?"

„Ja, det er slet ikke saa usædvanlig en Levevei i vore Dage, som Du maaskee troer, siden vil jeg være Hofjunker. Ja Du smiler, gamle Else, jeg veed det nok, der er ikke noget Synderligt ved den Stand, den har været i Miskredit ikke blot fra Holbergs men ligefra Kane Jonsens Tid, eftersom denne Historiens meest bekjendte Kammerjunker forraadte sin Herre;

men hvad vil Du selv være, naar Du bliver gammel, lille Else?"

„Aa, jeg finder vel en Krog, hvori jeg kan dø i Fred, derfor sørger Vorherre nok."

„Du har da besluttet, at leve saa eenlig som nu, hele dit Liv igjennem, Du vil bestandig tjene og aldrig søge at blive din egen Herre?"

Else smilede sørgmodig og rystede paa Hovedet. „Det er forsilde at tænke derpaa," svarede hun; „Jeg forlanger ikke bedre Lod end det jeg fik."

„Har Du aldrig holdt af Nogen?" spurgte han lidt efter.

„Hvor falder De paa den Tanke, Hr. Valdemar? holder jeg da ikke af Dem?"

„Nei, jeg mener, om Du aldrig har elsket Nogen, svar mig, hvorfor tier Du?"

„Jeg har elsket En," svarede hun undseelig og dæmpet, og Blodet foer op i hendes blege Kinder; „men det er længe siden.

„Døde han?"

„Nei, han bedrog mig."

„Hvorledes?"

„Jeg havde vaaget over deres Fru Moder i flere Nætter end jeg kunde holde ud, derover faldt jeg i en heftig Sygdom strax efter hendes Død, og bad

min Kjæreste flytte mit Tøi bort fra Geheimeraadindens Huus, medens jeg selv kom paa Hospitalet."

„Naa, og det gjorde han ikke?"

„Jo, han flyttede det. — Da jeg vendte helbredet tilbage, fandt jeg mit Skab og min Komode tømt. Alt hvad jeg havde sammensparet mig var borte, men i hver af Skufferne laa istedet derfor en Assistentshuusseddel. — I den øverste fandt jeg tillige et Brev, hvori han skrev, at jeg efter en saadan Opførsel nok kunde indsee, han ikke længer vilde være min Kjæreste eller have Mere at gjøre med mig."

„Det var jo skjændigt," yttrede Valdemar.

„Ja, det var ikke smukt, men det var om deres Sorger ikke om mine, vi skulle tale! — Kan det være til nogen Nytte for Dem, at blive Hofjunker?"

„Ja vist, man baner sig derefter langt lettere en Vei. Conferentsraad Birk er en af min Moders gamle Venner og han har lovet at tale med Prindsen derom. Hs. kongelige Hoihed kommer jevnlig i hans Huus, jeg kunde min Tro have faaet mit Ønske opfyldt for længe siden, gamle Else, men Knuden er, at jeg fattes Penge."

„Koster det mange Penge at blive Hofjunker, og hvortil skulle disse anvendes?"

„Jeg kan ikke mere komme i Conferentsraadens

Selskaber, fordi jeg fattes en anstændig Klædning til at vise mig i."

Disse sidste Ord bleve fremsagte tilsyneladende aldeles tilfældigt. Imidlertid vovede Valdemar ikke at slaa Øinene op medens han talede. Else faldt i Tanker, hendes smalle Læber bevægede sig, som om hun overregnede Noget.

„Hvor meget vil en saadan Klædning kunne koste?"

„Tredsindstyve Rigsdaler."

„Tredsindstyve Rigsdaler," gjentog hun sukkende, „det er mange Penge."

„Det er vist," svarede Valdemar, „men dog ikke mere end en Maaneds Gage, saasnart jeg kommer i Vei."

„Jeg har samlet halvtredsindstyve Rigsdaler til at sætte i Ligkassen til min Begravelse," yttrede Else, „dem kan De faae, Hr. Valdemar."

„Hvor kan det falde Dig ind?" udbrød han forundret, „jeg har allerede modtaget langt Mere af Dig end jeg burde, men jeg siger Dig det forud Else, siden vi just nu tale herom, jeg har opskrevet hver Skilling Du gav mig, og der maa komme en Dag, da jeg kan betale Dig Alt tilbage igjen."

„Lad os ikke tale derom, Hr. Valdemar, jeg har ikke kunnet gjøre noget Synderligt for Dem. De maa modtage de halvtredsindstyve Rigsdaler; med Guds

Hjælp lever jeg vel saa længe, at jeg endnu kan samle mig Noget til Ligkassen. Det Lidet jeg har været istand til at tjene Dem med, har deres Fru Moder rigelig erstattet mig. I forrige Maaned er jeg bleven optaget af det kvindelige Velgjørenheds Selskab, som understøtter værdige Tjenestetyende, fra deres Fond faaer jeg herefter hvert Aar femten Rigsdaler, det er en god Hjælp. I Guds Navn! tag De Pengene og kjøb Dem en Klædning. De veed ikke, hvor sjæleglad jeg er over at kunne være Dem tilhjælp, det er jo den eneste Nytte jeg gjør her i Verden."

Efter disse Ord hentede Else en stor Tegnebog med falmet Broderi paa Bindet op fra sin Komode, og udtog halvtredsindstyve Rigsdaler af den. Valdemar lod til at være dybt rørt, imidlertid havde han paa samme Tid Leilighed til at bemærke et Rum i Tegnebogen, som endnu lod til at indeholde Penge.

„Hun har flere endnu, den gamle Hørtot," sagde han til sig selv, „vi maa dog engang anstille en rigtig Undersøgelse over denne Tegnebogs Indhold."

Else talte Pengene to Gange, i dette Øieblik var hendes Ansigt smukt i dets Udtryk af Glæde og Lykke. Efter hendes Mening var halvtredsindstyve Rigsdaler en Sum, man nævnede med Ærefrygt, det var Frugten af mangfoldige Aars Sparsomhed og Flid, hendes Glæde stod derfor i Forhold til det Offer hun

bragte. Valdemar betragtede Pengene med begjerlige Blikke, Lediggang og slet Selskab havde allerede forstenet dette Hjerte, hans Blikke straalede vel ligesom Elses i dette Dieblik, men det var ved Tanken om de Nydelser, han agtede at forskaffe sig for den gamle Piges Penge.

Else blev siddende længe efter at han var gaaet. Hun kastede et vemodigt Blik paa den tomme Tegnebog, idet hun hviskede:

„Det var mange Penge, og jeg har været længe om at spare dem sammen, nu maa jeg begynde at samle paany, men det kan være det Samme, de ville bringe ham Lykke, den kjære Dreng, de ere redeligt fortjente."

Men Pengene bragte ingen Lykke. Valdemar tabte to Timer efter hver Skilling i Basset og vendte efter denne Bedrift hjem, nedslaaet og ydmyget over sit Uheld.

Lidt senere, da Else var gaaet ud for at besørge sine Indkjøb til Huusholdningen, listede han sig op i hendes Kammer, hans Gang var en Smule usikker og ravende, hans Dine brændte. Da han kom ind i Kammeret tøvede han nogle Dieblikke, ikke paa Grund af nogen Betænkning eller Undseelse, men blot for at lytte, derpaa gik han hen til Elses Kommode. Nøglen sad i Skufferne, han aabnede dem og fandt Tegnebogen. Denne Tegnebog var et Minde om hans af-

døde Moder, som havde foræret den til Else. Valdemar havde leget med den som Barn, medens Else fortalte ham, at Geheimeraadinden deri pleiede at gjemme sine Papirer. Denne Tanke var imidlertid ikke istand til at forstyrre Ynglingens Ro. Han satte sig paa en Stol og gav sig til at undersøge de forskjellige Gjemmers Indhold. I det første Rum fandt han fem Rigsdaler.

„Sikken en gammel Skjelm!“ mumlede han tilfreds, „jeg tænkte nok, at hun havde flere Penge, det er lidt, men lad gaa! med fem Daler kan man altid forsøge sin Lykke en Stund.“

I det næste Rum laa en falmet Rose, omhyggeligt indsvøbt i et Stykke Papir og udenpaa stod skrevet:

„Fra min Frues Kiste.“

„Den skal hun faae Lov til at beholde,“ hvislede han og lagde Rosen og Papiret tilbage i Rummet. Fra det næste Gjemme faldt to sammenlagte Documenter ud, Valdemar aabnede dem og fandt til sin Forbauselse to kongelige Obligationer, hver paa hundrede Rigsdaler.

„Naa saa det kalder hun Armod, det Skabilkenhoved, tohundrede Rigsdaler! Guds hellige Død og Pine! saamange Penge vilde i mine Hænder være langt bedre anvendte end at ligge her og mugne op. Med tohundrede Rigsdaler vil jeg paatage mig at

sprænge Christensens Bank i en halv Time, det gjælder nu blot om, at finde paa et Middel til at faae hende til at rykke ud med Pengene, for hun skal levere mig dem selv, godvillig."

Han kastede Brevtasken og Obligationerne tilbage i Skuffen, uden at gjøre sig den Uleilighed at lægge dem paa deres Sted igjen, og vandrede fløitende og vel tilmode tilbage til Spillehuset, for at forsøge sin Lykke med de stjaalne fem Rigsdaler.

Mærkværdigt nok, bragte disse sidste Penge ham Lykke, det vil sige, han vandt saameget, at han havde tilstrækkeligt til at bestride sine forskjellige Udgifter i de næste fjorten Dage. I den Tid glemte han Else og hendes tohundrede Rigsdaler. Derimod lagde den gamle Pige med den dybeste Smerte Mærke til, at hendes Yndling ikke havde faaet de omtalte Klæder, og at han sædvanlig vendte beruset hjem om Aftenen. En vis uforklarlig Frygt begyndte fra den Tid at vaagne hos hende, hun anede den sørgelige Fremtid, han gik imøde, det Liv han førte viste desuden allerede sine Følger i hans blege og magre Træk, i hans heftige og opfarende Væsen og i den skjødesløse Ligegyldighed i hans Paaklædning. Hun vædede sit Leie med Taarer naar hun om Natten hørte ham tumle op af Trapperne, bandende eller syngende, alt eftersom Dagens Lykke havde været, hun bad til Gud for hans

Frelse, inderligere og mere brændende Bønner, end hun nogensinde havde bedet for sig selv, hun elskede ham endnu med samme Hengivenhed, samme uforandrede Styrke som før, thi hvem veed ikke, at en Kvindes Kjærlighed varer ved, selv længe efter at hun har ophørt at agte Gjenstanden for sin Tilbøielighed.

Omtrent fjorten Dage efterat Valdemar havde foretaget sit første Tyveri, kom han en Aften ind til Else paa hendes Kammer. Han syntes at være ualmindelig blød stemt, og spurgte hende, om hun havde Lyst til næste Dag at følge med ham ud paa Assistenskirkegaarden for at besøge Moderens Grav. Else var sjæleglad over denne Begjæring, i dette Øieblik havde hun glemt Alt, og lyttede til hans Ord med en Moders lykkelige Stolthed. I Samtalens Løb lod Valdemar en Bemærkning falde om de omtalte Klæder.

„Jeg har baaret mig dumt ad,“ sagde han, „idet jeg lod Skræderen faae Pengene iforveien, derfor tøver han saa længe, og forlanger Henstand fra Dag til Dag, imidlertid kan Du glæde Dig Else; thi mine Venner arbeide for mig, jeg har endogsaa faaet Haab om et Embede.“

„Et Embede!“ raabte hun, og Taarerne trillede ned af den gamle Piges Kinder, hun forsøgte at tale, men Graaden kvalte hendes Røst og hun lod Yttrin-

gen af sin Glæde bero ved at gribe Valdemars Haand og trykkede den til sine Læber. Lidt efter forlod han Værelset.

„Det er altsaa afgjort," sagde han, staaende i Døren, „vi besøge Kirkegaarden imorgen, jeg vil bede paa min Moders Grav om Lykke for min Sag. Troer Du ikke ogsaa, lille Else, at Gud vil høre en Forbøn af hende, som var saa god og from? Naar jeg faaer mit Embede skal mit Liv være viet til alvorlige Beskæftigelser. Jeg veed det vel, jeg har tumlet mig omkring, og besøgt saadanne Steder, som man var bedst tjent med at sky, men jeg har bestandig staaet alene Else, og aldrig modtaget Raad og Veiledning af Andre end af Dig." Han rakte hende sin Haand. „Saa tager Du i Huset til mig, vi ville føre et stille og roligt Liv sammen, og hele min Fremtids Opgave skal være, at skabe Dig en sorgfri og lykkelig Alderdom, Du, min anden, min kjærlige Moder."

Efter disse rørende Yttringer trykkede Valdemar Else til sit Bryst, tørrede sine Øine, hvori der ikke fandtes Spor af Taarer, og forlod Stuen for at besøge sine Kammerater ved Spillebordet. „Planen er lagt," mumlede han underveis, „jeg haaber, den gamle Pulverhex gaaer i Tøiet. — Tohundrede Rigsdaler! med dem har jeg seet Keller vinde Femtusinde paa en Aften."

Begge disse to Personer vaagede denne Nat. Else kunde ikke sove af Glæde. Valdemar sad i Held ved Spillebordet.

Næste Dag besøgte de Moderens Grav. Valdemar havde paataget sig en høitidelig Mine, et dybt Alvor hvilede over hans Aasyn. Alt stemte overeens med denne Værdighed, undtagen en vis skarp Lugt af Rom eller Cognac, som Else synes at spore i hans Aande, hvergang han talte til hende. Paa Tilbageveien beskrev han hende udførligt de Udsigter, han havde til at erholde det omtalte Embede og endte sin Fortælling med, at man havde fordret en Caution af ham, som han ved en Vens Hjælp allerede havde været saa heldig at tilveiebringe paa tohundrede Rigsdaler nær. Af disse tohundrede Rigsdaler var nu saa at sige hans hele Fremtid afhængig.

Det er udentvivl lige pinligt for Læser og Forfatter, at fordybe sig i Skildringer, der kun gaa ud paa at afsløre den menneskelige Characteers mørkeste Skyggesider, vi ville derfor forbigaa Enkelthederne i denne skjændige Kamp, hvori det lykkedes List og Beregning at seire over Tillid og lettroende Svaghed. Ved Overtalelser, Sukke, Bønner og Taarer var Valdemar saa heldig at faae Løfte paa Elses Obligationer. Dette Løfte blev modtaget ved Moderens Grav. Senere leverede hun ham Papirerne, under Frygt og bange

Anelser. Han modtog dem, bragte dem i Triumf til en Vexeleer og ilede derefter med Udbyttet ned til Spillehuset.

Denne Nat vaagede Else ogsaa, men opfyldt af andre Tanker og Følelser end den foregaaende.

Om Morgenen tidlig modtog hun et kort og syndigt Brev, som indeholdt Følgende:

Høitærede lille Jomfru!

Da jeg har hørt snakke om, at De føler overmaade Godhed for den unge Hjelm, saa undlader jeg ikke at attestere, at han i dette Øieblik befinder sig i Snaregade Nr. 217. liggende paa venstre Haand, nede i Porten i en Bunke Høvlspaaner, hvor jeg fik ham indpakket, da nogle af vore gode Venner havde børstet ham morderligt igjennem inat. Min sørgmodige Kammerat prøvede nemlig, med Respect at sige, at fingerere en lille Smule falsk i Kortenspil, da han havde tabt hvert Øie af de to hundrede Rigsdaler, som De var saa kjærlig at laane ham. Høitærede Jomfru! bliv nu bare ikke studsig eller bange, men naar De gaaer hen til ham, saa tag helst et Stykke Plaster og nogle Linnedklude med. De kan stole paa, han vil have det nødig.

Til Gjentjeneste venskabligst

Jens Peter Møller,

boende paa Vandkunsten.

Da Else havde læst dette Brev sortnede Alt for hendes Øine, hun udstødte et smerteligt, gjennemtrængende Skrig og sank om paa Gulvet. Idet den gamle Frøken kom til fandt hun hende liggende besvimet med det sammenknugede Brev i Haanden. En halv Time senere kjørte Else ned til det betegnede Sted i Snaregaden. Valdemar laa paa et Loft, med sønderrevne Klæder, næsten ukjendelig af Saar og Blod. Idet han saae Else komme ind af Døren syntes for første Gang en bedre Følelse at gjennemtrænge ham, han slog Øinene ned for det lidende og smertefulde Ansigt, som selv nu tilsmilede ham igjennem sine Taarer. Han skjulte Hovedet i begge Hænder og brast i Graad. Dog varede denne Følelse kun et Øieblik, i det næste var han atter sig selv. „Har Du en Specie hos Dig?" hviskede han hæs og stønnende.

„En Specie, hvortil Ulykkelige? Nu eier jeg Intet mere, De har berøvet mig Alt, jeg mener ikke blot mine Penge, men det som var mig langt mere værd, mit sidste, mit eneste Haab til Dem."

„Du maa skaffe en Specie tilveie," vedblev han, „laan en af min Tante, hun vil ikke nægte det, saa kjøre vi hen til Schou paa Amagertorv for at han kan tage et Photographie af mig til Dig førend vi skilles."

„Skilles," gjentog hun studsende, „De vil reise bort?"

„Nei, jeg vil dø."

„De er da syg?"

„Nei, men jeg skyder mig en Kugle for Panden. Efter hvad der er skeet inat kan jeg ikke udholde at leve længer, tal ikke herom, jeg maa skyde mig, lad os blot see vi komme afsted."

Else var atter afvæbnet, ligeoverfor denne tilsyneladende dybe Fortvivlelse vovede hun ikke at fremkomme med nogen Bebreidelse.

III.

Et Asyl.

Valdemar lod sig lykkeligviis overtale til at leve, imidlertid synes denne Nats Tildragelser at have udøvet en mærkelig Virkning paa hans Fremtid. Kort efter saae man ham drage sig tilbage fra det Selskab, hvori han tilforn havde tilbragt Tiden, han tog ud med sin Tante og besøgte hendes Bekjendte, opholdt sig undertiden hele Aftener i denne Kreds, hvor man drak The, hæklede Tæpper til Industriudstillingen, og spillede fire Skillings Whist. Da Valdemar hverken kom for Theen eller for Hækletøiets Skyld, ville vi antage at Whistbordet lokkede ham, især da han spillede med udmærket Held og sædvanlig var den eneste Vindende. To Vintere forløb paa denne Maade, i den tredie indtraf et af disse uberegnelige Tilfælde, der undertiden vise sig som en Lynstraale fra en klar Himmel, for at tilintetgjøre en heel Tilværelses Arbeide og Kamp, eller for ligesaa uformodet at begunstige Den, der hverken arbeidede eller kæmpede.

I Tantens Selskaber lærte Valdemar en meget rig Dame at kjende, der var Enke efter en Læge i Vestindien. Hun fik Lyst til at forbinde sin Formue med hans Ungdom, og Hjelm var klog og beregnende nok til at glemme den Forskjel i Alder, der fandt Sted mellem dem. De bleve forlovede og en Maaned senere viede, man misundte ham og beklagede hende, skjøndt Fremtiden ikke skulde retfærdiggjøre nogensomhelst af disse deeltagende Yttringer.

Flere Aar efter den Nat Valdemar tilbragte paa Loftet i Snaregaden gjenfinde vi ham i Besiddelse af alle de ydre Goder, Lykken er istand til at skjænke sine Udkaarne. Hr Konsul Hjelm havde sin egen Ekvipage, sit Landsted paa Strandveien, sine Middagsselskaber og Soireer, der om de end ikke bestode af et udvalgt dog bestandigt dannede en broget Forening, han havde endvidere en meget elegant Kone, med hvem han førte et tilsyneladende behageligt Liv, idetmindste naaede deres huslige Trætter og Tvistigheder kun undtagelsesviis til Tjenernes Kundskab, ikke heller behøvede den naadige Frue at anvende noget Magtsprog, for at sætte sin Villie igjennem. Hun bestyrede selv sin Formue. Konsulen var kun et Vehikel, en relativ Fornødenhed i hendes Tilværelse. Han var tilfreds med dette Lod, og syntes aldrig at have gjort sig rede for sin Magts Begrændsning.

Efter at have været Dranker, Galning og Spiller, var han bleven Philosoph og Tænker. Han kunde tilbringe hele Dage, liggende paa sin Sopha, eller i en Gyngestol paa Altanen, uden anden Beskæftigelse end at klapre med Laaget paa en kostbar Gulddaase, til Afvexling politiserende med Enhver, der var istand til at bevare tilstrækkeligt Alvor og Mod til at høre paa ham.

I dette Tidsrum havde Lykken været mindre gunstig mod Else. Hun var bleven gammel, hendes hvide Haar viste sig i en tynd og sparsom Fletning langsmed Tindingerne, hendes Figur sank sammen, hun var ikke længer istand til uden Hjælp at forrette sit Arbeide i Frøken Bakkes Huus. Eet alene var uforandret, det var hendes Hengivenhed til Hjelm, denne forunderlige Følelse, der levede uden Gjengjeld og Opmuntring, og ligesom Pelikanen kun nærede sig af sit eget Blod.

Det vil være umuligt at skildre den Lykke hun følte ved Valdemars Formæling, han havde jo nu naaet Maalet, Havnen, ordnet sig en Fremtid, hvori han, som han hiin Aften forsikrede, kun vilde arbeide for hende. Else fulgte Bryllupstoget til Kirken, hun forglemte sit Huus den Dag, tilsidesatte enhver af sine Pligter, for at være nærværende ved denne Leilighed. Hun skjulte sig i en Krog, foldede sine Hænder og bad Gud om Lykke for ham. Hun hævede trium-

pherende sit Hoved, ved at høre Tilskuernes Bifaldsmumlen idet den unge, smukke Mand gik forbi dem, op til Altret, hun meente, at ogsaa hun havde sin Andeel i denne Begivenhed, det var hendes Livs høitidelige og store Festdag, den eneste hun nogensinde skulde feire.

Dagen efter besøgte hun de Nygifte, men blev ikke modtagen, man kjendte hende ikke i Hjelms Huus. Hun kom igjen og var endelig saa heldig at træffe Herren, just som han stod i Begreb med at gaa ud.

„Ah!“ udbrød han, idet han gik hen til Døren, „min Gamle! det er jo smukt, at Du seer op til mig, men nu skal jeg ud, lille Else, Du maa komme en anden Gang igjen. Jeg skal tale med min Kone om Dig. Farvel! farvel! Du har vel ikke Lyst til at drikke et Glas Viin? — hils min Tante den gamle Staabi, og see herop en anden Gang, helst om Morgenen. Farvel!“ Efter disse Ord fulgte Hjelm hende ud og aabnede Døren for hende.

Der var Noget i denne Modtagelse, som i høi Grad forstemte Else. Hun havde dannet sig saamange behagelige Forestillinger om dette første Besøg, hvorledes man vilde komme hende imøde i Hjelms Huus, og hvad hun skulde svare den unge Frue, naar han forestillede hende som sin gode og kjærlige Amme;

men det hændes undertiden i Livet, at vore egne Følelser ere en utilforladelig Maalestok for Andres.

I Løbet af den følgende Vinter gjentog Else sine Besøg flere Gange, men var bestandig saa uheldig enten at komme naar Herren sov, spiste eller tænkte, saa at han ikke kunde modtage hende. Om Sommeren laa Hjelm paa Strandveien, og da var der bestandig saamange Fremmede i Besøg, at den gamle Tjenestepige undsaae sig for at vise sig og blande sin Skygge i de Lykkeliges Solskin.

En Aften i Efteraaret, kort efterat Hjelm var vendt tilbage fra Landet, kom Else op til ham og bad ham om at anvende sin Indflydelse til at skaffe hende en Plads i Vartou; Dette kunde han saameget lettere, som han paa sin Kones Side var i Familie med en af Directeurerne, som den Gang havde at bestemme over Pladsen.

„Vil Du nu i Vartou?" spurgte han i en letsindig spøgende Tone, „synes Du ikke, det er lidt for tidlig Else, Du er jo ret rask og rørig endnu."

„Nei," svarede hun, „jeg kan ikke holde ud at arbeide mere, mit Bryst er daarligt og bliver værre hver Vinter; hvis De blot vilde lægge et Par Ord ind for mig, saa troer jeg nok, at jeg fik Pladsen."

„Ja, jeg nægter ikke, at min Anbefaling maaskee har Noget at sige ved denne Leilighed, Du kunde

næppe have henvendt Dig til en Bedre. Jeg skylder Dig jo ogsaa nogen Forbindtlighed fra gamle Dage, lille Else, saa det er rimeligt, man tænker lidt paa Dig. Kom igjen imorgen paa denne Tid, saa har Du Pladsen."

Else bøiede sig, for at kysse hans Haand, Hjelm strakte hende den nedladende imøde.

Saa usselt og sneverhjertet var dette Menneske efterhaanden blevet, at han virkelig troede, han stod i Begreb med at vise hende en overordenlig Velgjerning, paa hvilken hun ikke havde mindste Krav.

Næste Dag erindrede Hjelm vel sit Løfte, men Veiret var slet, det truede med Regn.

„Vi ville opsætte det til imorgen," tænkte han, „en Dag fra eller til gjør vist Intet til Sagen."

Da Else om Eftermiddagen kom igjen, forsikrede han hende, at han to Gange havde været hos Fattigdirecteuren, uden at kunne træffe ham, og lovede at gaa til ham igjen den næste Morgen. Næste Morgen var Pladsen allerede bortgivet til en Anden.

Et halvt Aar senere var Frøken Bakke saa heldig at faae den Plads for Else som Hjelm ikke havde kunnet erholde. Konsulen følte ligesom et vist Samvittighedsnag herover, han sendte en Hilsen hjem med den gamle Frøken, hvori han indbød Else til at spise

i sit Huus to Gange om Ugen. Else græd af Glæde over denne Tidende.

„Han har alligevel ikke glemt mig,“ hviskede hun med skjælvende Læber, „jeg vidste det nok, han har altid havt et godt Hjerte.“

Fra nu af havde Ugen kun to Dage for hende, det var Søndag og Onsdag, naar hun pyntet i sin stribede uldne Kjole, en gammel Straahat med falmede Baand paa Hovedet, store Sko af Gulvtæppetøi paa Fødderne, vandrede hen til Konsulen for at spise i hans Kjøkken. Herskabet selv saa hun aldrig.

„Hun lugter saa muggent, det gamle Bartouslem,“ sagde Tjeneren, „lad hende faae en Plads for sig selv, jeg gider ikke seet paa hendes røde Øine.“

„Gud veed ogsaa, hvad vi skal med det Spektakel herude,“ yttrede Kammerpigen, „man maa være saa forsigtig, og tør ikke yttre et Ord i hendes Nærværelse, hun lægger Mærke til Alt og fortæller udentvivl Herren hvad hun faaer at vide. Man maa see at faae hende bort.“

Efter en saadan Overeenskomst begyndte disse tusinde smaa Drillerier, som man ikke har noget Navn for, Synaalestik, der smerte uden at Saaret giver sig tilkjende. Else følte den Uvillie hun var Gjenstand for, uden at kunne fatte Aarsagen, men hun befandt

sig i Hjelms Huus, hos sin Pleiesøn, for hvem hun havde lidt og opoffret saameget, hun taug og bøiede ydmygt sit Hoved under denne nye Prøvelse.

„Vi maa see at blive det gamle Fruentimmer kvit, min Bedste!“ yttrede Fruen en Dag til Valdemar, „Kammerpigen fortæller, at hun sætter Splid imellem Folkene, og vidst er det, at der aldrig har hersket saa slet et Forhold blandt dem, som siden hun kom.“

„Jeg kan ikke tro det,“ svarede Hjelm „Else er et fredeligt og blidt Gemyt, man gjør hende sikkert Uret.“

„Maaskee, men jeg hører ogsaa en Mængde besynderlige Historier blive udbredt om Dig, fra den Tid Du levede i din Tantes Huus. Det forekommer mig dog, at være mere end almindelig Utaknemmelighed, at lønne sin Velgjører med en saadan Bagtalelse.“

„Hvilke Historier?“ spurgte Hjelm truffen.

„Ak ja, hvad veed jeg det, nok sagt Historierne fortælles og udbredes i en stedse videre Kreds.“

„Det er jo skjændigt,“ sagde Hjelm med dydig Harme, „og Du har Ret, idag som igaar, som bestandig, vi maa see at blive hende kvit. Spørgsmaalet er blot, hvorledes vi skulle bære os ad dermed.“

„Intet er lettere. Naar vi næste Maaned tage paa Landet ophører naturligviis hendes Gang her for

i Sommer, Du lader hende da vide, at hun ikke skal komme igjen før vi sende hende Bud."

„Ja, det er en fortrinlig Idee, men synes Du ikke bedst om, selv at meddele hende dette, Du, som Huusmoder."

„Nei det er rigtigst Du gjør det, siden det var Dig, der indbød hende til at komme."

Fruens Ønske blev opfyldt, eller maaskee rettere Kammerpigens. Else kom ikke oftere i Hjelms Huus. Fra nu af tilbragte hun uafbrudt hele sin Tid i Bartou. — Bartou! dette forfærdelige Hjem, med utæt Bjælkeloft, skimlede Vægge, uden Trægulv, uden Kakkelovne, hvor man indaander Døden i den usunde Luft, eller indaander den i fugtige Senge.* Hun gik nu ved en Krykkestok, og havde ikke engang Kræfter nok til at besøge sin Velgjørerindes Grav den følgende Sommer. Om Vinteren som fulgte efter blev hun farlig syg, Ondet i hendes Bryst udviklede sig bestandig mere, hun sendte Bud paa Bud til Hjelm, og bad om Lov til at see ham, blot en eneste Gang endnu. Konsulen lovede at komme, men blev borte.

Da bøiede den falmede Lilie sit Hoved, forladt af Gud og Mennesker, hendes Maal var fuldt, den Torne-

---

* skrevet 1856.

krone Verden gav hende at bære, til Løn for al hendes Forsagelse og alle hendes Offre, tyngede hende omsider til Jorden. Og ligesom hendes Liv havde været en Velsignelse for ham, som hun bestandig vedblev at elske, saaledes døde hun ogsaa under et Suk og en Bøn for hans Lykke.

Otte Dage senere, da Hjelm og hans Frue vendte tilbage fra et Formiddagsbesøg, standsede deres Ekvipage i Nørreport, medens de Fattiges Ligvogn kjørte ud igjennem den. Paa Vognen stod en simpel, sortmalet Kiste, uden Prydelser, uden Følge, uden en eneste Blomst paa Laaget.

Det var Else som blev begravet.

Hjelm befandt sig i denne lykkelige og tilfredse Stemning, under hvilken man giver efter for enhver Indskydelse. Ved Synet af Ligkisten kom han i Tanker om Else og alle de frugtesløse Bud hun havde sendt efter ham.

„Hvad om vi toge hen for at see til den gamle Stakkel!“ udbrød han blidt og kjærligt.

„Som Du vil,“ svarede Fruen med et smægtende Blik. „Idag er jeg ikke istand til at nægte Dig Noget.“

Kudsken fik Befaling at kjøre til Vartou.

„Hvem ønsker Herskabet at tale med?“ spurgte en Kone som stod i Porten.

„Med gamle Else," svarede Fruen, „vi ville bringe hende disse Blomster."

Den Gamle trak paa Skuldren og svarede:

„Herskabet er kommen forsilde. Else trænger nu kun til Ro i sin Grav, men ikke til Blomster! — Hun blev begravet i Middags."

Dødsseileren.

Sam Sivers Hytte laa inde i Heden, omtrent en Fjerdingvei fra Havet. Han havde selv bygget den, da han træt af Kampen med Storm og Sø og en maadelig Lykke, et Efteraar vendte tilbage til sit Hjem og bosatte sig der. Tiden og Veiret havde efterhaanden øvet en sørgelig Indflydelse paa det Ydre af Sam Siverts Bolig. Lyngtaget hang i Fryndser ned over Muren, udbedret med Græstørv, fastspigrede med store Træpløkke. Leervæggene saae ogsaa noget brøstfældige ud, de vare paa flere Steder faldne ned og derefter blevne erstattede med et Dække af Halm eller Lyngriis. Hvad nu en saadan Leervæg i Vesteregnen vil sige, derom er det vanskeligt at gjøre sig et fuldstændigt Begreb hos os. Siden man undertiden ikke er istand til at skaffe sig Muursteen, danner man istedetfor disse en Fletning af Pinde og udfylder dernæst hele Rummet med blødt og sammenæltet Leer, som tørres og kalkes, som opblødes af Regnen, som revner i Solskin og falder ned igjen i Tøveir om Foraaret.

Betragtet i en vis Afstand, dannede Sam Sivers Eiendom to smaa Bakker, som lode sig forvexle med de gamle Kæmpehøie, hvorpaa denne Egn tidligere har været ualmindelig rig. Den ene af disse Bakker var en vældig Tørvestak, der i Vesteregnen bestandig opstilles ved Siden af Bygningen under aaben Himmel, den anden var Huset selv, samme Form, samme Farve, begge tækkede med Lyng, og den ene ikke synderlig høiere end den anden. Naar man kom nærmere, saae man en gammel Træstamme rage op over Taget i Form af en Gaffel, i denne bevægede sig en afbarket Green, med en Snor paa den ene Ende og en sprukken Jerngryde paa den anden. Det var Vippen til Husets Brønd. Langs med den ene Side af Bygningen, mod Syd, havde Sam reist en Vold omkring et Stykke Jord, beplantet med en Rad udgaaede Pilekviste og indenfor nøiagtig afdeelt i fire Dele med en blomstrende Linie af Tusindfryd. Det var Husets Have. I et Hjørne var nedstukken fire hvide Stokke paa en Mands Høide, omtrent i to Alens Afstand fra hverandre; over disse krydsede sig to halve Tøndebaand. Dette skulde forestille Lysthuset, som desuden betegnedes ved et Sæde af en hvidkalket Graasteen. Der fandtes vel ikke synderlig Skygge i dette Lysthuus; men derfor var Udsigten ogsaa saameget friere

og fremstillede i Havens Centrum en stor guul Stokrose, som rigtignok var mislykket denne Sommer.

Rundtom Hytten og Haven udstrakte den mørkebrune Lynghede sig, alvorlig og taus som alt det Ophøiede, en uhyre Kirkegaard, der gjemmer paa et forsvundent Liv i Kæmpegravene, i de tilgroede Hjulspor og Veimærker, i Fyrre- og Egestammer, som enhver Tørvegraver opkaster af sin Mose, Alheden, hvor endnu en landflygtig Tater, sky og ængstelig slæber sig hen gjennem Sandveien, i Selskab med en Kvinde, en Flok Børn og en Gris, hvor Træerne kuede af Vestvinden bøie sig langs med Jorden, bevoxede med et tykt Lag hvidt og visnet Mos, hvor Hjeilen og Stormen have en sørgmodigere Klagesang, Solen et blegere Skin og Beboerne en tungsindigere Mine, hvor Ødet ruger, Eensomheden hersker, hvor Følelsen af vor Ubetydelighed vaagner, og hvor Alt minder om Skaberen, men kun saare lidt om Mennesket.

Digteren har aldrig været istand til at give sine Læsere et tilstrækkeligt fuldstændigt Billede af Heden, Kunstneren ikke heller, i modsat Fald forekommer det mig ubegribeligt, hvorfor man i denne Dampkraftens og Reiselystens Tid kun saa sparsomt og sjeldent besøger et Land, der for ringere Anstrengelser tilbyder samme Nydelser, Skjønheder og Afvexlinger, som dem vi ere vante til at opsøge langt sydligere. Reis med

din Brud til de grønne og deilige Dale ved Beile og Kalsbøl, der ville alle Omgivelser svare til den Idyl, I føre med i eders Hjerte. Tiltales Du af Fortiden og dens Minder, saa paatrænge disse sig hvorhen Du vender dit Öie, i Gravhøiene, i Thingstederne, i Domkirkerne, i det smuktfredede, det gjæstfrie Nørre-Vosborg, i Ruinerne af Bugges Hald, eller i Ömborg, hvor man har opført en heel By af et nedrevet Klosters Mure, dannet Ovnsokler af dets Capitæler og Gjærder af dets gamle Ligsteen. Hvilken uendelig Rigdom og fortsat Afvexling mellem de smilende Dale, de solbeskinnede Marker, de mørke Skove, den brune Hede, Vildmosen, Flyvesandsstrækningerne og Klitbjergene, bag hvis takkede Høie Nordsøen synger sin evige Ligsang over de splintrede Vrag, som hist og her rage op over Sandet, langs med Kysten. Længes Du efter et Fristed for dine Tanker og Drømme, saa besøg de dybe og dæmrende Skove omkring Silkeborg, hvor Raavildt og Kronhjort streife omkring, hvor de maleriske Virkninger af Dagskæret, det sørgende Slør af Taagen, den graablaa Røg fra Kulminen, Sollyset og Skyggen af Skyerne, Freden, Aftendæmringen, Nattens Trylleri og Morgenrøden udbrede tusinde forskjellige Skjønheder. Tiltales Du derimod af det Store og Ophøiede, saa drag ind over Heden, mod Vest, bestandig mod Vest, og betragt denne tause, døde, udstrakte Flade,

bedækket med sit uhyre Lyngtæppe, der i Frastand tager sig ud som mørkebrunt Fløiel, og hvori en Bregne, et Birketræ eller en Enebærbusk danner smaa lysegrønne Pletter. See Dig mæt paa denne Egn med dens synlige Spor af forfærdelige Jordrevolutioner, som her have raset, med de dybe Flodleier, hvoraf Vandet i Aarhundreder har været hentørret, med dens uafbrudt vexlende Linier i Bakker og Bjerge, hvilke, efterhaanden som de drage sig tilbage, bestandigt antage et mørkere og mere blaaligt Skær, indtil de i det yderste Fjerne forekomme som en takket Sky langs med Horizonten, og nærmere Øiet derimod ligne bløde, standsede, tilbagetrængte og stivnede Bølger i et umaadeligt Verdenshav. Blandt disse vil Du befinde dig ene, som en Seiler paa Verdenshavet, greben af Ødet og den tause, og alvorlige Majestæt, af det Uberørte og Jomfruelige, der hersker over denne Egn, som Aarhundreder sporløst ere gledne hen over, og hvorfra Mennesket synes at være udelukket, eller hvori dets Rolle i al Fald er indskrænket til at opfatte og beundre.

Som sagt, det er Digterens eller Kunstnerens Feil, at vi eie saa store Skatte, uden man har været istand til at hæve dem og fremstille dem i det Sollys, de tilkomme. Maaskee ligger deres Undskyldning for en Deel deri, at det Indtryk, disse Egne efterlade,

mindre tilhører den ydre end den indre Sands, den religiøse, ophøiede Begeistring, og fordi Alt, hvad der angaaer Aandens Stemning, kun ufuldkomment lader sig betegne ved Sammenligning med Stoffet, eller give det ydre Præg, som hører til for at gjøre dem anskuelige for den Fremmede.

Men det var om Sam Siver og hans Familie, vi skulde fortælle.

En Novemberaften sad Sam Siver inde i sin Stue, paa Kanten af Bordet, ifærd med at oppakke nogle Varer, han samme Eftermiddag havde hentet hjem fra Hjerting. Det Indre af Hytten svarede fuldkomment til dens Ydre; Fiskeren havde selv dannet Størsteparten af Bohavet. Alkoven, som optog hele den ene Side af Stuen, Stolene, Bordet, Hængeskabet paa Væggen, var Altsammen hans eget Arbeide. Midt under Loftet hang en lille, halv tiltaklet Skonnert, paa hvis Bagstavn man med endeel Besvær læste Navnet „Maagen," og som Sam bestandig betragtede med særdeles Tilfredshed, skjøndt dette Kunstværk af ubekjendte Aarsager aldrig var bleven rigtigt færdigt.

Medens Sam udpakkede sine Varer, havde hans Kone stillet sig foran ham, med begge Hænder under Forklædet. Hendes krogede og sammensunkne Skikkelse, solbrændte og rynkede Træk vidnede om et Liv, tilbragt i Savn og trættende Arbeide, det hele Aasyn

var desuden et bestemt Præg af en fredelig Ro og en ubeskrivelig Eenfoldighed.

Noget tilbage i Stuen var endnu en tredie Person tilstede, en halvvoxen Dreng, der fremstillede sig i en graastribet, islandsk Nattrøie, et næsten kugelrundt Ansigt, blaaligrøde Kinder og en Fylde af lysegule Haar, der hang ned til Oinene og aldeles skjulte Panden. Han havde stillet sig med Ryggen op til Skorstenen, og strakte Hænderne tilbage mod Ilden for at varme sig, medens han nysgjerrig og smilende betragtede de forskjellige Gjenstande. Fiskeren fremtog af sin Kurv.

„See her!" sagde Sam, idet han gav Konen en Pakke, „siden det er Mortensaften, har jeg bragt en Foræring hjem til Dig, Ellen. Der har Du Vadmel til at sye mig en ny Vest af, og der har Du en lille Bog; hvad troer Du vel det er for en?"

„Det er vel en ny Psalmebog," svarede Konen.

„Ja, der traf Du det. Saagodt som en ny. Jeg har ladet sætte et nyt Bind om de gamle Blade. Vær saa god. Slid den med Helsen! — Til Dig, Simon! har jeg ogsaa en Foræring, Du skal faae mine gamle Vandstøvler, som hænge inde under Loftet."

Drengen lod, mærkværdigt nok, ikke til at yttre nogen Glæde over Sams Gave. „Dem har I jo allerede givet mig eengang, Husbond!" sagde han.

„Har jeg det,“ gjentog Sam, „det maa have været for Spøg, nu skal Du have dem for Alvor. Slid dem med Helsen, min Dreng!“

„De ere jo allerede opslidte,“ vedblev den Ufornøielige. „Der er ingen Bunde i dem.“

„Saameget desto bedre Simon! Du kan lade Dig gjøre et Par Træskostøvler af dem, der er Ingenting saa godt for Kulden som Træskostøvler.

„Ja, men de ere ogsaa for store.“

„For store,“ gjentog Sam, „det er jo en reen Fordeel, Simon! der er noget at voxe i for Dig. Tag Du Støvlerne og vær glad derover.“

„Vi have forresten ingen Grund til at være glade iaften,“ bemærkede Ellen, „tænk Dig blot, Sam, mens Du var nede i Hjerting, skikker Præsten Simon tilbage og siger, at han ikke vil tage ham til Confirmation i Vinter, siden han ikke kunde besvare de Spørgsmaal, han gav ham ved Prøven.“

„Ja saa!“ sagde Sam, „det var slemt; til Straf derfor skal Du kun have den ene af mine Støvler. Du kunde ikke svare Præsten, din Tosse! og det skjøndt jeg selv har forberedt Dig, ja, saa maa vi nok til at klemme bedre paa.“

„Men troer Du ogsaa, Sam! at Du har Kundskab nok til at læse med Drengen?“ spurgte Konen.

Sam tilkastede hende et yderst forbauset Blik, idet han smilede spottende og svarede:

„Jeg troer, at jeg har fortalt Dig Ellen, at jeg engang i Flensborg læste med en Matros til Styrmands-Examen, og det vil sige noget Andet end at læse med en Dreng til Præsten, eftersom Enhver kan blive confirmeret; men Enhver kan ikke blive Styrmand."

Ellen følte sig fuldkomment overtydet ved dette Bevis, hun drog sig tilbage til Skorsteensilden, medens Fiskeren vedblev: „Lad os saa engang høre, hvad det var, Du ikke kunde svare Præsten paa."

„Først spurgte han mig, hvad jeg hed, og hvor gammel jeg var," yttrede Drengen, idet han strøg de yderste Totter af sit Haar en ubetydelig Smule tilbage fra Panden og traadte nærmere hen til Bordet.

„Det vidste Du da, lille Simon!"

„Ja, aa ja! Saa spurgte han, hvem jeg troede paa."

„Naa da!"

„Paa Gud! svarede jeg."

„Rigtigt! overmaade godt svaret. Sikken klog Dreng!"

„Hvad troer Du mere paa? spurgte han. Paa Troldtøi, svarede jeg. Derover var det, at han blev gal i Hovedet."

„J—a!" yttrede Sam langtrukkent, „det Sidste kom Du heller ikke saa godt fra. Man kan sige, at

man troer paa Ligskarer og Varsler, med eet Ord paa Dødsseileren eller den flyvende Hollænder, som de ogsaa kalde ham, men egenlig Troldtøi er nok aflagt i disse Tider."

„I har dog tidt forfalt os, at der var saadan Noget til, Husbond! men Præsten lo kun ad mig og meente, at det var Eenfoldighed og Overtro Altsammen."

„Naa, saa han lo deraf," gjentog Sam med et Skuldertræk. „Ja, hvad forstaaer han sig vel derpaa, den stakkels gamle Mand, der aldrig har seet Andet af Verden end sin Moders Skjort, sin Bog og sin Kakkelovnskrog. Jeg har seet det, mens jeg foer paa de lange Reiser, og Stormen og det salte Hav har seet det, og derfor skal Du min Sjæl og Salighed baade tro paa Ligskaren og Dødsseileren."

„Hvad vil det da egenlig sige, en Dødsseiler?"

„Det skal jeg nøiagtig fortælle Jer, naar Ellen faaer Lampen tændt; man taler ikke gjerne om Sligt i Mørke. Imidlertid ville vi To gaa ud og sætte en Stiver op til den ene Gavlside af Huset, den hælder lovlig meget udefter i den sidste Tid, og det er et forrygende Veir iaften."

Sam aabnede Døren og gik. Simon forsynede sig med en laaden Faareskindshue og et Par store Vanter, forend han fulgte efter ham.

Det var et barskt Veir da de kom udenfor. Stor-

men foer med hæse og langtrukne Hvin hen over Heden; fra den modsatte Side lød Vesterhavets hule Drøn ind over Sandklitterne, som en uafbrudt Torden. Sam Siver og hans Dreng hentede en lang Bjælke og gave sig til at afstive den hældende Gavl, derpaa skyndte de sig tilbage til Stuen, hvor Ellen imidlertid havde tændt Lys. Idet de vilde aabne Døren, lød et langtrukkent Raab, der endte i et sørgeligt klagende Skrig. Sam studsede, han blev staaende foroverbøiet og lyttende.

„Hørte I det Husbond?“ spurgte Simon.

„Ja vist, min Dreng!“ svarede den gamle Fisker dæmpet, „der maa være noget Galt paafærde ovre i Klitterne iaften, hvad det saa kan være. Det er anden Gang jeg hører dette klagende Skrig; da jeg kom hjem i Mørkningen, lød det ogsaa. Men det er ikke værd, vi tale til Ellen derom, hun er saa frygtsom af sig.“ Efter denne Bemærkning aabnede han Døren og gik ind i Stuen.

„Det er et farligt Veir iaften,“ sagde Konen, idet hun trak Rokken og Uldkurven hen foran sig ved Skorstenen. „Vorherre holde sin Haand over os Alle.“

„Aa hvad! her paa Landjorden har man ingen Nød,“ yttrede Sam. „Vorherre holde sin Haand over de stakkels Søfolk. — Naa Simon! det var altsaa din Religion, vi To skulde til at klemme paa.“

„Ja, Husbond lovede at fortælle os Noget om Dødsseileren," svarede Drengen.

„Rigtig!" vedblev Sam, med et Alvor der skrev sig fra det Øieblik, han havde hørt Skriget udenfor Huset. „Gid Du aldrig maa møde ham paa dine Veie, min Dreng! Det er ikke for det Gode, at den Karl lader sig tilsyne. — Dødsseileren er et stort hollandsk Skib, som hver Gang det viser sig, varsler om Nød og Ulykker Man seiler i jævnt Magsveir eller ligger og skvulper omkring i Dyningen med slappe Seil, naar ikke et Vindpust bevæger Luften, og Havet er glat som et Speil; saa kommer der en Taage, som voxer og groer og flyder langs hen ad Vandets Overflade, ud af denne Taage dukker Dødsseileren frem, et stort firkantet Skib, med Sværd paa Siderne, gammeldags Rigning og Ræerne braste op for Vinden. Han nærmer sig bestandig og synes ikke at mærke det Ringeste til det Blikstille, vi Andre ligge for. Man seer hans klodsede Skrog, Kanonportene og den sorte Farve, som Alt er overstrøget med, man seer Folkene arbeide indenfor Skandiekladningen, ligesaa tydeligt, som jeg seer Jer i dette Øieblik, Allesammen smaa og bredskuldrede Mænd, mørke i Huden, med langt, sort Skæg, røde Huer, vide Bramdugs Buxer og røde Skærf om Livet Hver Gang de nærme sig et Fartøi, raabe de det an, spørge om Captainens Navn, Skibets Hjemstavn, og

bede den Fremmede tage Breve med fra dem til Holland; undertiden ro de ogsaa ombord til det fremmede Skib med deres Brevpakke, og tigge og bønfalde ynkeligt om at faae den besørget. Giver man sig i Tale med dem og spørger om deres Familie, nævne de Folk, som ere døde og henfarne for mangfoldige Aar siden: beholder man Brevene ombord, synker Skibet, beholder man dem ikke, forestaaer der en anden Ulykke, imidlertid seiler Hollænderen sin Vei igjen, efterat have for rettet sit Ærende, indhyller sig i Taagen og forsvinder ligesaa pludseligt, som han lod sig tilsyne."

„Men hvorfor have de just gjort dette Dødningeskib til en Hollænder?" spurgte Ellen.

„Jeg skal ikke sige det for vist, Mutter!" svarede Sam med et ironisk Smil. „Jeg tænker, formedelst han ikke blev til en Engellænder. Alt, hvad man veed om Skibets Oprindelse, er, at Captainen hed Vanderdecken og havde været et forvovent og ryggesløst Menneske, der ikke troede paa Gud, ikke engang paa Djævelen. Engang seilede han med sit Skib nede ved Tafelbay, i en rygende Storm. Styrmanden og Folkene bønfaldt ham om at ty ind i Bugten, mens Uveiret varede; men Vanderdecken forbandede Storm og Sø og svor sig fordømt paa, ikke at ville søge Havn, før han havde naaet Maalet, om han saa skulde blive ved at seile til Dommedag. Til Straf derfor

kan han aldrig faae Ro og aldrig naae den Havn og Frelse, han længes efter. Undertiden træffer man ogsaa hans Skib liggende inde paa Bredden af en øde Kyst, og Folkene iland for at hente Vand eller lave Mad paa Strandbredden. Pludseligt forsvinder det igjen, og Ingen veed, hvor det er blevet af."

Drengen havde under Fiskerens Fortælling taget Plads ved Bordet, med Hovedet støttet til begge Hænder, han hørte paa Sam med dyb Andagt.

„Og Husbond har selv seet Folkene paa Dødsseileren?" vovede han omsider at spørge.

Sam nikkede bekræftende.

„Paa en Reise i Sydhavet," vedblev han, „var engang vort Vand sluppet op. Vi havde ligget flere Dage for Blikstille, i Læ af en af de mange Øer, som findes i dette Farvand. Captainen sætter altsaa Landgangsfartøierne ud for at faae vore Fade fyldte. Da vi kom om paa den anden Side af Pynten, saae vi et stort Skib, svaiet op mod Bredden, inde i Bugten, hvor vi skulde hente Vandet. Enhver af os kjendte strax Dødsseilerens sorte Skrog og den gammeldags Takkelage. Et Stykke oppe paa Strandbredden mellem Klipperne, sad sex eller otte gamle Sømænd, med store Skæg og røde Huer paa Hovedet, omkring en stor Messingkjedel, under hvilken de lidt iforveien havde gjort Ild. De spiste og drak uden at mæle et

Ord dertil. Vi gik lige forbi dem; men de syntes ikke at lægge Mærke til os; vi hilste paa dem, Ingen svarede; vi støiede og sang det bedste vi kunde, mens vi fyldte vore Fade; de vendte sig ikke om efter os, og lode ikke engang til at ane vor Nærværelse. De vedbleve at sidde stille og lydløse, som en Forsamling af Døvstumme, stirrende stivt hen for sig, medens de spiste af deres store Kjedel. — „Pas kun paa, Manne!" sagde Styrmanden, „jeg tør sætte min Buxeknap paa, at dette hersens er ligesaa godt som en Ulykke for os." Og hans Spaadom slog til, for tre Uger efter laa vort prægtige Skib malet til Splinter inde mellem Revene omkring Kysten, og af To og Tyve bjergede kun tre Mand Livet. De Øvrige gik deres Vei, tilsøes."

„Tilsøes?" gjentog Simon.

„Ja, min Dreng! som Fiskemad. — Det jeg her fortæller Dig iaften, har jeg selv oplevet, jeg har ligget Side om Side med den døde Hollænder; hvad jeg har seet med mine egne Øine, maa vel være til, antager jeg, og derfor kan Du frit nævne Dødsseileren med, naar vor Præst næste Gang spørger Dig, hvad Du troer paa. — Det er nok ellers blevet silde i Tiden, Klokken gaaer til otte, læg et Par Tørv omkring Ilden, lille Ellen, og lad os saa komme i Seng i Guds Navn. Jeg synes det linner lidt i Veiret."

En Time senere var Fiskeren og hans Familie gaaet til Ro. Sam og hans Hustru sov i Alkoven ligefor Vinduet, til Simon var der redet Seng i en Slagbænk underneden dem. Den tildækkede Ild paa Skorstenen funkede endnu op mellem Tørvene og afbrød Mørket, førend den atter hendøde. I Stuen herskede en dyb Taushed, under hvilken man hørte Drengens lange og regelmæssige Aandedrag og den eensformige Lyd af det gamle Stueuhr, som hang paa Væggen ligeoverfor Skorstenen.

Udenfor var Stormen taget af, et svagt Maaneskin kastede sit blaalige Lys hen over Heden. Alene fra Havsiden lød endnu en huul og langtrukken Brusen af de rullende Søer, som brødes imellem Revene.

Tausheden blev pludselig afbrudt ved et udholdende Skrig, som lød i en Afstand fra Huset hen over Heden. Der var noget saa smerteligt klagende, saa rædselsfuldt og gjennemtrængende i dette Skrig, at det vækkede Ellen. Hun foer iveiret og lagde sin Haand paa Fiskerens Arm."

„Sam! lille Sam! hørte Du det?" hviskede hun forfærdet.

„Vist hørte jeg det, Ellen!" svarede Sam, „og det er ikke første Gang, at dette Skrig lyder; jeg har hørt det to Gange før i denne Aften."

„Gudfader bevare os! hvad mon det kan være?"

„Ja, hvem veed det, Ellen! et saadant Skrig kan ikke have nogen naturlig Aarsag, ligesaalidt som han, vi talte om iaftes."

„Husbond!" sagde Simon, rystende af Angest, „jeg hørte det ogsaa."

„Det kan nok være, min Dreng! — har Du læst din Aftenbøn, da Du gik tilsengs?"

Ja, to Gange!"

„Saa vend dig om paa den anden Side og sov!"

Men Simon fik ingen Tid til at sove; thi strax efter hørtes Fodtrin udenfor, et Fodspark aabnede den stængede Dør, og ind i Stuen traadte, Een for Een, sex Mænd, hvoraf den Første bar et sammenrullet Klædningsstykke under den ene Arm og en tændt Skibslygte i Haanden, de to næste en stor Messingkjedel, hængende i en Stang over Skuldren.

Sam reiste sig overende. Ellen derimod krøb tilbage paa Leiet, hendes Tænder klaprede som i Feberkulde, hendes Indbildningskraft, ophidset af Mandens Fortælling, den halvsovende Tilstand, hun endnu befandt sig i, Skumringen, hvori dette Optrin viste sig og som Lyset, der trængte ud igjennem de duggede Lygteglas, ikke var istand til at forjage, alt dette tilsammen fremkaldte en Følelse af ubeskrivelig Rædsel, der i de første Dieblikke berøvede hende Mælet. Drengen derimod drev Angesten vexelviis til at stikke Hovedet

ned under Overdynen og hurtigt at kigge op over den igjen, medens han hver Gang, han laa skjult, udstødte en rystende og klagende Lyd, som et Ugleskrig.

Manden med Lygten lagde sin Pakke paa Gulvet, han gik hen til Alkoven, hævede Lyset iveiret og gjorde, idet han fik Øie paa Sam og Ellen, en beroligende Bevægelse med Haanden, ledsaget af et Hovednik og nogle uforstaaelige Ord i et fremmed Sprog; derefter tændte han Lampen paa Bordet.

Det tiltagende Lys i Stuen, i Forbindelse med de Fremmedes tilsyneladende fredelige Sindelag, syntes vel efterhaanden at øve en vis beroligende Virkning paa de tre Tilskuere, imidlertid tilkjendegav dog Ellens korte og pustende Aandedrag og Drengens svage Klynken, den vedvarende Frygt og Spænding, hvori Begge befandt sig.

Ved Lampens Skin bleve de fra nu af istand til at iagttage Alt, hvad der foregik.

De saae sex Mænd med røde, strikkede Huer paa Hovedet, brun Hudfarve, sort Skæg og vide Beenklæder. To af dem havde hængt den store Kjedel, de bare paa, op i Jernkjæden over Skorstenen, hvorefter de i Forening tilveiebragte et lystigt flammende Baal, ved Hjælp af Spaaner og Træstykker, som de førte med sig. En Anden satte en stor Flaske hen paa Bordet, tog dernæst Beboernes Træskeer ned fra Lofts-

bjælken, under hvilken de efter Skik og Brug havde deres Plads. En Tredie havde stillet sig hen ved Døren og vedblev under de Øvriges Arbeide uafbrudt at stirre ud af Vinduet, som om det var hans Hensigt at give Agt paa, hvem der muligt kunde nærme sig Hytten udefra. Familien i Sengen lagde derimod Ingen Mærke til, den syntes ikke længer at være tilstede for de Fremmede.

Det ubekjendte Indhold af Kjedlen begyndte at snurre og boble, Ilden knitrede, Lysskæret og de vexlende Slagskygger, idet Flammerne stege og sank, forøgede det Vilde og Afskrækkende i de fremmede, furede Ansigter. Simon fortalte ogsaa siden efter, at han havde lagt Mærke til, at enhver af Mændene havde havt en Pistol og en bredbladet Kniv. stukket ind i Skærfet. Det beskrevne Optrin antog desuden et særegent uhyggeligt Præg ved den Taushed, hvormed Alt foregik, og som kun blev afbrudt i enkelte Øieblikke af et dæmpet, næsten halvthviskende Sprog.

„Kan du forstaa, hvad de sige til hverandre?" spurgte Ellen, idet hun bøiede sit Hoved tæt ned mod Mandens Øre.

„Ja, naturligviis!" svarede Sam med et Hovednik. „Ethvert Ord! — En Sømand som jeg maa forstaa alle mulige Tungemaal i denne Verden."

„Tal da lidt til dem, og spørg dem, hvad de ville."

„Aa nei Husbond!" hviskede Drengen, hvis skærpede Sands havde opfattet denne Yttring. „Tal endelig ikke til dem. Uh hu huu!"

„De Karle nytter det ikke at tale til," svarede Sam, „de lade sig nok ikke jage bort med Sniksnak. Læs Du heller en god Bøn, lille Ellen!"

„Det har jeg gjort."

„Læs kun et Par Stykker til. Det holder os bedst saadant noget Kogleri fra Halsen."

„Ak! jeg har læst alle de Bønner, jeg kjender."

„Saa begynd paa en Psalme eller Noget af Lærebogen, hvad Du kan komme paa. Det hjælper for den Sags Skyld Altsammen ligegodt."

Ellen begyndte dæmpet og hurtig:

„Første Kapitel: Om Verdens Skabelse. Bibelen siger os, at Verden ikke kan have været til fra Evighed af, ligesaalidt som et Huus eller en By kan bygge sig selv; thi enhver Ting maa have sin Aarsag, hvoraf den er kommen."

„Sort Haar og røde Huer," bemærkede Sam!

Ellen vedblev: „Synden kom ind i Verden formedelst et Menneske, og Døden ved Synden, og Døden trængte sig igjennem til alle Mennesker, fordi de syndede Alle."

„Vide Brambugs Buxer og rødt Skærf om Livet! Jo, det er rigtigt nok!" afbrød Sam.

Ellen vedblev:

„I denne søde Juletid kan man sig ret fornøie,
Og bruge al sin Kunst og Flid, Guds Naade at ophøie."

„Store Skæg og brune Ansigter. Det slaaer til paa en Prik, hele Menuetten."

Da Kjedlen kogte, blev den taget fra Ilden og bragt hen til Bordet, omkring hvilket de Ubekjendte toge Plads, paa Vagten ved Døren nær. Førend Maaltidet begyndte blottede den Ældste Hovedet og hængte sin Hue hen over Flasken. Han drog dernæst en lille Medaillon frem, som havde været skjult paa hans Bryst, og vedblev at holde denne op over Bordet, medens han dæmpet og halv syngende mumlede nogle Ord, som de Øvrige gjentoge, idet de skjulte deres Ansigter i Hænderne. Da Ordføreren taug, stak han atter Medaillonen ind under sin Skjorte, og nu begyndte et Maaltid, hurtigt og taust, idet man benyttede de tre Skeer, Spølkum og Knive, ligesom Tilfældet gav det. Medens Manden, som hidtil uafbrudt var forbleven paa sin Post, traadte hen til Bordet, gik en Anden i hans Sted og holdt Udkig med Veien, som førte fra Heden op til Huset.

Sam var bleven mere dristig, efterhaanden som han mærkede, hvor lidt Hensyn der blev taget til

hans Nærværelse. Han reiste sig overende, trak sin Vest paa og begyndte at samtale med Ellen i et mindre dæmpet Sprog. Simon stirrede forbauset op paa ham; endskjøndt Sam blev siddende ganske rolig i Sengen, uden at røbe noget Tegn til at staa op, forekom det dog Drengen, at denne Handling med Vesten røbede en ubegribelig Dristighed.

Da Maaltidet var endt reiste Mændene sig fra Bordet. To af dem toge igjen Kjedlen paa Stangen over Skuldrene, de tændte Lygten og forlode Stuen, ligesaa taust og hurtigt, som de vare komne. Idet den Sidste gik, vendte han sig om mod Sam, nikkede til ham og gjorde et hilsende Tegn med Haanden. Derpaa trak han Døren til efter sig og forsvandt. I samme Øieblik slog Stueuhret paa Væggen Eet.

Sam satte sig overende paa Sengekanten og blev siddende nogle Minuter uden at tale, vexelviis betragtende Ellen og Simon. Derpaa stod han op og gik hen til Vinduet. Han saae Mændene drage ned ad Veien til Havet, og forsvinde bag en af de første Klitter. Da han kom tilbage lettede han først sit Hjerte med et dybt Suk, og udbrød derefter:

„See saa, lille Folk! hvis Nogen for Eftertiden skulde tale til Jer om den døde Hollænder, saa kan I To snakke med derom, og sige, at I inat har seet hans Mandskab."

„De har ellers glemt Noget af deres Tøi," sagde Simon og pegede hen paa Gulvet, hvor det sammenrullede Klædningsstykke endnu laa.

Sam tog Pakken og viklede den op. Det var en smuk og kostbar Damekaabe, foret med Pelsværk.

„Det er altsammen kun Kogleri og Djævelskab!" udbrød han. „Vorherre bevare os for, at den skulde blive i mit Værge."

Endnu førend Ellen begreb hans Hensigt, eller var istand til at hindre den, rullede han Kaaben sammen igjen og kastede den ind i Ilden paa Skorstenen.

Næste Morgen fortalte en Fisker, som boede ude ved Blaavands Huk, at han den foregaaende Dag, kort før Stormen begyndte, havde seet et stort Skib, med skjørnede Seil og ilde tilredt af Veiret, at kæmpe sig frem mod den Fralands Vind, for at naae Kysten. Hans Nabo havde senere ud paa Aftenen bemærket, at et Fartøi roede bort fra Skibet og styrede ind mod Land.

Det Mærkelige ved denne Historie er iøvrigt hverken de to Fiskeres Beretning om det fremmede Skib, som næste Morgen sporløst var forsvundet, uden at man var istand til at meddele nogensomhelst Oplysning om det, ikke heller Sam Sivers bestemte og vedvarende Paastand om, at han havde huset den døde Hollænders Mandskab; men næste Morgen fortalte de

Veifarende mellem Hjerting og Varde hverandre, at de inde i Heden havde seet en ung Pige, klædt i en fremmed og broget Dragt; hun græd og klagede, og flygtede sky og ængstlig ind i Lyngen, idet man søgte at nærme sig hende. Rygtet herom udbredte sig snart i Egnen, med alle de Overdrivelser, der sædvanlig udgjøre denne Gudboms Følge. Man paastod, at den Fremmede var en fornem Dame, som havde forladt sit Hjem af de mest eventyrlige Grunde; man nævnede i Begyndelsen endog et bestemt Navn og den Slægt, til hvilken hun skulde høre. Omegnens Bønder fortalte, at hun havde sit Tilhold i en af de aabentstaaende Faarehytter, der findes omkring i Heden, og at hun tiggede sin Føde i de adspredtliggende Huse, som hun i dette Øiemed listede sig hen til i Morgengryet eller i Aftenskumringen. Nogen Tid efter hed det sig, at hun ved en Lemlæstelse var berøvet Tungens Brug, eftersom hun bestandig kun udstødte en svag, uarticuleret Lyd, og derimod aldrig betjente sig af noget Sprog til at gjøre sig forstaaelig for dem, hun tyede hen til. I dette sidste Punkt stemmer Rygtet idetmindste med Sandheden. Den ubekjendte Pige har tilbragt henved fyrgetyve Aar, — saalænge er det siden, man første Gang saae hende, — uden at nævne Slægt eller Hjemstavn, uden at beklage sig i Ord,

uden at paakalde Nogens Deeltagelse, uden at give sine Lidelser andet Udtryk end Taarer.

Og for at den gunstige Læser, som man sagde i gamle Dage, nu ikke skal lægge disse Blade bort i den Tanke, at man har villet byde ham et Eventyr under Sandhedens Maske, maa jeg, førend vi gaa videre, tilintetgjøre enhver Formodning herom, ved at henvise til „Statsvennen for 1837 Nr. 17—18," hvori denne ulykkelige Piges Skjæbne første Gang findes offenlig omtalt, og dernæst overlade de mere Vantro selv at overbevise sig om hendes Forhold, eftersom hun i det Øieblik, jeg skriver disse Linier, endnu lever og frister en eensformig og glædeløs Tilværelse som — Lem i Aarhus Fattighospital, hvis nidkjære og hæderlige Forstander jeg har at takke for Størsteparten af efterfølgende Meddelelser.

En Eftermiddag i Sommeren 1822 kom den Ubekjendte til Skovriderboligen Frederiksdal ved Vilhelmsborg. Manden laa syg, da hans Hustru fortalte ham, at der ude i Forstuen stod en ung Pige, som i en ydmyg og forunderlig klagende Tone syntes at bønfalde om Noget. „Giv hende en Mark," sagde Manden. — Konen adlød; men den Fremmede rystede paa Hovedet og afslog dengang som bestandig senere, at modtage Penge. Derimod pegede hun paa et Stykke Brød og gjorde Tegn til, at hun led Hunger. Skov-

fogedkonen gav hende Brødet, den Ubekjendte modtog det med synlig Glæde og forsvandt. Nogle Dage senere blev hun truffet af Sognefogden, som lod hende føre til Fattighuset, hvori hun en Tidlang fik sit Ophold, og imidlertid villig udførte ethvert Arbeide, der blev hende paalagt. Hun gjorde intet Forsøg paa at undvige, fandt sig taalmodig i Alt, klagede aldrig og nævnede heller aldrig sin Stand eller Herkomst, selv efterat man havde overbeviist sig om det Ugrundede i Historien med den lemlæstede Tunge. I Begyndelsen saae man hende derimod næsten altid hensunken i Taarer og i en dyb og vedvarende Fortvivlelse. De Oplysninger Øvrigheden har været istand til at skaffe sig, da hun blev Gjenstand for dens Opmærksomhed, have heller ikke ledet til det ringeste Spor. Fra det førstomtalte Fattighuus blev hun flyttet til et andet, derfra til Varetægtsarresten, derfra blev hun tinget i Kost i et Skipperhuus, hvor hun atter villig og redebon paatog sig at udføre det ringeste Tyendes Forretninger. Saaledes er hendes Liv gaaet bort; man har ført hende fra Fattighuus til Arresthuus, fra Lidelse til Lidelse, indtil hun omsider fandt sit sidste og varige Hjem i Hospitalet i Aarhus. Her vedblev hun saalænge Kong Frederik den Sjette levede, at være Gjenstand for en paafaldende Opmærksomhed fra hans Side; han besøgte hende hvergang han kom til Byen, paa-

bød hendes omhyggelige Pleie, men foranstaltede iøvrigt aldrig nogen Undersøgelse om hendes ubekjendte Fortid, tværtimod lod han til at modsætte sig ethvert Skridt, som foretoges i denne Retning. Tillykke synes nu endelig ogsaa alle Minder om denne sørgelige Fortid at være udslettet i hendes egen Erindring; de sidste Aar have svækket hendes Forstand, et farvet Glas eller en blankpoleret Ring er tilstrækkelig til at skaffe hende Glæde, et lille Stykke broget Silketøi bringer hende i Henrykkelse. Hendes Væsen og Manerer røbe endnu Spor af den fornemme Dame, hendes Opførsel har bestandig forenet en uendelig Mildhed og Hengivenhed med en høi Grad af Sædelighed.

Da Forfatteren af denne Fortælling sidst saae hende, var hun henved tredsindstyve Aar gammel, lille, spinkel, med et ovalt og ligblegt Ansigt, store, mørke og levende Øine, smalle og hvide Hænder. Hendes Pande begyndte at rynkes, og disse Rynker vare skarpe og bestemte, som skaarne med en Kniv. Tidligere maa hun udentvivl have været meget smuk; hendes Træk vare endnu behagelige, og Overgangen i ethvert af dem kvindelig og fiin, som de bløde Linier, vi iagttage i et Landskab ved Solens Nedgang. Nu smiler hun, synger undertiden i et Sprog, som Ingen kjender, pynter sig, leger og synes at have glemt enhver Anledning til den dybe og forstenede Smerte,

hendes Aasyn vedbliver at bære Præg af. Hvilken Strækning af Ulykker, af dulgte og undertrykte Kvaler, maa hun ikke have gjennemvandret, inden det kom saavidt, at Bevidstheden herom forlod hende? hvilken uhyre lang Nat, der ikke aabner anden Udsigt end Glemsel, ingen anden Forløsning end Vanvidet og Døden. Er det Kjærligheden, Forbrydelsen eller Straffen, der har kastet denne Fremmede ind i Ørkenen, hvor hun har klaget sig tildøde, uden at høres eller begribes? Ingen veed det. I syrgetyve Aar har man gjort dette Spørgsmaal, uden at faae Svar derpaa. Hvilket righoldigt Stof tilbyder ikke denne hjemløse Martyrs Liv for Jagttageren.

